

Strategie území správního obvodu ORP Dobruška v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a dopravy

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

1. Úvod.....	5
1.1. Základní informace o strategii	5
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	6
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	9
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována.....	9
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží.....	9
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty.....	9
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	12
2.1. Profil území správního obvodu.....	12
2.1.1. Identifikace správního obvodu	12
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	14
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	36
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje	38
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu.....	39
3. Téma 1.: Předškolní a základní vzdělávání	42
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	42
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	42
3.1.2. Popis předškolního a základního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj	44
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	72
3.1.1. SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání.....	84
3.1.2. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	86
3.2. Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání.....	87
3.2.1. Struktura návrhové části	87
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	90
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	94
3.2.4. Indikátory	102
3.3. Pravidla pro řízení strategie.....	105
3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	105
3.3.2. Systém změn strategie	107
3.3.3. Akční plán	108
3.4. Závěr a postup zpracování.....	110
3.4.1. Shrnutí	110
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie	111
3.5. Přílohy.....	111

3.5.1.	Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4	111
3.5.2.	Seznam zkratk.....	112
4.	Téma 2.: Sociální služby.....	114
4.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	114
4.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	114
4.1.2.	Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	116
4.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	125
4.1.4.	SWOT analýza oblasti	129
4.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	133
4.2.	Návrhová část pro oblast sociálních služeb.....	133
4.2.1.	Struktura návrhové části	133
4.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	136
4.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	140
4.2.4.	Indikátory	146
4.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	148
4.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	148
4.3.2.	Systém změn strategie	150
4.3.3.	Akční plán	151
4.4.	Závěr a postup zpracování.....	153
4.4.1.	Shrnutí	153
4.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	153
4.5.	Přílohy.....	154
4.5.1.	Grafické a tabulkové výstupy zpracované v rámci analytické části.....	154
5.	Téma 3.: Odpadové hospodářství.....	160
5.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	160
5.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	160
5.1.2.	Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	162
5.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	199
5.1.4.	SWOT analýza oblasti	203
5.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	204
5.2.	Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství.....	206
5.2.1.	Struktura návrhové části	206
5.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	208
5.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	212

5.2.4.	Indikátory	216
5.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	219
5.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	219
5.3.2.	Systém změn strategie	221
5.3.3.	Akční plán	221
5.4.	Závěr a postup zpracování.....	223
5.4.1.	Shrnutí	223
5.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	223
5.5.	Přílohy.....	224
5.5.1.	Grafické a tabulkové výstupy zpracované v rámci analytické části.....	224
6.	Téma 4.: Doprava	248
6.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	248
6.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	248
6.1.2.	Popis dopravní situace ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	250
6.1.2.	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	275
6.1.3.	SWOT analýza oblasti	279
6.1.4.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	281
6.2.	Návrhová část pro oblast dopravy.....	282
6.2.1.	Struktura návrhové části	282
6.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	284
6.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	288
6.2.4.	Indikátory	290
6.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	294
6.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	294
6.3.2.	Systém změn strategie	296
6.3.3.	Akční plán	296
6.4.	Závěr a postup zpracování.....	299
6.4.1.	Shrnutí	299
6.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	299
6.5.	Přílohy.....	300
7.	Závěr, kontakty.....	308
8.	Přílohy.....	310

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka 1: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Dobruška v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a dopravy
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a dopravy)
Řešené území	Správní obvod ORP Dobruška
	Počet obyvatel správního obvodu: 20 212 obyvatel (k 1. 1. 2014)
	Počet obcí ve správním obvodu: 26
	Rozloha správního obvodu: 27 907 ha
Názvy obcí správního obvodu	Města: Dobruška, Opočno
	Obce: Bačetín, Bohdašín, Bystré, České Meziříčí, Deštné v Orlických horách, Dobré, Dobřany, Chlístov, Janov, Kounov, Králova Lhota, Mokrý, Očelice, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Podbřezí, Pohoří, Přepychy, Rohenice, Sedloňov, Semechnice, Sněžné, Trnov, Val
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Město Dobruška
Koordinátor tvorby strategie	Koordinátor meziobecní spolupráce – Ing. Pavlína Sedláčková, DiS., poté Ing. Mgr. Martina Juričková
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Město Dobruška
Forma a datum projednání / schválení	Projednáno a schváleno na shromáždění starostů dne 11. 6. 2014.
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace.
Doba realizace strategie	2015-2024
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Dobruška
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Projekt na území SO ORP Dobruška realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Dobruška a se zapojenými obcemi v rámci SO. Strategie byla zpracována odborným týmem v souladu s metodikami vy-

	tvořenými k výše uvedenému projektu na základě informací o území, které se podařilo do doby odevzdání zajistit. Informace jsou doplněné průzkumy, šetřením v území a vlastní znalostí oblasti tvůrců strategie a představitelů dotčených obcí.
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. volitelné téma: doprava

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 26 obcí, z toho 2 mají statut města.

Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci
	Název obce: Báčetín Počet obyvatel: 410 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Bohdašín Počet obyvatel: 208 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Bystré Počet obyvatel: 264 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: České Meziříčí Počet obyvatel: 1 852 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Deštné v Orlických horách Počet obyvatel: 551 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Dobré Počet obyvatel: 843 Zapojení do strategie: ANO

	Název obce: Dobruška Počet obyvatel: 6 896 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Dobřany Počet obyvatel: 133 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Chlístov Počet obyvatel: 86 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Janov Počet obyvatel: 110 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Kounov Počet obyvatel: 252 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Králova Lhota Počet obyvatel: 209 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Mokré Počet obyvatel: 146 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Očelice Počet obyvatel: 257 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Ohnišov Počet obyvatel: 492 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Olešnice v Orlických horách Počet obyvatel: 452 Zapojení do strategie: ANO

	Název obce: Opčno Počet obyvatel: 3 128 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Podbřezí Počet obyvatel: 548 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Pohoří Počet obyvatel: 687 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Přepychy Počet obyvatel: 632 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Rohenice Počet obyvatel: 255 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Sedloňov Počet obyvatel: 235 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Semechnice Počet obyvatel: 393 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Sněžné Počet obyvatel: 144 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Trnov Počet obyvatel: 732 Zapojení do strategie: ANO
	Název obce: Val Počet obyvatel: 297 Zapojení do strategie: ANO

Poznámka: Počet obyvatel uvedený v tabulce č. 2 je k 1. 1. 2014 – zdroj: Český statistický úřad, http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/130072-14-r_2014

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP Dobruška realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Dobruška a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a město Dobruška je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce, kterým byla Ing. Pavlína Sedláčková, DiS. a poté Ing. Mgr. Martina Juričková.

Strategie byla zpracována odborným týmem v souladu s metodikami vytvořenými k výše uvedenému projektu na základě informací o území, které se podařilo do doby odevzdání zajistit. Informace jsou doplněné průzkumy, šetřením v území a vlastní znalostí oblasti tvůrců strategie a představitelů dotčených obcí. Členové odborného týmu: Koordinátor – Ing. Pavlína Sedláčková, DiS., poté Ing. Mgr. Martina Juričková, Pracovník pro strategie a analýzy – Mgr. Michaela Prouzová, Ing. Tomáš Vidlák, Asistent – Ing. Monika Nýčová, Tématický expert - Ing. Mgr. Martina Juričková a poté Ing. Martina Sedláčková Zadražilová.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve čtyřech oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Dobruška, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality ve zkoumaných oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu ORP Dobruška, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též orgány státní správy a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP Dobruška.

Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty

č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1	Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2014–2020	http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/srr.html

2	Plán odpadového hospodářství ČR	http://www.uplnezneni.cz/narizeni/197-2003-sb-o-planu-odpadoveho-hospodarstvi-cr/
3	Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR 2008 – 2015	http://databaze-strategie.cz/cz/msmt/strategie/strategie-vzdelavani-pro-udrzitelny-rozvoj-cr-2008-2015
4	Strategie vzdělávání 2020	http://www.vzdelavani2020.cz/
5	Politika územního rozvoje ČR	http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky
Kraj		
1	Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2006-2015	http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/rozvojove-dokumenty/rozvoj-2006-2015/strategie-rozvoje-kraje-2006---2015-10626/
2	Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020	http://strategie2020.cz/
3	Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje	http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/uzemni-planovani/zasady-uzemniho-rozvoje-kralovehradeckeho-kraje-46187/
4	Plán rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 - 2016	http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz/assets/poskytovatele/strategicke-dokumenty/soc-sluzby/P1-Revize_3-PlanSocialnichSluzebKralovehradecky2011-16.pdf
5	Plán odpadového hospodářství Královéhradeckého kraje	http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=191
6	Program rozvoje Královéhradeckého kraje	http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=497
Mikroregiony, města a obce		
1	Územně analytické podklady pro SO ORP Dobruška	http://www.mestodobruska.cz/dokument.php?id=27
2	Strategie rozvoje DSO Region Novoměstsko	novomestskonadmetuji.cz/down/STRATEGIE_B.doc
3	Strategický plán rozvoje města Opočno	http://www.opocno.cz/index.php?option=com_content&view=category&id=209:strategicky-plan-rozvoje-mesta-&layout=blog&Itemid=764
4	Strategický plán Leader MAS POHODA venkova	www.pohodavenkova.cz
5	Strategie rozvoje Euroregionu Glacensis	http://www.euro-glacensis.cz/files/o_euroregionu/04.4._strategie_rozvoje_euroregionu.pdf

Zdroj: místní šetření

Na území ORP Dobruška zasahuje Destinační společnost Orlické hory a Podorlicko, což je zájmové sdružení právnických osob, mezi jehož hlavní záměry patří podpora vzrůstu cestovního ruchu v destinaci Orlické hory a Podorlicko, iniciace spolupráce mezi podnikatelskou sférou, samosprávou a neziskovými organizacemi, realizace projektů na podporu rozvoje regionu a mnoho dalšího. Toto sdružení má svůj vlastní plán rozvoje území, který bude aktualizován pro období 2014–2020.

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

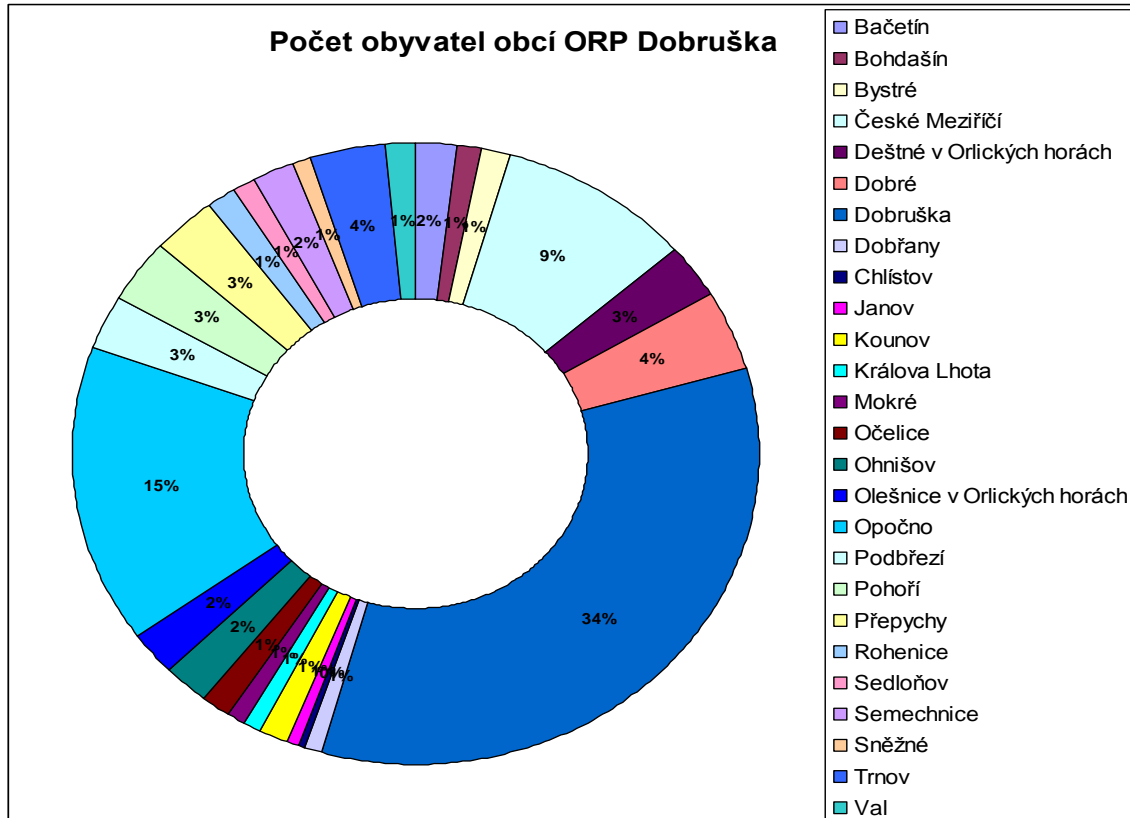
Správní obvod ORP Dobruška se nachází ve východní části Královéhradeckého kraje. Zahrnuje celkem 26 obcí (Bačetín, Bohdašín, Bystré, České Meziříčí, Deštné v Orlických horách, Dobré, Dobruška, Dobřany, Chlístov, Janov, Kounov, Králova Lhota, Mokré, Očelice, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Podbřezí, Pohoří, Přepychy, Rohenice, Sedloňov, Semechnice, Sněžné, Trnov, Val), z nichž statut města mají 2 obce, a to Dobruška a Opočno. ORP Dobruška je plošně sedmým největším obvodem v rámci Královéhradeckého kraje. Svoji rozlohou 27 907 ha zaujímá 5,9 % rozlohy kraje. K 1. 1. 2014 zde žilo 20 212 obyvatel, takže hustota osídlení celého území ORP Dobruška je přibližně 72,7 obyvatel na km². Největší hustotu osídlení mají obě města – Opočno a Dobruška. Hustota osídlení v každém z těchto měst je více než 200 obyvatel na km². Nejmenší hustotu osídlení mají malé vesničky z horské části území Sedloňov a Sněžné, jejich hustota osídlení se pohybuje kolem 20 obyvatel na km².

Mapa 1: Administrativní členění správního obvodu

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

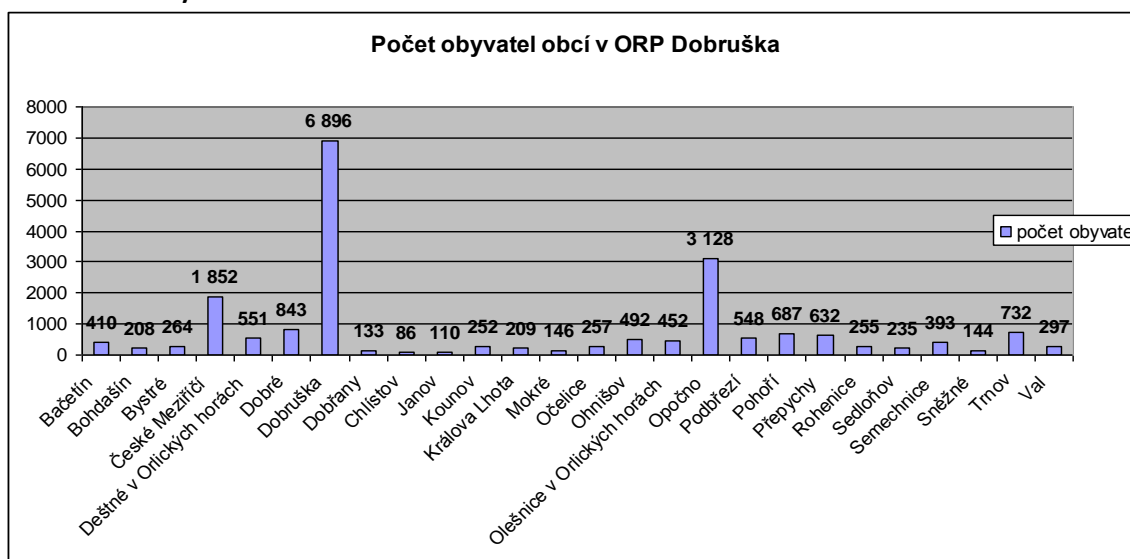
Graf 1: Procentuální vyjádření počtu obyvatel obcí ORP Dobruška k 1. 1. 2014

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

Jak je patrné z uvedeného grafu, největší zastoupení mají města Dobruška, Opočno a dále také České Meziříčí. Ostatní obce jsou na tom v počtu obyvatel procentuálně podobně. Jak bude uvedeno i v dalších částech tohoto dokumentu, města Dobruška a Opočno jsou hlavní ohniskové body celého území, kam se obyvatelé celého území sjíždějí.

Graf 2: Počet obyvatel v území ORP Dobruška k 1. 1. 2014

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tabulka 4: Charakteristika území ORP Dobruška

Obce	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	26	26	26	26	26	26	26	26
Počet částí obcí	59	59	59	59	59	59	59	59
Počet katastrálních území	50	50	50	50	50	50	50	50
Počet obcí se statutem města	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet obcí se statutem městyse	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozemky								
Výměra v tis. ha	27899	27898	27900	27902	27901	27902	27906	27907
zemědělská půda	17523	17509	17500	17480	17415	17367	17338	17322
lesní pozemky	8019	8029	8026	8030	8032	8049	8063	8070
zastavěné plochy	541	541	541	541	534	534	535	534
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	0,71339475	0,712918	0,716272401	0,7190524	0,718684	0,720594	0,722748	0,727165

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

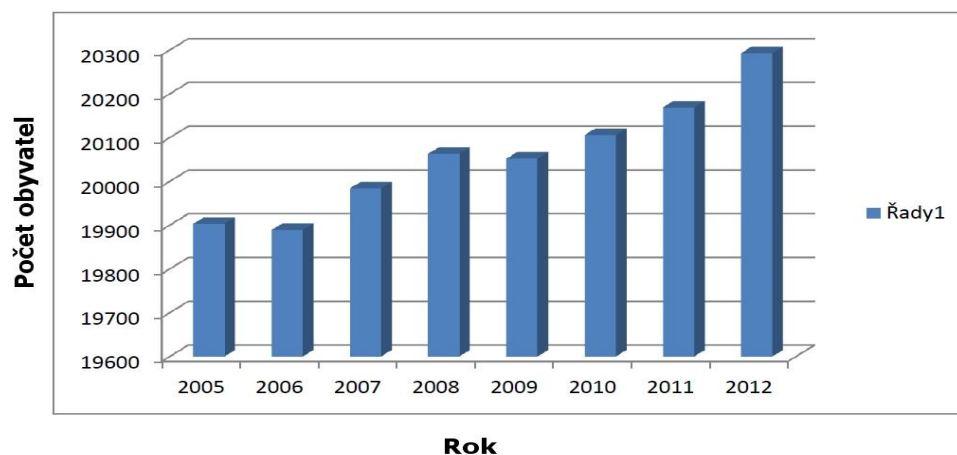
Správní obvod ORP Dobruška se nachází ve východní části Královéhradeckého kraje. Hranice na východě tvoří státní hranici s Polskem, na jihu sousedí s obcemi správního obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou a Kostelec nad Orlicí, na západě s obcemi správního obvodu ORP Hradec Králové a na severu s obcemi správního obvodu ORP Jaroměř, Nové Město nad Metují a Náchod. Správní území zahrnuje celkem 26 obcí. Krajinný ráz ORP Dobruška přechází z rovinných poloh, přes vrchoviny až do horského masívu Orlických hor. Západní část území pokrývá Podorlická pahorkatina, směrem k severovýchodu se zvedá v Dešenskou hornatinu. Část území spadá do chráněné krajinné oblasti Orlické hory. Životní prostředí je v regionu částečně ovlivňováno dálkovými přenosy škodlivin a lokálně místními zdroji znečištění. Zhoršené klimatické podmínky a hlavně emise tepelných elektráren poničily částečně zdejší přírodu, zejména ve vrcholových partiích, které jsou dnes převážně odlesněny. Zemědělská půda zabírá 62,7 % území. Zalesnění je v rámci kraje podprůměrné (28,8 %).

Tabulka 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP Dobruška

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel celkem		19 903	19 889	19 984	20 063	20 052	20 106	20 169	20 293	20 212
v tom:	muži	9 756	9 755	9 806	9 853	9 852	9 870	9 920	9 948	9 946
	ženy	10 147	10 134	10 178	10 210	10 200	10 236	10 249	10 345	10 266
<i>Věkové skupiny</i>										
v tom ve věku:	0 - 14	3 148	3 060	3 055	3 065	3 065	3 123	3 181	3 203	
	15 - 64	13 793	13 811	13 888	13 887	13 803	13 720	13 623	13 589	
	65 +	2 962	3 018	3 041	3 111	3 184	3 263	3 365	3 501	
Průměrný věk (celkem)		39,8	40,1	40,2	40,4	40,5	40,7	40,9	41	41,5
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		94,1	98,6	99,5	101,5	103,9	104,5	105,8	109,3	
<i>Muži</i>										
v tom ve věku:	0 - 14	1 647	1 601	1 598	1 622	1 605	1 631	1 639	1 635	
	15 - 64	6 951	6 969	7 007	6 994	6 965	6 904	6 883	6 848	
	65 +	1 158	1 185	1 201	1 237	1 282	1 335	1 398	1 465	
Průměrný věk		38	38,4	38,5	38,7	38,9	39,1	39,4	39,7	40,1
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		70,3	74	75,2	76,3	79,9	81,9	85,3	89,6	
<i>Ženy</i>										
v tom ve věku:	0 - 14	1 501	1 459	1 457	1 443	1 460	1 492	1 542	1 568	
	15 - 64	6 842	6 842	6 881	6 893	6 838	6 816	6 740	6 741	
	65 +	1 804	1 833	1 840	1 874	1 902	1 928	1 967	2 036	
Průměrný věk		41,5	41,8	41,8	42	42	42,2	42,3	42,4	42,9
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		120,2	125,6	126,3	129,9	130,3	129,2	127,6	129,8	
<i>Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)</i>										
celková		5,4	-0,7	4,8	3,9	-0,5	2,7	2,3	6,1	
přirozená		-0,7	0,8	2,2	1,9	1,2	3,9	2,3	0,3	
stěhováním (mechanická)		6,1	-1,5	2,6	2	-1,8	-1,2	0	5,8	

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>); Pozn.: Za rok 2013 jsou uvedena pouze data, která byla vydána ČSÚ k dispozici k datu odevzdání dokumentu

Graf 3: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

Nejcharakterističtějším rysem demografického vývoje SO ORP Dobruška je stejně jako v České republice pokračující stárnutí populace. V důsledku prodlužující se pravděpodobné doby dožití a poklesu porodnosti zejména v 90. letech a její stagnace na nízké úrovni se mění věková struktura populace. Ke stárnutí populace přispěje zestárnutí populačně silných poválečných ročníků a v dalším období zejména prodlužující se pravděpodobná doba dožití. K 31. 12. 2012 bylo v SO ORP Dobruška celkem 20 293 osob, z toho 3 501 (17,25 %) ve věku 65 a více let. Průměrný věk v roce 2005 byl 39,8 let a postupně vzrostl do roku 2012 až na 41 let. Index stáří vzrostl od roku 2005 z hodnoty 94,1 na 109,3 v roce 2012. U žen dosáhl index stáří v roce 2009 dokonce hodnoty 130,3.

Demografická změna stárnutí populace se tedy dotkne nejen populace jako celku, ale dojde ke stárnutí i populační skupiny 65+. Budeme tak moci zaznamenat nárůst starých lidí (kategorie 80+), kteří budou vyžadovat specifické potřeby. V následující tabulce je pro přehled uveden předpokládaný vývoj stárnutí populace v České republice.

Tabulka 6: Vývoj stárnutí populace v České republice

	celkem populace	65 plus	80 plus	% 80 plus
2008	10 345	1 515	349	3,4
2010	10 394	1 600	373	3,6
2020	10 543	2 132	432	4,1
2030	10 429	2 391	691	6,6
2040	10 158	2 674	853	8,4
2050	9 892	3 060	921	9,3
2060	9 514	3 175	1 274	10

Zdroj: <http://www.starnout-je-normalni.cz/index.php/geriatrie-a-gerontologie/31-obecne/48-starnuti-populace-jako-skutenost-nikoli-hrozba>

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tabulka 7: Stručná charakteristika školství v území ORP Dobruška

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	14	53,85%	Bačetín, České Meziříčí, Deštné v Orlických horách, Dobré, Dobruška, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Podbřezí, Pohoří, Přepychy, Rohenice, Trnov, Val
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	4	15,38%	Ohnišov, Podbřezí, Pohoří, Přepychy
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	7	26,92%	České Meziříčí, Deštné v Orlických horách, Dobré, Dobruška (3x), Dobřany, Olešnice v Orlických horách, Opočno
Počet středních škol:	4	15,38%	
-obory gymnázií	1	3,85%	Gymnázium, Dobruška, Pulická 779
-obory středních odborných škol a praktických škol	2	7,69%	Střední škola - Podorlické vzdělávací centrum, Dobruška; Střední průmyslová škola elektrotechniky a informačních technologií, Dobruška, ČS. Odboje 670
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	1	3,85%	Střední škola a Základní škola, Nové Město nad Metují - pracoviště Opočno: výukové programy: zemědělec, květinář – aranžér, opravář, kuchař, prodavač, dřevař
Počet základních uměleckých škol	2	7,69%	Základní umělecká škola, Dobruška, Kostelní 428 (pro 450 žáků), Základní umělecká škola, Opočno, Trčkovo náměstí 10 (pro 350 žáků) – obě se zaměřují na výuku hudebních, výtvarných, tanečních a literárně-dramatických oborů
Počet konzervatoří	0	0%	V SO ORP Dobruška není žádná konzervatoř.
Počet jazykových škol	0	0%	V SO ORP Dobruška není žádná jazyková škola.
Počet vyšších odborných škol	0	0%	V SO ORP Dobruška není žádná vyšší odborná škola.
Počet vysokých škol	0	0%	V SO ORP Dobruška není žádná vysoká škola.

Zdroj: www.risy.cz, místní šetření (webové stránky obcí ORP Dobruška)

Tabulka 8: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP Dobruška

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	25	96,15	Bačetín, Bohdašín, Bystré, České Meziříčí (2x), Deštné v Orlických horách, Dobré (4x), Dobřany, Dobruška, Chlístov, Janov, Kounov, Králova Lhota, Mokré, Očelice, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Podbřezí (2x), Pohoří, Přepychy, Rohenice, Sedloňov, Semechnice, Trnov (3x), Val
Stálá kina	4	15,38	Kino Vzájemnost v Českém Meziříčí, Kino 70 v Dobrušce, Opočno, Podbřezí
Divadlo	2	7,69	Dobruška, Olešnice v Orlických horách
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	3	11,54	Deštné v Orlických horách – Muzeum řemesel a zimní sportů, Olešnice v Orlických horách – Muzeum historických předmětů a nábytku zdejšího kraje, Dobruška – Vlastivědné muzeum
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	2	7,69	Dobruška, Opočno (2x)
Kulturní zařízení ostatní	13	50	Bačetín, Bystré, České Meziříčí (6x), Deštné v Orlických horách, Dobré (3x), Dobruška (2x), Olešnice v Orlických horách (2x), Opočno (3x), Podbřezí, Pohoří, Přepychy, Trnov (3x), Val
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	2	7,69	Dobruška, Opočno
Koupaliště a bazény	4	15,38	Koupaliště a kemp Broumar (Opočno), Letní koupaliště a krytý bazén Dobruška, Bystré, Dobré
-z toho kryté	1	3,85	Dobruška
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	20	76,92	Bačetín, Bystré, České Meziříčí (3x), Deštné v Orlických horách (3x), Dobré (2x), Dobruška (9x), Dobřany, Kounov, Králova Lhota (3x), Očelice, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Podbřezí, Pohoří, Přepychy (2x), Sedloňov (2x), Semechnice, Sněžné, Trnov (3x)

Tělocvičny (vč. školních)	13	50	Bystré, České Meziříčí (2x), Deštné v Orlických horách, Dobré, Dobruška (2x), Dobřany, Očelice, Ohnišov (2x), Olešnice v Orlických horách, Opočno (3x), Podbřezí, Pohoří, Sedloňov
Stadiony otevřené	4	15,38	České Meziříčí, Dobruška, Olešnice v Orlických horách, Opočno
Stadiony kryté	0	0	V SO ORP Dobruška není žádný krytý stadion.
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	3,85	Zimní stadion Opočno.
Ostatní zařízení pro tělo-výchovu (s provozovatelem nebo správcem)	10	38,46	České Meziříčí, Deštné v Orlických horách (11x), Dobré, Dobruška (3x), Kounov, Mokré, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Sedloňov, Semechnice

Zdroj: www.risy.cz, místní šetření (webové stránky obcí ORP Dobruška)

Tabulka 9: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP Dobruška

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	1	3,85	Opočno
Ambulantní zařízení	1	3,85	Dobruška
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	1	3,85	Bystré - chirurgická ambulance a poradna
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	8	30,77	Bystré, Deštné v Orlických horách, Dobré, Dobruška (5x), Olešnice v Orlických horách, Opočno (3x), Ohnišov, Sedloňov
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	5	19,23	Deštné v Orlických horách, Dobruška (3x), Opočno (2x), Olešnice v Orlických horách, České Meziříčí
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	2	7,69	Dobruška (4x), Opočno (5x)
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	4	15,38	Dobruška (3x), Opočno, Olešnice v Orlických horách, Deštné v Orlických horách

Zařízení lékařské péče	3	11,54	České Meziříčí, Dobruška (3x), Opočno (2x)
Nemocnice	1	3,85	Opočno
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	3,85	Opočno

Zdroj: www.risy.cz, místní šetření (webové stránky obcí ORP Dobruška)

Občanská vybavenost souvisí s velikostí jednotlivých obcí. Průzkum oblasti ukazuje, že u některých obcí není vybavenost na potřebné úrovni, ve třech obcích chybí kanalizace zcela (Sedloňov, Sněžné, Val) a v dalších je vybudována částečně, ve třech obcích chybí vodovod (Bohdašín, Janov, Val). Jedenáct obcí je plynofikovaných (České Meziříčí, Dobruška, Chlístov, Králova Lhota, Mokré, Očelice, Opočno, Pohoří, Rohenice, Trnov, Val) a stejný počet obcí provozuje vlastní základní školu, z toho čtyři poskytují vzdělání pouze v 1. - 5. třídě (Ohnišov, Podbřezí, Pohoří, Přepychy). Téměř 54 % obcí provozuje mateřskou školu. Děti předškolního i školního věku jsou tak často nuceni za vzděláváním dojíždět. Ve více jak 69 % obcí chybí zdravotnické zařízení, v ORP Dobruška je pouze jedna nemocnice. Vzhledem k husté silniční síti se rozšíření stálých zdravotnických zařízení nejeví jako hlavní priorita.

V 96 % obcí se nachází veřejná knihovna, ostatní kulturní zařízení už nejsou tak hojně zastoupena. Například jsou zde jen čtyři stálá kina a tři muzea. Většina obcí má svůj Sbor dobrovolných hasičů. Oproti tomu Městská policie je zřízena pouze v Dobrušce. Do katastru působnosti Městské policie Dobruška patří Dobruška, Pulice, Mělčany, Chábory, Spáleniště, Domašín, Křovice a Běstvin, kde žije cca 6 400 obyvatel. Obce, se kterými má město Dobruška uzavřenou veřejnoprávní smlouvu o plnění úkolů Městské policie jsou Opočno, Pohoří, Přepychy, České Meziříčí, Rohenice, Králova Lhota, Olešnice v Orlických horách, Val, Provoz a Kvasiny.

Přestože do některých obcí dojíždí praktičtí lékaři, patří mezi hlavní spádová zdravotnická zařízení ordinace lékařů v Dobrušce, Opočně, Náchodě a Rychnově nad Kněžnou. V ORP Dobruška je jediná nemocnice, a to v Opočně. Dojíždka za zdravotnickou péčí je často problémová zejména pro starší občany, kteří nevlastní automobil, neboť dopravní spojení je mnohde nedostatečné.

Rozšíření občanské vybavenosti by se tedy mělo stát jednou z priorit v rozvojových plánech regionu. Budoucí investice se musí zaměřovat především na doplnění či rekonstrukce vodovodů, kanalizací (se zvážením využitelnosti v malých obcích a roztroušených osadách), ale také na financování a podporu místních kulturních zařízení, která neslouží jen místním obyvatelům, ale rozvíjejí cestovní ruch. Malá obecní muzea a galerie prezentují mikroregion turistům a zároveň slouží jako zázemí pro udržení historické tradice a identity regionu.

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tabulka 10: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP Dobruška

			Celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní celkem			10 390	5 195	5 195
v tom:	zaměstnaní		8 668	4 866	3 802
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	6 816	3 622	3 194
		zaměstnavatelé	289	214	75
		pracující na vlastní účet	1 051	792	259

		pracující důchodci	391	203	188
	ze zaměstnaných	ženy na mateřské dovolené	202	0	202
	nezaměstnaní		686	329	357
Ekonomicky neaktivní celkem			9 838	4 149	5 689
z toho	nepracující důchodci		4 661	1 779	2 882
	žáci, studenti, učni		3 100	1 546	1 554
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			767	431	336

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

Tabulka 11: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			5 431
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		3 752
	v tom	v rámci obce	1 038
		do jiné obce okresu	1 573
		do jiného okresu kraje	905
		do jiného kraje	202
		do zahraničí	34
	vyjíždějící do škol		1 679
	v tom	v rámci obce	496
		mimo obec	1 183

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

Tabulka 12: Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			7 999	
v tom:	tvořené 1 rodinou		5 287	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	2 478
			se závislými dětmi	1 925
		neúplné	bez závislých dětí	415
			se závislými dětmi	469
	tvořené 2 a více rodinami		119	
	domácnosti jednotlivců		2 354	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		239	

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

Tabulka 13: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP Dobruška

Nezaměstnanost	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	631	668	587	492	309	419	691	780	623	
z toho (%): občané se zdravotním postižením	15,1	17,1	18,1	20,3	25,9	19,8	17,1	16,2	17	
z toho (%): absolventi	11,7	9,1	7,2	4,5	5,2	7,4	7,1	5	5,6	
z toho (%): osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	21,2	22	22,7	20,3	15,5	5,7	7,5	17,8	22,2	
Volná pracovní místa	25	38	48	107	150	73	29	18	21	
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	25,2	17,6	12,2	4,6	2,1	5,7	23,8	43,3	29,7	
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	6,45	6,83	5,59	4,72	2,91	4,1	7,03	7,86	6,24	

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz>

Pozn.: Data za rok 2012 nejsou k datu odevzdání k dispozici

Průměrná míra nezaměstnanosti v České republice byla v prosinci roku 2013 8,2 %, zatímco dle statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska ORP Dobruška Ministerstva práce a sociálních věcí byla průměrná míra nezaměstnanosti na daném území ORP v prosinci roku 2011 6,2 % (poslední známý statistický údaj). Dá se tedy říci, že míra nezaměstnanosti ve správním území ORP Dobruška se dlouhodobě nachází pod celorepublikovým průměrem.

Příčin nižší míry nezaměstnanosti je hned několik:

- dobrá dopravní dostupnost do větších měst (Rychnov nad Kněžnou, Hradec Králové, Nové Město nad Metují, Náchod),
- dostatek zaměstnavatelů a velkých firem poblíž území (ŠKODA AUTO a.s. (výroba a prodej osobních automobilů) - pobočný závod v Kvasinkách, VCES a.s. (provádění generálních dodávek pozemních, dopravních, inženýrských, vodohospářských, rezidenčních, průmyslových, administrativních a ekologických staveb, provádění staveb občanské vybavenosti) - pobočka v Solnici či NOVÝ ELTON a.s. (zakázková strojírenská výroba, nástrojárna, povrchová úprava) v Novém Městě nad Metují),
- kvalitní podmínky pro podnikání i pro drobné živnostníky nejen ve městech, ale i na vesnicích,
- využití potenciálu po roce 1989, lidé se nebáli a začali podnikat,
- nejvýznamnější a největší zaměstnavatelé regionu jsou koncentrováni do měst Dobruška, Opočno a České Meziříčí.

V Dobrušce se jedná např. o následující podniky: KBA-Grafitec s.r.o. (výroba a prodej tiskových ofsetových strojů), PROMA CZ s.r.o. (velkoobchod, maloobchod, prodej a servis náradí a nástrojů), JECH CZ s.r.o. (výroba nábytku), STUHA a.s. (výroba a prodej textilní galanterie) či KAND s.r.o. (výroba a prodej pochutin – kečup, hořčice, brusinky, omáčky). V Českém Meziříčí je největším zaměstnavatelem cukrovar Tereos TDD, a.s. V Opočně nalezneme firmy BOHEMILK, a.s. (výroba a velkoobchodní prodej mléčných výrobků) a DUO CZ, s.r.o. (výroba elektrických zařízení a spínací mechaniky). V Dobřém působí stavební firma KERSON spol. s r.o. (stavební společnost – kompletní dodávky staveb, zámečnická výroba), která je významným zaměstnavatelem pro širší okolí. V Podbřezí má na zámku Skalka své sídlo firma PROTECO náradí s.r.o. (velkoobchodní prodej aku, elektrického, stavebního, svářečského i pneumatického náradí, nástrojů a železářského zboží), která nabízí stále více pracovních příležitostí. Mezi další významné zaměstnavatele regionu patří firmy GESTRA, s.r.o. (výroba profesionálních štípacích strojů) v Sedloňově a KADEN, s.r.o. (výroba kovových i plastových modelů aut a hraček, kovovýroba, výroba modelů TATRA, vojenských modelů, stavebnice Variant aj.) v Ohnišově. Mezi největší zemědělské subjekty patří LABRIS, s.r.o. (výroba osiva – mák setý, svazenka vratičolistá, trávy, jarní obiloviny) v Dobřém, Zemědělské družstvo Zlatý potok v Bačetíně (výroba rostlinných a živočišných produktů, opravy zemědělských strojů a zařízení), Podorlické zemědělské družstvo v Ohnišově (výroba rostlinných a živočišných komodit, chov dojníc a produkce mléka) a ZEAS Podorlicko a.s. (výroba a prodej zemědělských komodit, provoz bioplynové stanice) v Trnově. Za zmínku stojí také firma PZP KOMPLET a.s. ze Semečnic, která se zabývá vývojem a výrobou tepelných čerpadel pro vytápění a ohřev vody, větracích jednotek, elektrokotlů, chladičů kapalin, odvlhčovačů vzduchu, technologických rozvaděčů a vakuových zařízení.

Obyvatelé z menších obcí buď dojíždí za prací, nebo se věnují zemědělství či drobnému podnikání. Nejvíce lidí nucených dojíždět za prací je z horské části, kde není tolik pracovních příležitostí a kde převažují sezónní práce, a to zejména v zimním období díky vhodným lyžařským podmínkám.

Tabulka 14: Charakteristika trhu práce v území ORP Dobruška

Ekonomické subjekty se sídlem na území ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	4 119	4 108	4 224	4 250	4 270	4 363	4 196	4 280	4 381	4 482
fyzické osoby celkem	3 528	3 495	3 588	3 596	3 601	3 674	3 480	3 545	3 635	3 717
z toho zemědělských podnikatelů	499	500	522	516	513	508	168	170	167	170
vyjádření v %	12,11	12,17	12,36	12,14	12,01	11,64	4	3,97	3,81	3,97
právnícké osoby celkem	591	613	636	654	669	689	716	735	746	765
z toho obchodní společnosti	198	205	209	217	218	232	238	244	247	249
vyjádření v %	33,5	33,44	32,86	33,18	32,59	33,67	33,24	33,2	33,11	32,55

Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybář- ství	14,4	14,5	14,9	14,8	14,7	14,6	8,1	8,1	8,1	8,1
průmysl celkem	15,2	15,2	15,3	15	14,9	14,7	16	15,5	15,4	15,1
stavebnictví	9,7	10,1	10,2	10,5	10,8	10,9	12	12,2	12,1	12,4
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	31,7	30,8	30,6	30,4	30,2	30,2	30,3	29,4	28,3	27,6

Zdroj: Český statistický úřad (<http://www.czso.cz/>)

Na území ORP Dobruška bylo k 31. 12. 2012 evidováno celkem 4 482 ekonomických subjektů. Jednoznačně převládají podnikatelské subjekty bez zaměstnanců, kterých bylo 1 683. Středně velkých podniků (50 – 249 zaměstnanců) bylo 18 a velký podnik pouze jeden. Podle právní formy převládají mezi ekonomickými subjekty fyzické osoby (3 717), právnických osob bylo evidováno 765. Strukturou je tato oblast řazena k oblastem průmyslově-zemědělským. Rozhodujícími průmyslovými obory v lokalitě je strojírenství, elektrotechnický, textilní a potravinářský průmysl. Nejvýznamnější a největší zaměstnavatelé regionu jsou koncentrováni do měst Dobruška, Opočno a České Meziříčí. Významní zaměstnavatelé jsou také v obcích Semechnice a Trnov.

D. Doprava

Silniční doprava

Středem území ORP Dobruška (tedy přímo přes Dobrušku) prochází severojižním směrem silnice první třídy I/14 spojující Rychnov nad Kněžnou s Náchodem, kde je nejbližší hraniční přechod do Polské republiky. Zbylé komunikace na území ORP jsou druhé nebo třetí třídy, popř. místní a účelové komunikace. Region nemá přímé napojení na dálnici nebo rychlostní komunikaci. Síť místních komunikací je poměrně hustá a dostatečně zajišťuje dopravní dostupnost všech obcí a jejich napojení na důležité dopravní tahy. Jejich kvalita je ale ve většině případů neuspokojivá. O něco kvalitnější je údržba komunikací I. a II. třídy. Údržba místních komunikací je na jednotlivých obcích, což je problém především z finančního hlediska.

Přehled silnic na území ORP Dobruška:

Silnice první třídy: I/14

Silnice druhé třídy: II/239, 285, 298, 304, 308, 309, 310, 311, 320

Zajištění kvalitní dopravní obslužnosti obcí je jednou ze základních podmínek jejich rozvoje a kvalitního života obyvatel. Dopravní systém by měl zajišťovat dopravu obyvatel za prací, do škol, na nákupy, za službami, za lékařem atd.

Železniční doprava

Železniční doprava má ryze obslužný regionální charakter. Nejdůležitější tratí je trať č. 026 spojující Častolovice s Náchodem přes Opočno s odbočkou tratě č. 028 do Dobrušky. Železniční doprava v řešeném území není téměř využívána, existuje však projekt Dráhy Orlických hor, který navrhuje rekonstruovat stávající tratě a následně propojit tratě v jednotný dopravní systém. Zatím ale tento projekt realizován není.

Hromadná veřejná doprava

Dopravní obslužnost zajišťuje několik dopravních společností: ARRIVA TRANSPORT VÝCHODNÍ ČECHY a.s., Nové Město nad Metují, AUDIS BUS s.r.o., Rychnov nad Kněžnou, ČSAD Ústí nad Orlicí a.s., CDS s.r.o. Náchod. Regionální doprava je uspokojivě zajištěná, dálkové spoje jsou ovšem nedostatečné. Např. pokud chceme jet z Dobrušky do Brna, musíme jet přes Hradec Králové, což je velmi neefektivní a časově náročné. Dalším problémem je nedostatek financí na zajištění dopravní obslužnosti, kdy autobusové linky jezdí nevytížené, a to vede k jejich rušení.

Skibusy a cyklobusy

Síť cyklobusů zajišťujících dopravu do Orlických hor patří k nejrozsáhlejší v republice. V období od konce května do konce září je zde o víkendech a svátcích v provozu jedenáct linek, z nichž devět končí u turisticky vyhledávané Masarykovy chaty na Šerlichu. Díky neustále rozvíjející se spolupráci s polskými obcemi je v provozu linka, která propojuje Orlického hory s horami Bystřickými. Provoz cyklobusů již několik let na území ORP Dobruška zajišťuje firma AUDIS BUS s.r.o. za finanční podpory Královéhradeckého kraje společně s firmou ARRIVA TRANSPORT ČESKÁ REPUBLIKA a.s. - oblast pro východní Čechy (dříve Orlobus a.s., poté Veolia Transport Východní Čechy a.s.). V zimním období (konec prosince do poloviny března) jsou v provozu o víkendech a svátcích skibusy, které jsou určeny výhradně pro přepravu lyžařů, snowboardistů a běžkařů do lyžařských středisek a z nich zpět během lyžařské sezóny. Ve správních oblastech ORP Dobruška zajišťují provoz skibusů regionální přepravní firmy AUDIS BUS s.r.o. prostřednictvím svého rádio busu a ARRIVA TRANSPORT ČESKÁ REPUBLIKA a.s. - oblast pro východní Čechy (dříve Veolia Transport Východní Čechy a.s.), který provozuje trasu Deštné v Orlických horách – Náchod přes skiareál v Olešnici v Orlických horách. Skibus na trase Hradec Králové – Ski areál Deštné v Orlických horách zajišťuje Dopravní podnik města Hradec Králové a.s.

Letecká doprava

V ORP Dobruška, ani v okrese Rychnov nad Kněžnou, se žádné větší letiště nevyskytuje. Královéhradecký kraj má devět vnitrostátních letišť (Vrchlabí, Velké Poříčí, Nové Město nad Metují, Jičín, Jaroměř, Hradec Králové, Hořice, Dvůr Králové nad Labem a Broumov). Nejbližší mezinárodní letiště se nachází v Pardubicích (od Dobrušky je vzdálené cca 45 km), které je nejvíce využíváno lety v rámci General Aviation. Zaměřuje se na chartrové lety v letní turistické sezóně. Důležitou linkou jsou i chartrové lety pro ruské cestovní kanceláře, které využívají služeb tohoto letiště pro převoz ruských turistů k nám. Počet odbavených cestujících neustále roste, v roce 2013 odbavovací halou prošlo přes 184 tisíc pasażerů. Další mezinárodní letiště je pražské letiště Václava Havla, které je vzdáleno od města Dobrušky cca 150 km.

Říční doprava

Říční dopravu přímo v ORP Dobruška nelze z nedostatku větších vodních toků provozovat.

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

V regionu také upadá tradiční textilní odvětví, neboť není schopno konkurovat levným dovozům z Číny a jižní Asie. Týká se to například výroby textilu v Dobrušce. Naopak došlo k rozvoji malého a středního podnikání ve strojírenském a zpracovatelském průmyslu, a také služeb, které jsou často spojeny se vzrůstajícím cestovním ruchem.

Významným zaměstnavatelem za hranicemi regionu je závod ŠKODA AUTO a. s. - pobočný závod v Kvasínách, kam dojíždí značný počet obyvatel z regionu. V těžbě spádové oblasti působí rovněž mnoho subdodavatelů tohoto závodu, jejichž existence významnou měrou přispívá k nízké nezaměstnanosti na území ORP Dobruška.

V regionu se nyní nepřipravuje žádná větší soukromá investice, ovšem i tak je nezaměstnanost hlubo-

ce pod republikovým průměrem. Tato informace tudíž pro rozvoj regionu nehraje významnější roli. Hodnota HDP na krajské úrovni představuje průměrnou republikovou hodnotu, proto nepředpokládáme, že by obce v mikroregionu měly mít do budoucna problémy s předfinancováním projektů. V roce 2012 byl HDP v Královéhradeckém kraji 313 525 Kč na obyvatele, v eurech to bylo 12 467 €. HDP na jednoho zaměstnaného byl v roce 2012 v Královéhradeckém kraji 684 591 Kč. Královéhradecký kraj se tak mezi ostatními kraji ČR umístil na 10. místě – HDP celkem v kraji v roce 2012 bylo 173 470 mil. Kč.

Podnikatelské aktivity na území SO ORP Dobruška jsou rozmanité a odvíjejí se od jednotlivých částí území. V horské části území se obyvatelé soustřeďují převážně na podnikatelské aktivity v rámci cestovního ruchu. Zejména v zimních měsících je zde rušno, neboť návštěvníky do území lákají zimní skiareály (Deštné v Orlických horách, Olešnice v Orlických horách) či upravované běžecké trasy. V létě zase horská část disponuje značenými cyklostezkami a turisticky atraktivními cíli včetně území CHKO. Z toho vyplývá, že v horské části, která je turisticky přitažlivou částí území, se podniká především v oblasti provozování volnočasových a sportovních zařízení, hostinské činnosti, ubytování či stravování. Zemědělská činnost v této části regionu je méně využívána, neboť většina území se nachází v méně příznivé oblasti, tzv. LFA. Podnikání je zde závislé na přízni počasí (v zimních měsících dostatek sněhu, v letních dostatek slunečních dní).

Mírně vlněná, rovinatá část regionu poskytuje celkově příznivé životní podmínky trvalým obyvatelům (včetně zaměstnanosti a dopravní dostupnosti), ale až na výjimky (Dobruška, Opočno) není přitažlivá turisticky. Zato jsou zde dobré podmínky pro zemědělskou činnost. Vzhledem k tomu, že se v této části území nacházejí obě města, existují zde různé podnikatelské aktivity či komerční služby. Jedná se např. o stavební průmysl (firma KERSON spol. s r.o. v Dobrém, S T A V O S Dobruška, s.r.o., AP stavby s.r.o. či ŠTĚPÁNEK, spol. s r.o. Opočno), výrobní podniky (SERVISBAL OBALY s.r.o., JECH CZ s.r.o., STUHA a.s. či KAND s.r.o. v Dobrušce, BOHEMILK, a.s. a DUO CZ, s.r.o. v Opočně či PROTECO nářadí s.r.o. v Podbřezí) či různé drobné podnikatelské aktivity (autoopravny, truhlářské dílny spojené s výrobou nábytku či zpracováním dřeva nebo soukromé zemědělství).

V rámci maloobchodní sféry je potřeba zmínit zejména dostatečný počet obchodů s potravinami či spotřebním a smíšeným zbožím. Dá se říci, že prakticky v každé obci je zajištěn prodej základních potravin, a to buď formou místního obchodu či alespoň prostřednictvím pojízdné prodejny, která do každé obce či její části dojíždí alespoň 2 x týdně.

Na subjekty zabývajícími se inovacemi je region poměrně chudý. Významným subjektem z této oblasti je Výzkumná stanice Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti v Opočně, která se zabývá aplikovaným výzkumem, poradní a expertizní činností v oboru pěstování lesa, a to s celostátní působností a pro všechny uživatele, správce a vlastníky lesa.

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

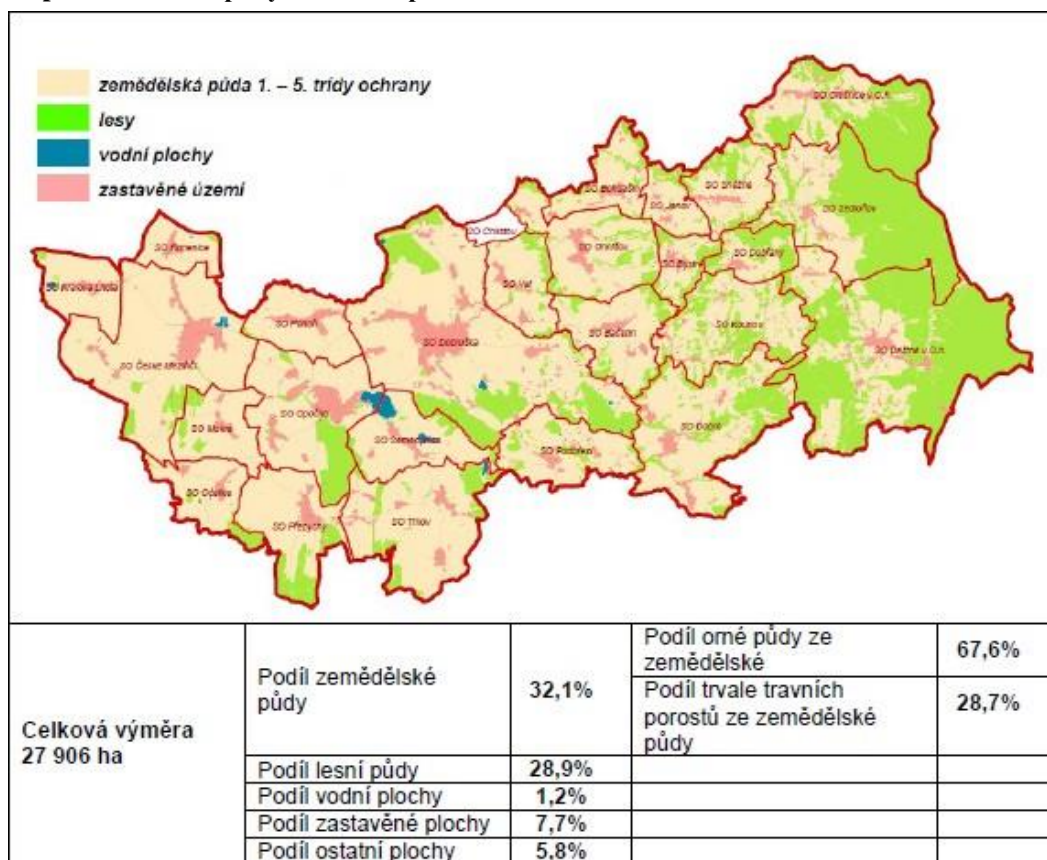
V oblasti je několik chráněných lokalit a přírodních rezervací. Nachází se zde ochranné zóny CHKO Orlické hory, evropsky významné lokality NATURA 2000, chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) či přírodní památky. Velká část území patří mezi migračně významná území, přes Deštné v Orlických horách, Olešnici v Orlických horách, Sedloňov a Sněžné vede dálkově migrační koridor. Mimo to se na území nachází i mnoho památných stromů. Životní prostředí je v regionu částečně ovlivňováno dálkovými přenosy škodlivin a lokálně místními zdroji znečištění. Zhoršené klimatické podmínky a hlavně emise tepelných elektráren poničily částečně zdejší přírodu, zejména ve vrcholových partiích, které jsou dnes převážně odlesněny. Zemědělská půda zabírá 62,7 % území. Zalesnění je v rámci kraje podprůměrné (28,8 %). Celkově lze stav životního prostředí na území ORP Dobruška charakterizovat jako dobrý. Přechodně může být zhoršen zejména v okolí silnice I/14.

Za minulého režimu na území ORP Dobruška existovalo několik velmi významných zemědělských center, která ale po revoluci buď zanikla, nebo značně omezila svoji činnost. Ještě dnes je v některých obcích možné dohledat pozůstatky velkých zemědělských podniků, které byly umístěny především v tzv. střediskových obcích. V podhorských částech byla zemědělská výroba na konci 20. století utlumena, téměř všechna orná půda převedena na louky a pastviny, které jsou pravidelně koseny, neboť byla zaznamenána zmenšující se rentabilita zemědělství v ČR. Dobré podmínky pro zemědělskou činnost jsou především v mírně vlnité, rovinaté části regionu (okolí obou měst území). Dnes se dá říci, že zemědělství se věnují především obyvatelé z menších obcí, a to převážně formou soukromého podnikání. Mezi významné zemědělské subjekty z regionu lze zařadit ZEAS Podorlicko a.s. v Trnově, Podorlické zemědělské družstvo v Ohnišově, Zemědělské družstvo Zlatý potok v Bačetíně či LABRIS, s.r.o. v Dobrém.

Struktura pozemků podle druhů:

- zemědělská výroba je omezena systémy hygienické ochrany – CHOPAV, CHKO Orlické hory, ochranná pásma vodních zdrojů,
- v podhorských a horských oblastech nepříznivé podmínky pro zemědělskou činnost přispívají k rozšiřování mimoprodukčních funkcí zemědělství – agroturistika,
- do I. třídy ochrany zemědělského půdního fondu je zařazeno 3,8 tis. ha zemědělské půdy,
- dalších 2,7 tis. ha je zařazeno do II. třídy ochrany,
- velká část nejkvalitnější zemědělské půdy se nachází v přímé návaznosti na zastavěná území obcí.

Mapa 2: Rozložení půdy na území správního obvodu

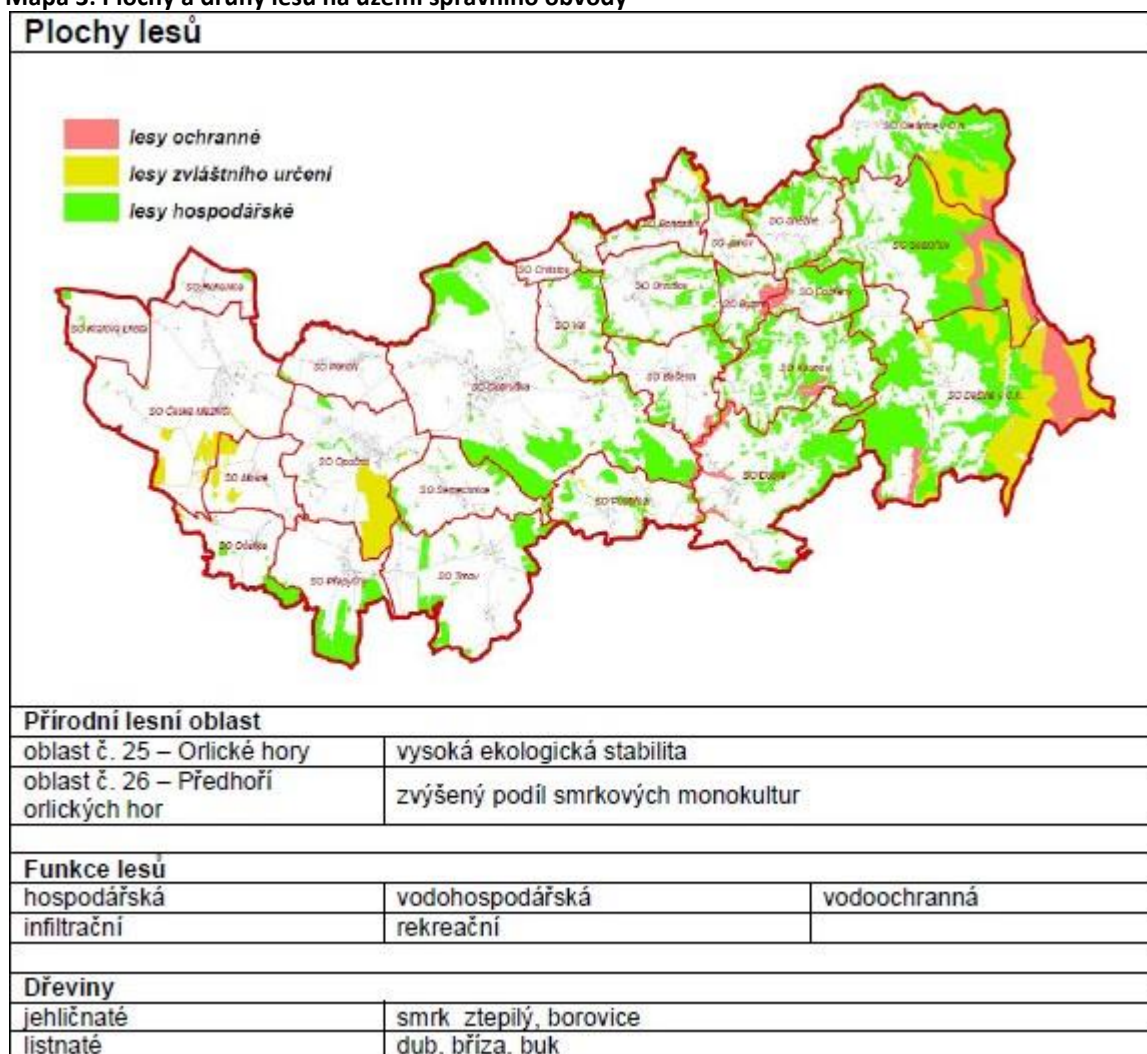
Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Dobruška, Aktualizace 2012

Zejména v horských oblastech území hraje lesnictví výraznou roli. Mohutné lesy, původní bukové a jedlové s příměsí smrku a klenu, v suťových partiích se zastoupením lípy, jilmu a olše, se působením

člověka - zejména těžbou dřeva pro kutnohorské doly a orlickohorské sklárny - změnilo k nepoznání. V období před osídlením území člověkem byl v Orlických horách dominantní buk lesní, po něm následovala jedle bělokorá a třetí zde nejrozšířenější dřevinou byl smrk ztepilý. Pro dobu kolonizace území je (podobně jako v jiných oblastech) příznačný trvalý vzestup podílu smrku, přisuzovatelný však nejen vlivům člověka, ale i změně klimatických poměrů.

Současný stav (z pohledu dlouhodobosti života lesa se nejedná o stav posledních několika desetiletí, nýbrž přinejmenším dvou uplynulých století) je charakterizován jednoznačnou převahou smrku v druhové skladbě zdejších lesů. Ekologicky nestabilní nesmíšené smrkové porosty utrpěly újmu zejména v 80. letech minulého století, když v průběhu imisní ekologické kalamity byla převážná část (cca 1 950 ha) porostů v hřebenových partiích hor vytěžena a zalesněna. Nicméně v nově založených porostech dochází i nadále pod vlivem celé řady nepříznivých faktorů k chřadnutí obnovovaných dřevin. Svoji úlohu zde jistě sehrávají také zvýšené depozice dusíkatých sloučenin a jejich účinek na jednotlivé složky zdejších ekosystémů. Orlickohorské lesy tak i dnes přísluší k nejvíce poškozovaným přírodním lesním oblastem (PLO) v ČR.

Mapa 3: Plochy a druhy lesů na území správního obvodu

Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Dobruška, Aktualizace 2012

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Zásobování plynem

Území je zásobováno zemním plynem odbočkou z vysokotlakého plynovodu Pardubice – Hradec Králové - Jaroměř - Kleny - Náchod - Broumov z VTL plynovodu Seč – Vamberk – Rychnov nad Kněžnou – Dobruška. Území má zatím velmi nízký stupeň plynofikace. Dodávka zemního plynu odběratelům se uskutečňuje středotlakými plynovody z VTL/STL regulačních stanic, které jsou rozmístěny po území kraje. Do budoucna se počítá s plynofikací dalších lokalit, které bude možno plynofikovat buď ze stávajících regulačních stanic po jejich rekonstrukci, nebo rozšíření, případně ze stanic nově vybudovaných. Některé obce mohou být napojeny na stávající středotlaké místní plynovodní sítě v sousedních obcích, které mají vyhovující dimenze potrubí a dostatečné tlakové poměry.

Plynofikovány jsou města Dobruška a Opočno a 9 obcí (České Meziříčí, Chlístov, Králova Lhota, Mokré, Očelice, Pohoří, Rohenice, Trnov, Val). VČP Net, s.r.o. má zájem plynofikovat dalších 9 obcí v území. Při plynofikaci dalších lokalit se však nepředpokládá výstavba dalších VTL plynovodů. Zbývajících 7 obcí v území ležících v oblasti Orlických hor by mohlo být případně plynofikováno z území Polska. Plynofikace těchto dalších lokalit bude závislá hlavně na zájmu obcí na její realizaci a na zajištění finančních prostředků.

Zásobování elektrickou energií

Zásobování území elektrickou energií je z hlediska nejen současného odběru, ale i výhledových potřeb dobře zajištěno. Předmětné území je celoplošně zajištěno systémem 35 kV. Výjimkou jsou městské rozvodné systémy ve městě Dobruška, které jsou provedeny napětím 10 kV. Zásobování okresu elektrickou energií nevyžaduje v současné době, ani ve výhledu mimořádná opatření v oblasti výstavby nových TR. Hlavní dodavatelem elektrické energie je firma ČEZ.

Zásobování teplem

V území je instalována ve městě Dobrušce soustava CZT (centrální zásobování teplem), která se na vytápění bytové sféry podílí cca 50 %. Ve městě Opočně jsou provozovány pouze 3 blokové kotelny s krátkými rozvody tepla. Zásobování teplem zbývajících objektů ve městě Dobruška a Opočno a ve všech obcích v území je decentralizované z lokálních zdrojů. S podstatnějším zvyšováním podílu soustav CZT ve městech se do budoucna neuvažuje. Rovněž v obcích se z rozvojem CZT neuvažuje v důsledku nízké plošné spotřeby tepla, která vylučuje ekonomický provoz soustav CZT.

Dálkovody

Na území regionu se nenachází žádný dálkovod.

Telekomunikace

V území ORP je telekomunikační napojení – uzlový telefonní obvod Dobruška. Místní telefonní obvody – Dobruška, Bystré, České Meziříčí, Deštné v Orlických horách, Dobré.

Pokrytí televizním signálem zajišťuje televizní vysílač Litický Chlum ve Vamberku/ORP Rychnov nad Kněžnou. Pokrytí signálem v nedostupných lokalitách zabezpečují televizní převaděče – Deštné v Orlických horách, Olešnice v Orlických horách a Sedloňov.

Území je pokryto signálem mobilních operátorů – slabší pokrytí v Orlických horách. V Sedloňově se nachází seismická stanice – Polom.

Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu

Zdroje vody jsou převážně z hlubších horizontů podzemních vod - vrtů. Povrchové zdroje pitné vody jsou v horských a podhorských částech území.

Seznam vodovodů:

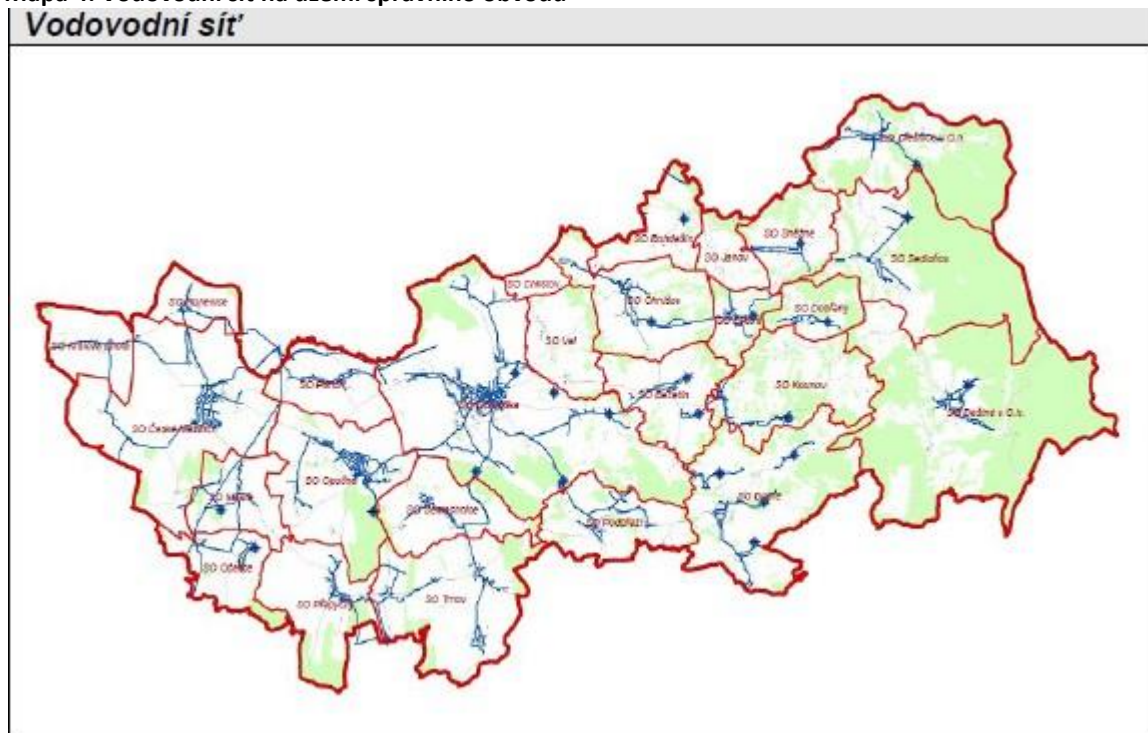
Skupinový vodovod (Bačetín, Dobruška, Podbřezí, Semechnice, Trnov).

Skupinový vodovod (Přepychy, Trnov).

Obecní vodovody (Bačetín, Bystré, Deštné v Orlických horách, České Meziříčí, Dobřany, Dobré, Chlístov, Kounov, Králova Lhota, Mokré, Očelice, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Pohoří, Rohenice, Sedloňov, Sněžné).

Bez vodovodů jsou obce Bohdašín, Janov, Val.

Mapa 4: Vodovodní síť na území správního obvodu

Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Dobruška, Aktualizace 2012

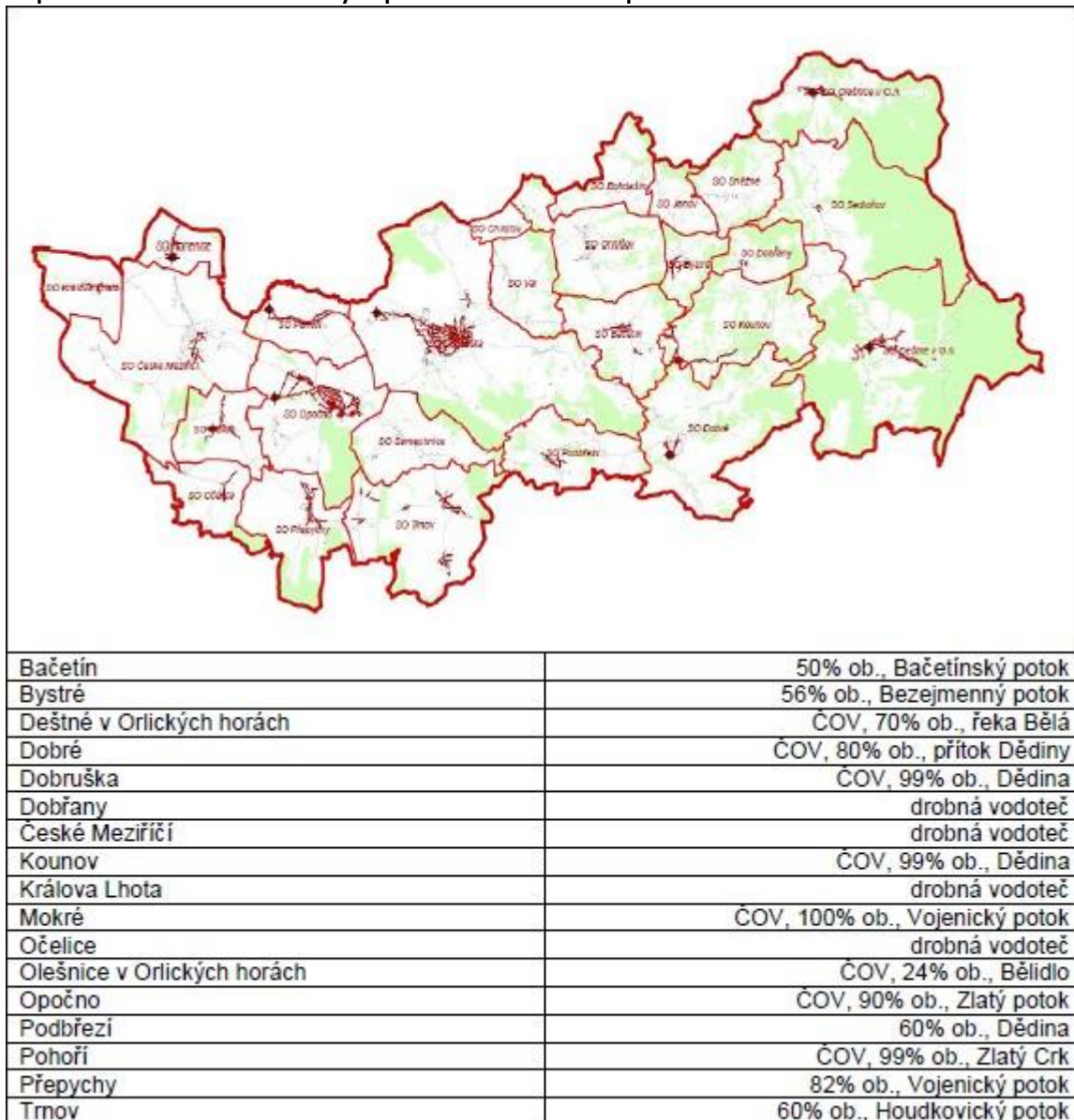
Popis kanalizace území:

Na veřejnou kanalizaci je napojeno 18 obcí, což představuje 69 % celkového počtu obcí v území ORP Dobruška. Kanalizační systém zakončený čistírnou odpadních vod má 9 obcí (Deštné v Orlických horách, Dobruška, Kounov, Mokré, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Podbřezí, Pohoří, Rohenice). V ostatním území jsou technicky nevyhovující obecní stokové systémy nebo jsou odpadní vody čištěny prostřednictvím individuálních zařízení – domovní čistírny odpadních vod, biologické septiky, bezodtokové jímky apod.

Nízká úroveň odkanalizování a čištění odpadních vod je v malých obcích a obcích horské a podhorské části Orlických hor – nesoustavné systémy hlavně dešťových stok vzniklé převážně zatrubněním silničních příkopů, do kterých jsou vypouštěny splašky předčištěné v septicích a domovních čistírnách. Možnost centrálního čištění a odvádění odpadních vod je v důsledku rozptýlené zástavby a nedostatku veřejných finančních prostředků omezená.

Stáří provozovaných kanalizací je 30–50 let. V menších obcích je kanalizace v nevyhovujícím technickém stavu. ČOV ve městech mají dostatečný výkon. Recipienty mají dobrou samočisticí schopnost.

Mapa 5: Odkanalizování a čističky odpadních vod na území správního obvodu

Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Dobruška, Aktualizace 2012

Odpadové hospodářství

Nakládání s odpady:

Hlavním způsobem nakládání s komunálním odpadem v území je skládkování – největší skládka odpadu Křovice u Dobrušky.

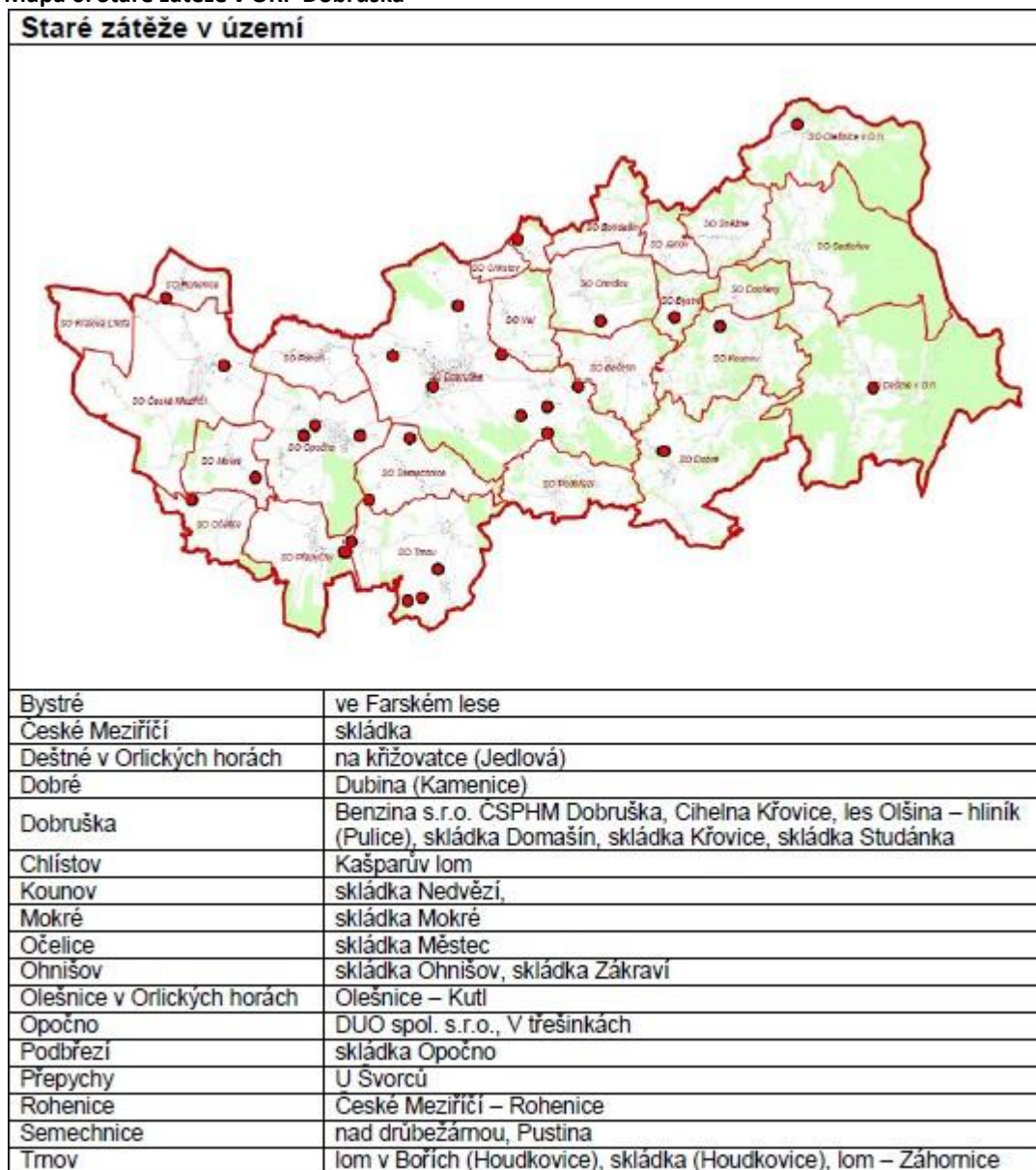
Sběr základních druhů tříděného odpadu – papír, sklo, plasty – je zajištěn ve většině obcí. Prostřednictvím sběrných dvorů nebo mobilních sběrů jsou zachycovány nebezpečné složky komunálního odpadu.

Produkce odpadu:

Převážné množství komunálního odpadu je produkováno v nejlidnatějších sídlech Dobruška, Opočno. V horském a podhorském prostoru je produkce poměrně nízká – narůstání komunálního odpadu sezónně v období přílivu rekreatantů.

Zvýšená produkce odpadů ze zemědělství a lesnictví, průměrná produkce je odpadu průmyslového – odstraňován především mimo území ORP. Odpad z těžby nebo dolování se na území nevyskytuje.

Mapa 6: Staré zátěže v ORP Dobruška

Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Dobruška, Aktualizace 2012

Vodní hospodářství

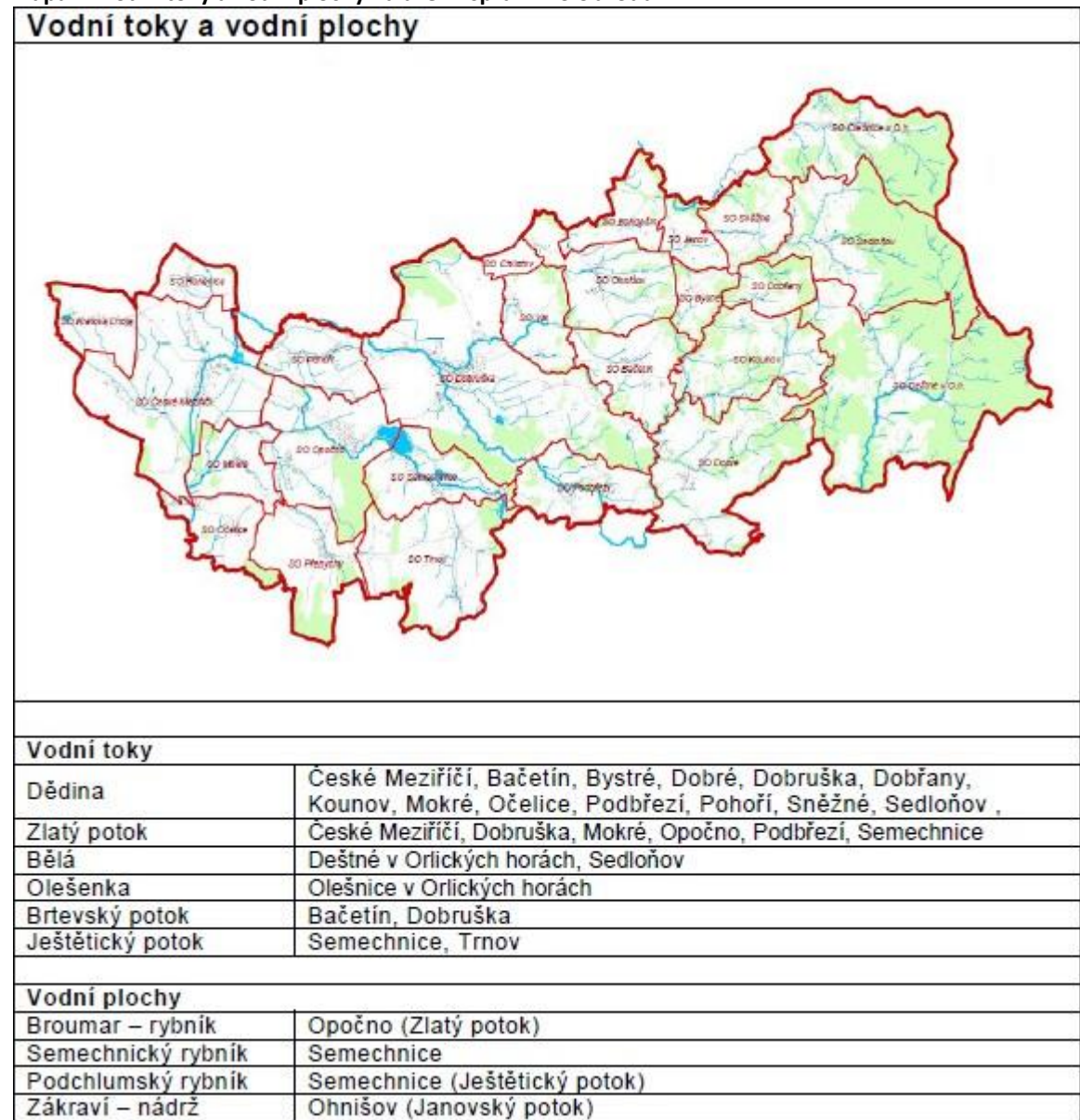
Pozitivem v oblasti vodního hospodářství je:

- dostatek vodních ploch a toků v území,
- kvalita a množství povrchových vod,
- kvalita a množství podzemních vod – zdroje pitné vody,
- území CHOPAV Východočeská křída, Orlické hory.

Negativem v oblasti vodního hospodářství je:

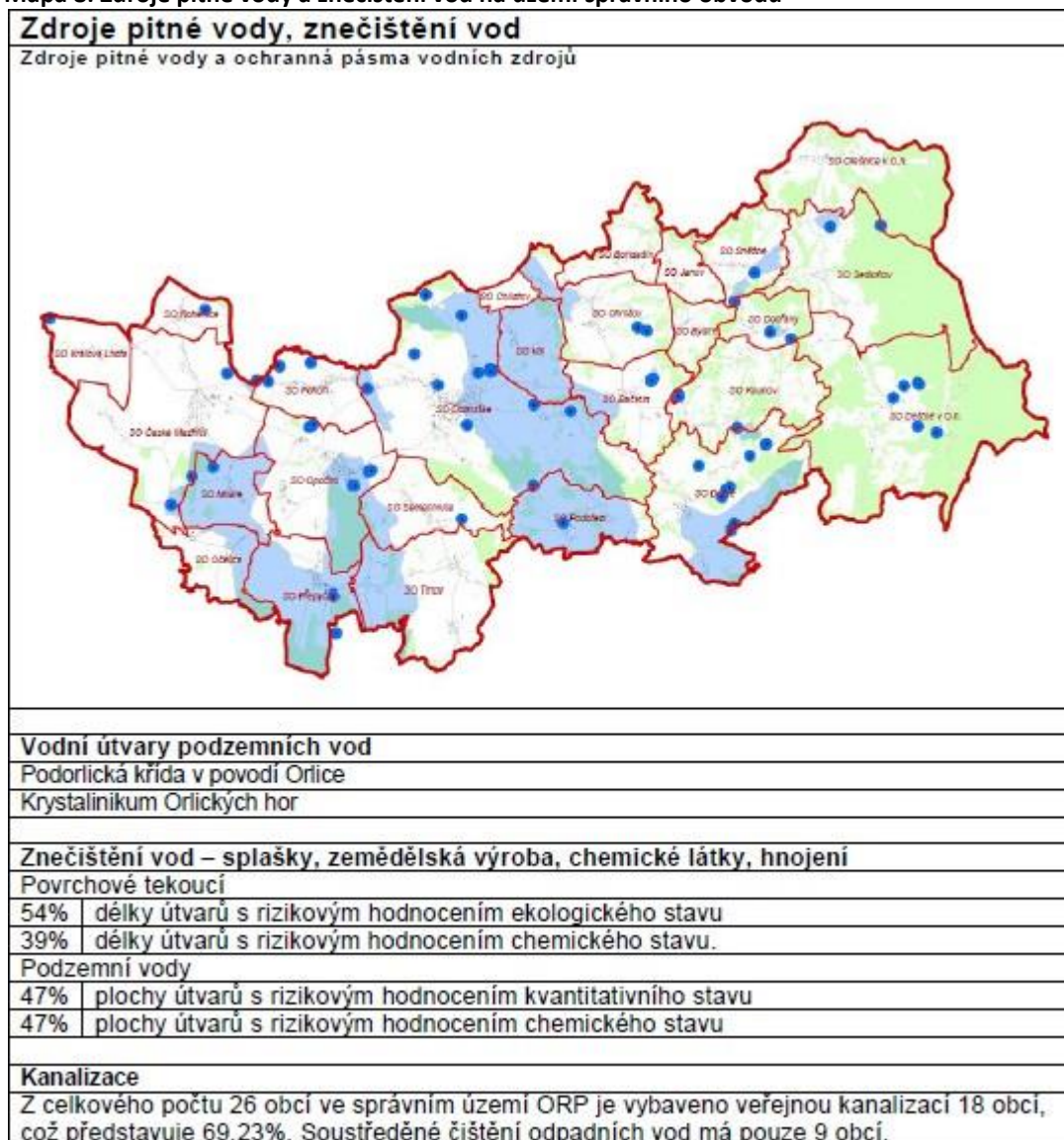
- nízká retenční krajina – nedostatečné členění bloků orných půd, nedostatek trvalých travních porostů v zemědělské krajině,
- vysoké ohrožení záplavami,
- lokální znečištění vodních toků v důsledku vypouštění odpadních vod.

Mapa 7: Vodní toky a vodní plochy na území správního obvodu

Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Dobruška, Aktualizace 2012

Mapa 8: Zdroje pitné vody a znečištění vod na území správního obvodu

Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Dobruška, Aktualizace 2012

Ochrana před povodněmi a živelnými pohromami

Popis zjištěných souvislostí:

Snížení schopnosti přirozené akumulace vod a retenčních schopností území v důsledku nešetrného hospodaření v krajině – vysoké zornění, nevhodný způsob obhospodařování zemědělských půd – výběr plodin, nevhodná skladba dřevin v lese – zvýšené riziko povodní.

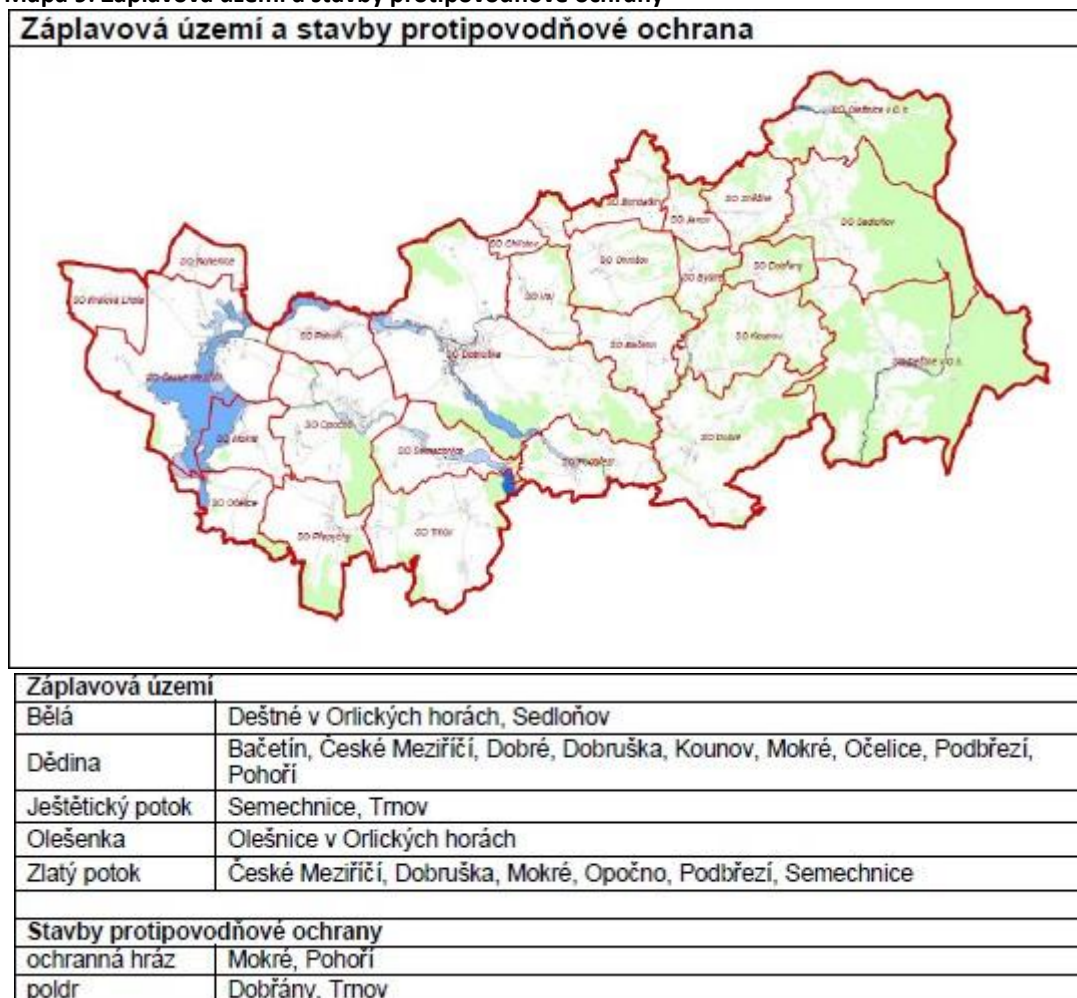
Srážkové poměry jsou v území nerovnoměrné – nejvíce srážek v horské oblasti Orlických hor. Povodňové průtoky z tání sněhu a dešťových přeháněk se z horské oblasti kumulují v západní, nížinné části území. Nejvíce zatěžované toky srážkami a táním sněhu – Dědina, Rokytenka, Olešenka. Zhoršení přirozeného vodního režimu v krajině: orná půda na sklonitých pozemcích – 87,23 ha, tj. 0,83 % zemědělské půdy v území ORP Dobruška.

Kritické rozlivy na toku Dědina – údolí od Sedloňova po Podbřezí, Pohoří, Dobrušku, České Meziříčí, Mokré, Očelice. V soutoku Dědiny, Zlatého a Ještětického potoka dochází k ohrožení Semechnic, Trnova a Opočna.

Protipovodňová opatření v krajině – změna využití pozemků, změna rostlinného pokryvu, zatravnování břehů a přirozených inundací, tvorba protierozních mezí, vegetačních pásů a zpomalení odtoku.

Využití přirozeného retenčního potenciálu a umožnění přirozeného rozlivu drobných vodních toků. Realizace ochranných hrází a retenčních nádrží. V roce 2005 bylo Krajským úřadem Královéhradeckého kraje stanoveno záplavové území významného vodního toku Bělá a navržené je záplavové území kolem vodních toků Dědina a Zlatý potok

Mapa 9: Záplavová území a stavby protipovodňové ochrany

Zdroj: Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Dobruška, Aktualizace 2012

H. Recreace, památky a cestovní ruch

Krajinný ráz ORP Dobruška přechází z rovinných poloh, přes vrchoviny až do horského masívu Orlických hor. Západní část území pokrývá Podorlická pahorkatina, směrem k severovýchodu se zvedá v Deštnou hornatinu. Správní oblast obce s rozšířenou oblastí Dobruška můžeme z hlediska přírodních a socioekonomických podmínek rozdělit do tří specifických oblastí: horskou, podhorskou a mírně zvlněnou. Horská část je turisticky přitažlivá, avšak není atraktivní pro trvalé usídlení. Mírně zvlněná část poskytuje příznivé životní podmínky trvalým obyvatelům (včetně zaměstnanosti a dopravní obslužnosti), ale až na výjimky (dvě města) není turisticky přitažlivá. Zato jsou zde dobré podmínky pro zemědělskou činnost. Podhorská část jakoby spojovala nevýhody obou předchozích. Region má velký rekreační potenciál s množstvím většinou drobnějších přírodních a kulturních hodnot. Řada obcí se nachází v turistické oblasti Orlických hor, která je celoročně navštěvována turisty. Zde je k dispozici vypracovaná síť cyklobusů a skibusů. Ski areály a snowparky jsou v Deštném v Orlických horách, Olešnici v Orlických horách, Sedloňově a Dobřanech, atraktivní jsou i upravované běžecké trasy, cyklostezky a turistické cesty, které mají propojení i s Polskou republikou. V létě je oblast hojně navštěvována pěšími turisty i cyklisty. Nabídka v mimo sezóně nebo při nepříznivém počasí je však nedo-

statečná a rozdíly mezi zimní sezónou a ostatní částí roku je stále velmi výrazná, zejména v horských oblastech. Téměř v každé obci se nacházejí typické poloroubené nebo polozděné chalupy, které jsou charakteristické bílou barvou roubení. Zvláštností jsou také stovky větších či menších pevností, které zde byly budovány v letech 1936-1938 jako obraná linie Československa. Turisté se mohou vydat po dvou naučných stezkách: Po lehkém opevnění v okolí Olešnice v Orlických horách a Okolím Deštného. Mezi hojně navštěvovaná místa patří Masarykova chata, Šerlišský mlýn, Kačenčina zahrádka (vyhlášená správou CHKO za přírodní památku), Vlastivědné muzeum, Rodný dům F.L.Věka či městská věž v Dobrušce, zámek v Opočně nebo přírodní rezervace Bukačka. Ubytování pro návštěvníky má základní význam pro příjem obcí z cestovního ruchu. Jednodenní návštěvy znamenají pro obce většinou jen malý přínos. Ubytovací kapacity jsou podle očekávání především v horských střediscích a také ve městech.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

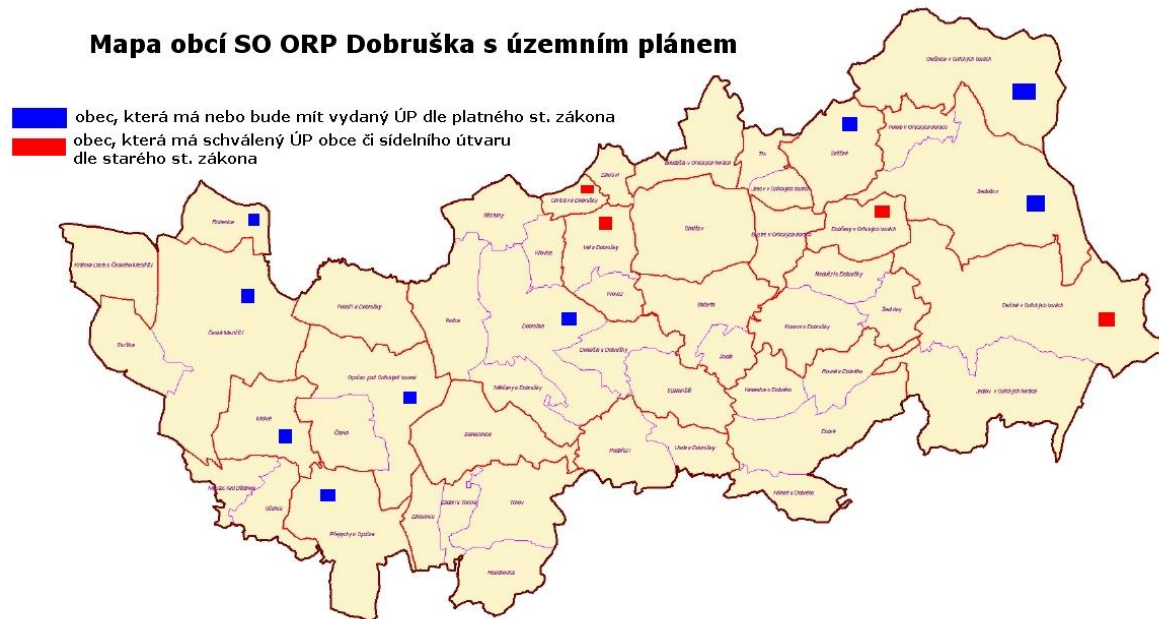
Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tabulka 15: Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	26	100	Všechny obce ze SO mají platnou ÚPD, ovšem některé obce budou muset do konce roku 2015 pořídit nový územní plán podle nového stavebního zákona, neboť po 31. 12. 2015 stávající plány pozbudou platnosti.
Počet obcí s plánem v přípravě	8	30,77	V současné době 8 obcí připravuje územní plán. Obec Mokré má již vydaný ÚP dle platného stavebního zákona.
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	13	50	Pouze město Opočno má svůj vlastní strategický plán rozvoje města. Ostatní obce vlastní alespoň nějaký plán s výčtem zamýšlených rozvojových aktivit, který pravidelně aktualizují.

Zdroj: <http://up.kr-kralovehradecky.cz/>, místní šetření

Mapa 10: Obce SO ORP Dobruška s územním plánem

Zdroj: <http://up.kr-kralovehradecky.cz/>

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že devět obcí ze správního obvodu ORP Dobruška má nebo bude mít vydaný územní plán dle platného stavebního zákona. Celkem čtyři obce mají schválený územní plán dle starého stavebního zákona a budou muset své plány v dohledné době změnit. Nový stavební zákon (č. 186/2006 Sb.) stanoví, že veškeré územní plány pořízené podle starého stavebního zákona (tedy schválené před rokem 2007) pozbývají po 31. prosinci 2015 platnost. Z tohoto důvodu je nutné do konce roku 2015 pořádat, tj. projednat a schválit územní plán nový.

Program rozvoje obce má polovina municipalit z území. Tyto obce se snaží své rozvojové aktivity pravidelně aktualizovat a to i formou veřejných projednání či připomínkování. Strategický plán má vypracované město Opočno, které ho v dubnu 2013 aktualizovalo.

Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří: zákony a vyhlášky ČR vztahující se k této problematice, dostupné na:

(<http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Platne-pravni-predpisy/Oblast-uzemniho-planovani-a-stavebniho-radu>),

dále dokumenty vydané a schválené Evropskou unií (např. Evropská úmluva o krajině, Evropská charta územního plánování - tzv. Torremolinská charta, Řídící principy trvale udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu, Evropské perspektivy územního rozvoje či Kompendium EU o systémech, politikách a zásadách územního rozvoje).

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plynou následující významná omezení či limity, příležitosti: **omezení** (malé zásoby nerostných surovin, sesuvná území zasahující zastavěná území, výskyt místně rozdílného pronikání radonu z podloží, nízká retence krajiny, vysoké ohrožení záplavami, spalování fosilních paliv, růst znečištění hygieny prostředí automobilovou dopravou, v zemědělské krajině velmi nízký podíl zeleně, nízká ekologická stabilita, nízký podíl lesů smíšených vůči lesům smrkovým a pře-

bytek mladých lesů, nedostatečné technické parametry a kvalita silniční sítě, dožívající úseky vodovodních řadů, nízká úroveň odkanalizování a čištění odpadních vod, ztráta obyvatelstva venkovského prostoru - úbytky obyvatelstva přirozenou měrou, nedostatečná lůžková kapacita nemocniční péče, nedostatečné sociálně zdravotní vybavení, nedostatečná infrastruktura pro výstavbu nových rodinných domů, nepřipravenost nových ploch pro bydlení, nižší standard ubytovacích kapacit, nedostatek pracovních míst ve venkovském sektoru, vysoký podíl osob dojíždějících za prací) x **příležitosti** (rekultivace nevyužívaných ložisek těžby, využití vytěžených lomů jako stabilizačních krajinných prvků, revitalizace vodních toků, systematické čištění odpadních vod, plynofikace území, stanovení a dodržení maximální hranice negativních vlivů výrobních areálů, podpora systému kontrolované rekreace – značení a realizace turistických tras, vymezení ploch určených k rekreaci a rekreačním aktivitám, stanovení podmínek rekreačního využívání území, registrace dalších významných krajinných prvků, do držování lesních hospodářských plánů i na soukromých lesních pozemcích, rozšiřování vodovodních řadů, budování systémů odkanalizování území a čištění odpadních vod, využívání obnovitelných zdrojů energie pro výrobu elektřiny, vytvoření podmínek pro bydlení nově příchozích obyvatel, zejména mladých rodin s dětmi, realizace nových sociálních, zdravotnických, školských, stravovacích a ubytovacích zařízení, stabilizace a rozšíření sítě občanského vybavení, zajištění dostatečného množství ploch pro bydlení a jejich zajištění technickou infrastrukturou, nabídka ploch pro bydlení, příliv ekonomicky aktivního obyvatelstva a podnikajících subjektů do venkovského prostoru).

Území SO ORP Dobruška spolupracuje s okresním městem Rychnov nad Kněžnou a dále s územím okolo Nového Města nad Metují. Obce v rámci přeshraniční spolupráce poměrně často využívají možnosti setkávat se s polskými partnery či realizovat různé projekty, což je dáno i tím, že do území zasahuje Euroregion Glacensis. Možnost spolupráce v rámci přeshraničních dotačních titulů využily např. horské obce z Deštného v Orlických horách a Olešnice v Orlických horách, které společně s polskými partnery pořídili potřebnou techniku pro výjezdovou jednotku příslušné JPO. Do mezinárodní spolupráce se zapojila i ORP Dobruška.

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tabulka 16: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů	Komentář
Město Dobruška, Město Opočno	2	Jsou přirozenými centry dění.
Obec Deštné v Orlických horách	1	V obci se nachází největší lyžařské centrum SO ORP Dobruška, které značně ovlivňuje míru cestovního ruchu v dané oblasti.
Ostatní obce SO	23	Pečují o rozvoj svého území.
Kraj	1	Správa silnic, zřizovatel středních škol, nemocnic, atd.
Stát	1	Zasahuje formou legislativy či jiných opatření.
Úřad práce České republiky - kontaktní pracoviště Dobruška	1	Plní úkoly v oblasti zaměstnanosti či státní sociální podpory.

Dobrovolný svazek obcí "Region Orlické hory", Dobrovolný svazek obcí Region "Novoměstsko"	2	Členské obce spolupracují při obnově a rozvoji venkova, cestovního ruchu, hospodářsko-sociálním a kulturním rozvoji.
Orlické hory a Podorlicko (destinační společnost)	1	Podpora vzrůstu cestovního ruchu a inicializace spolupráce mezi podnikatelskou sférou, samosprávou a neziskovými organizacemi.
Místní akční skupina POHODA venkova, NAD ORLICÍ, o.p.s.	2	Realizace strategického plánu Leader pro období 2007 - 2013. Příprava SCLLD pro období 2014 - 2020 (25 obcí z území - POHODA venkova, Očelice součástí NAD ORLICÍ).
ŠKODA AUTO a.s. - pobočný závod Kvasiny	1	Ačkoliv závod na výrobu automobilů není umístěn přímo v SO ORP, jeho vliv na dění v území je zásadní. Tento pobočný závod v Kvasinách je nejvýznamnějším zaměstnavatelem v širokém okolí.
Základní škola Trivium Plus o.p.s.	1	Obecně prospěšná společnost, která je významným vzdělávacím subjektem v oblasti základního školství a to zejména pro děti z horské části regionu.
Střední škola - Podorlické vzdělávací centrum, Dobruška	1	Střední škola zajišťující vzdělávání žáků a studentů v odborných činnostech.
Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska - Euroregion Glacensis	1	Pomáhá sdružovat a rozvíjet region, podporuje a realizuje projekty v území.

Zdroj: místní šetření

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

SWOT analýza, jejímž cílem je určit jednoduchou a co možná nejobektivnější charakteristiku SO ORP Dobruška, je klasifikační metoda umožňující přehledné uspořádání stávajících základních poznatků ze sociálně-ekonomické analýzy. SWOT je zkratkou anglických slov Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby). Silné a slabé stránky hodnotí vnitřní parametry, podmínky či znaky regionu, které jsou změnitelné nebo ovlivnitelné aktivitou subjektů v daném území. Silné stránky jsou komparativní a konkurenční výhody pro rozvojové aktivity, slabé stránky jsou pak veškeré faktory, které limitují nebo ohrožují tyto aktivity. Tato část SWOT analýzy se také nazývá „vnitřní analýza“. „Vnější analýzou“ se označuje druhá polovina SWOT analýzy, která se zabývá příležitostmi a hrozbami vztahujícími se k vnějšímu prostředí (je jakýmsi popisem vztahů regionu a jeho okolí). V té se vyhodnocují faktory, procesy a okolnosti, které nejsou v převážné míře přímo ovlivnitelné subjekty z řešeného území. Strategie rozvoje SO ORP Dobruška se bude dále v maximální možné míře snažit využít silných stránek a příležitostí, a naopak eliminovat hlavní problémy (slabé stránky) a minimalizovat důsledky potenciálních hrozeb.

Tabulka 17: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. míra nezaměstnanosti dlouhodobě pod průměrem ČR	1. obecný problém nedostatku kapitálu na investice do dalšího rozvoje oblasti
2. významný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu – kulturní dědictví	2. klesající podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva
3. relativně kvalitní životní prostředí oproti jiným regionům	3. sezónní výkyvy v intenzitě cestovního ruchu a nedostatečná celoroční vytiženost turistické infrastruktury
4. pokrytí území fungujícími svazky obcí a MAS	4. neudržitelnost mateřských a základních škol v malých obcích
	5. špatný stav silnic II. a III. třídy
Příležitosti:	Hrozby:
1. zvýšení intenzity spolupráce se zahraničními regiony	1. neschopnost plně využít potenciálu cestovního ruchu v důsledku nedostatečného marketingu
2. užší spolupráce a lepší finanční podmínky pro regionální aktéry (DSO, MAS) pro realizaci společných úzce souvisejících rozvojových projektů	2. nedostatek veřejných finančních prostředků pro rozvoj řešeného území
3. rozvoj agroturistiky	3. nárůst podílu sociálně nepřízpůsobivých obyvatel
4. rozvoj přeshraniční dopravní dostupnosti směrem do Polska	4. přetrvávající stárnutí populace, zvyšující se podíl seniorů na úkor ekonomicky produktivní složky obyvatelstva

Zdroj: místní šetření

K **silným stránkám** území ORP Dobruška patří především **dobrá zaměstnanost**, která se díky místním firmám drží na vysoké úrovni. Především rozšiřovaná průmyslová zóna Kvasiny – Solnice s sebou přináší pro místní obyvatele nové pracovní příležitosti a rozvoj daného území (především se jedná o dopravní obslužnost, která musí vyhovovat náporům zvýšeného množství kamionové dopravy). ORP Dobruška má také silnou pozici co se týče **cestovního ruchu**, neboť část jeho území se nachází na území Orlických hor, turisté tak toto území navštěvují především v zimních obdobích. K silným stránkám patří také **relativně kvalitní životní prostředí**, ač v nejvyšších polohách území došlo působením emisí tepelných elektráren k odlesnění. Podhorské oblasti však byly a některé stále jsou zemědělsky obhospodařované.

Slabými stránkami území ORP Dobruška jsou především **nedostatečné finanční prostředky** na investice, které by podpořily rozvoj území. To je patrné jak v kvalitě silnic II. a III. třídy, tak v malém počtu vybudovaných cyklostezek. Dále sem můžeme zařadit i celorepublikový problém stárnutí populace, kdy **ubývá počtu ekonomicky aktivních obyvatel**. Tento demografický vývoj může v budoucnu ovlivňovat dění v celém území ORP Dobruška (zvýšené nároky na sociální služby, nadbytek školských zařízení, úbytek pracovních sil, zhoršení kupní síly obyvatel atd.).

Příležitost území ORP Dobruška můžeme spatřovat především v **navázání a rozšiřování zahraniční spolupráce**. Jedná se o propojení obcí na území České republiky a obcí na území Polska. K tomu mo-

hou být využity finanční prostředky poskytované z Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020. Dalším potenciálem území je **aktivní činnost regionálních aktérů prostřednictvím DSO a MAS**. Do území je třeba lákat také nové investory, kteří by zde investovali.

Hrozby území ORP Dobruška takřka vycházejí ze slabých stránek. Cestovní ruch v území je třeba inovovat, přizpůsobovat novým požadavkům tak, aby stále přinášel výhody a potřebný rozvoj do regionu. Rovněž zanedbání sociální oblasti může vést k úpadku. Vybavení a technické zázemí obcí je třeba rozšiřovat, rekonstruovat tak, aby do obce přilákaly mladé rodiny. Jen pokud v obcích nedojde k úpadku společenského života, může se rozvíjet a růst.

3. Téma 1.: Předškolní a základní vzdělávání

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co si jí obec může dovolit poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi, o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu.
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu.
- Ostatní vyhlášky.
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis předškolního a základního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj

Obecné informace

V následujících tabulkách č. 17 a č. 18 uvádíme přehled škol na SO ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013 a ve školním roce 2005/2006. Jelikož v meziobdobí mezi těmito školními roky **nedošlo k žádné zásadní změně v počtu škol ani školských zařízení**, jsou uvedeny tabulky pouze k těmto dvěma sledovaným školním rokům.

Tabulka 18: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání ve školním roce 2012/2013

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Dobruška	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2012/2013											
-Počet obcí	5	12	6	1	1	1	0	0	0	0	26
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	1	0	1	1	1	2	0	0	0	0	6
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
-Počet MŠ	0	3	3	1	1	1	0	0	0	0	9
-Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	2	3	0	0	0	0	0	0	0	5
-Počet jiných zařízení	1	1	0	0	2	5	0	0	0	0	9

Zdroj: Český statistický úřad, Výkazy MŠMT

Údaje o počtu obcí dle jednotlivých kategorií počtu obyvatel v tabulce č. 18 vychází z dostupné statistiky ČSÚ - je uveden počet **jednotlivých obcí k 31. 12. 2012**. Od tohoto školního roku **v obci Podbřezí funguje Montessori mateřská škola**. V tomto roce Základní škola a mateřská škola Olešnice v Orlických horách spadala pod ředitelství Základní školy a Mateřské školy Deštné v Orlických horách (od školního roku 2013/2014 již funguje samostatně). **Od školního roku 2013/2014 v obci Bystré** Obecně prospěšná společnost **Trivium Plus** se sídlem v Dobřanech **zřídila a spravuje soukromou mateřskou školu**.

Tabulka 19: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání ve školním roce 2005/2006

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Dobruška	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2005/2006											
-Počet obcí	6	12	5	1	1	1	0	0	0	0	26
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	1	0	1	1	1	2	0	0	0	0	6
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
-Počet MŠ	1	2	3	1	1	1	0	0	0	0	9
-Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0	4
-Počet jiných zařízení	1	1	0	0	2	4	0	0	0	0	8

Zdroj: Český statistický úřad, Výkazy MŠMT

Údaje o počtu obcí dle jednotlivých kategorií počtu obyvatel vychází z dostupné statistiky ČSÚ - je uveden **počet jednotlivých obcí k 31. 12. 2005**. V přehledu jsou **v rámci sloučených organizací uvedeny zařízení, která v sobě zahrnují společně MŠ a ZŠ pod jedním IČ**. V území se vyskytuje 1 speciální škola, která je zřízena Krajským úřadem Královéhradeckého kraje a nachází se v Dobrušce, kde jsou i 2 domovy pro děti a mládež a víceleté gymnázium. V Dobřanech se nachází školní klub, v Sedloňově dětský domov a v Opočně domov mládeže. Základní umělecké školy jsou v Dobrušce a Opočně.

Tabulka 20: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Pozn.: gymnázia v tomto kontextu je myšlen nižší stupeň gymnázií

ORP Dobruška	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
celkem škol	26	14	12	2	1	1	0	1
Obec Bačetín	1	1	0	0	0	0	0	0

Obec České Meziříčí	2	1	1	0	0	0	0	0
Obec Deštné v Orlických horách	1	1	1	0	0	0	0	0
Obec Dobré	2	1	1	0	0	0	0	0
Město Dobruška	7	1	2	1	1	1	0	1
Obec Dobřany	1	0	1	0	0	0	0	0
Obec Ohnišov	1	1	1	0	0	0	0	0
Obec Olešnice v Orlických horách	1	1	1	0	0	0	0	0
Město Opočno	3	1	1	1	0	0	0	0
Obec Podbřezí	1	1	1	0	0	0	0	0
Obec Pohoří	2	1	1	0	0	0	0	0
Obec Přepychy	1	1	1	0	0	0	0	0
Obec Rohenice	1	1	0	0	0	0	0	0
Obec Trnov	1	1	0	0	0	0	0	0
Obec Val	1	1	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, místní šetření

Od školního roku 2012/2013 v obci Podbřezí funguje Montessori mateřská škol. Od školního roku 2013/2014 v obci Bystré Obecně prospěšná společnost Trivium Plus se sídlem v Dobřanech zřídila a spravuje soukromou mateřskou školu. **Jediné gymnázium** na území SO ORP Dobruška se nachází **v Dobrušce**, kde lze najít i **Dům dětí a mládeže**, který je uváděn MŠMT v rámci SVČ a DDM. **Základní umělecké školy** se nachází **v Dobrušce a Opočně**. **Speciální základní školu**, která je zřízena Královéhradeckým krajem, **najdeme v Dobrušce**.

Tabulka 21: Počty SOUKROMÝCH škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Poznámka: u gymnázia je myšleno víceleté gymnázium, které zajišťuje vzdělávání druhého stupně ZŠ

ORP Dobruška	celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
celkem	1	0	1	0	0	0
Obec Dobřany	1	0	1	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, místní šetření

Ve SO ORP Dobruška se nachází pouze **jediná soukromá škola**, kterou je **Základní škola a Mateřská škola Trivium Plus o.p.s. se sídlem v Dobřanech**. Tato obecně prospěšná společnost provozuje v Dobřanech základní školu a školní klub a od školního roku 2013/2014 v obci Bystré jednotřídní mateřskou školu.

Počty CÍRKEVNÍCH škol a školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Ve SO ORP Dobruška se **nenachází žádná církevní škola**. Dne 2. září 2013 byla v Bystrém otevřena nová mateřská škola Trivium Plus. Jedná se o soukromou mateřskou školu, kterou zřídila a spravuje Trivium Plus, o.p.s., která podobným způsobem již řadu let organizuje stejnojmennou základní školu

v Dobřanech. Nová mateřská škola je jednotřídka, tedy s maximální kapacitou 28 dětí. Sbor Církve bratrské v Bystrém pro tuto mateřskou školu pouze poskytl prostory, obecně prospěšná společnost Trivium Plus Dobřany organizačně a právně zajistí fungování mateřské školy. Nejedná se tedy o církevní mateřskou školu, ačkoliv se nachází v prostorách, které patří Sboru Církve bratrské v Bystrém.

Pracovníci v oblasti předškolního a základního vzdělávání ORP

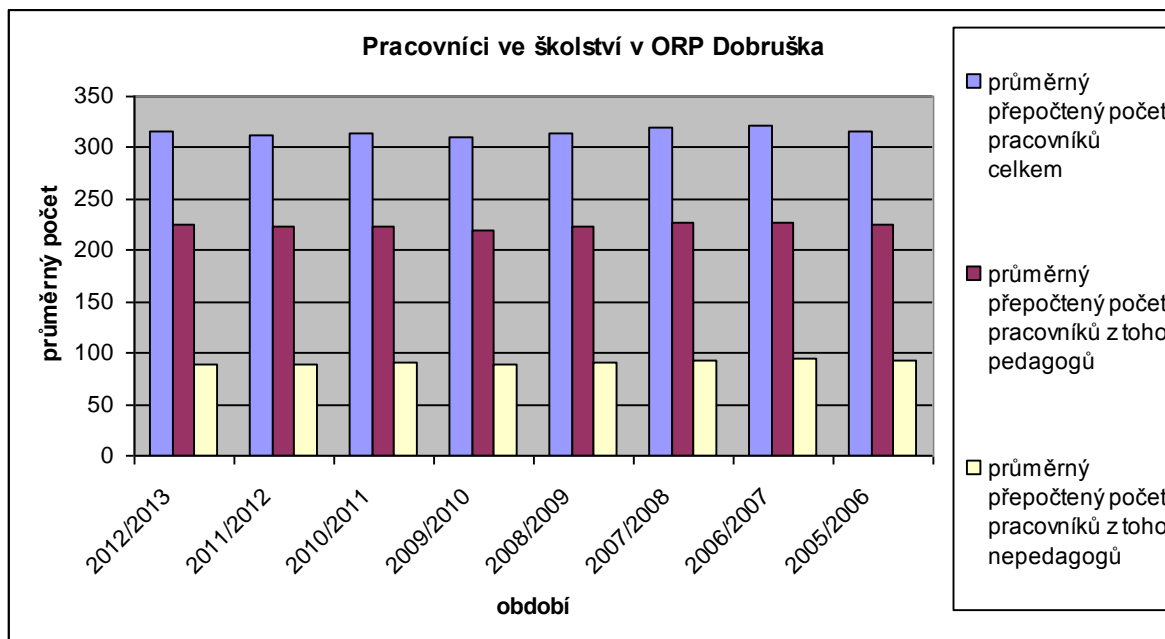
Tabulka 22: Pracovníci v oblasti předškolního a základního vzdělávání ORP Dobruška v období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	78,801	61,551	17,25
základní školy	142,872	112,162	30,71
základní umělecké školy	28,898	25,458	3,44
gymnázia	8	8	0
školní družiny a kluby	16,612	16,612	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,6	2	0,6
zařízení školního stravování	37,8	0	37,8
celkem rok 2012/2013	315,583	225,783	89,8
2011/2012			
mateřské školy	74,395	57,934	16,461
základní školy	145,178	114,168	31,01
základní umělecké školy	28,75	25,343	3,407
gymnázia	8,2	8,2	0
školní družiny a kluby	16,499	16,499	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,526	1,926	0,6
zařízení školního stravování	37,454	0	37,454
celkem rok 2011/2012	313,002	224,07	88,932
2010/2011			
mateřské školy	72,736	55,708	17,028
základní školy	148,375	116,238	32,137
základní umělecké školy	28,197	24,735	3,462
gymnázia	8,1	8,1	0
školní družiny a kluby	16,282	16,282	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,653	2,053	0,6
zařízení školního stravování	36,919	0	36,919
celkem rok 2010/2011	313,262	223,116	90,146
2009/2010			
mateřské školy	71,021	54,061	16,96
základní školy	147,826	116,222	31,604
základní umělecké školy	27,48	23,963	3,517
gymnázia	7,7	7,7	0

školní družiny a kluby	16,186	16,186	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,698	2,098	0,6
zařízení školního stravování	37,153	0	37,153
celkem rok 2009/2010	310,064	220,23	89,834
2008/2009			
mateřské školy	69,093	52,632	16,461
základní školy	154,146	121,107	33,039
základní umělecké školy	26,694	23,254	3,44
gymnázia	7,6	7,6	0
školní družiny a kluby	17,153	16,772	0,381
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,607	2,007	0,6
zařízení školního stravování	36,258	0	36,258
celkem rok 2008/2009	313,551	223,372	90,179
2007/2008			
mateřské školy	67,669	51,389	16,28
základní školy	161,821	126,169	35,652
základní umělecké školy	26,98	23,449	3,531
gymnázia	7,6	7,6	0
školní družiny a kluby	16,242	16,242	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,627	2,006	0,621
zařízení školního stravování	37,061	0	37,061
celkem rok 2007/2008	320	226,855	93,145
2006/2007			
mateřské školy	66,72	50,035	16,685
základní školy	164,383	128,143	36,24
základní umělecké školy	27,553	24,131	3,422
gymnázia	7,4	7,4	0
školní družiny a kluby	15,854	15,772	0,082
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,642	2	0,642
zařízení školního stravování	36,635	0	36,635
celkem rok 2006/2007	321,187	227,481	93,706
2005/2006			
mateřské školy	65,424	50,067	15,357
základní školy	163,469	127,674	35,795
základní umělecké školy	27,087	23,484	3,603
gymnázia	5,9	5,9	0
školní družiny a kluby	15,6	15,6	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,626	2	0,626
zařízení školního stravování	36,547	0	36,547
celkem rok 2005/2006	316,653	224,725	91,928

Zdroj: Výkazy MŠMT

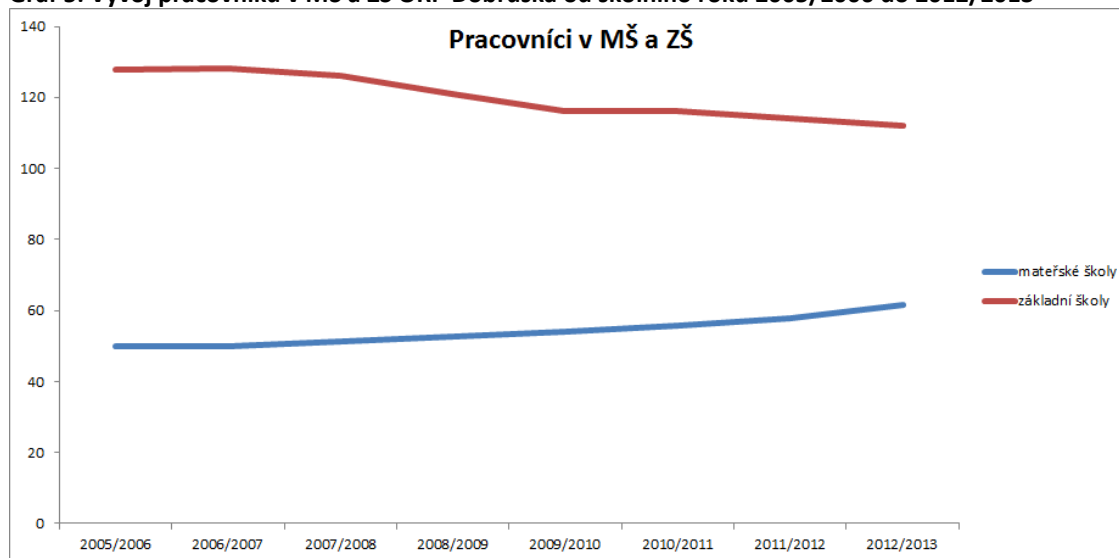
Graf 4: Pracovníci v oblasti předškolního a základního vzdělávání ORP Dobruška v období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013

Zdroj: Výkazy MŠMT

Uvedená data se kromě řádku gymnázia týkají škol a školských zařízení, která byla zřízena obcemi. Celkový počet pracovníků ve školách a školských zařízeních je v celém sledovaném období téměř stejný, neprochází velkými výkyvy. Počet pedagogů a nepedagogů se také drží konstantě na dané úrovni.

Graf 5: Vývoj pracovníků v MŠ a ZŠ ORP Dobruška od školního roku 2005/2006 do 2012/2013

Zdroj: Výkazy MŠMT

Základní školství

Tabulka 23: Počet ZŠ za ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013 a 2011/2012

Pozn.: Neúplná škola má ročníky jen prvního nebo jen druhého stupně, jinak úplná

Za ORP Dobruška	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
obec	11	6	5
kraj	2	1	1
Soukromá ZŠ	1	1	0
celkem	14	8	6

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školních letech 2011/2012 a 2012/2013 bylo ve správním území ORP Dobruška provozováno celkem 13 základních škol a 1 gymnázium. **Soukromou školou** byla **Základní škola Trivium Plus o.p.s. v Dobřanech** a **školou zřízenou krajem** byla **Základní škola, Dobruška, Opočenská 115**. Druhou **školou zřízenou krajem** bylo **Gymnázium v Dobrušce**, které má na nižším stupni žáky II. stupně. **V 5 obcích** byl **provozován pouze 1. stupeň** (Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Podbřezí, Pohoří, Přepychy).

Tabulka 24: Počet ZŠ za ORP Dobruška v období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2010/2011

Pozn.: Neúplná škola má ročníky jen prvního nebo jen druhého stupně, jinak úplná

Za ORP Dobruška	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2010/2011			
obec	11	7	4
kraj	2	1	1
Soukromá ZŠ	1	1	0
celkem	14	9	5

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve sledovaném období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2010/2011 bylo ve správním území ORP Dobruška **provozováno celkem 13 základních škol a 1 gymnázium**. Soukromou školou byla **Základní škola Trivium Plus o.p.s. v Dobřanech** a **školou zřízenou krajem** byla **Základní škola, Dobruška, Opočenská 115**. Druhou školou zřízenou krajem bylo **Gymnázium v Dobrušce**, které má na nižším stupni žáky II. stupně. **Ve 4 obcích** byl **provozován pouze 1. stupeň** (Ohnišov, Podbřezí, Pohoří, Přepychy).

Tabulka 25: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP Dobruška

Pozn.: Malotřídní ZŠ je ZŠ, která má v jedné třídě více ročníků. Třídností je myšlen počet tříd nezávisle na počtu ročníků v jednotlivých třídách

ORP Dobruška Název obce	počet škol celkem	z toho		
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní
celkem škol	8	0	4	1
Obec Deštné v Orlických horách	1	0	0	0
Obec Dobré	1	0	0	0
Město Dobruška	1	0	0	0
Obec Ohnišov	1	0	1	0
Obec Olešnice v Orlických horách	1	0	1	0
Obec Podbřezí	1	0	1	0
Obec Pohoří	1	0	0	1
Obec Přepychy	1	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školním roce 2012/2013 se ve sledovaném území se nacházelo **8 malotřídních škol**, **5 škol** z území **malotřídních nebylo** (České Meziříčí, 2x Dobruška, Opočno, soukromá škola v Dobřanech). V Dobrušce je malotřídní školou krajem zřízená Základní škola, Dobruška, Opočenská 115. **Malotřídní školy** se nacházejí **v obcích**, v nichž se **nedaří naplnit kapacitu** příslušných škol, a proto musí výuku slučovat a zřizovatelé musí na fungování těchto škol přispívat ze svých rozpočtů.

Pro lepší přehled o malotřídnosti jednotlivých škol v následující tabulce uvádíme přehled jednotlivých škol vč. specifikace počtu jednotlivých tříd ve školním roce 2012/2013.

Tabulka 26: Specifikace malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP Dobruška

Název základní školy	Specifikace malotřídních škol
Základní škola a Mateřská škola Deštné v Orlických horách	Celkem 7 tříd, spojeno 2. a 4. ročník, 3. a 5. ročník
Základní škola, Dobré, okres Rychnov nad Kněžnou	Celkem 7 tříd, spojeno 1. a 2. ročník, 4. a 5. ročník
Základní škola, Dobruška, Opočenská 115	Celkem 6 tříd, I. třída (pomocná 4. ročník, speciální 3., 7. a 8. ročník), II. třída (pomocná 4. a 6. ročník, speciální 1., 7. a 8. ročník), III. třída (praktická 2. a 3. ročník), IV. třída (praktická 4. a 5. ročník), V. třída (praktická 6. a 7. ročník), VI. třída (praktická 8. a 9. ročník).
Základní škola a Mateřská škola Ohnišov	Celkem 2 třídy, I. třída (1. a 2. ročník), II. třída (3., 4. a 5. ročník)
Základní škola a Mateřská škola v Olešnici v Orlických horách	Ve školním roce 2012/2013 byla olešnická škola součástí ZŠ a MŠ Deštné v O. h., fungovala jako detašované pracoviště. Ve škole byly 2 třídy: I. třída (1. a 2. ročník), II. třída (3., 4. a 5. ročník).
Základní škola a Montessori mateřská škola Podbřezí	Ve školním roce 2012/2013 navštěvovalo školu 27 žáků ve dvou třídách (I. třída = 1. a 2. ročník s 10 žáky, II. třída = 3., 4. a 5. ročník se 17 žáky).
Základní škola Pohoří, okres Rych-	Školu navštěvovalo 38 žáků a učilo se ve 3 třídách. V I. třídě byl

nov nad Kněžnou	spojen 2. a 4. ročník, ve II. třídě 3. a 5. ročník, ve III. třídě byl samostatný 1. ročník.
Obec Přepychy	Celkem 2 třídy, v I. třídě 10 dětí (7 první a 3 druhý ročník), ve II. třídě 27 dětí (14 třetí, 6 čtvrtý a 7 pátý ročník).

Zdroj: místní šetření

Od školního roku 2012/2013 v obci **Podbřezí základní škola funguje společně s Montessori mateřskou školou**, jinak je stav neměnný a stabilní. Jak je možné sledovat z tabulky č. 26, v průběhu sledovaného období **dochází ke snižování počtu žáků v základních školách**. Oproti roku 2005/2006 poklesl celkový počet žáků navštěvujících obcemi zřízené základní školy o 348 žáků. Se snižujícím se počtem žáků **klesá i počet přepočtených pracovních úvazků pedagogických pracovníků**, který se oproti roku 2005/2006 snížil o hodnotu 15,512.

Tabulka 27: ZŠ zřizované obcemi v ORP Dobruška

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
		ZŠ							
2012/2013	11	6	81	0	1475	112,162	13,15	18,21	134,09
2011/2012	11	7	80	0	1448	114,168	12,68	18,10	131,64
2010/2011	11	7	84	0	1470	116,238	12,65	17,50	133,64
2009/2010	11	7	85	0	1460	116,222	12,56	17,18	132,73
2008/2009	11	7	82	0	1511	121,107	12,48	18,43	137,36
2007/2008	11	7	88	0	1642	126,169	13,01	18,66	149,27
2006/2007	11	7	91	0	1744	128,143	13,61	19,16	158,55
2005/2006	11	7	92	0	1823	127,674	14,28	19,82	165,73

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 28: Ostatní ZŠ (soukromé vč. krajských) v ORP Dobruška

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag.	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
		ZŠ							
2012/2013	3	2	13	6	295	29,4	10,03	15,53	98,33
2011/2012	3	2	13	6	294	29,8	9,87	15,47	98,00
2010/2011	3	2	13	6	292	28,7	10,17	15,37	97,33
2009/2010	3	2	13	6	287	28,9	9,93	15,11	95,67
2008/2009	3	2	13	5	280	25,9	10,81	15,56	93,33
2007/2008	3	2	13	5	266	25	10,64	14,78	88,67
2006/2007	3	2	13	5	265	24,6	10,77	14,72	88,33
2005/2006	3	2	10	5	248	21,2	11,70	16,53	82,67

Zdroj: Výkazy MŠMT

Soukromou školou je Základní škola a Mateřská škola Trivium Plus o.p.s. v Dobřanech (škola společně s mateřskou školou funguje až od školního roku 2013/2014, kdy byla otevřena mateřská škola v Bystrém) a školami zřízenými krajem jsou **Základní škola, Dobruška, Opočenská 115** a **Gymnázium** v Dobrušce. Tabulka č. 28 uvádí, že **počet žáků v těchto školách roste**, od školního roku 2005/2006 do

školního roku 2012/2013 narostl celkový počet žáků o 47 a **přepočtený počet úvazků pedagogických pracovníků narostl o 8,2. Počet žáků na jednoho pedagogického pracovníka je podstatně nižší (cca o 3 žáky), než u škol zřizovaných obcemi.**

Tabulka 29: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP Dobruška

Pozn.: Jiné jsou tělocvičny, hřiště, bazény atd.

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	14	14	6	14	12	23
Obec České Meziříčí	1	1	0	1	1	2
Obec Deštné v Orlických horách	1	1	1	1	1	2
Obec Dobré	1	1	0	1	1	2
Město Dobruška	4	4	0	3	2	8
Obec Dobřany	1	1	0	2	1	1
Obec Ohnišov	1	1	1	1	1	1
Obec Olešnice v Orlických horách	1	1	1	1	1	1
Město Opočno	1	1	0	1	1	2
Obec Podbřezí	1	1	1	1	1	1
Obec Pohoří	1	1	1	1	1	2
Obec Přepychy	1	1	1	1	1	1

Zdroj: Výkazy MŠMT

Jedná se o **přehled** jednotlivých základních škol na území ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013. **V 6 obcích** byla v tomto školním roce **základní škola provozována společně s mateřskou školou** (Deštné v Orlických horách, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Podbřezí, Pohoří, Přepychy) a **v každé obci** se nacházelo **zařízení sloužící ke stravování** žáků. V některých obcích (Dobré, Pohoří) stravování zařizovala mateřská škola, v Dobrušce fungovala jídelna u základní školy v ulici Fr. Kupky. Zbýlé 2 základní školy využívaly ke stravování jídelnu místního gymnázia. **Každá škola kromě gymnázia provozovala školní družinu, v soukromé škole v Dobřanech navíc fungoval školní klub. V každé obci se nachází zařízení, které slouží k pohybovým aktivitám** žáků (tělocvičny a hřiště), v Dobrušce mají školy k dispozici krytý i venkovní bazén.

Tabulka 30: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP Dobruška

ORP Dobruška	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
Název obce					
celkem	11	81	1475	134,09	18,21
Obec České Meziříčí	1	11	210	210	19,09
Obec Deštné v Orlických horách	1	7	69	69	9,86
Obec Dobré	1	7	86	86	12,29
Město Dobruška	2	28	636	318	22,71
Obec Ohnišov	1	2	24	24	12
Obec Olešnice v Orlických horách	1	2	13	13	6,5
Město Opočno	1	17	338	338	19,88
Obec Podbřezí	1	2	26	26	13

Obec Pohoří	1	3	37	37	12,33
Obec Přepychy	1	2	36	36	18

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školním roce 2012/2013 bylo v rámci SO ORP Dobruška provozováno 11 obcemi zřízených základních škol, do kterých **docházelo 1 475 žáků**, kteří byli rozmístěni **do 81 tříd**. Školou s nejmenším průměrným počtem žáků na školu (13) a s nejmenším průměrným počtem žáků na třídu (6,5) je základní škola v Olešnici v Orlických horách. Naopak největší průměrný počet žáků na školu je v Opočně (338) a největší průměrný počet žáků na třídu zajišťují 2 základní školy v Dobrušce (cca 22,71). **Drtivá většina žáků dochází do základních škol v obou městech** (v Dobrušce a Opočně dohromady 974 žáků) a v Českém Meziříčí (210 žáků). Zbýlých 291 žáků dochází do škol umístěných na 7 menších obcích území.

Tabulka 31: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP Dobruška

Pozn.: Neúplná škola má ročníky jen prvního nebo jen druhého stupně, jinak úplná

ORP Dobruška	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
Název obce			
celkem	14	8	6
Obec České Meziříčí	1	1	0
Obec Deštné v Orlických horách	1	1	0
Obec Dobré	1	1	0
Město Dobruška	4	3	1
Obec Dobřany	1	1	0
Obec Ohnišov	1	0	1
Obec Olešnice v Orlických horách	1	0	1
Město Opočno	1	1	0
Obec Podbřezí	1	0	1
Obec Pohoří	1	0	1
Obec Přepychy	1	0	1

Zdroj: Výkazy MŠMT, místní šetření

V rámci SO ORP Dobruška se nachází celkem **13 základních škol** a **1 gymnázium**, z toho jich je **11 zřízených obcí**, **1 zřízená krajem** (ZŠ v Opočenské ulici v Dobrušce) a **1 soukromá** (Dobřany). V území je **8 úplných** a **5 neúplných škol s ročníky I. stupně**. Z těchto 5 neúplných škol **4 fungují společně s mateřskou školou** (Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Podbřezí, Přepychy) a pouze **v Pohoří je provozována základní škola I. stupně samostatně**, ačkoliv se v obci mateřská škola nachází. Obě školy, které nejsou zřízeny obcí, jsou školami úplnými. Gymnázium v Dobrušce zahrnuje žáky II. stupně ZŠ, a proto je uvedeno v neúplných školách.

Tabulka 32: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013

ORP Dobruška		fyzické osoby	přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	celkem	z toho ženy
celkem učitelé		129	113,3	90,2
v tom vyučující	na 1. stupni	nesleduje se	57,7	53,7
	na 2. stupni	nesleduje se	55,6	36,5

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tabulka 33: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013

ORP Dobruška		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	3	3	1,9	1,9
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	0	0	0	0
psychologové		0	0	0	0
speciální pedagogové		0	0	0	0
výchovní poradci		10	7	nespecifikováno	nespecifikováno

Zdroj: Výkazy MŠMT, místní šetření

Ve školním roce 2012/2013 na území SO ORP Dobruška dle dostupných údajů pracovaly **3 asistentky pedagoga pro žáky se zdravotním postižením** (mateřské školy v Dobrém a Dobrušce, základní škola v Opočně - vždy 1 asistentka), jejichž úvazek po přepočtu na plně zaměstnané byl 1,9 (v Dobrém 0,6, v Dobrušce 0,5 a v Opočně 0,8). Po jednom výchovném poradci měly základní školy v Dobrém a v Pulické ulici v Dobrušce. Jednu výchovnou poradkyni měly školy v Českém Meziříčí, Deštném v Orlických horách, v Ohnišově a v Dobrušce v základní škole Fr. Kupky. V Opočně měly 2 výchovné poradkyně a v Dobřanech 1 výchovného poradce a 1 poradkyni. Všichni byli z řad učitelů. **Na území** ve školním roce 2012/2013 **nepracoval žádný psycholog či psycholožka**, pouze Základní škola, Dobruška, Pulická 378, okres Rychnov nad Kněžnou uvedla, že využívá služeb PPP v Rychnově nad Kněžnou. V Opočně od školního roku 2013/2014 pracuje školní psycholog, kterého hradí zřizovatel.

Tabulka 34: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP Dobruška

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	14	1770	142,6	12,41
2011/2012	14	1742	140,8	12,37
2010/2011	14	1762	143,4	12,29
2009/2010	14	1747	142,1	12,29
2008/2009	14	1791	140,5	12,75
2007/2008	14	1908	145,2	13,14
2006/2007	14	2009	152,5	13,17
2005/2006	14	2071	148,3	13,96

Zdroj: Výkazy MŠMT

V rámci sledovaného období je možné zjistit, že **počet škol** na území SO ORP Dobruška zůstal **nezměněn**. **S měnícím se počtem žáků** v území (v sledovaném období klesl o 301) **se měnil i počet přepočteného stavu učitelů** (klesl o 5,7 úvazku). V posledním období se počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka pohybuje kolem hodnoty 12,4.

Tabulka 35: Počet absolventů ZŠ v ORP Dobruška v období od škol. roku 2005/2006 do 2012/2013

žáci, kteří ukončili školní docházku		05/06		06/07		07/08		08/09		09/10		10/11		11/12		12/13	
		BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST
v tom	v 1. – 5. roč.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 6. roč.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 7. roč.	0	2	2	0	0	0	3	1	1	0	1	0	1	0	0	1
	v 8. roč.	9	0	3	0	2	2	6	0	2	2	5	0	3	0	6	1
	v 9. roč.	233	1	238	0	231	6	245	3	216	5	174	4	155	5	145	6
	v 10. roč.	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	1	0	1	0	0
žáci, kteří přešli do SŠ		05/06		06/07		07/08		08/09		09/10		10/11		11/12		12/13	
		BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST	BT	ST
v tom	z 5. ročníku	28	0	24	0	29	0	24	0	25	0	25	0	18	0	25	0
	ze 7. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		22	0	0	0	6	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Vysvětlivky: BT – běžná třída, ST – speciální třída

Podíváme-li se v následující tabulce na údaje o počtu **žáků, kteří z 9. ročníku přešli na střední školu**, zjistíme, že ve školním roce 2012/2013 počet těchto žáků činil **162**. Podle zjištěných údajů v tomtéž školním roce mělo **56 dětí odklad školní docházky**.

Tabulka 36: Počet žáků, kteří přešli na SŠ z 9. ročníku a počet OŠD ve školním roce 2012/2013

Název ZŠ	Počet žáků, kteří přešli na SŠ z 9. ročníku	Počet dětí s odkladem školní docházky
Celkem za SO ORP	162	56
Základní škola, České Meziříčí, okres Rychnov n/K.	17 žáků (9 chl., 8 dív.)	3 žáci (2 chl., 1 dív.)
Základní škola a Mateřská škola Deštné v Orlických horách	netuší	netuší
Základní škola, Dobré, okres Rychnov n/K.	11 žáků	4 děti
Základní škola, Dobruška, Opočenská 115	6 žáků	0 dětí

Základní škola Františka Kupky, Dobruška, Františka Kupky 350, okres Rychnov n/K.	58 žáků	23 dětí
Základní škola, Dobruška, Pulická 378, okres Rychnov n/K.	17 žáků	5 dětí
Základní škola a Mateřská škola Trivium Plus o.p.s.	14 žáků	4 děti
Základní škola a Mateřská škola Ohnišov	pouze I. st.	2 děti
Základní škola a Mateřská škola v Olešnici v Orlických horách	pouze I. st.	0
Základní škola, Opočno, okres Rychnov n/K.	39 žáků	10 dětí
Základní škola a Montessori mateřská škola Podbřezí	pouze I. st.	1 dítě
Základní škola Pohoří, okres Rychnov n/K.	pouze I. st.	3 děti
Základní škola a mateřská škola Přepychy, okres Rychnov n/K.	pouze I. st.	1 dítě

Zdroj: místní šetření

V období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2013/2014 působil v ORP Dobruška **relativně stabilní počet základních škol**, přičemž škola v Olešnici v Orlických horách ve školních letech 2011/2012 a 2012/2013 spadala pod ředitelství Základní školy a Mateřské školy Deštné v Orlických horách. Na území působila **jedna škola se speciálními třídami** a to škola v Opočenské ulici v Dobrušce, jejímž zřizovatelem je kraj. **Jedinou soukromou školou** byla **škola v Dobřanech**. V přehledu není uvedeno dobrušské gymnázium, neboť jeho žáci navštěvují osmileté gymnázium.

Tabulka 37: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP Dobruška

	celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
ředitelství celkem	1	1	0	0	0
základní škola praktická	1	1	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Základní škola praktická se nachází **v Dobrušce** v Opočenské ulici a jejím zřizovatelem je kraj. **Ostatní** typy škol pro žáky **se speciálními vzdělávacími potřebami** se na SO ORP Dobruška **nenachází**.

Tabulka 38: Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v ORP Dobruška

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,21	83,33	1 475 žáků, 81 tříd
- jinými subjekty	15,53	16,67	295 žáků, 19 tříd
Průměrný počet žáků celkem	17,7		1 770 žáků, 100 tříd

2011/2012			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,10	83,12	1 448 žáků, 80 tříd
- jinými subjekty	15,47	16,88	294 žáků, 19 tříd
Průměrný počet žáků celkem	17,60		1 742 žáků, 99 tříd
2010/2011			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,50	83,43	1 470 žáků, 84 tříd
- jinými subjekty	15,37	16,57	292 žáků, 19 tříd
Průměrný počet žáků celkem	17,11		1 762 žáků, 103 tříd
2009/2010			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	17,18	83,57	1 460 žáků, 85 tříd
- jinými subjekty	15,11	16,43	287 žáků, 19 tříd
Průměrný počet žáků celkem	16,80		1 747 žáků, 104 tříd
2008/2009			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,43	84,37	1 511 žáků, 82 tříd
- jinými subjekty	15,56	15,63	280 žáků, 18 tříd
Průměrný počet žáků celkem	17,91		1 791 žáků, 100 tříd
2007/2008			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,66	86,1	1 642 žáků, 88 tříd
- jinými subjekty	14,78	13,9	266 žáků, 18 tříd
Průměrný počet žáků celkem	18,00		1 908 žáků, 106 tříd
2006/2007			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,16	86,81	1 744 žáků, 91 tříd
- jinými subjekty	14,72	13,19	265 žáků, 18 tříd
Průměrný počet žáků celkem	18,43		2 009 žáků, 109 tříd
2005/2006			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,82	88,03	1 823 žáků, 92 tříd
- jinými subjekty	16,53	11,97	248 žáků, 15 tříd
Průměrný počet žáků celkem	19,36		2 071 žáků, 107 tříd

Zdroj: Výkazy MŠMT

V období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013 na území SO ORP Dobruška bylo provozováno **13 základních škol a 1 gymnázium** (zřízeno krajem), přičemž 11 základních škol je zřizovaných obcemi, 1 je zřízena krajem (speciální škola v Opočenské ulici v Dobrušce) a 1 je soukromá (Dobřany). **Speciální třídy** se nacházely v **základní škole v Dobrušce** v Opočenské ulici, v ostatních školách byly pouze běžné třídy.

Tabulka 39: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		2832	1770	1052	
Základní škola, České Meziříčí, okres Rychnov n/K.	České Meziříčí	310	210	100	
Základní škola a Mateřská škola Deštné v Orlických horách	Deštné v Orlických horách	180	69	111	
Základní škola, Dobré, okres Rychnov n/K.	Dobré	150	86	64	
Základní škola, Dobruška, Opočenská 115	Dobruška	50	45	5	speciální škola zřízená krajem
Základní škola Františka Kupky, Dobruška, Františka Kupky 350, okres Rychnov n/K.	Dobruška	770	436	334	
Základní škola, Dobruška, Pulická 378, okres Rychnov n/K.	Dobruška	300	200	100	
Gymnázium, Dobruška, Pulická 779	Dobruška	136	119	17	nižší gymnázium zřízené krajem
Základní škola a Mateřská škola Trivium Plus o.p.s.	Dobřany	150	131	19	soukromá škola
Základní škola a Mateřská škola Ohnišov	Ohnišov	41	24	17	
Základní škola a Mateřská škola v Olešnici v Orlických horách	Olešnice v Orlických horách	120	13	107	
Základní škola, Opočno, okres Rychnov n/K.	Opočno	500	338	162	
Základní škola a Montessori mateřská škola Podbřezí	Podbřezí	30	26	4	
Základní škola Pohoří, okres Rychnov n/K.	Pohoří	55	37	8	

Základní škola a mateřská škola Přepychy, okres Rychnov n/K.	Přepychy	40	36	4	
--	----------	----	----	---	--

Zdroj: Výkazy MŠMT

V SO ORP Dobruška bylo **ve školním roce 2012/2013 provozováno celkem 13 základních škol a 1 gymnázium** (zřízeno krajem), z toho 11 základních škol bylo zřízeno obcemi, 1 krajem (speciální ZŠ v Opočenské ulici v Dobrušce) a 1 soukromá (Dobřany). V tomto roce bylo na území **1 052 volných míst pro žáky základní školy**.

Tabulka 40: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Dobruška

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	2 832	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	2 832	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	2 800	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2013	1 796	1 036	63,42
Předpoklad ke konci roku 2018	1 885	947	66,56
Předpoklad ke konci roku 2023	1 750	1 050	62,5

Zdroj: Český statistický úřad, odhad budoucích trendů

Vezmeme-li v úvahu, že počet dětí v posledních letech v mateřských školách stoupá, budeme obdobně jako u těchto zařízení **očekávat do roku 2018 cca 5 % nárůst žáků základních škol**. Jelikož ale **kapacity** současných základních škol **jsou plně dostačující**, tak **neočekáváme výrazné změny** v kapacitách jednotlivých ZŠ či dokonce výstavbu nějaké nové. Poté, stejně jako u mateřských škol, **očekáváme úbytek žáků** základních škol zhruba **na úroveň roku 2013** či dokonce nižší. S ohledem na to **může** v území **dojít k uzavření** některé z doposud fungujících základních škol, nebo alespoň **ke sloučení** či **jiné spolupráci**.

Předškolní vzdělávání

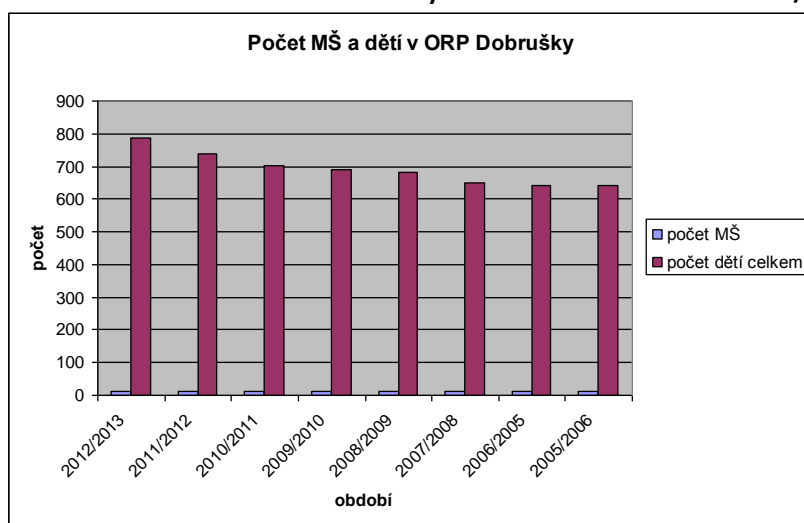
Tabulka 41: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Dobruška

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách
2012/2013				
obec	14	786	32	786
2011/2012				
obec	13	739	31	739
2010/2011				
obec	13	702	28	702
2009/2010				
obec	13	689	28	689

2008/2009				
obec	13	684	28	684
2007/2008				
obec	13	651	27	651
2006/2007				
obec	13	643	27	643
2005/2006				
obec	13	642	27	642

Zdroj: Výkazy MŠMT

Graf 6: Počet MŠ a dětí v ORP Dobrušky v období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013

Počet mateřských škol ve správním obvodu ORP Dobruška je v rámci sledovaného období **stabilní**. Pouze **ve školním roce 2012/2013 začala v obci Podbřezí nově fungovat Montessori** mateřská škola. Podle získaných údajů a z grafu č. 6 je zřejmé, že v rámci SO ORP **roste celkový počet dětí navštěvujících mateřské školy**. Od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013 tento počet narostl o 144 dětí. Ve školním roce 2013/2014 bude tento počet ještě větší, neboť **2. září 2013 byla v Bystřém otevřena soukromá mateřská škola** s kapacitou 28 dětí, kterou provozuje Trivium Plus o.p.s..

MŠ v ORP Dobruška

Tabulka 42: MŠ ORP Dobruška zřizované obcí, popřípadě krajem

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet běžných tříd /speciál. tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	14	9	32	786	61,551	12,77	24,56	56,14
2011/2012	13	9	31	739	57,934	12,76	23,84	56,85
2010/2011	13	9	28	702	55,708	12,60	25,07	54,00
2009/2010	13	9	28	689	54,061	12,74	24,61	53,00
2008/2009	13	9	28	684	52,632	13,00	24,43	52,62

2007/2008	13	9	27	651	51,389	12,67	24,11	50,08
2006/2007	13	9	27	643	50,035	12,85	23,81	49,46
2005/2006	13	9	27	642	50,067	12,82	23,78	49,38

Zdroj: Výkazy MŠMT

Počet mateřských škol je v území stabilní, v poslední době vznikla pouze Montessori mateřská škola v Podbřezí, kde funguje od školního roku 2012/2013. Z přehledu vyplývá, že kromě **růstu počtu dětí** dochází i k **růstu počtu běžných tříd**, což je způsobeno právě díky zvyšujícímu se počtu dětí. Zároveň **roste průměrný počet dětí na mateřskou školu**, který od školního roku 2005/2006 vzrostl takřka o 7 dětí. Počet dětí na 1 pedagogický úvazek se pohybuje kolem hodnoty 12,75. Nejvyšší počet byl ve školním roce 2008/2009 (takřka 13 dětí na 1 pedagogický úvazek), naopak nejmenší ve školním roce 2010/2011 (cca 12,6 dětí na 1 pedagogický úvazek).

Soukromé a církevní MŠ v ORP Dobruška

V období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013 se na území ORP Dobruška žádná soukromá ani církevní MŠ nenacházela. Dne **2. září 2013** byla **otevřena první soukromá mateřská škola v Bystrém na území ORP Dobruška**. Tato mateřská škola, která je jednotřídní s kapacitou 28 žáků, je provozována obecně prospěšnou společností Trivium Plus z Dobřan. Prostory pro fungování mateřské školy poskytl Sbor Církve bratrské v Bystrém.

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP Dobruška

Pozn.: Přepočtení pedagogové = součet úvazků pedagogických pracovníků

Tabulka 43: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ zřizovaných obcemi, popřípadě krajem

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	61,551	8,7	14%
2011/2012	57,934	6,6	11%
2010/2011	55,708	2,4	4%
2009/2010	54,061	3,5	6%
2008/2009	52,632	4,2	8%
2007/2008	51,389	5	10%
2006/2007	50,035	2,8	6%
2005/2006	50,067	2,2	4%

Zdroj: Výkazy MŠMT

Největší procento nekvalifikovaných pedagogických pracovníků mateřských škol je v posledních dvou sledovaných školních letech. Nejvíce nekvalifikovaných pracovníků vykazuje ředitelství v Deštném v Orlických horách (ve školním roce 2011/2010 činil počet přepočtených nekvalifikovaných pracovníků 3,6 a v roce 2012/2013 činil počet přepočtených nekvalifikovaných pracovníků 3,9), což je ale způsobeno i tím, že toto ředitelství ve školních letech 2011/2012 a 2012/2013 **spravovalo mateřské školy v Olešnici v Orlických horách a Orlickém Záhoří**.

Tabulka 44: Popis MŠ v ORP Dobruška v školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem		820	786	34	

Mateřská škola, Bačetín	Bačetín	37	37	0	
Mateřská škola, České Meziříčí	České Meziříčí	73	73	0	
Základní škola a Mateřská škola Deštné v Orlických horách	Deštné v Orlických horách	40	39	1	
Mateřská škola Dobré	Dobré	64	56	8	
Mateřská škola J. A. Komenského, Dobruška, Komenského 577	Dobruška	267	267	0	Hlavní budova v ulici J. A. Komenského, odloučené pracoviště v ul. Za Univerzitou.
Základní škola a Mateřská škola Ohnišov	Ohnišov	28	28	0	
Základní škola a mateřská škola Olešnice v Orlických horách	Olešnice v Orlických horách	23	17	6	
Mateřská škola, Opočno	Opočno	120	108	12	
Základní škola a Montessori mateřská škola Podbřezí	Podbřezí	25	25	0	
Mateřská škola Pohoří	Pohoří	30	28	2	
Základní škola a mateřská škola Přepychy, okres Rychnov nad Kněžnou	Přepychy	30	28	2	
Mateřská škola Rohenice	Rohenice	25	25	0	
Mateřská škola Houdkovičky	Trnov	30	27	3	Houdkovičky jsou místní částí Trnova.
Mateřská škola Val	Val	28	28	0	

Zdroj: Výkazy MŠMT

Příliš volných míst pro děti z mateřských škol v příslušných zařízeních SO ORP Dobruška **není**. Mateřské školy **v menších obcích** území jsou zpravidla **zaplněny do posledního místa**. Ve sledovaném školním roce 2012/2013 bylo nejvíce volných míst v Opočně (12) a v Dobrém (8), ovšem podle dostupných zdrojů ve školním roce 2013/2014 došlo i v těchto zařízeních k nárůstu počtu dětí - v Dobrém na 61 a v Opočně na 112. **Údaje o kapacitách** jednotlivých mateřských škol byly **čerpány z webových stránek, případně z místního šetření**, neboť se neshodovaly s údaji uvedenými v poskytnutých datových souborech. Od 2. září 2013 v obci Bystré funguje soukromá mateřská škola, která má kapacitu 28 dětí.

Tabulka 45: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP Dobruška

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet dětí)	Počet dětí / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	848	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	875	----	----

Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	850	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	818	30	96,46
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	855	20	97,71
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	810	40	95,29

Zdroj: Český statistický úřad, odhad budoucích trendů

Dle dostupných zdrojů je předpokládáno, že **do konce roku 2018 bude počet dětí navštěvujících MŠ v ORP Dobruška růst cca o 5 %**, ovšem nelze v území očekávat žádné masivní stavění nových mateřských škol, spíše **dojde k drobnému navýšení kapacit stávajících MŠ**, aby každé dítě mohlo toto zařízení navštěvovat. **V roce 2023 je očekáván podobný počet dětí, jako je nyní.** I z tohoto pohledu není nezbytně nutné vybavovat obce novými mateřskými školami, spíše bude potřebovat udržovat a pečovat o stávající MŠ.

Tabulka 46: Zařízení pro děti od 0 do 3 let

Obec	Instituce	Rozsah věku dětí		Kapacita	volných míst (k 31. 12. 2013)
		od (v měsících)	do (v měsících)		
Celkem				12	0
Dobruška	HASTRMÁNEK, z. s.				
Dobruška	Mateřské centrum HLÁSEK, z.s.	11			
Bačetín	Mateřská škola, Bačetín	24		12	0

Zdroj: místní šetření

Péči o děti do 3 let v Dobrušce zajišťují **dvě mateřská centra**, která mají právní formu zapsaného spolku - HASTRMÁNEK, z.s. a Mateřské centrum HLÁSEK, z.s., které provozuje Jednota bratrská. **V Bačetíně mají v mateřské škole zřízenou třídu „Lvíčků“**, která je **pro nejmladší děti od věku 2+**, kterým je věnována zvýšená péče k brzké adaptaci v mateřské škole.

Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

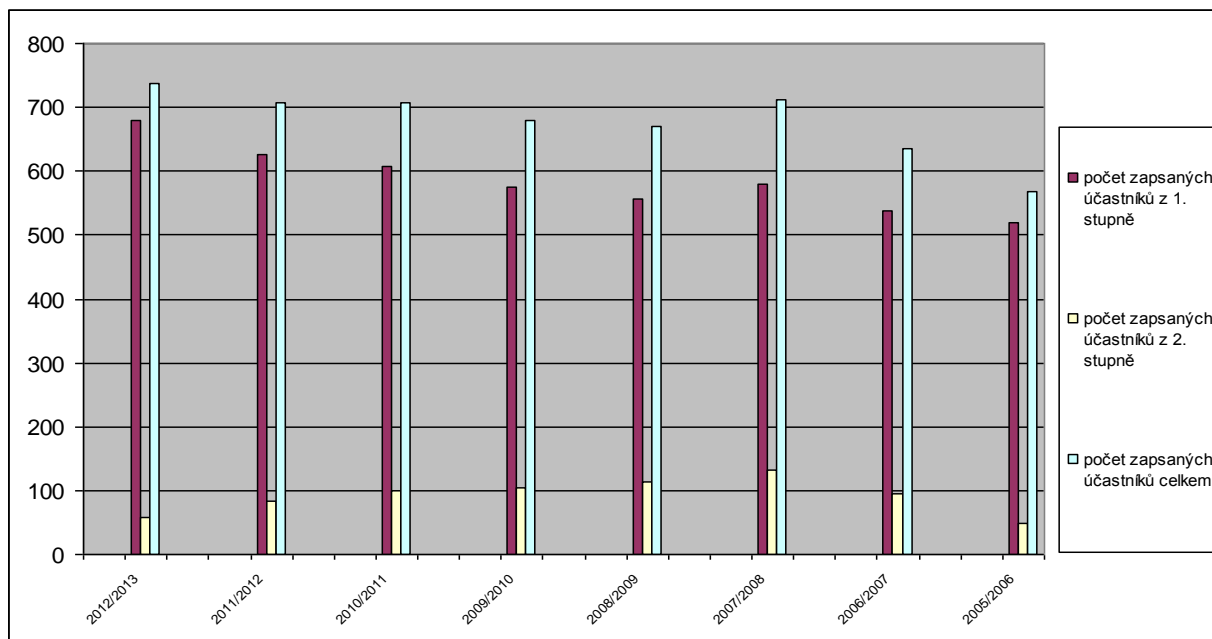
Tabulka 47: Školní družiny a školní kluby v ORP Dobruška v období školních let 2005/2006 až 2012/2013

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem	1	17	3	20
obcemi	23	582	41	623
soukromou osobou	2	81	13	94
celkem	26	680	57	737
2011/2012				
krajem	1	18	2	20
obcemi	22	529	65	594
soukromou osobou	2	78	16	94

celkem	25	625	83	708
2010/2011				
krajem	1	16	4	20
obcemi	21	539	54	593
soukromou osobou	2	52	42	94
celkem	24	607	100	707
2009/2010				
krajem	1	16	4	20
obcemi	21	512	53	565
soukromou osobou	2	47	47	94
celkem	24	575	104	679
2008/2009				
krajem	1	16	4	20
obcemi	21	494	63	557
soukromou osobou	2	47	47	94
celkem	24	557	114	671
2007/2008				
krajem	1	16	4	20
obcemi	21	517	81	598
soukromou osobou	4	47	47	94
celkem	26	580	132	712
2006/2007				
krajem	1	14	6	20
obcemi	20	483	37	520
soukromou osobou	2	42	53	95
celkem	23	539	96	635
2005/2006				
krajem	1	5	5	10
obcemi	20	478	43	521
soukromou osobou	2	37	0	37
celkem	23	520	48	568

Zdroj: Výkazy MŠMT

Graf 7: Školní družiny a školní kluby v ORP Dobruška v období školních let 2005/2006 až 2012/2013

Zdroj: Výkazy MŠMT

Z provedených analýz je patrné, že **počet účastníků ve školních družinách a školních klubech v 1. stupni se od roku 2005/2006 zvyšuje pozvolným tempem, naopak klesající tendenci sledujeme u účastníků reprezentující 2. stupeň. Školní družiny tak jsou především zaplňovány mladšími žáky, jejichž rodiče využívají této formy hlídání dětí v době, kdy jsou v zaměstnání. Ve druhém stupni se dá klesající tendence vysvětlit především větší samostatností dětí, a také prodlužujícím se školnímu vyučování, kdy děti mívají i odpolední vyučování.**

Tabulka 48: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedagog. pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	1	1	0	1	1	0
obcemi	21	21	1	0	0	0
soukromou osobou	1	1	0	9	4	2
celkem	23	23	1	10	5	2

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve 14 školských zařízeních v SO ORP Dobruška pracuje ve 13 školních družinách a 1 školním klubu celkem **23 interních a 1 externí vychovatelka** (Deštné v Orlických horách). **Ostatních pedagogických pracovníků** na území pracuje **12**, ovšem ani jeden nepracuje v zařízení, které bylo zřízeno obcí.

Tabulka 49: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP Dobruška

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	2	0

Město Dobruška	0	1	0
Město Opočno	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Na území SO ORP Dobruška se nachází dvě Základní umělecké školy a to v obou městech regionu (Dobruška, Opočno). Obě tyto základní umělecké školy jsou zřízeny těmito městy.

Tabulka 50: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP Dobruška

ZUŠ v obcích	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
celkem	46	26,6
Město Dobruška	24	15,3
Město Opočno	22	11,3

Zdroj: Výkazy MŠMT

V obou základních uměleckých školách, které se nacházejí v Dobrušce a Opočně, podle údajů z tabulky č. 50 pracuje celkem 46 osob (z toho 1 externí učitelka v Dobrušce), což představuje 26,6 plně přepočtených osob.

Tabulka 51: Přehled středisek volného času podle zřizovatelů v ORP Dobruška

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Město Dobruška	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT

Jediným střediskem volného času v SO ORP Dobruška je Dům dětí a mládeže v Domašínské ulici v Dobrušce, jehož zřizovatelem je město Dobruška.

Tabulka 52: SVČ zřizované obcemi v ORP Dobruška

Název obce	počet zájmových útvarů (kroužků)	počet účastníků			
		žáci, studenti VOŠ	děti	ostatní	celkem
Město Dobruška	40	218	144	30	392

Zdroj: Výkazy MŠMT

V jediném středisku volného času na území SO ORP Dobruška, kterým je Dům dětí a mládeže v Domašínské ulici v Dobrušce, provozují 40 zájmových kroužků, kterých se účastní celkem 392 účastníků.

Tabulka 53: Údaje o pracovnících SVČ v ORP Dobruška

SVČ v ORP	pedagogičtí pracovníci				ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav

Město Dobruška	20	2	2	18	2	2	0,6	0
----------------	----	---	---	----	---	---	-----	---

Zdroj: Výkazy MŠMT

V Domově dětí a mládeže v Domašínské ulici v Dobrušce, jehož zřizovatelem je město Dobruška, pracuje celkem **20 pedagogických pracovníků**, přičemž **18** je **externích** (z toho 11 žen) a **2** jsou **interní** (obě ženy), které jsou zaměstnány na plný pracovní úvazek. V zařízení **dále** pracují **dvě interní ostatní pracovnice**, které v součtu pracují na úvazek 0,6.

Tabulka 54: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP Dobruška

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	19	1892	785	733	2434
Obec Bačetín	1	41	36	0	47
Obec České Meziříčí	2	268	73	144	425
Obec Deštné v Orlických horách	1	165	39	68	230
Obec Dobré	2	173	56	84	210
Město Dobruška	2	299	267	0	305
Obec Ohnišov	1	60	28	24	100
Obec Olešnice v Orlických horách	1	54	18	16	100
Město Opočno	2	543	108	306	636
Obec Podbřezí	1	58	25	25	60
Obec Pohoří	1	71	27	33	100
Obec Přepychy	2	70	28	33	103
Obec Rohenice	1	29	25	0	30
Obec Trnov	1	30	27	0	60
Obec Val	1	31	28	0	28

Zdroj: Výkazy MŠMT

V SO ORP Dobruška je provozováno celkem **16 školních jídelen a 3 výdejny** (Dobré, Podbřezí, Přepychy), jejichž zřizovatelem je obec. V Dobrušce žáci základních škol využívají jídelny u ZŠ v ulici Františka Kupky (soukromá) a u gymnázia v Pulické ulici (zřízena krajem). **Kapacita jídelen** je podle získaných údajů **dostačující**. Jídelna při mateřské škole v Dobrém vaří i pro ZŠ a Montessori MŠ v Podbřezí.

Tabulka 55: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP Dobruška

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
krajem	13	12,4
obcemi	44	36,6
soukromé	10	8,9

Zdroj: Výkazy MŠMT

V SO ORP Dobruška je **obcemi zřízeno 16 jídelen a 3 výdejny**, ve kterých **pracuje 44 osob zaměstnaných na 36,6 úvazku**, což je uvedeno v tabulce č. 53. **Krajem** jsou na území **zřízeny 3 jídelny** (Sedlňov u dětského domova, Dobruška - u gymnázia, Opočno - v Nádražní ulici čp. 296), ve kterých pra-

cuje **13 osob s pracovním úvazkem 12,4**. Soukromé jsou **jídelny** u ZŠ v ulici Františka Kupky v Dobrušce a u ZŠ v Dobřanech, ve kterých pracuje **10 fyzických osob na pracovní úvazek 8,9**.

Financování

Tabulka 56: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

ZŠ/MŠ/ jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stu- peň)	15 441 380	15 751 660	13 257 550	13 507 170	14 729 360	17 489 370	14 766 650	15 341 460
ZŠ (jen 1. stu- peň)	neued.	neued.	382 300	378 350	4 045 410	646 370	440 330	400 010
MŠ	7 608 720	6 343 020	5 964 060	8 153 350	6 417 240	7 021 190	5 728 720	6 910 990
Jiné	1 507 880	3 554 050	1 921 220	1 739 470	1 799 250	1 142 980	673 640	1 169 100
celkem	24 557 980	25 648 730	21 525 130	23 778 340	26 991 260	26 299 910	21 609 340	23 821 560

Zdroj: Ministerstvo financí

Data v tabulce č. 56 se týkají pouze škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a vycházejí z dat poskytnutých Ministerstvem financí za SO ORP Dobruška. **Výpočet byl proveden dle metodického upřesnění č. 3**, ovšem poskytnutá data nebyla úplná, a tak **není možné tvrdit, jak jsou jednotlivá čísla relevantní**. Na území správního obvodu sice proběhl sběr dat od jednotlivých škol, návratnost zaslaných požadavků nebyla i přes další prosby příliš velká. Navíc některá zařízení zaslala špatné údaje, takže ani na základě získaných dat by nešlo vyplnit tabulku tak, aby alespoň trochu odrážela skutečnost - zasláná data jsou uvedena v odstavci určeném pro další tabulky (kapitola 3.1.3., oddíl c).

Tabulka 57: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP Dobruška v Kč

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostředky celkem	65 548 300	67 855 300	69 216 064	72 098 993	69 952 400	72 992 900	76 075 200	77 220 500
z toho	platy	65 285 300	67 556 100	68 791 164	71 588 693	69 437 800	72 497 885	76 553 700
	ostatní osobní ná- klady	263 000	299 200	424 900	510 300	514 600	495 015	666 800
související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	27 070 292	27 233 800	27 033 696	27 753 307	26 470 200	26 924 800	27 439 949	28 873 500
neinvestiční výdaje celkem	92 618 592	95 089 100	96 249 760	99 852 300	96 422 600	99 917 700	103 515 149	106 094 000

Zdroj: odbor finanční a školský na Městském úřadě Dobruška

Data do tabulky č. 57 byla poskytnuta odborem školství na ORP Dobruška. Údaje jsou čerpané z finančních vypořádání státních dotací poskytnutých na přímé výdaje ve vzdělávání za jednotlivé roky, nezahrnují prostředky z ESF. Z přehledu je patrné, že **kromě přechodu z kalendářního roku 2009 na rok 2010 dochází každoročně k nárůstu celkových mzdových prostředků, platů, souvisejících odvodů a ostatních neinvestičních výdajů**. V průběhu sledovaného období celkové mzdové prostředky vzrostly o 11 672 200 Kč, platy o 11 268 400 Kč, ostatní osobní náklady o 403 800 Kč, související odvody a ostatní neinvestiční výdaje o 1 803 208 Kč a celkové neinvestiční výdaje o 13 475 408 Kč.

Tabulka 58: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP Dobruška

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	25 186 510	31 881,66	350,348
základní školy	52 927 310	35 379,22	388,783
gymnázia	0	0	0
stravování MŠ, ZŠ	7 794 610	4 204,21	46,2
školní družiny a kluby	6 032 730	9 683,36	106,411
základní umělecké školy	11 927 230	15 693,73	172,459
využití volného času	1 059 380	2 702,49	29,699
celkem použité finanční prostředky	104927770	99544,666	1093,9

Zdroj: Výkazy MŠMT

Data v tabulce č. 58 se týkají pouze škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a vycházejí ze SMO poskytnutých agregovaných dat za SO ORP Dobruška. Výpočet byl proveden dle metodického upřesnění č. 3. Podle obdržených dat celkové přímé náklady na oblast předškolního a základního vzdělávání ve SO ORP Dobruška v roce 2013 činily 104 927 770 Kč, z toho celkové přímé náklady na jednotku výkonu představovaly 99 544,67 Kč a ONIV na jednotku výkonu činily 1 093,9 Kč. Data zjišťovaná místním šetřením jsou uvedena v odstavci určeném pro další tabulky.

Tabulka 59: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP Dobruška v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	18 120 000	23 928 848
Obec Bačetín	296 000	500 000
Obec České Meziříčí	2 264 000	2 750 000
Obec Deštné v Orlických horách	864 000	2 430 000
Obec Dobré	1 136 000	1 985 000
Město Dobruška	7 224 000	8 607 725
Obec Ohnišov	416 000	660 000
Obec Olešnice v Orlických horách	240 000	770 000
Město Opočno	3 568 000	3 345 480
Obec Podbřezí	408 000	420 000
Obec Pohoří	520 000	620 000
Obec Přepychy	544 000	1 108 573
Obec Rohenice	200 000	142 070
Obec Trnov	216 000	350 000
Obec Val	224 000	240 000

Zdroj: místní šetření

Z celkového počtu 14 obcí, které v SO ORP Dobruška mají předškolní či školní zařízení, **pouze 2 obce** (Opočno, Rohenice) na své příspěvkové organizace **vynakládají méně nákladů, než kolik by měly** dle uvedeného přepočtu **obdržet z rozpočtového určení daní**. Obce na své organizace v kalendářním roce 2013 vynaložily celkem 23 928 848 Kč, zatímco z provedeného výpočtu by z rozpočtového určení daní měly obdržet finanční prostředky ve výši 18 120 000 Kč. To znamená, že **obce na oblast předškolního a základního vzdělávání musely navíc ze svých rozpočtů přidat v úhrnu částku ve výši 5 808 848 Kč**.

Tabulka 60: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP Dobruška týkající se ZŠ do roku 2023

Obec	Název a popis investice	odhadovaný rok	Orientační částka	Poznámka
celkem			62 560 000 Kč	
Dobré	Rekonstrukce topného systému, výměna kotle v budově ZŠ II. stupně	2015	5 000 000 Kč	
Dobré	Zateplení budov základní školy	2018	5 000 000 Kč	
Dobré	Rekonstrukce budov školy v Dobřém	2022	5 000 000 Kč	
Ohnišov	Snížení energetické náročnosti budovy	2016	4 960 000 Kč	
Opočno	Změna vytápění budovy čp. 313 (t. čerpadla)	2015	4 000 000 Kč	
Opočno	Centrální řízení regulace vytápění budov	2016	500 000 Kč	
Opočno	Úprava prostranství okolo budovy čp. 313	2016-2018	5 500 000 Kč	
Opočno	Rekuperace - nucené větrání budovy čp. 4	2021-2023	2 000 000 Kč	
Opočno	Vybavení zahrady herními prvky a související stavební a zemní úpravy	2016-2018	600 000 Kč	MŠ
Podbřezí	Výměna části stropu nad II. NP a výstavba 2 kabinetů	2014	1 000 000 Kč	
Podbřezí	Zateplení budovy Základní školy a Montessori mateřské školy	2015	5 000 000 Kč	
Podbřezí	Dokončení výměny stropů nad II. NP, výstavba sociálního zařízení v II. a III. NP, výstavba učebny hudební výchovy a prostory pro družinu v III. NP	2016-2023	10 000 000 Kč	

Pohoří	Přístavba budovy MŠ	2018	10 000 000 Kč	V zamýšleném objektu by vznikly nové prostory pro rozšíření MŠ, které nyní nevyhovují stávajícímu počtu žáků.
Olešnice v Orlických horách	Multifunkční hřiště	2015	2 000 000 Kč	
Deštné v Orlických horách	Změna vytápění	2016	2 000 000 Kč	
České Meziříčí	Tělocvična	2020	30 000 000 Kč	
Přepychy	Výměna oken a zateplení mateřské školy	nejasné	nejasné	v návrhu
Dobruška	Snížení energetické náročnosti MŠ Za Univerzitou	2014 - 2015	8 600 000 Kč	
Dobruška	Zateplení MŠ ul. Komenského	2014 - 2015	4 700 000	
Dobruška	Zateplení budovy ZŠ Fr. Kupky	2014 - 2015	12 500 000	
Dobruška	Sportovní hala v Pulicích	2014 - 2017	50 700 000	
Bačetín	Dětské hřiště	2014	210 000	

Zdroj: místní šetření

Data byla poskytnuta na základě provedeného místního šetření u představitelů jednotlivých obcí. Jak je z přehledu patrné, **obce chtějí podporovat své školy a školská zařízení**, ve kterých se budou snažit vytvořit příhodné podmínky nejen pro výuku.

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Tabulka 61: Analýza cílových (dotčených) skupin v předškolním a základním vzdělávání

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Děti v MŠ	Snaha objevovat něco nového, hrát si a bavit se	Nevhodné či nedostatečné prostředí, možnost úrazů, nekvalitní výchova. Nedostatek dětí, příp. jejich nevhodná skladba.	Uvnitř kolektivu, prostřednictvím rodičů, během vyučování, vývěsky	Zpětná vazba od dětí a jejich rodičů, vhodná forma výuky

Žáci v ZŠ	Vhodné podmínky pro výuku a mimoškolní aktivity, dostatečné a kvalitní vybavení a zázemí	Nekvalitní vzdělání, šikana, možnost úrazů	Prostřednictvím standardní komunikace ZŠ či rodičů, vývěsky	Naslouchat žákům, vytvořit příležitosti pro získání jejich názorů a požadavků (prostřednictvím nějakého žákovského uskupení)
Rodiče dětí, kteří navštěvují ZŠ a MŠ	Kvalitní a dostatečná výuka a vybavení, dostupnost zařízení a bezpečnost docházky, mimoškolní a další podpůrné aktivity, finanční náročnost, dostatečná provozní doba (zejména MŠ)	Nepřiměřené požadavky rodičů, neochota spolupracovat, neopodstatněné hájení svých dětí, neoprávněná kritika	Prostřednictvím standardní komunikace MŠ, ZŠ či obce, pravidelné schůzky, zpravodaje	Zpětná vazba od rodičů, optimální nastavení komunikačních kanálů
Rodiče, kteří mají zájem umístit děti na ZŠ či MŠ	Dostatečná kapacita a dobré reference, kvalita výuky a zázemí, dobrá dopravní dostupnost, finanční náročnost	Nepřiměřené požadavky rodičů, nevhodná kritika	Prostřednictvím standardní komunikace MŠ, ZŠ či obce	Zjistit počet neuspokojených žadatelů vč. důvodů neuspokojení, motivační program
Pedagogičtí pracovníci a další zaměstnanci	Kvalitní a vyhovující zázemí, odpovídající platové ohodnocení, šikovní a snaživí žáci	Legislativa, přílišná byrokracie, neochota žáků, nekompetentnost, nevhodný přístup k žákům	Standardní způsoby komunikace (pravidelné porady, vývěsky atd.)	Příklady dobré praxe v oblasti vhodných podmínek a kvalitního zázemí, motivační program, možnost kariérního růstu

Zastupitelstva obcí, která mají ZŠ či MŠ	Zajistit vhodné a kvalitní podmínky pro MŠ a ZŠ, vyjít vstříc požadavkům obyvatel, v rámci možností optimalizovat finanční prostředky na provoz a příp. investice	Nedostatek finančních zdrojů, špatná dopravní dostupnost, náročná administrativa, změna legislativy, nezájem o chod školy	Meziobecní jednání, společná jednání vedoucích pracovníků za účasti zástupců zřizovatelů	Spolupráce obcí, stanovení standardu pro zařízení sloužící k předškolnímu a školnímu vzdělávání
Zastupitelstva obcí, ve kterých MŠ či ZŠ není	Zajistit předškolní a základní vzdělávání, minimalizovat výdaje na provoz a platy, dopravní dostupnost	Špatná dopravní obslužnost, nedostatek finančních zdrojů, neochota spolupracovat	Společné jednání mezi obcemi	Spolupráce obcí, dohody zúčastněných stran
Ostatní zřizovatelé MŠ a ZŠ	Zajistit alternativu pro udržení školy, spolupráce s ostatními školami, najít podporu	Legislativní změny a jejich dopady, nedostatek finančních zdrojů, neodbornost výuky	Vzájemné jednání mezi obcí a ostatními školami, informační schůzky	Podněcovat zájem ze strany obce, partnerů či jiných subjektů
Partneři MŠ a ZŠ	Kvalitní a dostatečně zajištěné fungování škol, pozitivní obraz, dobré reference, možnost spolupráce, dostatek žáků	Možnost ukončení vzájemné spolupráce, nedostatek zájmu, nevhodná forma spolupráce	Standardní způsoby komunikace (osobní rozhovory, porady atd.)	Upevňovat vzájemnou spolupráci, prohlubovat ji, hledat pozitiva pro další možnosti spolupráce
Média	Zajímavá fakta, postřehy, zájmy	Nevhodná prezentace, negativní hodnocení školy či obce	Vzájemná spolupráce či partnerství s jednotlivými druhy médií	Pravidelná vzájemná komunikace a informovanost

Kraj a Stát	Optimálně fungující oblast předškolního a základního vzdělávání, dostatečná kapacita, zajištění vhodných podmínek	Nepřiměřené požadavky ze strany kraje, velká administrativa, zbytečná byrokracie, legislativa, nesystémovost a nekonceptnost	Standardní způsoby komunikace	Zajištění zpětné vazby, pravidelná vzájemná komunikace a informovanost
--------------------	---	--	-------------------------------	--

Zdroj: místní šetření

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Tabulka 62: Registr rizik v oblasti předškolního a základního vzdělávání

Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	4	12	Řádně pečovat o majetek, spolupráce obcí (např. sdružené nákupy energií), vhodně motivovat MŠ a ZŠ k úsporám (ale nikoliv na úkor kvality)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	4	3	12	Využívat granty, dotace (národní i evropské), partnerství s dodavateli vybavení, spolupráce škol (při větším odběru množstevní slevy)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	2	5	10	Zefektivnit výběr daní, zamezit daňovým únikům, nalézt rezervy v jiných oblastech	Stát
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	1	2	2	Spolupráce a domluva mezi obcemi	Obce daného území

Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	4	4	16	Vzájemná spolupráce a domluva mezi obcemi území	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	3	4	12	Společné jednání obcí s krajem a dopravci, možnost spolufinancování z krajského a obecních rozpočtů	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	3	3	9	Domluva v území, optimální nastavení komunikace a spolupráce mezi obcemi	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	4	12	Vzájemná domluva v území a společná komunikace s krajem	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	3	4	12	Včasná informovanost zřizovatelů, vhodné nastavení dotačních titulů	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	3	3	9	Včasná informovanost	Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	2	3	6	Řádně pečovat o majetek, hledat možné úspory a finanční prostředky pro investice (granty, dotace)	Obec zřizující ZŠ, MŠ

Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	3	9	Řádně pečovat o majetek, hledat možné úspory a finanční prostředky pro obnovu a pořízení nového vybavení (granty, dotace)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	3	4	12	Optimální výběr kvalitních vedoucích pracovníků (pečlivý a odborně zorganizovaný výběr)	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	3	3	9	Zajistit kvalifikovaný personál a motivovat ho, sledovat kvalitu výuky, zajistit zpětnou vazbu (od žáků, rodičů)	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	2	4	8	Dostatečná propagace konkrétní MŠ, ZŠ, zajistit pozitivní obraz a reference	Konkrétní ZŠ, MŠ
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	3	3	9	Vytvoření vhodných pracovních podmínek, motivace ze strany školy i zřizovatele, pozitivní vnímání	Konkrétní ZŠ, MŠ

Zdroj: místní šetření

c) Další potřebné analýzy

Tabulka 63: Podklady zaslané mateřskými a základními školami v rámci provedeného místního šetření pro tabulku Provozní výdaje

ZŠ (1. i 2. stupeň)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pozn.
Dobruška - Fr. Kupky	4 471 578	4 827 016	4 277 233	4 132 619	3 829 331	3 892 910	3 464 978	4 402 284	
Dobruška - Pulická	8 689 450	9 098 860	9 074 400	9 475 490	10 077 470	9 675 976	10 333 018	10 517 408	
Opočno	14 820 360	15 698 980	16 241 820	16 685 180	16 886 450	17 416 000	17 399 100	17 501 240	
CELKEM	27 981 388	29 624 856	29 593 453	30 293 289	30 793 251	30 984 886	31 197 096	32 420 932	
ZŠ (jen 1. stupeň)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pozn.
Pohoří	1 774 592	1 933 567	1 996 318	1 980 306	1 943 485	1 894 801	2 115 725	2 370 536	
Podbřezí	1 226 687	1 358 730	1 423 560	1 575 940	2 061 825	2 332 000	2 661 647		Od šk. roku 2012/2013 funguje společně s Montessori MŠ
CELKEM	3 001 279	3 294 303	3 419 878	3 556 246	4 005 310	4 226 801	4 777 372	2 370 536	
MŠ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pozn.
Bačetín	Škola údaje za období 2005 - 2009 nemá k dispozici					387 660	393 959	450 000	
Dobruška - Komenského	127 021	87 211	38 951	-33 595	-6 369	32 298	-179 659	19 398	
Houdkovice	Místní část obce Trnov, údaje za období 2005-2009 škola nemá					1 510 489	1 540 925	1 544 815	
Opočno	2 935 800	3 166 700	3 335 300	3 559 500	3 874 700	3 780 600	4 026 300	3 991 500	S odvody
Rohenice	1 048 032	1 083 609	0	1 226 831	1 360 118	1 311 554	1 304 559	1 403 138	
Val	966 815	1 092 061	1 169 730	1 301 328	1 363 612	1 412 244	1 489 874	1 516 075	
CELKEM	5 077 668	5 429 581	4 543 981	6 054 064	6 592 060	6 924 356	7 035 033	7 380 112	
Sloučené organizace	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Pozn.

(např. MŠ + ZŠ)									
Deštné v Orlických horách	992 565	1 423 488	1 632 588	1 770 486	2 301 357	2 779 472	2 171 208	2 127 233	
Podbřezí	Od šk. roku 2012/2013 funguje společně ZŠ s Montessori MŠ							2 949 766	
Přepychy	2 558 900	2 526 800	2 892 050	3 152 530	3 592 490	3 789 000	4 115 809	3 980 245	
CELKEM	3 551 465	3 950 288	4 524 638	4 923 016	5 893 847	6 568 472	6 287 017	9 057 244	
Jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
DDM Dobruška	494 374	447 380	381 378	553 422	512 805	532 513	524 935	450 613	
ZUŠ Dobruška	653 041	623 869	685 685	661 863	700 562	680 853	714 669	761 921	
CELKEM	1 147 415	1 071 249	1 067 063	1 215 285	1 213 367	1 213 366	1 239 604	1 212 534	
Zdroj: místní šetření									

Tabulka 64: Podklady zasláné mateřskými a základními školami v rámci provedeného místního šetření pro tabulku Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013

Mateřské školy	Přímé náklady	ONIV	Počet	Poznámky:
Bačetín	1 212 786	19 454	37	
České Meziříčí	Škola údaje neposkytla		73	
Deštné v Orlických horách	484 970	375 486	32	
Dobré	Škola změnila účetní, nová nemá data k dispozici		61	
Dobruška - Komenského	9 831 148	2 545 048	267	
Houdkovice	921 435	9 267	28	Místní část obce Trnov
Ohnišov	Škola změnila účetní, nová nemá data k dispozici		28	
Olešnice v Orlických horách	202 293	114	18	

Opočno	2 950 900	37 800	112	bez odvodů
Podbřezí	412 806	3 876	25	
Pohoří	Škola údaje neposkytla		28	
Přepychy	846 255,25	9 642,14	28	
Rohenice	885 751	7 233	25	
Val	938 493	8 905	28	
CELKEM	18 686 837	3 016 825	790	
Trivium Dobřany	188 566	2 184	28	soukromá školka byla otevřena v září 2013 - tj. dotace jsou od září do prosince 2013
Základní školy	Přímé náklady	ONIV	Počet	
České Meziříčí	Škola údaje neposkytla		228	
Deštné v Orlických horách	1 878 928	1 442 785	70	
Dobré	Škola měnila účetní, nová nemá data k dispozici		81	
Dobruška - Fr. Kupky	14 959 800	429 657	425	celá ZŠ, družina členění v PAM, ONIV družina neoddělováno
Dobruška - Pulická	7 644 590	7 374 771	207	
Ohnišov	Škola měnila účetní, nová nemá data k dispozici		29	
Olešnice v Orlických horách	402 981	6 134	15	
Opočno	12 008 900	10 826 200	335	
Podbřezí	1 497 344	42 593,29	29	
Pohoří	1 660 981	48 462	37	
Přepychy	1 647 833,20	45 125,56	40	
CELKEM	41 701 357,20	20 215 727,85	1496	
DKA Opočenská	škola zřízená Královéhradeckým krajem, údaje neposkytnuty		40	
Trivium Dobřany	5 564 328	874 072	141	soukromá škola zřízená obecně prospěšnou společností

Gymnázia	Přímé náklady	ONIV	Počet	
Dobruška - gymnázium	škola zřízená Královéhradeckým krajem, údaje neposkytnuty		119	
Stravování	Přímé náklady	ONIV	Počet	
Bačetín - jídelna MŠ	322 513	0	41	
České Meziříčí - jídelna MŠ	Škola údaje neposkytla		55	
Dobré - jídelna MŠ	Škola měnila účetní, nová nemá data k dispozici		66	
Dobré - výdejna	Škola měnila účetní, nová nemá data k dispozici		107	
Dobruška Komenského - jídelna MŠ	1 368 188	351 660	299	
Opočno - jídelna MŠ	401 300	5 500	122	bez odvodů
Pohoří - jídelna MŠ	Škola údaje neposkytla		71	
Rohenice - jídelna MŠ	201 266	1 674	29	
Houdekvice - jídelna MŠ	229 584	714	30	Místní část obce Trnov
Val - jídelna MŠ	239 379	1 423	31	
Ohnišov - jídelna MŠ	Škola měnila účetní, nová nemá data k dispozici		60	
Olešnice v Or. h. - jídelna MŠ	84 127	2 990	54	
Podbřezí - jídelna, výdejna	76 460	0	58	
Přepychy - jídelna MŠ	379 143,91	1 321,80	32	
Přepychy - výdejna pro ZŠ	45 481	0	38	
České Meziříčí - jídelna ZŠ	Škola údaje neposkytla		213	
Deštné v Or. h. - jídelna MŠ	231 108	231 108	165	

Opočno - jídelna ZŠ	1 052 300	1 016 500	421	
CELKEM	4 630 850	1 612 891	1892	
Trivium Dobřany	320 307	3 342	150	soukromá škola zřízená obecně prospěšnou společností
Družiny a kluby	Přímé náklady	ONIV	Počet	
Ohnišov	Škola změnila účetní, nová nemá data k dispozici		24	
Olešnice v Orlických horách	99 699	142	12	
Podbřezí	101 391	0	26	
ZŠ Pohoří	298 435	852	30	
Přepychy	345 086,64	2 031,50	25	
ZŠ České Meziříčí	Škola údaje neposkytla		59	
Deštné v Orlických horách	10 610	10 610	31	
ZŠ Dobré	Škola změnila účetní, nová nemá data k dispozici		27	Škola změnila účetní, nová nemá data k dispozici
Dobruška - Fr. Kupky	Celá ZŠ, družina členění v PAM, ONIV družina neoddělováno		150	
Dobruška - Pulická	1 133 377	1 119 929	120	
ZŠ Opočno - družina	918 900	1 252 200	119	
ZŠ Opočno - klub	59 300	28 200	neuv.	
CELKEM	2 966 799	2 413 965	623	
Trivium Dobřany - družina	507 844	1 927	47	soukromá škola zřízená obecně prospěšnou společností
Trivium Dobřany - klub	162 854	1 363	47	soukromá škola zřízená obecně prospěšnou společností
DKA Opočenská	Škola zřízená Královéhradeckým krajem, údaje neposkytnuty		20	
Základní umělecké	Přímé náklady	ONIV	Počet	

školy				
Dobruška	7088326,1	6962100	410	
Opočno	Škola údaje neposkytla		350	
CELKEM	7088326,1	6962100	760	
Využití volného času	Přímé náklady	ONIV	Počet	
DDM Dobruška	1 183 200	37 776	392	
Zdroj: místní šetření				

3.1.1. SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání

Tabulka 65: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ol style="list-style-type: none"> 1. dostatečná kapacita základních škol 2. dostatečné a kvalitní zázemí výukových budov a prostor 3. dobré rozmístění základních a mateřských škol v rámci území 4. ochota obecních zastupitelstev přispívat a podporovat své školy a školská zařízení 5. fungující spolupráce mateřských škol se základními školami 6. dobrá úspěšnost přijetí žáků z 5. tříd na nižší gymnázia 7. zkušenosti obcí ze společné spolupráce v rámci oblasti školství 	<ol style="list-style-type: none"> 1. dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech 2. místy nedostatečná kapacita mateřských škol a jeslových zařízení 3. dostupnost škol, horší dopravní obslužnost 4. rozdílná kvalita výuky v jednotlivých zařízeních 5. nutnost přispívat na platy učitelů z rozpočtů obcí z důvodu nenaplněných kapacit (především venkovských škol) 6. v území velmi omezený počet zařízení pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (pouze 1 praktická škola v Dobrušce) 7. v posledních 3 letech nárůst počtu nekvalifikovaných pracovníků v MŠ 8. omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity
Příležitosti:	Hrozby:
<ol style="list-style-type: none"> 1. pokračující integrace škol a školských zařízení 2. zjednodušení vzdělávacího systému 3. financování energetických úspor prostřednictvím dotací a grantů a jejich využití pro zlepšení kvality výuky a odbornosti pracovníků 4. jednotné nastavení hodnocení škol zřizovateli, sledovat nastavené minimální standardy z Čj, M, Cj i výsledky vybraných či celoplošných testů 5. optimalizace pracovní činnosti ředitelů (cílem více času pro řízení kvality výuky) a další vzdělávání pedagogických pracovníků organizované zřizovateli 6. využití školních budov i pro jiné účely (např. komunitní centra, sociální služby atd.) = snížení provozních nákladů 7. vzdělávací programy pro dospělé a seniory. Podpora venkovských škol ze strany státu a MŠMT (vhodně zacílené dotace a granty) 8. spolupráce v rámci nabídky zájmových činností a mimoškolních aktivit 	<ol style="list-style-type: none"> 1. pokles počtu žáků škol v souvislosti s demografickým vývojem vedoucí k existenčním problémům vzdělávacích institucí v území 2. nízká kvalita výuky, nekonkurenceschopní absolventi, špatné řízení školy 3. obměna obecních zastupitelstev (možná změna priorit - neochota podporovat svá školní a předškolní zařízení) 4. nedostatek financí na investice a vybavení 5. nárůst byrokracie a povinností pro zřizovatele i školy 6. legislativní změny, nevhodně stanovené normativy 7. nezájem či neochota obcí ke spolupráci 8. zvýšené nároky na vzdělávání sociálně nepřizpůsobivých obyvatel, jejichž podíl roste

SWOT analýza oblasti předškolního a základního vzdělávání území SO ORP Dobruška vychází z údajů získaných při práci na analytické části dokumentu. Tato **analýza** silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb **vychází z interpretace získaných dat, z dotazníkového šetření i z rozhovorů** uskutečněných v rámci území.

Mezi **silné stránky** v této oblasti lze zařadit **dostatečnou kapacitu základních škol**, neboť ve školním roce 2012/2013 bylo v území celkem 1 052 volných míst. To je ale zároveň i možnou **hrozbou**, neboť **setrvalý pokles žáků může vést k existenčním problémům** vzdělávacích institucí v území zejména s ohledem na nutnost přispívat na platy učitelů z rozpočtů obcí. I když v současnosti je v území **velká ochota obecních zastupitelstev** přispívat na své školy a školská zařízení, **může** s ohledem na komunální volby a s tím spojenou obměnu obecních zastupitelstev **dojít ke změně směřování a priorit** jednotlivých samosprávných celků.

Základní a mateřské školy jsou v území **vhodně rozmístěné** a většinou **disponují dostatečným a kvalitním zázemím**. Ve správním obvodu ORP Dobruška je na velmi dobré úrovni vzájemná spolupráce mezi mateřskými a základními školami, k čemuž přispívá existence 6 sloučených organizací, ale i zkušenosti obcí ze společné spolupráce v oblasti předškolního a základního vzdělávání prostřednictvím realizace společných projektů. **Dostupnost** základních a mateřských škol **v některých případech není ideální**, k čemuž přispívá i horší **dopravní obslužnost** a **místa nedostatečná kapacita zejména mateřských škol a zařízení jeslového typu**, neboť rodiče musí v některých případech umístit své děti do předškolních zařízení, která jsou dál od domova, než nejbližší školka.

Momentálně je v území **dobrá úspěšnost přijetí žáků z 5. tříd na nižší gymnázia** a to i přesto, že jednotlivé školy vykazují rozdílnou kvalitu výuky. To může být ale **do budoucna problémem**, neboť **nízká kvalita výuky, nekonkurenceschopní absolventi či špatné řízení školy** spojené s nedostatkem financí na investice a vybavení, nárůstem byrokracie a povinností či přijatými nevhodnými legislativními změnami může vést k **dlouhodobější neudržitelnosti sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech**. Proto by bylo vhodné, aby došlo ke zjednodušení vzdělávacího systému a k nastavení jednotného hodnocení škol zřizovateli na základě společné diskuse a společného postupu při zvyšování kvality a tím i k optimalizaci pracovní činnosti ředitelů, což může narušit nezájem či neochota obcí ke spolupráci. To by ale byla škoda, neboť společné projekty obcí zaměřené na zlepšení kvality výuky a odbornosti pracovníků financované z grantových a dotačních prostředků by mohly vést ke stírání rozdílů a např. i ke **snížení počtu nekvalifikovaných pracovníků** mateřských škol, jejichž počet v posledních 3 letech neustále roste. Velký prostor pro zvyšování kvality učitelů i ředitelů všech škol regionu přináší možnost **dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků** organizovaná zřizovateli. S ohledem na neustále rostoucí finanční náročnost zřizovatelů **je žádoucí**, aby došlo ke **snížení provozních nákladů**, čehož je možné dosáhnout např. prostřednictvím financování energetických úspor skrz dotační a grantové příležitosti či využitím školních budov i pro jiné účely, jako jsou např. komunitní centra či sociální služby s vhodně zacílenými vzdělávacími programy pro dospělé a seniory s ohledem na demografický vývoj obyvatelstva. Určitou možností, jak snížit náklady, je i integrace **škol a školských zařízení**.

Slabou stránkou území je, že se zde nachází **pouze jedna praktická škola** pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, i když na druhou stranu **kapacita** této školy je **momentálně dostačující** a případný nárůst by mohl být řešen pomocí inkluzivního vzdělávání. Podle výsledků z dotazníkového šetření si představitelé obcí myslí, že ve SO ORP Dobruška je **omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity**, což by se mohlo částečně vyřešit prostřednictvím spolupráce v rámci nabídky zájmových činností a mimoškolních aktivit, případně by mohlo dojít ke spolupráci či propojení mateřských a základních škol se základními uměleckými školami. Potenciální hrozbou s ohledem na vzrůstající podíl sociálně nepřizpůsobivých obyvatel v území jsou zvýšené nároky na vzdělávání této skupiny.

3.1.2. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Analytická část pro oblast předškolního a základního vzdělávání ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška vychází z dat poskytnutých Svazem měst a obcí ČR, odborem finančním a školským na Městském úřadě Dobruška a provedeným místním šetřením.

Na území SO ORP Dobruška, které čítá **26 obcí**, se v současné době nachází **9 samostatných mateřských škol**, které jsou **zřízeny** jednotlivými **obcemi** a nalézají se v obcích Bačetín, České Meziříčí, Dobré, Dobruška, Opočno, Pohoří, Rohenice, Trnov a Val.

Samostatných základních škol, které mají I. i II. stupeň, je v území 6, z toho jsou 3 v Dobrušce a po jedné v Českém Meziříčí, Dobrém a Opočně. Z tohoto počtu je pouze speciální základní škola v Opočenské ulici v Dobrušce zřízena krajským úřadem, zbylých pět je zřízeno obcemi. Jedinou samostatnou obcí zřízenou základní školu I. stupně najdeme v Pohoří. Kromě toho v území funguje i 6 sloučených organizací, přičemž v Deštném v Orlických horách, Olešnici v Orlických horách a Dobřanech (mateřská škola je v Bystrém) je společně s mateřskou školou provozována i základní škola I. a II. stupně. V Ohnišově, Podbřezí a Přepychách je mateřská škola provozována se základní školou I. stupně. Pouze základní škola v Dobřanech a mateřská škola v Bystrém, které fungují společně jako Základní škola a Mateřská škola Trivium Plus o.p.s., jsou zřízeny soukromě, v ostatních pěti případech je zřizovatelem obec. **Malotřídní základní školy** jsou v Deštném v Orlických horách, Dobrém, Dobrušce, Ohnišově, Olešnici v Orlických horách, Podbřezí, Pohoří a Přepychách.

V SO ORP se najdeme 13 školních družin a v Dobřanech i školní klub, dále 16 obcí zřízených školních jídelen a 3 výdejny. Základní umělecké školy se nacházejí v obou městech regionu, tedy Opočně a Dobrušce, ve které je umístěno i nižší gymnázium zřizované krajským úřadem a středisko volného času, kterým je Dům dětí a mládeže v Domašínské ulici. Počet zařízení je v území stabilní, v poslední době došlo pouze k otevření Montessori mateřské školy v Podbřezí a soukromé mateřské školy v Bystrém.

Zatímco kapacita základních škol byla ve školním roce 2012/2013 dostačující, neboť v území bylo 1 052 volných míst, v mateřských školách bylo k dispozici pouze 34 volných míst, což znamenalo, že některé mateřské školy musely odmítat uchazeče o přijetí. Počet dětí v mateřských školách od školního roku 2005/2006 trvale roste, zatímco počet žáků základních škol převážně klesá, i když v posledních čtyřech letech se dá říci, že je poměrně stabilní. Tomu odpovídá i vývoj počtu přepočtených pedagogických úvazků.

Základní a mateřské školy jsou v území dobře rozmístěné a vzájemná spolupráce mezi nimi je na velmi dobré úrovni. Budovy a prostory disponují dostatečným a kvalitním výukovým zázemím, i když v budoucnu bude nutné investovat finanční prostředky. Dostupnost mateřských a základních škol je i s ohledem na dopravní obslužnost horší. Zastupitelstva obcí si uvědomují, že zajištění předškolního a základního vzdělávání je důležité a proto jsou ochotna přispívat na chod příspěvkových organizací ze svých rozpočtů.

Na základě získaných dat a provedené analýzy území SO ORP Dobruška byly zjištěny v této oblasti některé níže uvedené problematické okruhy, ke kterým byly následně přiřazeny prvotní variantní návrhy možného řešení prostřednictvím meziobecní spolupráce.

A. Dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech

- zpracování společných výhledových studií potřebnosti kapacit škol a školských zařízení,

- pravidelná společná setkávání ředitelů a zástupců zřizovatelů základních a mateřských škol,
- společně získávat informace o demografickém vývoji a společnou cestou řešit kapacitní problémy jednotlivých zařízení.

B. Nedostatek finančních prostředků na platy, provoz, investice

- společné efektivnější organizační zabezpečení vzdělávání žáků v málotřídních školách,
- společný dotační management: vytvoření týmu sestaveného z odborníků, který by pro mateřské a základní školy zařizoval veškerý servis potřebný k předkládání žádostí o dotaci či grant, k realizaci a vyúčtování projektů a následné udržitelnosti, čímž by došlo k časové úspoře představitelů škol a nemuselo by se platit předraženým agenturám,
- společné projekty financované z různých zdrojů,
- společné nákupy či poptávky (např. sdružený nákup elektrické energie),
- společný poradenský servis (např. legislativa, právní poradenství atd.).

C. Rozdílná kvalita výuky v jednotlivých školách

- společný regionální systém hodnocení – regionální standardy,
- optimalizovat pracovní činnost ředitelů škol (získat více času k řízení kvality výuky),
- pravidelné schůzky ředitelů škol, vzájemná výměna zkušeností.

D. V území velmi omezený počet škol a školských zařízení pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- společná podpora inkluzivního vzdělávání v běžných základních školách,
- využití příkladů dobré praxe, předávání zkušeností.

E. V posledních 3 letech nárůst nekvalifikovaných pracovníků v MŠ

- společné postupy při zajištění kvalitního vzdělávání pedagogů,
- spolupráce mezi jednotlivými školami (např. výměny pracovníků, práce pro více subjektů...).

3.2. Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Předškolního a základního vzdělávání“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je

nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti předškolního a základního vzdělávání.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a vzdělávacích institucí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

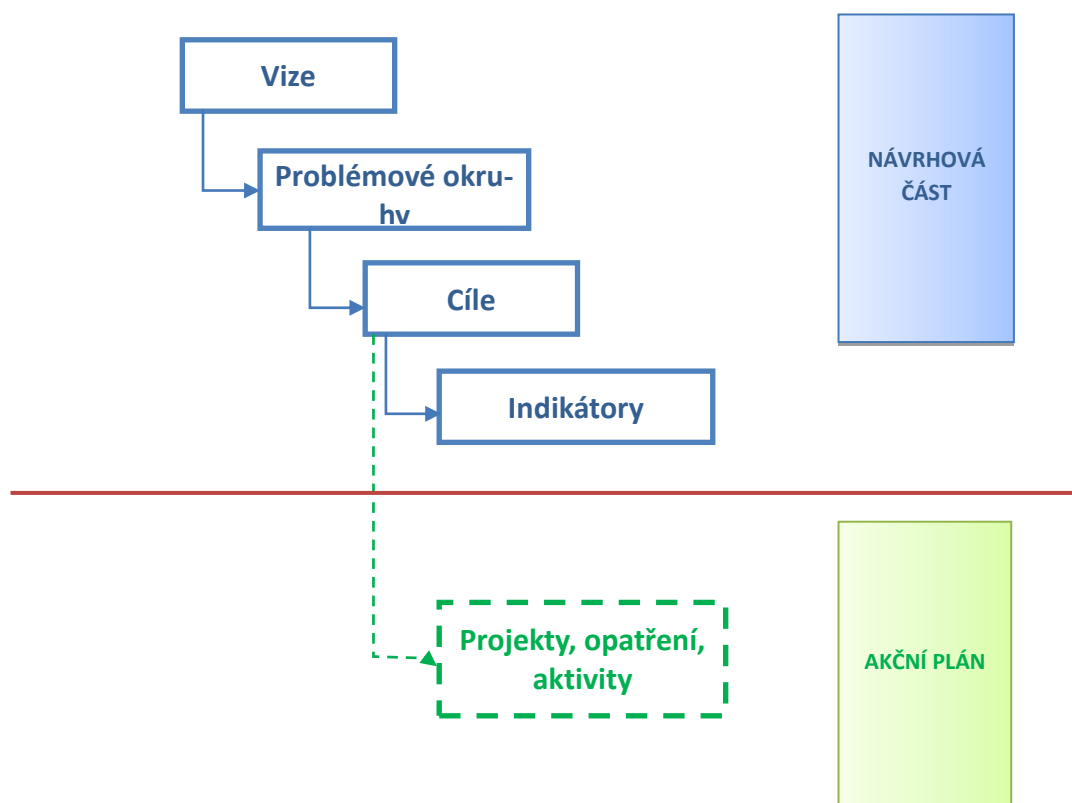
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma předškolního a základního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze. Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Reali-

začíná tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Předškolního a základního vzdělávání je uvedena v níže uvedeném schématu.

Území správního obvodu ORP Dobruška je místem, kde základní a mateřské školy disponují dostatečnými kapacitami, kvalitním zázemím a širokou nabídkou mimoškolních aktivit			
Předškolní a základní vzdělávání	Problémová oblast 1: Dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech		Problémová oblast 2: Omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity
	Cíl 1.1: Navázání úzké spolupráce mateřských a základních škol a jejich zřizovatelů při sledování populačního vývoje a efektivním naplňování kapacit jednotlivých škol	Cíl 1.2: Modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení pro výuku	Cíl 2.1: Zajištění vhodných podmínek pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Území správního obvodu ORP Dobruška je místem, kde jednotlivé obce spolu úzce spolupracují a realizují společné aktivity a záměry. **Místem, kde základní a mateřské školy disponují dostatečnými kapacitami, kvalitním zázemím a širokou nabídkou mimoškolních aktivit.** Místem, kde je zajištěna dostupnost základních sociálních služeb a kde je kvalitně zpracován komunitní plán sociálních služeb. Odpadové hospodářství v rámci tohoto území funguje dobře a efektivně, občané třídí odpady. V oblasti dopravy je zajištěna dobrá dopravní dostupnost, jsou zde dostatečně kvalitní komunikace a silniční provoz je bezpečný. V souvislosti s geografickou polohou území je ORP Dobruška v rámci cestovního ruchu považováno za vstupní bránu Orlických hor.

Problémové okruhy v oblasti předškolního a základního vzdělávání – oblast ORP Dobruška

Formulace problémových okruhů:

Dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech

Omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity

Popis problémového okruhu č. 1:

1. Věcné argumenty

V analýze současného stavu v oblasti předškolního a základního vzdělávání bylo zjištěno, že v rámci území správního obvodu ORP Dobruška je v dlouhodobějším horizontu zejména ve venkovských regionech neudržitelná stávající síť mateřských a základních škol. Stejně jako v Královéhradeckém kraji, tak i zde je patrný nárůst průměrného věku obyvatel a to i přesto, že v posledních letech dle dostupných údajů dochází k nárůstu počtu dětí v mateřských školách.

Na území se v současné době nachází celkem 15 mateřských škol, přičemž jejich počet je poměrně stabilní. Ve školním roce 2012/2013 byla otevřena Montessori mateřská škola v Podbřezí a od 2.9. 2013 v Bystrém Trivium Plus, o.p.s. provozuje mateřskou školu, která má kapacitu 28 dětí. Ve sledovaném období k žádnému rušení mateřských škol nedošlo. Ve školním roce 2012/2013 bylo v mateřských školách celkem 34 volných míst, přičemž nejvíce volných míst bylo v Opočně (12) a v Dobrém (8). V některých případech je kapacita mateřských škol zcela naplněna, jinde zase mají místa volná. Průměrný počet dětí mateřských škol na třídu byl ve školním roce 2012/2013 24,56, což znamená, že některé mateřské školy mají výjimku zřizovatele.

V SO ORP Dobruška se nachází celkem 13 základních škol a 1 gymnázium (vč. nižšího stupně). 11 základních škol je zřízených obcemi, 1 je speciální a 1 soukromá. Ve sledovaném období k žádnému rušení či otevření základních škol nedošlo, takže jejich počet je vysoce stabilní. Ve školním roce 2012/2013 bylo dle dostupných údajů na území celkem 1 052 volných míst pro žáky základních škol. V území je 8 úplných a 5 neúplných škol s ročníky I. stupně. Z těchto 5 neúplných škol 4 fungují společně s mateřskou školou (Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Podbřezí, Přepychy) a pouze v Poho-

ří je provozována základní škola I. stupně samostatně, ačkoliv se v obci mateřská škola nachází. Obě školy, které nejsou zřízeny obcí, jsou školami úplnými. Gymnázium v Dobrušce zahrnuje žáky II. stupně ZŠ. Ve školním roce 2012/2013 se ve sledovaném území nacházelo 8 malotřídních škol, 5 škol z území malotřídních nebylo (České Meziříčí, 2x Dobruška, Opočno, soukromá škola v Dobřanech). Optimální počet žáků na jednu třídu je 23 a tomuto číslu se na základě získaných údajů ve školním roce 2012/2013 blíží pouze základní školy v Dobrušce. Nejnižší počet žáků na třídu v tomto školním roce měla škola v Olešnici v Orlických horách a to 6,5 žáka na třídu. Průměrný počet žáků na této škole byl 13, což je z dlouhodobého hlediska neudržitelný stav.

Podle informací získaných od představitelů jednotlivých obcí se v území neuvažuje o budování nové mateřské či základní školy, ovšem stav některých zařízení je v nevyhovujícím stavu a proto bude nutné v dohledné době investovat finanční prostředky do modernizace budov, jejich zázemí či vybavení.

2. Příčiny problému

Hlavní příčinou nenaplněných kapacit základních a některých mateřských škol je demografický vývoj a dojízdka rodičů do zaměstnání. V rámci demografického vývoje dochází ke zvyšování průměrného věku obyvatel, k nárůstu indexu stáří (od roku 2008 je vyšší než 100%) a počtu obyvatel ve věku 65 let a více. V posledních letech je možné sledovat menší celkový počet živě narozených obyvatel. Kromě toho většina obyvatel je nucena dojíždět za prací, což s sebou nese i zvýšené požadavky na zajištění dostupnosti předškolního a základního vzdělávání. Významnou roli zde hraje dopravní dostupnost a obslužnost území hromadnou veřejnou dopravou. V případě, že v místě bydliště není k dispozici mateřská a základní škola a do nejbližší MŠ či ZŠ je špatná dopravní dostupnost (zejména z horské oblasti), jsou rodiče nuceni cestou do zaměstnání vzít žáky do základních škol a děti do mateřských škol následně cestou zpět je opět vyzvednout, přičemž v některých z těchto případů musejí žáci docházet do základních škol a děti do mateřských škol mimo území SO ORP Dobruška.

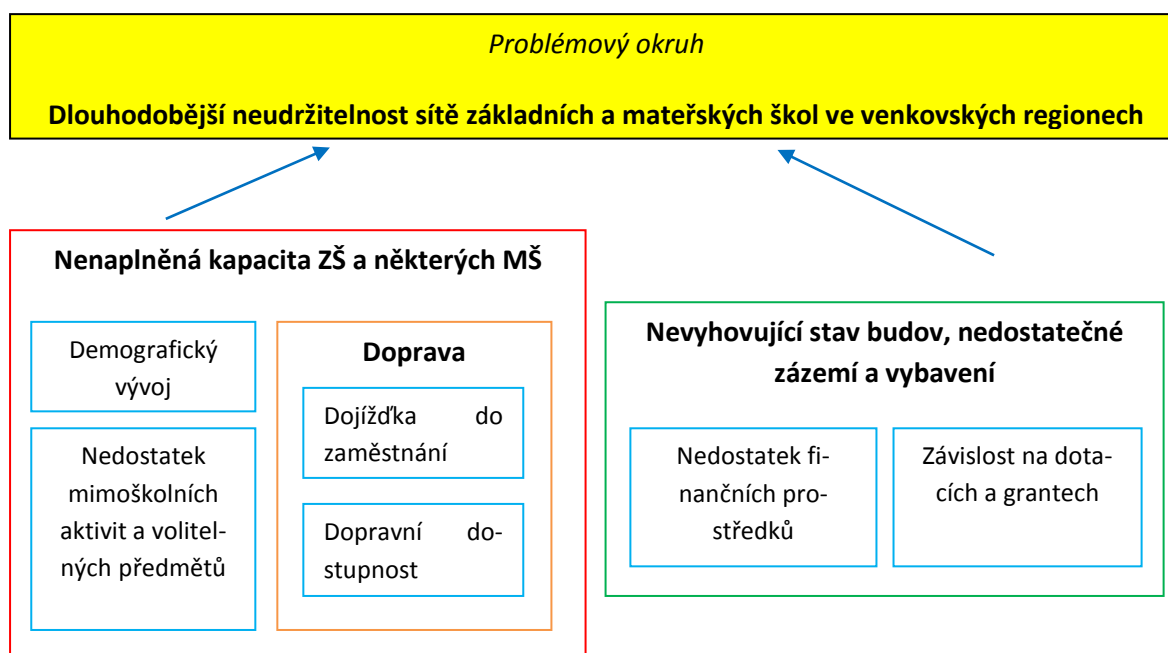
V malých obcích je tendence zachovávat školy, což umožňuje školský zákon a proto s ohledem na udržitelnost stávající sítě mateřských a základních škol bude nutné hledat rychlá řešení. V mateřských školách by se mohly uvolněné kapacity zvyšovat přijetím dvouletých dětí, či v budoucnu naplnit uvažovaným povinným posledním předškolním rokem. V základních školách bude třeba řešit spojování napříč ročníky na určité předměty (u plně organizovaných i malotřídních škol) tak, aby se zvyšoval počet pedagogů na jednu třídu. Obce a stát by rovněž měly podporovat rodiny s dětmi, aby občané chtěli na území žít, k čemuž potřebují dostatečné zázemí pro své ratolesti.

Příčinou nevyhovujícího stavu některých budov, ale i nedostatečného zázemí a vybavení, je především nedostatek volných finančních prostředků zřizovatelů na větší investice, neboť musí často přispívat ze svých rozpočtů na platy pedagogických pracovníků. Obce a jiné zřizovatele často trápí vysoké provozní náklady, které se snaží snížit např. prostřednictvím energetických opatření, díky kterým dochází k zamezení úniku tepla z budov a tím i ke snížení nákladů na vytápění. Často ale musí v těchto případech spoléhat na dotační či grantové programy, ve kterých ne každý uspěje a jejich administrativní náročnost je v některých případech příliš velká. To se týká i prostředků na zlepšení zázemí a potřebného vybavení. Ke zlepšení tohoto stavu by mohlo dojít prostřednictvím rozpočtového určení daní.

3. Důsledky neřešení problému

Pokud nebude v území docházet ke spolupráci relevantních subjektů a otázka problematiky mateřských a základních škol nebude řešena, může se stát, že zejména v menších obcích bude docházet k postupnému uzavírání základních škol, neboť stav v některých obcích je v současné době skutečně neudržitelný a to i přes tendenci zachovávat v malých obcích školy. Základní školství by tak následně bylo zajišťováno pouze ve větších sídlech, jako je Dobruška, Opočno a České Meziříčí či v místech s dobrou dopravní dostupností. Zejména v horské části území by vznikl vážný problém se zajištěním povinné školní docházky. U mateřských škol není v současné době situace tak dramatická, ovšem pokud by došlo k výraznému úbytku dětí, mohla by být situace u mateřských škol obdobná jako u škol základních.

V případě, že by zřizovatelé nezískali finanční prostředky na modernizaci školních budov, zázemí a nákupu potřebného vybavení, mohlo by i z těchto příčin dojít k uzavření některých ZŠ a MŠ, neboť by nesplňovaly předepsané normy (např. hygienické) a jejich stav by nevyhovoval podmínkám pro předškolní a základní vzdělávání.

Popis problémového okruhu č. 2:

1. Věcné argumenty

Na základě výsledků z provedených dotazníkových šetření v území bylo zjištěno, že zde existuje omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity. V současné době nabídka volitelných předmětů a mimoškolních aktivit je dostatečná ve městech (Dobruška, Opočno), naopak zejména v malých obcích je nedostatečná. Podle názoru zástupců obcí je tato oblast jedním z témat, ve kterém by obec mohla najít shodu s jinou či několika dalšími obcemi. Doposud nabídka mimoškolních aktivit probíhala převážně v rámci dané obce, případně ve spolupráci s obcí velmi blízkou. Na území se objevuje časté propojení mateřských a základních škol, přičemž zde ale není žádné propojení mateřské či základní školy na základní uměleckou školu nebo středisko volného času či jiné zařízení za-

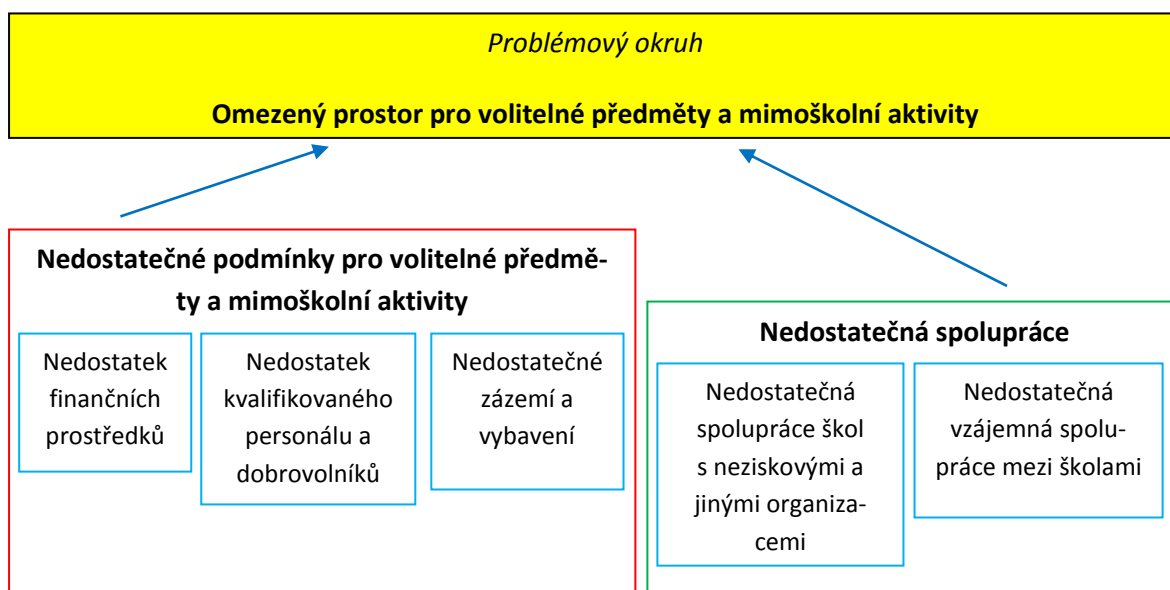
bývající se volnočasovými aktivitami. Spolupráce základních a mateřských škol s neziskovými sportovními či kulturními organizacemi je omezená a funguje především ve městech. V některých školách není dostatečné zázemí pro tyto aktivity.

2. Příčiny problému

Příčin omezeného prostoru pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity v území je hned několik. Nelze začít jinak, než nedostatkem finančních prostředků na zajištění těchto aktivit, neboť je potřeba zaplatit osoby zajišťující tyto aktivity a zajistit podmínky a zázemí pro mimoškolní aktivity dětí. Některé obce mají problémy se zajištěním předškolního a základního vzdělávání a na mimoškolní aktivity jim již prostředky nezůstávají. Další příčinou je nedostatek osob, které by pomáhaly se zajištěním těchto aktivit, neboť zejména v menších obcích je těžké získat kvalifikované odborníky či dobrovolníky na volitelné předměty či mimoškolní aktivity v době, kdy musí být v zaměstnání. To se týká zejména spolupráce škol s neziskovými organizacemi, ale i jinými subjekty. Proto by např. základní umělecká škola mohla zajistit výuku i v dalších místech a to dojížděním svých zaměstnanců podle poptávky žáků a rodičů a nikoli opačně, což by patrně přispělo k větší spokojenosti rodičů s mimoškolní činností v malých obcích. Další příčinou je malá vzájemná spolupráce mateřských a základních škol právě v oblasti nabídky mimoškolních aktivit a volitelných předmětů, neboť jednotlivé školy by se mohly vzájemně dobře doplňovat a zajistit tak lepší a pestřejší nabídku.

3. Důsledky neřešení problému

V případě, že by žáci i nadále měli omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity, mohlo by docházet k tomu, že by rodiče začali své děti umisťovat do škol, která nabídkou volitelných předmětů a mimoškolních aktivit disponují. To by vedlo ke snižování počtu žáků ve školách, což by v konečném důsledku přineslo i zrušení některých škol a žáci z těchto obcí by musely za základním vzděláváním dojíždět do vzdálenějších míst, což by bylo časově, finančně i organizačně mnohem náročnější.

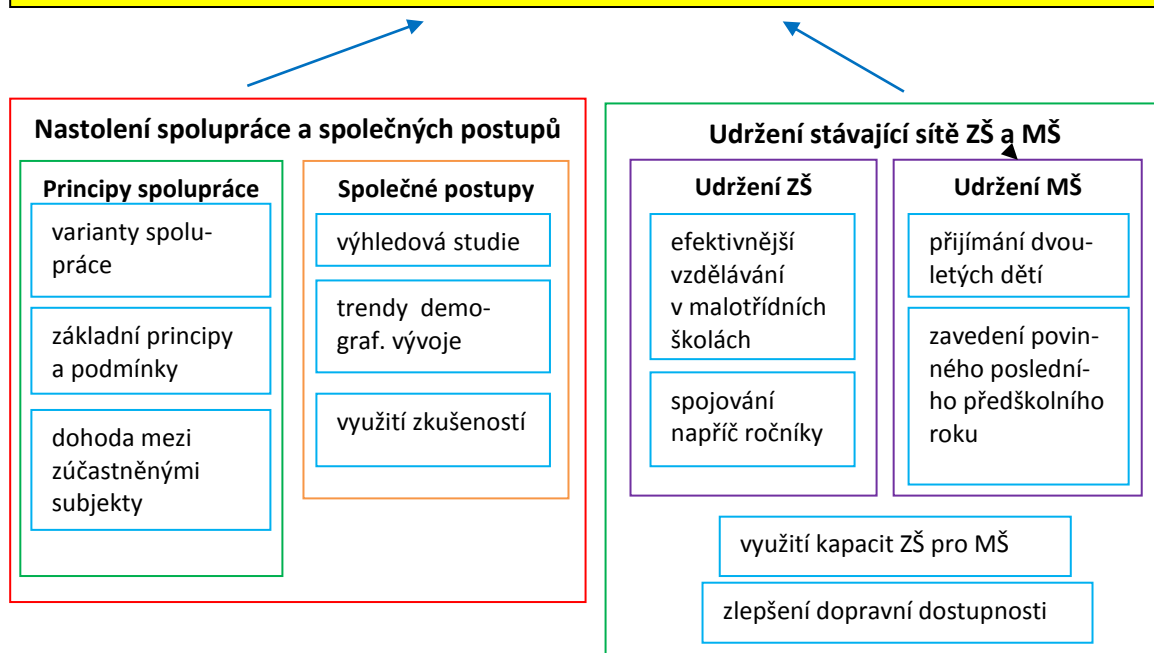

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech
Cíl 1.1	Navázání úzké spolupráce mateřských a základních škol a jejich zřizovatelů při sledování populačního vývoje a efektivním naplňování kapacit jednotlivých škol
Popis cíle	<p>Počet mateřských a základních škol je na území SO ORP Dobruška poměrně stabilní. V posledních letech byly otevřeny mateřské školy v Podbřezí a Bystřem, k uzavření žádné MŠ či ZŠ nedošlo. V území je patrný nárůst průměrného věku obyvatel a to i přesto, že v posledních letech dle dostupných údajů dochází k nárůstu počtu dětí v mateřských školách. Ve školním roce 2012/2013 bylo celkem 34 volných míst v mateřských školách a 1 052 ve školách základních, přičemž nejvíce volných míst bylo v menších zařízeních ve venkovských oblastech. Průměrný počet dětí mateřských škol na třídu byl ve školním roce 2012/2013 24,56, což znamená, že některé mateřské školy mají výjimku zřizovatele. Optimální počet žáků na jednu třídu v základní škole je 23 a tomuto číslu se na základě získaných údajů ve školním roce 2012/2013 blíží pouze základní školy v Dobrušce. Nejnižší počet žáků na třídu v tomto školním roce měla škola v Olešnici v Orlických horách a to 6,5 žáka na třídu. Průměrný počet žáků na této škole byl 13, což je z dlouhodobého hlediska neudržitelný stav. V malých obcích je tendence zachovávat školy, což umožňuje školský zákon a proto s ohledem na udržitelnost stávající sítě mateřských a základních škol bude nutné hledat rychlá řešení. Je nutné, aby jednotlivé školy ve spolupráci se svými zřizovateli navázaly úzkou spolupráci v rámci celého území SO ORP Dobruška, díky které bude možné společně postupovat při řešení udržitelnosti stávající sítě základních a mateřských škol zejména ve venkovských regionech území a hledat tak optimální řešení v otázce předškolního a základního vzdělávání v území.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Nastolení principů vzájemné spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování možných variant spolupráce • nastavení základních principů a podmínek spolupráce • dohoda mezi zúčastněnými subjekty o spolupráci v oblasti předškolního a základního vzdělávání <p>B.1 Základní společné analýzy a postupy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování společných výhledových studií potřeby kapacity škol a školských zařízení • zajištění informací o demografickém vývoji v území a výhledu do budoucna • využití zkušeností při slučování menších škol do větších celků nebo při slučování mateřských a základních škol <p>C.1 Udržení stávající sítě mateřských škol</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvolněné kapacity zvyšovat přijetím dvouletých dětí • v budoucnu kapacity naplnit uvažovaným povinným posledním předškolním rokem • zlepšení dopravní dostupnosti <p>C.2 Udržení stávající sítě základních škol</p> <ul style="list-style-type: none"> • společné hledání efektivnějšího organizačního zabezpečení vzdělávání žáků v málotřídních školách • spojování napříč ročníky na určité předměty (u plně organizovaných i

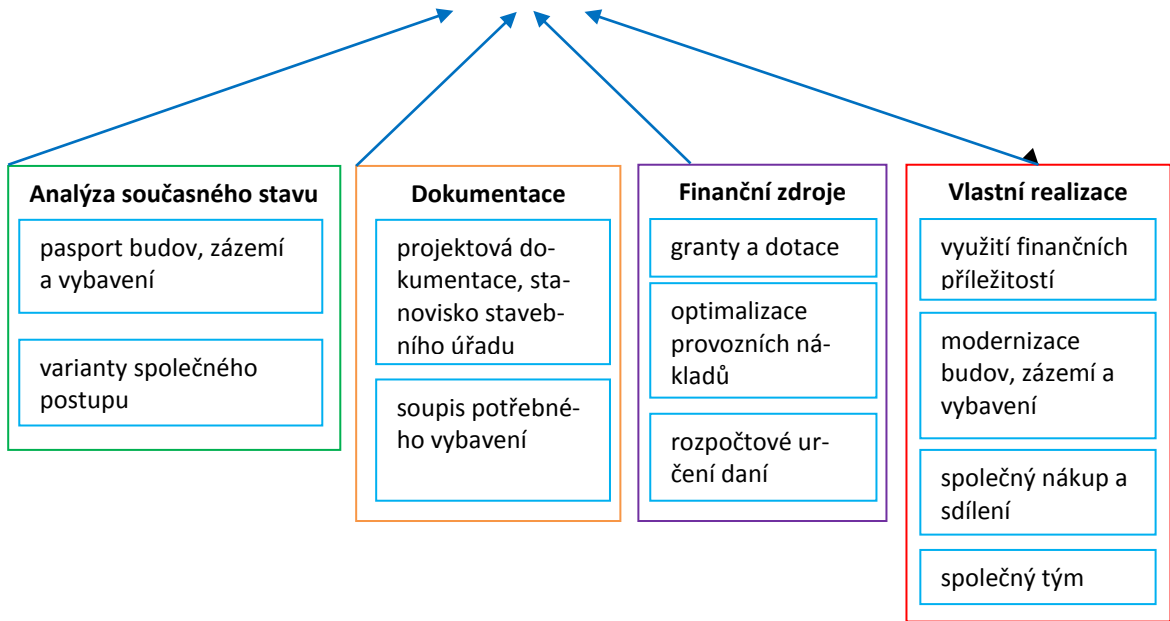
	malotřídních škol) <ul style="list-style-type: none"> • zlepšení dopravní dostupnosti • využívat stávající volnou kapacitu ZŠ pro MŠ
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet spolupracujících subjektů • počet zpracovaných studií a analýz
Správce cíle	pracovník (pracovnice) odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška

Cíl 1.1
Navázání úzké spolupráce mateřských a základních škol a jejich zřizovatelů při sledování populačního vývoje a efektivním naplňování kapacit jednotlivých škol

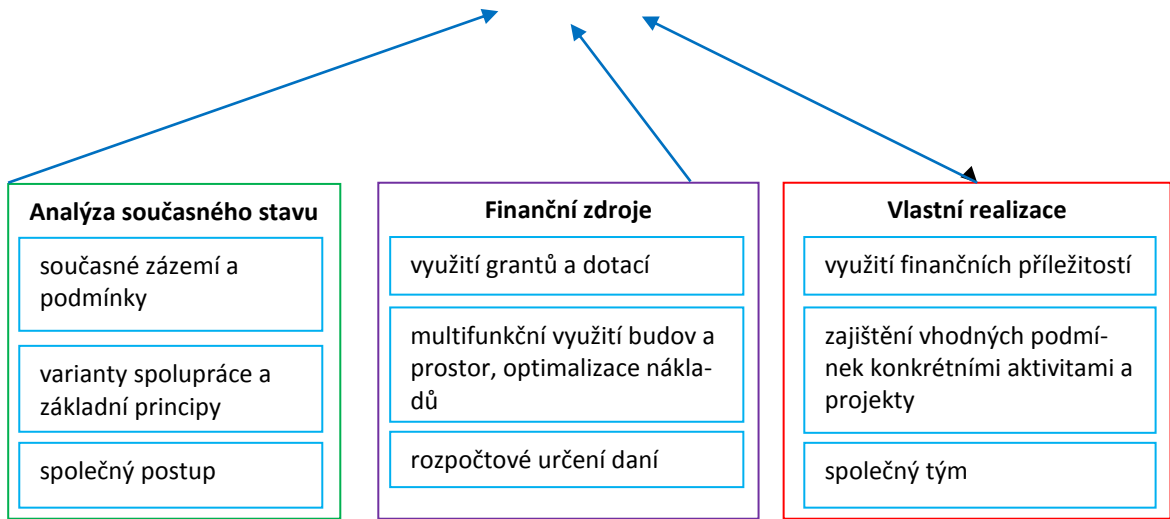
Problémový okruh 1	Dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech
Cíl 1.2	Modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení pro výuku
Popis cíle	Podle informací získaných od představitelů jednotlivých obcí se v území neuvažuje o budování nové mateřské či základní školy, ovšem stav některých škol je v nevyhovujícím stavu a proto bude nutné v dohledné době investovat finanční prostředky do modernizace budov, jejich zázemí či pořízení vybavení potřebného pro výuku. Příčinou nevyhovujícího stavu u některých objektů či škol je především nedostatek volných finančních prostředků zřizovatelů na větší investice, neboť musí často přispívat ze svých rozpočtů na platy pedagogických pracovníků a další nutné provozní výdaje. Díky nevyhovujícímu stavu některých budov dochází k velkému nárůstu provozních výdajů, které je možné např. snížit prostřednictvím realizovaných energetických úspor či sdruženého nákupu energií, příp. prostřednictvím multifunkčního využití objektu. V některých školách není dostatečné vybavení a zázemí potřebné pro efektivní a moderní výuku. Toto vybavení je často zastaralé a nevyhovující, stejně jako nezbytné zázemí potřebné pro správné a efektivní fungování mateřských a základních škol.
Hlavní opatření	<p>A.1 Analýza současného stavu</p> <ul style="list-style-type: none"> • pasportizace školních budov a příslušného zázemí v území • pasportizace vybavení potřebného pro výuku • návrh možného společného postupu v rámci modernizace budov, zázemí a vybavení (např. společný výběr dodavatele) <p>A.2 Zajištění potřebných dokumentů</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování projektové dokumentace a dalších podkladů pro stavební řízení • zajištění kladného stanoviska stavebního úřadu zejména pro modernizaci budov a zázemí • zajištění soupisu potřebného vybavení pro zlepšení kvality výuky <p>B.1 Zajištění finančních zdrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> • využití grantových a dotačních programů určených na rekonstrukci a modernizaci budov či zázemí nebo zkušeností s realizací některých energetických opatření • využití grantových a dotačních programů na pořízení potřebného vybavení • snížení a optimalizace provozních nákladů budov • rozpočtové určení daní <p>C.1 Realizace modernizace budov, zázemí a vybavení</p> <ul style="list-style-type: none"> • společným postupem lépe využívat všech možností podpory z projektů EU směřujících k lepší vybavenosti škol a podmínek pro vzdělávání • společný nákup a sdílení speciálních didaktických pomůcek • společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce a školy
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • objem investic vložených do modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení pro výuku (v tis. Kč)
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobrušky

Cíl 1.2
Modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení pro výuku

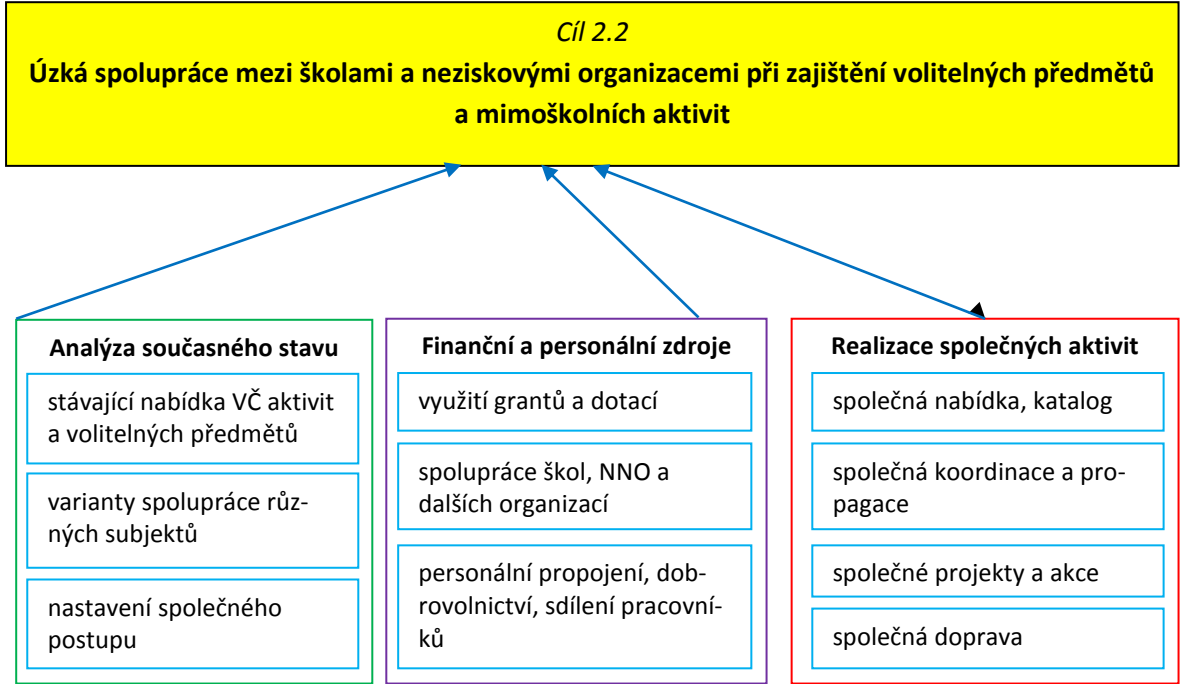

Problémový okruh 2	Omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity
Cíl 2.1	Zajištění vhodných podmínek pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity
Popis cíle	Podle výsledků dotazníkového šetření, které proběhlo na území SO ORP Dobruška, se představitelé obcí domnívají, že na území existuje omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity. Nabídka těchto aktivit je především ve městech, přičemž v malých obcích je většinou nedostatečná a to včetně zázemí pro tento druh aktivit. Důležité je, aby pro tyto aktivity existovaly vhodné podmínky, neboť bez jejich zajištění nelze volitelné předměty a mimoškolní aktivity provozovat. Co se vlastní organizace a zajištění těchto aktivit týče, to je řešeno v rámci cíle 2.2. Tento cíl 2.1 směřuje k vytvoření materiálních a technických podmínek pro mimoškolní aktivity a volitelné předměty, což je základním předpokladem pro to, aby na území či v jednotlivých školách mohly být dané mimoškolní aktivity a volitelné předměty úspěšně provozovány.
Hlavní opatření	<p>A.1 Analýza současného stavu</p> <ul style="list-style-type: none"> • analýza současného zázemí a podmínek pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity na území • nastavení základních principů a podmínek možné spolupráce různých subjektů v této oblasti • návrh společného postupu v rámci zajištění vhodných a dostatečných podmínek <p>B.1 Zajištění finančních zdrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> • využití grantových a dotačních programů určených na rekonstrukci a modernizaci budov či zázemí určených pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity • využití grantových a dotačních programů na pořízení potřebného vybavení • multifunkční využití budov a prostor • rozpočtové určení daní <p>C.1 Zajištění vhodných podmínek, zázemí a vybavení</p> <ul style="list-style-type: none"> • společným postupem lépe využívat všech možností podpory z projektů EU směřujících k zajištění vhodných podmínek pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity • společně vytvořit tým pro pomoc při vyhotovování žádostí o dotace pro jednotlivé obce a školy • realizace konkrétních projektů a záměrů
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet škol a školských zařízení zapojených do koordinace mimoškolních aktivit
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

Cíl 2.1
Zajištění vhodných podmínek pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity

Problémový okruh 2	Omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity
Cíl 2.2	Úzká spolupráce mezi školami a neziskovými organizacemi při zajištění volitelných předmětů a mimoškolních aktivit
Popis cíle	Jak bylo uvedeno v popisu předchozího cíle 2.1, podle názoru zástupců obcí je oblast volitelných předmětů a mimoškolních aktivit jedním z témat, ve kterém by obec mohla najít shodu s jinou či několika dalšími obcemi. Doposud nabídka mimoškolních aktivit probíhala převážně v rámci dané obce, případně ve spolupráci s obcí velmi blízkou. Na území se objevuje časté propojení mateřských a základních škol, přičemž zde ale není žádné propojení mateřské či základní školy na základní uměleckou školu nebo středisko volného času či jiné zařízení zabývající se volnočasovými aktivitami. Spolupráce základních a mateřských škol s neziskovými sportovními či kulturními organizacemi je omezená a funguje především ve městech. V některých školách není dostatečné zázemí pro tyto aktivity. Některé obce mají problémy se zajištěním povinného vzdělávání a na mimoškolní aktivity jim již prostředky nezbývají. Další příčinou je nedostatek osob, které by pomáhaly se zajištěním těchto aktivit, neboť zejména v menších obcích je těžké získat kvalifikované odborníky či dobrovolníky na volitelné předměty či mimoškolní aktivity v době, kdy musí být v zaměstnání. To se týká zejména spolupráce škol s neziskovými organizacemi, ale i jinými subjekty. Další příčinou je malá vzájemná spolupráce škol právě v oblasti nabídky mimoškolních aktivit a volitelných předmětů, neboť jednotlivé školy by se mohly vzájemně dobře doplňovat a zajistit tak lepší a pestřejší nabídku.
Hlavní opatření	<p>A.1 Analýza současného stavu</p> <ul style="list-style-type: none"> • analýza současné nabídky volnočasových aktivit a volitelných předmětů na území • návrh možné spolupráce různých subjektů v území v této oblasti na základě výsledků z provedené analýzy • nastavení společného postupu při zajištění volitelných předmětů a mimoškolních aktivit <p>B.1 Zajištění finančních a personálních zdrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> • využití grantových a dotačních programů určených na zajištění těchto aktivit • spolupráce škol, neziskových a dalších organizací na zajištění daných aktivit, zejména v personálním obsazení (např. propojení ZŠ se ZUŠ, se SVČ, s NNO atd.) – společné sdílení pracovníků <p>C.1 Realizace společných aktivit</p> <ul style="list-style-type: none"> • společná nabídka či společný katalog nabízených zájmových a mimoškolních aktivit, společný informační portál • společná doprava dětí za zájmovými aktivitami • společná propagace, koordinace a organizace zájmových a mimoškolních aktivit dětí • realizace společných projektů a akcí
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet společně realizovaných aktivit
Správce cíle	starosta (starostka) obce Deštné v Orlických horách

3.2.4. Indikátory

Problémový okruh 1	Dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	POČET ZÁKLADNÍCH A MATEŘSKÝCH ŠKOL		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		15 MŠ + 14 ZŠ	16 MŠ + 14 ZŠ
Skutečnost	14 MŠ + 14 ZŠ		
Popis měřítka:	<p>Jelikož se v regionu nachází několik málotřídních základních škol a oproti tomu některé z mateřských škol jsou zcela naplněné, je nutné alespoň udržet stávající síť MŠ a ZŠ, aby byla na území rovnoměrně zajištěno předškolní a základní vzdělávání. Indikátor umožňuje sledovat vývoj počtu funkčních základních a mateřských škol s tím, že je požadováno, aby hodnota v čase vzrůstala, nebo aby alespoň zůstala zachována.</p>		
Metodika a výpočet:	Jedná se o počet základních a mateřských škol provozujících svoji činnost na území SO ORP Dobruška vč. detašovaných pracovišť.		
Zdroj čerpání dat:	výroční zprávy základních škol, databáze škol MŠMT		

Cíl 1.1	Navázání úzké spolupráce mateřských a základních škol a jejich zřizovatelů při sledování populačního vývoje a efektivním naplňování kapacit jednotlivých škol		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	POČET SPOLUPRACUJÍCÍCH SUBJEKTŮ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		16	26
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	<p>Vzhledem k očekávanému demografickému vývoji a naplňování kapacit jednotlivých (zejména základních) škol je vhodné, aby na území vznikla úzká spolupráce mezi subjekty zabývajícími se touto problematikou. V počátku by se mohlo jednat o spolupráci obcí, ve kterých je v současné době provozována základní či mateřská škola. Je žádoucí, aby hodnota tohoto indikátoru vzrůstala v čase a v ideálním případě aby se do spolupráce zapojili zástupci ze všech obcí ze SO ORP.</p>		
Metodika a výpočet:	Počet subjektů aktivně a smluvně zapojených do spolupráce v rámci společného sledování populačního vývoje a efektivního naplňování kapacit jednotlivých škol.		
Zdroj čerpání dat:	uzavřená smlouva o spolupráci mezi zúčastněnými subjekty vč. dodatků		

Cíl 1.1	Navázání úzké spolupráce mateřských a základních škol a jejich zřizovatelů při sledování populačního vývoje a efektivním naplňování kapacit jednotlivých škol		
Číslo indikátoru	1.1.2		
Název indikátoru	POČET ZPRACOVANÝCH STUDIÍ A ANALÝZ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Aby bylo možné včas a účinně reagovat na očekávané trendy populačního vývoje v regionu a s tím úzce spojené efektivní naplňování kapacit jednotlivých škol, je žádoucí, aby byly provedeny společné studie a analýzy budoucího vývoje, které by následně byly pravidelně aktualizovány. Na základě výsledků těchto analýz by se úzce spolupracující subjekty mohly dohodnout a zodpovědně rozhodnout o společném řešení. Je vhodné, aby hodnota tohoto indikátoru vzrůstala v čase.		
Metodika a výpočet:	Počet zpracovaných společných studií a analýz vč. aktualizací týkajících se sledování populačního vývoje a efektivního naplňování kapacit jednotlivých škol.		
Zdroj čerpání dat:	vytvořené studie a analýzy		

Cíl 1.2	Modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení pro výuku		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	OBJEM INVESTIC VLOŽENÝCH DO MODERNIZACE ŠKOLNÍCH BUDOV, PŘÍSLUŠNÉHO ZÁZEMÍ A VYBAVENÍ PRO VÝUKU		
Měrná jednotka	tis. Kč		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		25 000	50 000
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Jelikož stav některých budov základních a mateřských škol v regionu je ve špatném stavu, je nutné, aby školy a především jejich zřizovatelé investovali finanční prostředky do modernizace těchto budov a příslušného zázemí. Dále je potřebné vybavit školy moderními výukovými pomůckami, aby mohla být zajištěna kvalitní výuka. Počáteční hodnota tohoto indikátoru je nastavena na nulové hodnotě, aby bylo možné co nejlépe zhodnotit skutečný přínos úzké spolupráce zapojených subjektů. Dá se očekávat, že i s ohledem na spuštění čerpání Evropských fondů bude hodnota tohoto indikátoru velmi stoupat.		
Metodika a výpočet:	Jedná se o celkový objem investic, který školy či jejich zřizovatelé investují do modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení a pomůcek pro výuku.		
Zdroj čerpání dat:	výroční zprávy základních škol, rozpočty obcí, škol a školských zařízení		

Problémový okruh 2	Omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	POČET ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ ZAPOJENÝCH DO KOORDINACE MIMOŠKOLNÍCH AKTIVIT		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starostka obce Deštné v Orlických horách		
Roky	2013	2017	2020
Plán		15	30
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	V území neexistuje koordinovaná spolupráce v rámci nabídky mimoškolních aktivit, i přes existenci základních uměleckých škol zde není žádné propojení na stávající základní či mateřskou školu. Jelikož nabídka těchto aktivit je omezená, je žádoucí, aby došlo ke spolupráci škol a školských zařízení v oblasti koordinace mimoškolních aktivit. Je vhodné, aby hodnota tohoto indikátoru stoupala.		
Metodika a výpočet:	Jedná se o počet škol a školských zařízení (vč. ZUŠ) zapojených do koordinace mimoškolních aktivit.		
Zdroj čerpání dat:	výroční zprávy základních škol a školských zařízení, místní šetření		

Cíl 2.1	Zajištění vhodných podmínek pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	OBJEM INVESTIC VLOŽENÝCH DO MODERNIZACE ČI ZAJIŠTĚNÍ POTŘEBNÉHO ZÁZEMÍ A VYBAVENÍ PRO VOLITELNÉ PŘEDMĚTY A MIMOŠKOLNÍ AKTIVITY		
Měrná jednotka	tis. Kč		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		15 000	30 000
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Podle vyjádření představitelů obcí v území existuje omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity a proto je vhodné pro tyto druhy aktivit v rámci společné koordinace zajistit potřebné zázemí a vybavení. Počáteční hodnota tohoto indikátoru je nastavena na nulové hodnotě, aby bylo možné co nejlépe zhodnotit skutečný přínos koordinované spolupráce zapojených subjektů. Je pravděpodobné, že i s ohledem na spuštění čerpání Evropských fondů bude hodnota tohoto indikátoru velmi stoupat.		
Metodika a výpočet:	Jedná se o celkový objem investic vložených do modernizace či zajištění potřebného zázemí a vybavení pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity.		
Zdroj čerpání dat:	výroční zprávy základních škol, rozpočty obcí, škol a školských zařízení		

Cíl 2.2	Úzká spolupráce mezi školami a neziskovými organizacemi při zajištění volitelných předmětů a mimoškolních aktivit
----------------	--

Číslo indikátoru	2.2.1		
Název indikátoru	POČET SPOLEČNĚ REALIZOVANÝCH AKTIVIT		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starostka obce Deštné v Orlických horách		
Roky	2013	2017	2020
Plán		25	50
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	S ohledem na omezenou nabídku volitelných předmětů a mimoškolních aktivit a s ohledem na efektivitu vynaložených finančních prostředků se jako vhodné jeví realizovat společné aktivity, díky kterým by mohly být tyto druhy aktivit koordinovány. Mohlo by se např. jednat o sdílení odborných učeben, školní putovní knihovnu, společné exkurze a výlety, společný informační portál, sdílení pracovníků či o společné zajištění dopravy dětí za zájmovými aktivitami. Jako žádoucí se jeví, aby hodnota tohoto indikátoru vzrůstala v čase.		
Metodika a výpočet:	Počet realizovaných společných aktivit vedoucích k zajištění volitelných předmětů a mimoškolních aktivit.		
Zdroj čerpání dat:	výroční zprávy základních škol, výkazy MŠMT, místní šetření		

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Ing. Mgr. Petr Tojnar, starosta města Dobruška
Alena Křížová, starostka obce Deštné v Orlických horách
Ludmila Mičková, pracovnice odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění

cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Navázání úzké spolupráce mateřských a základních škol a jejich zřizovatelů při sledování populačního vývoje a efektivním naplňování kapacit jednotlivých škol	Pracovník (pracovnice) odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška
1.2	Modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení pro výuku	Starosta (starostka) města Dobruška
2.1	Zajištění vhodných podmínek pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity	Starosta (starostka) města Dobruška
2.2	Úzká spolupráce mezi školami a neziskovými organizacemi při zajištění volitelných předmětů a mimoškolních aktivit	Starosta (starostka) obce Deštné v Orlických horách

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet základních a mateřských škol	Pracovník (pracovnice) odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška
1.1.1	Počet spolupracujících subjektů	Starosta (starostka) města Dobruška
1.1.2	Počet zpracovaných studií a analýz	Starosta (starostka) města Dobruška
1.2.1	Objem investic vložených do modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení pro výuku	Pracovník (pracovnice) odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška
2	Počet škol a školských zařízení zapojených do koordinace mi-	Starosta (starostka) obce Deštné v Orlických horách

	moškolních aktivit	
2.1.1	Objem investic vložených do modernizace či zajištění potřebného zázemí a vybavení pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity	Pracovník (pracovnice) odboru finančního a školského na městském úřadě Dobruška
2.2.1	Počet společně realizovaných aktivit	Starosta (starostka) obce Deštné v Orlických horách

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za

předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

V rámci tvorby návrhové části dílčí strategie pro oblast předškolního a základního vzdělávání byly na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška identifikovány dva problémové okruhy. Tím prvním je Dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech, ke kterému byly nastaveny následující dva cíle: Navázání úzké spolupráce mateřských a základních škol a jejich zřizovatelů při sledování populačního vývoje a efektivním naplňování kapacit jednotlivých škol, Modernizace školních budov, příslušného zázemí a vybavení pro výuku.

Druhým problémovým okruhem pro tuto oblast je Omezený prostor pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity, ke kterému byly stejně jako k tomu předchozímu stanoveny dva cíle. Tyto cíle byly definovány takto: Zajištění vhodných podmínek pro volitelné předměty a mimoškolní aktivity, Úzká spolupráce mezi školami a neziskovými organizacemi při zajištění volitelných předmětů a mimoškolních aktivit.

Každý ze stanovených cílů má stanoveného svého správce, který bude hlídat jejich plnění. Právě naplňování příslušného cíle bude sledováno prostřednictvím sady stanovených indikátorů, které mají rovněž své gestory.

Správci a gestoři budou v území iniciovat kroky směřující k plnění stanovených cílů, budou komunikovat s ostatními subjekty v území a budou dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly kroky, které přispějí k plnění příslušných cílů. Společně s nimi budou o plnění cílů aktivně usilovat i ostatní subjekty v území.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání byla zpracována v souladu se zveřejněnými metodikami. Na zpracování této části strategie se kromě realizačního týmu podíleli i starostové a starostky (vč. motivujících) z obcí spadajících do území správního obvodu ORP Dobruška a zástupci dalších relevantních subjektů, jejichž činnosti se strategie dotýká. Návrhová část tedy nevznikala od stolu, ale na základě diskuse se zapojenými partnery.

Návrhová část této dílčí části strategie vznikala postupnými kroky cca 6 měsíců, přičemž do její tvorby se aktivně zapojilo 10 osob. Na základě průběžně zveřejňovaných metodických pokynů pracovník pro analýzy a strategie vytvořil prvotní návrh, který byl následně prodiskutován s realizačním týmem a motivujícími starosty za účasti pracovnice odboru finančního a školského z městského úřadu v Dobrušce. Poté byly jednotlivé návrhy konzultovány s představiteli obcí z území i s některými školami.

3.5. Přílohy

3.5.1. Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování

s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, anebo konektivita celých škol.

3.5.2. Seznam zkratk

BT	běžná třída
čp.	číslo popisné
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DDM	dům dětí a mládeže
dív.	dívka
Fr. Kupka	František Kupka
chl.	chlapec
IČ	identifikační číslo
J.A. Komenský	Jan Amos Komenský
MC	mateřské centrum
MF	Ministerstvo financí
MM	magistrát města
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MÚ	městský úřad
např.	například
NP	nadzemní podlaží
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
o.p.s.	obecně prospěšná společnost
ORP	obec s rozšířenou působností
OŠD	odklad školní docházky
přepoč.	přepočtený
RUD	rozpočtové určení daní
Rychnov n/K	Rychnov nad Kněžnou
samost.	samostatně
Sb.	sbírka
SMO	Svaz měst a obcí

SO	správní obvod
ST	speciální třída
str.	strana
SVČ	středisko volného času
SWOT analýza	analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna
ŠK	školní klub
t. čerpadlo	tepelné čerpadlo
ul.	ulice
z.s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humanitního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální explozi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální explozi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu, odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, která je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- Vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Situační analýza v oblasti sociálních služeb zachycuje přehled o zařízeních sociálních služeb, službách v nich poskytovaných a o finančních zdrojích využívaných pro jejich zajištění.

Tabulka 66: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP Dobruška

Druh zařízení sociálních služeb	Počet zařízení
Denní stacionáře	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
Domovy pro seniory	1
Ostatní	4
Celkem	9

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Tabulka 67: Přehled jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP Dobruška

po- řa- dové číslo	název zařízení	typ zařízení	zřizovatel zaříze- ní	sídlo zařízení (ORP)
1.	Domov Dědina	pobytové služby, denní stacionář a chráněné bydlení	Královéhradecký kraj	Opočno, Přepychy, České Meziříčí
2.	Sociální služby města Opočna	pečovatelská služba, Domov pro seniory Jitřenka – pobytové služby pro seniory	město Opočno	Opočno – během roku 2014 má dojít k zrušení PS
3.	Agentura domácí péče	pečovatelská služba, sociální poradenství, půjčovna kompenzačních pomůcek, zdravotní služba	fyzická osoba	České Meziříčí
4.	Farní charita	osobní asistentství, půjčování zdravotnických pomůcek	církev	Dobruška
5.	Pečovatelská služba města Dobruška	pečovatelská služba	město Dobruška	Dobruška
6.	Charitní domov Rokole	domov pro seniory (ženy)	Česká katolická charita	Bohdašín
7.	Senior centrum Přepychy	dlouhodobá péče pro seniory	právnícká osoba	Přepychy

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, webové stránky zřizovatelů

V **Registru poskytovatelů sociálních služeb** ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška je uvedeno **pět subjektů poskytujících sociální služby**. Ve městě Opočno zřídil kraj příspěvkovou organizaci Domov Dědina. Ta nabízí ve třech pobočkách – Opočno, Přepychy a České Meziříčí,

celoroční pobytové služby osobám se zdravotním postižením a denní stacionář v Opočně. Od 1. 2. 2014 nabízí také chráněné bydlení. To však ještě není v dodaném Registru poskytovatelů sociálních služeb zahrnuto.

Dále město Opočno zřídilo Sociální služby města Opočna, které zajišťují pečovatelské služby a Domov pro seniory Jitřenka. Pečovatelskou službu však během roku 2014 bude rušit. V plném rozsahu jí bude provozovat Agentura paní Luňákové z Českého Meziříčí. Ve městě Dobruška působí církví zřízená Farní Charita, která poskytuje osobní asistenci a samotné město Dobruška zajišťuje pečovatelskou službu. V Českém Meziříčí působí Agentura domácí péče (zřizovatelem je fyzická osoba pí. Luňáková), která nabízí zdravotní péči a související služby chronickým, dlouhodobým či invalidním pacientům a klientům v rekonvalescenci a v pohodlí jejich vlastního domova. Chybí zde Senior centrum Přepychy poskytující dlouhodobou péči pro seniory.

Ve veřejné databázi **Českého statistického úřadu je celkový počet sociální služeb pouze 4**. Není zde zahrnuta Farní charita v Dobrušce, pečovatelská služba města Dobruška ani Agentura domácí péče v Českém Meziříčí.

Tabulka 68: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška)

Druh zařízení sociálních služeb	Počet zařízení
Denní stacionáře	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
Domovy pro seniory	3
Chráněné bydlení	1
Ostatní	4
Celkem	12

Zdroj: www.kr.kralovehradecky.cz, webové stránky obcí ORP Dobruška a poskytovatelů soc. sl.

Tabulka 69: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP Dobruška působících v rámci ORP Dobruška

pořadové číslo	název zařízení	typ zařízení	zřizovatel zařízení	sídlo zařízení (ORP)
1.	Sociální služby města Rychnov nad Kněžnou o.p.s.	pečovatelská služba, denní stacionář, domácí péče, klub seniorů	město Rychnov nad Kněžnou	Rychnov nad Kněžnou
2.	AGAPÉ, o.s.	poskytování odborného sociálního poradenství	nestátní nezisková organizace	Rychnov nad Kněžnou
3.	Ústav sociální péče pro mládež Domečky	sociální služby pro mentálně postiženou mládež	Královéhradecký kraj	Rychnov nad Kněžnou
4	Ústav sociální péče pro mládež Kvasiny	poskytování ústavní a ambulantní péče pro mentálně postiženou mládež	Královéhradecký kraj	Kvasiny
5	Farní charita Rychnov nad Kněžnou	poskytování pomoci lidem v sociální či hmotné nouzi, zdravotně postiženým, bezdomovcům a rodinám s dětmi	církev	Rychnov nad Kněžnou
6	Městské středisko sociálních služeb Oáza	domov pro seniory, pečovatelská služba, centrum denních služeb, odlehčovací služba	město Nové Město nad Metují	Nové Město nad Metují
7	Domov důchodců Náchod	domov důchodců	Královéhradecký kraj	Náchod

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, www.kr-kralovehradecky.cz

Ve správním obvodu ORP Dobruška v současné době působí sedm subjektů poskytující sociální služby. Největší nabídku sociálních služeb mají pochopitelně města, která jsou přirozenými centry ORP Dobruška. V Dobrušce zajišťuje město Dobruška pečovatelskou službu a působí zde také církví zřízená Farní charita Dobruška, která nabízí osobní asistenci. V Opočně je krajem zřízený Domov Dědina, který nabízí denní stacionář v Opočně a domov pro osoby se zdravotním postižením v Opočně, Přepychách a Českém Meziříčí. Sociální služby města Opočno provozují domov pro seniory a pečovatelskou

službu. V Českém Meziříčí je Agentura domácí péče a v Přepychách Senior centrum. V Bohdašíně provozuje Česká katolická charita Charitní domov Rokole, který je registrován jako domov pro seniory.

Jelikož město Dobruška je vzdáleno od města Rychnov nad Kněžnou pouze necelých 20 km, stává se tak **město Rychnov nad Kněžnou další spádovou oblastí**. Přímou město Rychnov nad Kněžnou zřídilo obecně prospěšnou společnost Sociální služby města Rychnov nad Kněžnou, která provozuje pečovatelské služby, denní stacionář, domácí péči a klub seniorů. V Rychnově je také pobočka Farní charity, která poskytuje pomoc lidem v sociální či hmotné nouzi, zdravotně postiženým, bezdomovcům a rodinám s dětmi. **Odborné sociální poradenství poskytuje nestátní nezisková organizace AGAPÉ, o.s.** se sídlem také v Rychnově nad Kněžnou. Působí zde také Ústav sociální péče pro mládež Krabčiky, který se zaměřuje na poskytování sociálních služeb pro mentálně postiženou mládež. **Za zmínku stojí také Domov důchodců v Náchodě zřízený Královéhradeckým krajem, Ústav sociální péče pro mládež v Kvasinách nebo Městské středisko sociálních služeb Oáza (Nově Město nad Metují),** které provozuje domov pro seniory, pečovatelskou službu, centrum denních služeb a odlehčovací služby.

Tabulka 70: Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	
Služby sociální péče	Osobní asistentství	1
	Pečovatelská služba	3
	Denní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
	Domovy pro seniory	1

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

V Registru poskytovatelů sociálních služeb je uvedeno za správní oblast ORP Dobruška pět typů poskytovaných sociálních služeb – denní stacionář, domov pro seniory se zdravotním postižením, osobní asistence, pečovatelská služba a domov pro seniory, přičemž pečovatelské služby provozují tři subjekty – město Dobruška, Agentura domácí péče v Českém Meziříčí a město Opočno. Ve veřejné databázi ČSÚ opět chybí data za město Dobruška, obec České Meziříčí a navíc oproti Registru poskytovatelů sociálních služeb je zde uveden Domov pro seniory v Přepychách.

Tabulka 71: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP Dobruška)

	Druh sociální služby	
Služby sociální péče	Osobní asistentství	1
	Pečovatelská služba	2
	Denní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
	Domovy pro seniory	3
	Chráněné bydlení	1

Zdroj: www.kr-kralovehradecky.cz, webové stránky obcí ORP Dobruška

Vlastním šetřením (vyhledáváním přístupných informací na internetových stránkách obcí, pomocí vyhledávačů, stránek MPSV a vlastních znalostí území) bylo zjištěno, že na území ORP Dobruška je v současné době (polovina února 2014) poskytováno **šest typů služeb sociální péče**, a to: osobní asistence, pečovatelská služba, denní stacionář, domov pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory a nově také chráněné bydlení. Na území ORP Dobruška **nejsou v současné době poskytovány služby sociální prevence**. Jelikož je nedaleko ORP Dobruška Rychnov nad Kněžnou, několik dalších služeb mohou občané z ORP Dobruška využít zde. Jedná se například o sociální poradenství, klub seniorů nebo služby pro mentálně postiženou mládež.

Tabulka 72: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Typ zařízení sociálních služeb						
Denní stacionáře	0	1	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	1	0	0	0	0
Domovy pro seniory	0	0	1	0	0	0
Ostatní	0	0	3	1	1	0
Celkem	0	2	4	1	1	0

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Na území správního obvodu ORP Dobruška zřídil Královéhradecký kraj dle Registru poskytovatelů sociálních služeb Domov Dědina v Opočně, obecního zřizovatele mají Sociální služby města Opočno a Pečovatelská služba města Dobruška. Církví zřízená je Farní charita Dobruška. Fyzickou osobou zřízená je Agentura domácí péče v Českém Meziříčí. Opět zde ale chybí další údaje – církví zřízený Charitní domov Rokole a Senior centrum Přepychy, které je zřízené fyzickou osobou.

Tabulka 73: Počet sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby		zřizovatel					
		MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Typ zařízení sociálních služeb							
Služby sociální péče	Osobní asistentství	0	0	0	1	0	0
	Pečovatelská služba	0	0	2	0	1	0
	Centra denních služeb	0	1	0	0	0	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	1	0	0	0	0
	Domovy pro seniory	0	0	1	0	0	0
Celkem		0	2	3	1	1	0

Zdroj: www.kr-kralovehradecky.cz, webové stránky obcí ORP Dobruška

Dle Registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV nezřizuje v SO ORP Dobruška žádnou sociální službu, obce dvě pečovatelské služby a domov důchodců, Královéhradecký kraj centrum denních služeb a domov pro osoby se zdravotním postižením, církve osobní asistentství a fyzická osoba pečovatelskou službu.

Tabulka 74: Kapacita zařízení sociálních služeb

	pobytová		ambulantní	terénní		
	klienti	lůžka	klienti	klienti	kontakty	intervence
Druh zařízení sociálních služeb						
Centra denních služeb			5			
Denní stacionáře			5			
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	104		104			
Domovy pro seniory	47	35			53	8236
Ostatní			2	182	11412	

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

Data jsou uvedena za Farní charitu Dobruška, Sociální služby města Opočno, Pečovatelskou službu v Dobrušce, Domov Dědina a Agenturu sociální péče Luňáková.

Údaje za Charitní domov Rokole: 10 pobytových lůžek.

Senior centrum Přepychy: 106 pobytových lůžek.

Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012 - dle dat MV.

Na území správní oblasti ORP Dobruška v letech 2010-2012 ani v **současné době nesídlila žádná organizace vykonávající dobrovolnickou službu**. Je to dáno tím, že tyto organizace většinou mají sídlo ve velkých městech. Nejbližší organizace vykonávající dobrovolnickou službu se nachází v Hradci Králové. Tam sídlí Oblastní katolická charita Hradec Králové, která má akreditovaný program dobrovolnické služby v Hradci Králové. Organizace pomáhá nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, osobám trpícím domácím násilím, pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase, pomoc při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí. V Hradci Králové sídlí také Diecézní katolická charita Hradec Králové, která pomáhá imigrantům v rámci akreditovaného programu Rafael. Diecézní katolická církev Hradec Králové poskytuje pomoc také seniorům a osobám se zdravotním postižením v rámci akreditovaného programu Gabriel. V rámci akreditovaného programu Michael poskytuje pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase.

Zaměření projektu v letech 2010, 2011 a 2012 - dle dat MV.

Přímo ve správní oblasti obce s rozšířenou působností Dobruška **nesídlí žádná organizace, která by měla v letech 2010 – 2012 akreditovaný program u Ministerstva vnitra**.

Všechny tyto programy jsou soustředěné v krajském městě Hradec Králové, kde sídlí Diecézní katolická charita, Občanské poradenské středisko, o.p.s. Obě organizace měly akreditované programy v rámci nichž pomáhají seniorům, nemocným, lidem s handicapem, dětem, mládeži aj.

Tabulka 75: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012

Druh služby	finanční prostředky						
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje
Denní stacionáře	134 000 Kč	0 Kč	0 Kč	380 524 Kč	112 037 Kč	0 Kč	0 Kč
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	11 467 000 Kč	0 Kč	0 Kč	5 970 476 Kč	16 186 426 Kč	24 637 Kč	65 000 Kč
Domovy pro seniory	1 357 000 Kč	40 000 Kč	0 Kč	943 998 Kč	6 685 922 Kč	30 966 Kč	839 666 Kč
Ostatní	544 600 Kč	174 000 Kč	47 000 Kč	1 096 843 Kč	1 558 731 Kč	3 000 Kč	107 500 Kč
Celkem za všechna zařízení	13 502 600 Kč	214 000 Kč	47 000 Kč	8 391 841 Kč	24 543 116 Kč	58 603 Kč	1 012 166 Kč

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

V tabulce č. 75 jsou zahrnuta data za Farní charitu Dobruška, Domov důchodců v Opočně, Pečovatelskou službu města Dobruška, Domov Dědina a Agenturu pí. Luňákové v Českém Meziříčí.

Údaje za Charitní domov Rokole: Dotace MPSV 1 020 000 Kč, úhrady od uživatelů 1 323 549 Kč, ostatní 33 Kč, finanční prostředky celkem: 2 343 582 Kč
Senior centrum Přepychy nedostalo v roce 2012 žádné dotace. Nejsou v Registru poskytovatelů sociálních služeb, což by chtěly do budoucna změnit, aby mohly dotace také čerpat.

Tabulka 76: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

	Pečovatelská služba	Osobní asistence
Příjmy z úhrad uživatelů	1 590 071 Kč	135 000 Kč
Výdaje	4 151 432 Kč	410 000 Kč
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	38,30%	33%

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

Pečovatelská služba v Dobrušce: příjmy v roce 2012: 561 297 Kč, výdaje 1 912 075 Kč, podíl úhrad uživatelů na celkových výdajích na službu: 29,3%

Sociální služby města Opočno: příjmy v roce 2012: 166 340 Kč, výdaje 808 357 Kč, podíl úhrad uživatelů na celkových výdajích na službu: 21%

Agentura sociální péče Luňáková: příjmy v roce 2012: 862 434 Kč, výdaje 1 431 000 Kč, podíl úhrad uživatelů na celkových výdajích na službu: 60 %

Domov Dědina: neposkytuje terénní a ambulantní služby

Farní charita Dobruška: příjmy z úhrad uživatelů 135 000 Kč, výdaje 410 000 Kč, podíl úhrad uživatelů 33 %

Tabulka 77: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

	Centra denních služeb			Denní stacionáře			Zařízení pro krizovou pomoc		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	0	0	0	0	5	0	0	0
	Týdenní stacionáře			Domov pro osoby se zdravotním postižením			Domovy pro seniory		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	0	0	0	0	104	0	15	20
	Domy na půl cesty			Terapeutické komunity			Ostatní		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	0	0	0	0	0	1	38	88

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

Data jsou uvedena za Domov Dědina, Sociální služby města Opočno, Farní charitu Dobruška, Pečovatelskou službu v Dobrušce a Agenturu sociální péče Luňáková.

Údaje za Charitní domov Rokole: domov pro seniory, 10 žen.

Tabulka 78: Náklady na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Denní stacionáře	626 561 Kč	497 Kč	-	-
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	34 616 665 Kč	-	-	912 Kč
Domovy pro seniory	9 869 076 Kč	-	-	773 Kč
ostatní	3 753 075 Kč	-	73 Kč	-

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

Data jsou za Agenturu sociální péče Luňáková, Domov Dědina, Pečovatelskou službu Dobruška a Sociální služby města Opočno. Údaje za Charitu Dobruška jsou pouze za rok 2012, neboť svou činnost zahájila na konci roku 2011.

Údaje za Charitní domov Rokole:

Rok 2012: celkové náklady 2 344 291 Kč, průměrné náklady na uživatele na den 642 Kč

Rok 2011: celkové náklady 2 064 464 Kč, průměrné náklady na uživatele na den 539 Kč

Rok 2010: celkové náklady 2 245 712 Kč, průměrné náklady na uživatele na den 495 Kč

Senior centrum Přepychy data neposkytl, neboť v roce 2012 došlo ke změně majitele a fúzi původního zařízení s firmou Ambeat Health Care a.s.

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza cílových skupin je klíčovým procesem pro efektivní plánování sociálních služeb, umožní nastavit nabídku sociálních služeb tak, aby co nejvíce vyhovovala specifickým potřebám cílových skupin. Kvalitně zpracovaná analýza zvyšuje kvalitu projektu a současně snižuje možné riziko nezájmu. Analýza je obsažena v následující tabulce.

Tabulka 79: Analýza cílových skupin sociálních služeb v ORP Dobruška

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	poskytovatelé sociální služby	získání klientů, maximalizace zisku	neplní smlouvu, nedodržují zákon, nezodpovědný přístup zaměstnanců	běžné komunikační kanály	změna poskytovatelů sociálních služeb, meziobecní spolupráce
2.	uživatelé sociální služby	kvalitní služby zdarma nebo za nízké poplatky	neadekvátní požadavky	standardní komunikační kanály	články v tisku, tématické letáky, analýza sociálních služeb, zpracování plánu rozvoje sociálních služeb
3.	představitelé obcí SO ORP Dobruška	optimalizovat výdaje na provoz a investice do sociálních služeb	neochota spolupracovat	komunikace mezi představiteli jednotlivých obcí	meziobecní spolupráce
4.	školy	kvalitní výchova v sociální oblasti	nedostatečná motivace žáků, zanedbání výchovy v sociální oblasti	besedy o prevenci vzniku sociální exkluze, péče o seniory	připravit soutěž pro školy
5.	média	náměty na pořady – obvykle chtějí senzace	negativní tvář poskytovatelů sociálních služeb, poskytování neúplných informací	partnerství s médii	pravidelná komunikace

Zdroj: místní šetření

V analýze cílových skupin sociálních služeb v ORP Dobruška tvoří nejdůležitější skupiny poskytovatelé a uživatelé sociálních služeb. Poskytovatelé očekávají získání zakázky a maximalizaci zisku, uživatelé kvalitní služby zdarma nebo za nízké poplatky. Rizikem u poskytovatelů je nedodržování zákona, nedodržování smlouvy nebo nezodpovědný přístup zaměstnanců. Opatřením je změna poskytovatele sociální služby nebo meziobecní spolupráce. U uživatelů sociálních služeb hrozí neadekvátní požadavky, kterým lze předejít články v tisku, tematickými letáky, analýzou sociálních služeb nebo zpracováním plánu rozvoje sociálních služeb. Další cílovou skupinou jsou představitelé správní oblasti ORP Dobruška, kteří očekávají optimalizaci výdajů na provoz a investice do sociálních služeb. Rizikem této skupiny je neochota spolupracovat. Opatřením je opět meziobecní spolupráce. Dalšími aktéry jsou školy a média. Očekávání škol je kvalitní výchova v sociální oblasti, riziky jsou nedostatečná motivace žáků či zanedbání výchovy v sociální oblasti. Způsoby komunikace jsou např. besedy o prevenci vzniku sociální exkluze, péče o seniory apod. Vhodným opatřením jsou soutěže pro školy. Média očekávají zajímavé náměty na své pořady. Hrozbou je poskytování neúplných, nepřesných informací nebo upozorňování na negativa a neuvádění žádných pozitiv. Vhodným opatřením je partnerství s médii a pravidelná komunikace s nimi.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 80: Analýza rizik sociálních služeb v ORP Dobruška

č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek finančních prostředků na provoz sociálních služeb	2	5	10	meziobecní spolupráce, projekty financované z EU	poskytovatel sociální služby
		Nedostatek finančních prostředků na inovace a vybavení	3	2	6	meziobecní spolupráce, projekty financované z EU	poskytovatel sociální služby
2.	Organizační riziko	Neexistence či nedostatečné rozmístění sociálních služeb	4	2	8	meziobecní spolupráce, projekty financované z EU	poskytovatel sociální služby
		Nezájem či neochota obcí ke spolupráci	3	2	6	meziobecní spolupráce	poskytovatel sociální služby
3.	Právní riziko	Změna legislativy vedoucí k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	5	3	15	upozornění na dopady změn legislativy	poskytovatel sociální služby
4.	Technické riziko	Špatný technický stav zařízení a vybavení	3	2	6	využití finančních zdrojů EU	poskytovatel sociální služby
5.	Věcné riziko	Špatné řízení sociálních služeb ze strany vedení, porušování smluv, zákonů a rizika spojená se zaměstnanci firmy (stížnosti uživatelů sociálních služeb)	4	2	8	správně stanové podmínky ve smlouvách, systém kontroly	poskytovatel sociální služby

Zdroj: místní šetření

Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojená s příznivými vlivy a dopady. Ve výše uvedené tabulce je uveden tzv. registr rizik v oblasti sociálních služeb na území ORP Dobruška. Hodnocení významu rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti jednotlivých rizik a jejich dopadu na dosažení stanoveného cíle. Hodnota „P“ zhodnocuje pravděpodobnost vzniku rizika a hodnota „D“ dopad. Významnost rizika je dána součinem pravděpodobnosti a dopadu. Po provedení analýzy rizik v oblasti sociálních služeb ve správní oblasti ORP Dobruška se zdá být největším rizikem změna legislativy, která by vedla k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů, což by mělo velice negativní dopad na i tak napjaté rozpočty poskytovatelů sociálních služeb. Dalším významným rizikem je nedostatek finančních prostředků na provoz sociálních služeb. K řešení nedostatku finančních prostředků by mohla pomoci meziobecní spolupráce, např. společné projekty na čerpání finančních zdrojů z EU. Špatné řízení sociálních služeb ze strany vedení, porušování smluv, nevhodné chování zaměstnanců by vedlo k odlivu uživatelů do jiných zařízení poskytující sociální služby mimo ORP Dobruška. Při řešení neexistence a nerovnoměrné rozmístění sociálních služeb by mohla napomoci meziobecní spolupráce a realizace nových projektů financovaných z fondů EU. V neposlední řadě tvoří rizika také špatný technický stav zařízení a vybavení, nezájem či neochota obcí ke spolupráci a nedostatek finančních prostředků na inovace a vybavení. Tato rizika lze zmírnit opět společnými projekty financovanými z EU a meziobecní spoluprací.

4.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza je nástroj, jehož prostřednictvím je zmapována a zanalyzována současná situace. Jedná se o metodu kvalitativního hodnocení všech aspektů řešené problematiky, jejíž podstata spočívá v třídění a ohodnocení jednotlivých faktorů do čtyř skupin. Analýzou vzájemného působení jednotlivých faktorů silných a slabých stránek vůči příležitostem a ohrožením je možné získat nové informace charakterizující a hodnotící úroveň jejich vzájemného střetu. Cílem SWOT analýzy je přehledně uspořádat a zhodnotit výchozí poznatkovou základnu pro formulaci cílů a potřeb cílových skupin.

Tabulka 81: SWOT analýza sociálních služeb v ORP Dobruška

Silné stránky	Slabé stránky
1. existující sociální služby dobře fungují	1. zanedbání výchovy dětí k péči o seniory
2. existence dalších sociálních služeb ve spádové oblasti Rychnov nad Kněžnou – klub seniorů, občanská poradna, domácí péče, pomoc bezdomovcům a rodinám s dětmi	2. absence služeb sociální prevence
3. míra nezaměstnanosti dlouhodobě pod průměrem ČR	3. přetrvávající exkluze určitých sociálních skupin
4. relativně nízká kriminalita	4. nedostatečná kapacita terénních služeb
Příležitosti	Hrozby
1. využívání finančních zdrojů EU na sociální oblast	1. stárnutí obyvatelstva
2. zlepšení podmínek poskytování dotací na sociální služby z Královéhradeckého kraje	2. nevhodné politiky řešit problematiku ohrožených skupin
3. dobře zpracovaný plán sociálních služeb a jeho realizace	3. výsledky komunálních voleb vedoucí ke snížení finanční podpory sociálních služeb nebo nevhodné změně legislativy
4. meziobecní spolupráce	4. města, která mají zřízenou pečovatelskou službu by měla financovat charitu

Zdroj: místní šetření

Za **silnou stránku** považujeme existenci základních sociálních služeb, které dobře fungují a plní svou funkci. V současné době mohou uživatelé využít sedm typů sociálních služeb a další ve spádové oblasti Rychnov nad Kněžnou. Mezi silné stránky patří také dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti a relativně nízká kriminalita.

Zároveň se v území projevují také **slabé stránky**, které tvoří zejména absence velkého množství typů sociálních služeb, zejména služeb sociální prevence. Ty jsou potřeba, neboť v území stále přetrvává exkluze určitých sociálních skupin. Špatné trávení volného času, zanedbání protidrogové prevence atd. pak vede ke zvýšené kriminalitě mládeže, vytváření ghett apod. V současné době neprobíhá ve školách ani dostatečná výchova dětí v péči o seniory. V dřívějších dobách dožívali senioři svůj život

doma v rodinách, v dnešní době mají děti spíše tendence umisťovat seniory do domovů důchodců, kde se o ně postará někdo jiný.

Největší hrozbou oblasti sociální péče je stárnutí obyvatelstva. Seniorů bude stále přibývat a kapacity domovů důchodců, pečovatelské služby a osobní asistence budou brzy nedostatečné. Vliv na situaci sociálních služeb budou mít nadcházející komunální volby (říjen 2014). Noví zastupitelé by mohli projeviti nevěli řešit problematiku ohrožených skupin, mohli by snížit finanční podporu sociálních služeb nebo nevhodně upravit legislativu.

Příležitostí je větší propagace Komunálního plánu sociálních služeb na Dobrušsku pro období 2012 – 2016 v obcích ORP Dobruška. Největším problémem v poskytování sociálních služeb jsou finanční prostředky. Pro jejich získání by mohly obce společně zažádat o finanční podporu z EU nebo je společně financovat v rámci meziobecní spolupráce z vlastních rozpočtů. Na zlepšení podmínek poskytování příspěvků a finančních dotací na poskytování sociálních služeb by se měl zasloužit Královéhradecký kraj.

Tabulka 82: Propojení ACS a SWOT analýzy

Položka SWOT	Cílová skupina, která může položku ovlivnit	Popis vzájemné provázanosti
S1 existující sociální služby dobře fungují	poskytovatelé sociální služby, uživatelé sociální služby, představitelé obcí SO ORP Dobruška	Poskytovatelé sociálních služeb v součinnosti s představiteli obcí se podílejí na fungování sociálních služeb na území, jejichž kvalitu mohou ovlivnit i uživatelé sociálních služeb.
S2 existence dalších sociálních služeb ve spádové oblasti Rychnov nad Kněžnou – klub seniorů, občanská poradna, domácí péče, pomoc bezdomovcům a rodinám s dětmi	poskytovatelé sociální služby, uživatelé sociální služby, představitelé obcí SO ORP Dobruška, média	Média informují o existenci dalších služeb v okolí poskytovatele sociálních služeb, kteří o nich informují představitel obcí i uživatele sociálních služeb.
S3 míra nezaměstnanosti dlouhodobě pod průměrem ČR	uživatelé sociální služby, představitelé obcí SO ORP Dobruška, školy	Školy mají vliv na vzdělanost, která je předpokladem pro lepší uplatnění na trhu práce. S lepším vzděláním může poklesnout počet některých uživatelů sociálních služeb, a proto by představitelé obcí měli školy podporovat.
S4 relativně nízká kriminalita	poskytovatelé sociální služby, uživatelé sociální služby, představitelé obcí SO ORP Dobruška, školy	Představitelé obcí ve spojení se školami a poskytovateli sociálních služeb musí v území vytvořit takové podmínky, aby mohl poklesnout počet některých uživatelů sociálních služeb (např. v obcích vybavení pro volnočasové aktivity, aby děti a mládež měly zábavu a nekouřily, nebraly drogy atd.).

W1 zanedbání výchovy dětí k péči o seniory	uživatelé sociální služby, školy, média	Školy musí nabízet vzdělávací programy zaměřené na péči o seniory, o kterých budou informovat média, která rovněž zajistí osvětu, z čehož budou mít prospěch uživatelé sociálních služeb.
W2 absence služeb sociální prevence	poskytovatelé sociální služby, představitelé obcí SO ORP Dobruška, média	Média by měla společně s poskytovateli informovat o absenci služeb sociální prevence v území a vytvářet tlak na představitele obcí, aby tyto služby v území byly zajištěny.
W3 přetrvávající exkluze určitých sociálních skupin	poskytovatelé sociální služby, uživatelé sociální služby, média	Média by měla informovat o vyloučení některých skupin uživatelů sociálních služeb a společně s poskytovateli sociálních služeb zajistit osvětu a těmto případům předcházet.
W4 nedostatečná kapacita terénních služeb	poskytovatelé sociální služby, představitelé obcí SO ORP Dobruška, média	Poskytovatelé sociálních služeb by se s představiteli obcí měli zamyslet nad řešením problematiky nedostatečné kapacity terénních služeb a v jejich rozhodování jim mohou být nápomocna média, která mohou disponovat důležitými daty a informacemi.
O1 využívání finančních zdrojů EU na sociální oblast	poskytovatelé sociální služby, představitelé obcí SO ORP Dobruška, školy	Představitelé obcí, poskytovatelé sociálních služeb a školy by měly v rámci zkvalitnění sociální oblasti na území využívat finanční zdroje.
O2 zlepšení podmínek poskytování dotací na sociální služby z Královéhradeckého kraje	představitelé obcí SO ORP Dobruška, média	Média a představitelé obcí by měli vytvářet společný tlak na Královéhradecký kraj s cílem zlepšit podmínky poskytování dotací na sociální služby.
O3 dobře zpracovaný plán sociálních služeb a jeho realizace	poskytovatelé sociální služby, uživatelé sociální služby, představitelé obcí SO ORP Dobruška	Kvalitně zpracovaný plán sociálních služeb představiteli obcí a poskytovateli sociálních služeb může vzniknout a být realizován i za účasti uživatelů.
O4 meziobecní spolupráce	představitelé obcí SO ORP Dobruška	V rámci sociálních služeb je vhodné, aby představitelé obcí využili meziobecní spolupráci pro zlepšení této oblasti.
T1 stárnutí obyvatelstva	představitelé obcí SO ORP Dobruška, média	Jev stárnutí nelze ovlivnit, ovšem obce ve spolupráci s médii mohou vytvářet podmínky pro zlepšení věkové

		struktury obyvatelstva (např. podpora rodin s dětmi, příspěvky na dítě atd.).
T2 nevěle politiků řešit problematiku ohrožených skupin	představitelé obcí SO ORP Dobruška, média	Představitelé obcí za pomoci médií musí vytvářet tlak na politický aparát, aby se zabýval problematikou ohrožených skupin.
T3 výsledky komunálních voleb vedoucí ke snížení finanční podpory sociálních služeb nebo nevhodné změně legislativy	představitelé obcí SO ORP Dobruška, média, poskytovatelé sociálních služeb	Média musí společně s poskytovateli sociálních služeb přesvědčovat obecní zastupitelstva k neustálé podpoře sociálních služeb.
T4 města, která mají zřízenou pečovatelskou službu, by měla financovat charitu	představitelé obcí SO ORP Dobruška	Představitelé měst se zřízenou farní charitou by ji měla podporovat.

Zdroj: místní šetření

Vysvětlivky: *S* = silná stránka, *W* = slabá stránka, *O* = příležitost, *T* = hrozba

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Ve správním obvodu ORP Dobruška je v současné době zajištěna dostupnost základních sociálních služeb – domov pro seniory, domov pro osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, pečovatelská služba, asistenční služba a denní stacionář. V území ORP Dobruška nejsou v současné době poskytovány služby sociální prevence. Jelikož je ale nedaleko město Rychnov nad Kněžnou, několik dalších sociálních služeb mohou občané využívat právě tam. Jedná se například o sociální poradenství, klub seniorů nebo služby pro mentálně postiženou mládež. V Královéhradeckém kraji dochází v současné době k rozšiřování služeb sociální péče a služeb sociální intervence, což je ovlivněno obecně měnící se socioekonomickou a demografickou situací v celé společnosti. Celá oblast sociální péče má z důvodu realizování řady podpůrných aktivit poměrně vysoký potenciál dalšího rozvoje, zejména v oblasti služeb poskytovaných v domácím prostředí klientů. Především byly započaty aktivity na zavedení systému plánování prostřednictvím zpracování komunitních plánů sociálních služeb téměř ve všech obcích s rozšířenou působností v kraji. Pozitivem je uskutečňování výuky v sociálních oborech na řadách škol, což je dobrým předpokladem pro přípravu kvalifikovaného personálu. Dalším kladem je rozvíjející se silný neziskový sektor v oblasti sociálních služeb. Spolupráce zdravotnických zařízení a zařízení sociální péče není v oblasti využití rezervy sociálně zdravotní péče stále jednoznačně stanovena. Tato zařízení vzájemně „suplují“ svoje funkce (klienty domovů důchodců se stávají často občané, jejichž zdravotní stav vyžaduje celodenní zdravotní péči). Následkem toho dochází k nepřehlednosti v hospodaření všech subjektů a obtížné identifikaci žádoucích úspor. Problémem je neexistence dostatečné spolupráce a koordinace zdravotní a sociální péče a též nedostatek finančních zdrojů na řešení tak komplikované oblasti, ve které se střetávají různé zájmy a kompetence. Ze SWOT analýzy sociálních služeb v ORP Dobruška vyplynula jedna zásadní hrozba, a to stárnutí populace, která do budoucna ovlivní poptávku po sociálních službách. Nedostatek finančních prostředků na provoz a zvyšování kvality poskytovaných sociálních služeb je možno eliminovat v období 2014-2020 prostřednictvím fondů EU. Je také důležité, aby školy poskytovaly kvalitní vzdělání v sociální oblasti jako prevence vzniku sociální exkluze a v péči o seniory. Meziobecní spolupráce se jeví jako vhodný prostředek pro optimalizaci výdajů na provoz a investice do sociálních služeb, při řešení nespokojenosti s poskytovateli sociálních služeb, důležitá je i výměna informací a zkušeností. Společně mohou představitelé SO ORP Dobruška realizovat projekty financované z fondů EU zaměřené na zlepšení kvality sociálních služeb, navýšení kapacity, doplnění neexistujících služeb v oblasti apod.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou

vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nedefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a vybraných poskytovatelů sociálních služeb z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

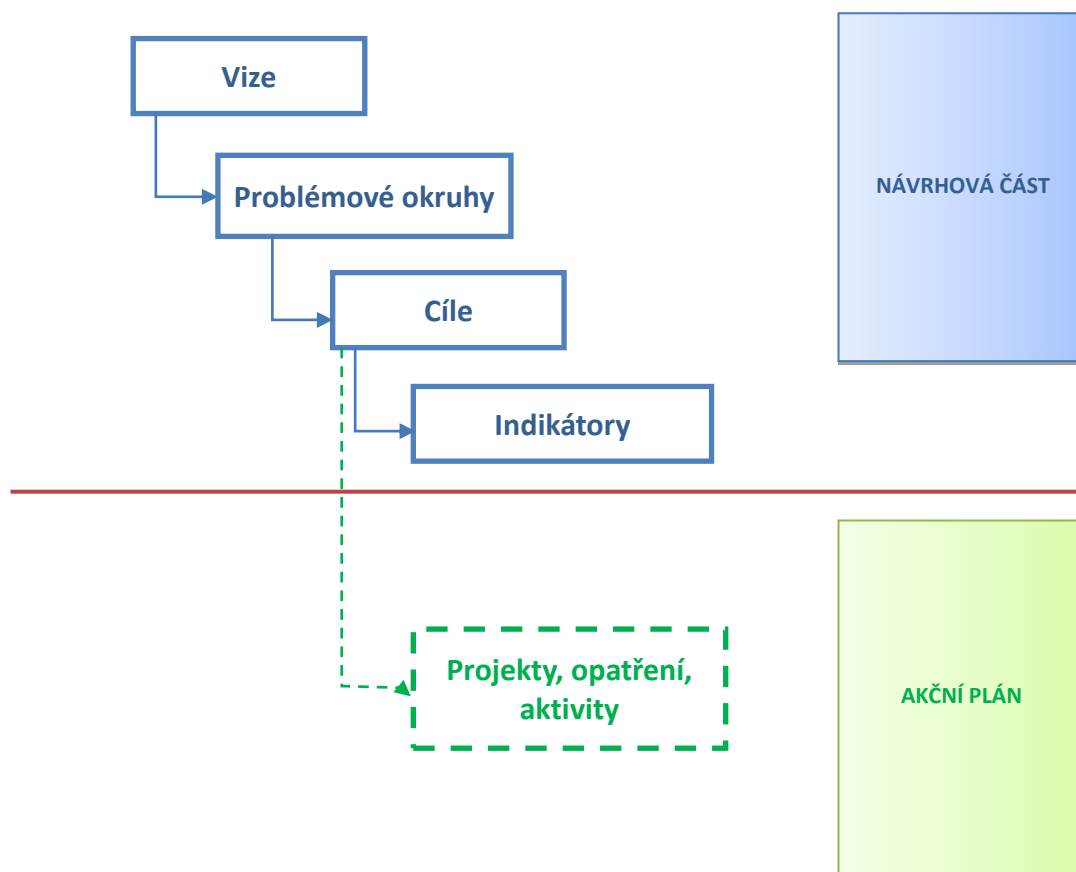
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze. Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen

důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Území správního obvodu ORP Dobruška je místem, kde je zajištěna dostupnost základních sociálních služeb a kde je kvalitně zpracován komunitní plán sociálních služeb			
Sociální služby	Problémová oblast 1: Nedostatečná kapacita terénních služeb		Problémová oblast 2: Absence služeb sociální prevence
	Cíl 1.1: Zvýšení provázanosti obcí a poskytovatelů sociálních služeb	Cíl 1.2: Zajištění finančních a dalších zdrojů a následné zvýšení kapacit terénních služeb	Cíl 2.1: Zajištění služeb sociální prevence

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Území správního obvodu ORP Dobruška je místem, kde jednotlivé obce spolu úzce spolupracují a realizují společné aktivity a záměry. Místem, kde základní a mateřské školy disponují dostatečnými kapacitami, kvalitním zázemím a širokou nabídkou mimoškolních aktivit. **Místem, kde je zajištěna dostupnost základních sociálních služeb a kde je kvalitně zpracován komunitní plán sociálních služeb.** Odpadové hospodářství v rámci tohoto území funguje dobře a efektivně, občané třídí odpady. V oblasti dopravy je zajištěna dobrá dopravní dostupnost, jsou zde dostatečně kvalitní komunikace a silniční provoz je bezpečný. V souvislosti s geografickou polohou území je ORP Dobruška v rámci cestovního ruchu považováno za vstupní bránu Orlických hor.

Problémové okruhy v oblasti sociálních služeb – oblast ORP Dobruška

Formulace problémových okruhů:

Nedostatečná kapacita terénních služeb
Absence služeb sociální prevence

Popis problémového okruhu č. 1:

1. Věcné argumenty

Analýza sociálních služeb území ORP Dobruška ukázala, že se zde v současné době provozují terénní služby pouze ve městech Dobruška a Opočno a v obci České Meziříčí. V Dobrušce a Opočně zřídila města pečovatelskou službu a v Českém Meziříčí sídlí Agentura domácí péče. Současně ještě v Dobrušce působí Farní charita Dobruška, která poskytuje osobní asistenci. Ostatní obce v řešeném území terénní služby neposkytují. V ORP Dobruška je přitom 26 obcí s 20 212 obyvateli, z toho 3 641 ve věku 65 let a více (2 106 žen a 1 535 mužů).

Podle následující tabulky se dá dle Českého statistického úřadu očekávat, že v roce 2050 v Královéhradeckém kraji velmi výrazně vzroste počet osob ve věku 65 let a více, což se promítne i do indexu stáří, jehož hodnota bude pro demografický vývoj a složení obyvatelstva území nepříznivá.

Tabulka 83: Očekávaná procentní struktura obyvatelstva podle hlavních věkových skupin a index stáří v Královéhradeckém kraji v letech 2002 a 2050

0-14 let		15-64 let		65 +		Index stáří ¹⁾	
2002	2050	2002	2050	2002	2050	2002	2050
15,7	12,9	69,7	54,7	14,6	32,4	93	251

¹⁾ Počet osob ve věku 0-14 a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 – 64 let

Pozn.: Počet obyvatel je uveden v tisících

Zdroj: www.czso.cz

Tabulka 84: Přehled kapacit jednotlivých zařízení

Název zařízení	Typ poskytované služby	Kapacita zařízení
Pečovatelská služba města Dobruška	pečovatelská služba	52
Pečovatelská služba města Opočno	pečovatelská služba	53
Farní charita Dobruška	osobní asistence	5
Agentura domácí péče Luňáková, České Meziříčí	osobní asistence	5
Celková kapacita terénních služeb v ORP Dobruška		115

V současné době sice zařízení nezaznamenávají počty neuspokojených klientů a jejich kapacity jsou tak v současné době dostatečné, ovšem s ohledem na stárnutí populace a očekávaný vývoj je tato kapacita do budoucna nedostatečná a jejich navýšení bude muset být řešeno.

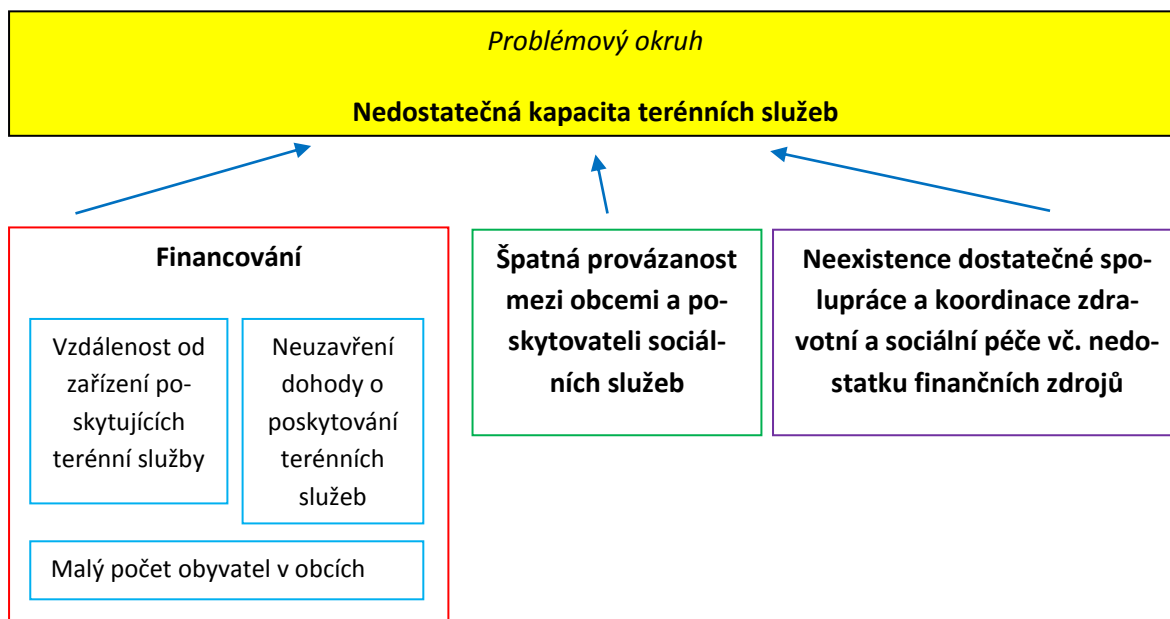
2. Příčiny problému

Příčinou nedostatečné kapacity terénních služeb je zejména financování. V ORP Dobruška je většina obcí malých a vzdálených od měst. Důvodem, proč tyto obce neposkytují terénní služby, je buď jejich přílišná vzdálenost od sídla zařízení poskytující terénní služby (provozní náklady by byly příliš vysoké), příslušná obec neuzavřela dohodu o poskytování terénních služeb, nebo v obci žije malý počet obyvatel – poskytování terénních služeb ojedinelým příjemcům by bylo nerentabilní. Další příčinou je i špatná provázanost mezi obcemi a poskytovateli sociálních služeb.

Spolupráce zdravotnických zařízení a zařízení sociální péče není v oblasti využití rezervy sociálně zdravotní péče stále jednoznačně stanovena. Tato zařízení vzájemně „suplují“ svoje funkce (klienty domovů důchodců se stávají často občany, jejichž zdravotní stav vyžaduje celodenní zdravotní péči). Následkem toho dochází k nepřehlednosti v hospodaření všech subjektů a obtížné identifikaci žádoucích úspor. Problémem je neexistence dostatečné spolupráce a koordinace zdravotní a sociální péče a též nedostatek finančních zdrojů na řešení tak komplikované oblasti, ve které se střetávají různé zájmy a kompetence.

3. Důsledky neřešení problému

Z hlediska rodiny budou rodinní příslušníci nuceni přesouvat seniory či osoby se zdravotním postižením do pobytového zařízení ve vzdálenějším místě. To vede k tomu, že klient nesetrvává ve svém přirozeném prostředí, čímž hrozí špatná adaptace na nové zařízení (chování podle řádu zařízení – budíček, večerka, podávání jídla v jinou dobu, než je zvyklý apod.). Z finančního hlediska se zvýší nákladovost jak na seniora, tak pro rodinu vzhledem k dojíždění, tím pádem se sníží návštěvnost seniora, čímž hrozí ztráta komunikace s rodinou, nižší navštěvovanost rodiny, ztráta styku s prostředím, na které je klient zvyklý. Vyšší je také pravděpodobnost, že senior nebo osoba se zdravotním postižením ztratí své soukromí, neboť ve většině pobytových zařízeních jsou vícelůžkové pokoje. Střídající personál také může být problém (ve formě terénní péče by měl pouze 1 – 2 pečovatelky). To vše má negativní dopad na klienta, čímž hrozí jeho rychlejší úmrtí.

Popis problémového okruhu č. 2:

1. Věcné argumenty

Provedením analýzy sociálních služeb v ORP Dobruška bylo zjištěno, že tu zcela chybí služby sociální prevence, dokonce nejsou dostupné ani v blízkém okolí.

Na území správní oblasti ORP Dobruška v letech 2010-2012 ani v současné době nesídlila žádná organizace vykonávající dobrovolnickou službu. Je to dáno tím, že tyto organizace většinou mají sídlo ve velkých městech. Nejbližší organizace vykonávající dobrovolnickou službu se nachází v Hradci Králové. Tam sídlí Oblastní katolická charita Hradec Králové, která má akreditovaný program dobrovolnické služby v Hradci Králové. Organizace pomáhá nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, osobám trpícím domácím násilím, pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase, pomoc při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí. V Hradci Králové sídlí také Diecézní katolická charita Hradec Králové, která pomáhá imigrantům v rámci akreditovaného programu Rafael. Diecézní katolická církev Hradec Králové poskytuje pomoc také seniorům a osobám se zdravotním postižením v rámci akreditovaného programu Gabriel. V rámci akreditovaného programu Michael poskytuje pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase.

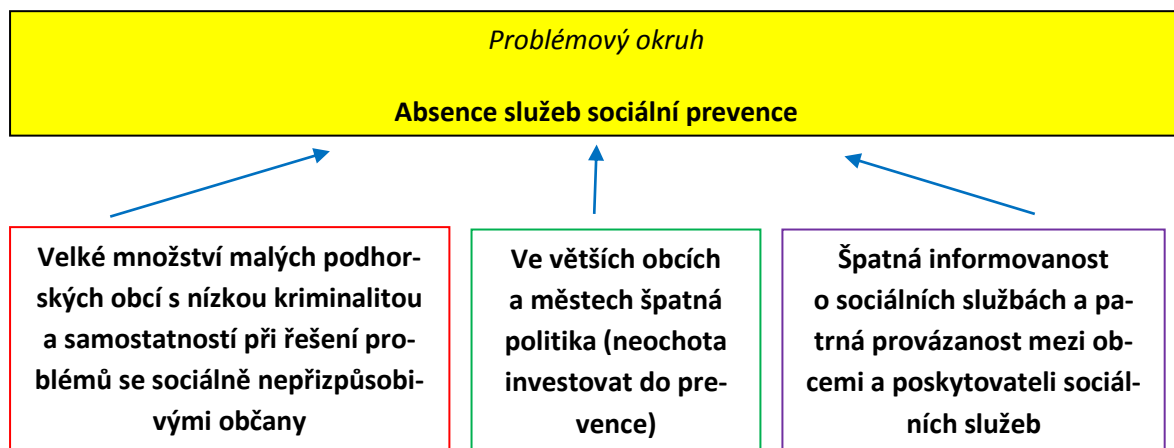
2. Příčiny problému

Příčinou absence služeb sociální prevence je složení obcí v ORP Dobruška. Většina z nich jsou malé podhorské nebo horské obce, kde je nízká kriminalita a problémy se sociálně nepřizpůsobivými občany si většinou dokáží obce vyřešit samy. Ve větších obcích či městech se jedná většinou o špatnou politiku typu: „feťáky a cikány nebudeme podporovat“, přičemž málokdo si uvědomuje, že investice do prevence stojí méně než např. léčba drogově závislých. Špatná je i informovanost o sociálních službách obecně nejen mezi obyvateli, ale i obecních úřadech či úřadech práce. Další příčinou je i špatná provázanost mezi obcemi a poskytovateli sociálních služeb.

3. Důsledky neřešení problému

Nejbližší místo, kde se poskytují klientům služby sociální prevence, je Hradec Králové, který je vzdálen od ORP Dobruška cca 50 km. Dojezdnost ze všech obcí do něj není jednoduchá a v mnoha případech její využívání občané raději vzdají.

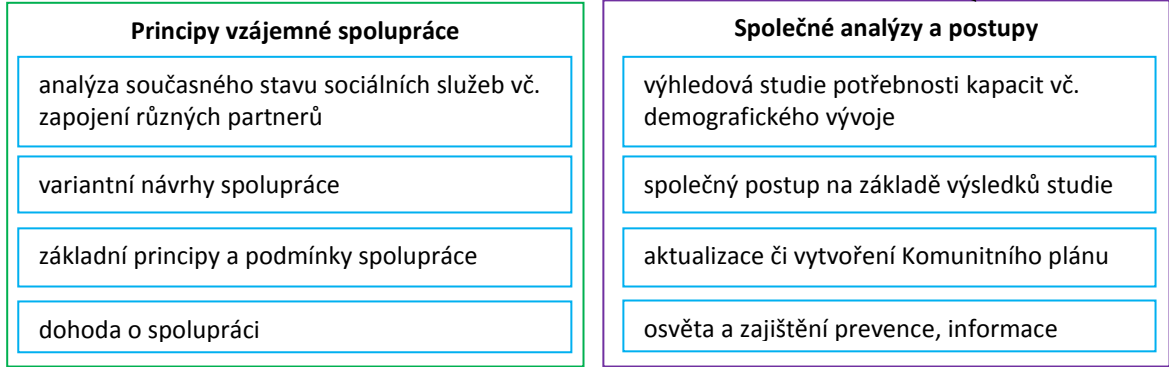
Absence sociálních služeb může mít vliv na vyšší výskyt sociálně patologických jevů jako je drogová závislost, alkoholismus, kriminalita aj. S tím souvisí i další důsledek – vyšší záškoláctví a vznik patologických jevů již u dětí školou povinných, způsobené špatným trávením volného času, zejména pak u sociálně nepřizpůsobivých jedinců.

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

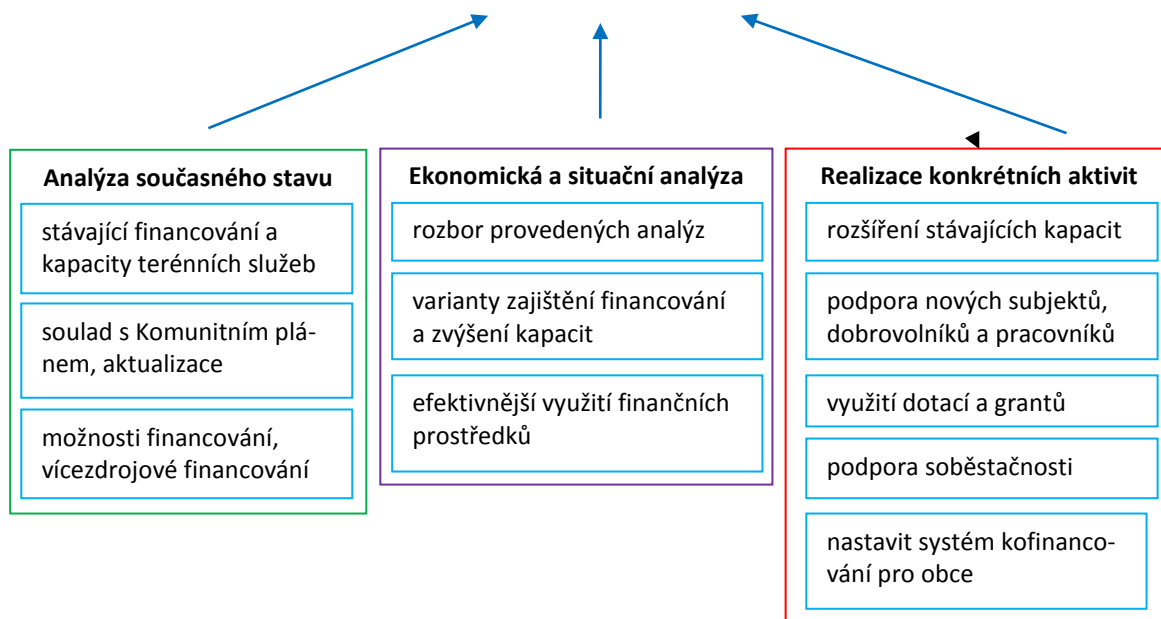
Problémový okruh 1	Nedostatečná kapacita terénních služeb
Cíl 1.1	Zvýšení provázanosti obcí a poskytovatelů sociálních služeb
Popis cíle	Malé horské obce, kterých je v SO ORP Dobruška většina, převážně pro své občany žádné sociální služby neposkytují, neboť jsou buď hodně vzdálené od zařízení, které tyto služby poskytují nebo je o ně velmi malý zájem, a tudíž by jejich dotování bylo neefektivní. Majorita těchto obcí neuzavřela dohodu o poskytování terénních služeb a špatná je vzájemná provázanost mezi obcemi a poskytovateli sociálních služeb. Globálně spolupráce zdravotnických zařízení a zařízení sociální péče není v oblasti využití rezervy sociálně zdravotní péče stále jednoznačně stanovena. Tato zařízení často vzájemně „suplují“ svoje funkce (klienty domovů důchodců se stávají často občané, jejichž zdravotní stav vyžaduje celodenní zdravotní péči). Následkem toho dochází k nepřehlednosti v hospodaření všech subjektů a obtížné identifikaci žádoucích úspor. Problémem je neexistence dostatečné spolupráce a koordinace zdravotní a sociální péče a též nedostatek finančních zdrojů na řešení tak komplikované oblasti, ve které se střetávají různé zájmy a kompetence. V současné době sice zařízení neznamenávají počty neuspokojených klientů a jejich kapacity jsou nyní dostatečné, ovšem s ohledem na stárnutí populace a očekávaný vývoj jsou tyto kapacity do budoucna nedostatečné a jejich navýšení bude muset být řešeno.
Hlavní opatření	<p>A.1 Nastolení principů vzájemné spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none"> • detailní analýza současného stavu poskytování sociálních služeb na území vč. zapojení různých partnerů • zpracování možných variant spolupráce • nastavení základních principů a podmínek spolupráce • dohoda mezi zúčastněnými subjekty o spolupráci v oblasti zajištění sociálních služeb <p>B.1 Základní společné analýzy a postupy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování společných výhledových studií potřebnosti kapacity sociálních služeb • zajištění podrobných informací o demografickém vývoji v území a výhledu do budoucna • společný postup v oblasti zajištění sociálních služeb • aktualizace či vytvoření nového Komunitního plánu sociálních služeb • osvěta a prevence, informační kampaň
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet obcí zapojených do společného zajišťování sociálních služeb • počet zapojených subjektů do tvorby či aktualizace Komunitního plánu
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

Cíl 1.1
Zvýšení provázanosti obcí a poskytovatelů sociálních služeb

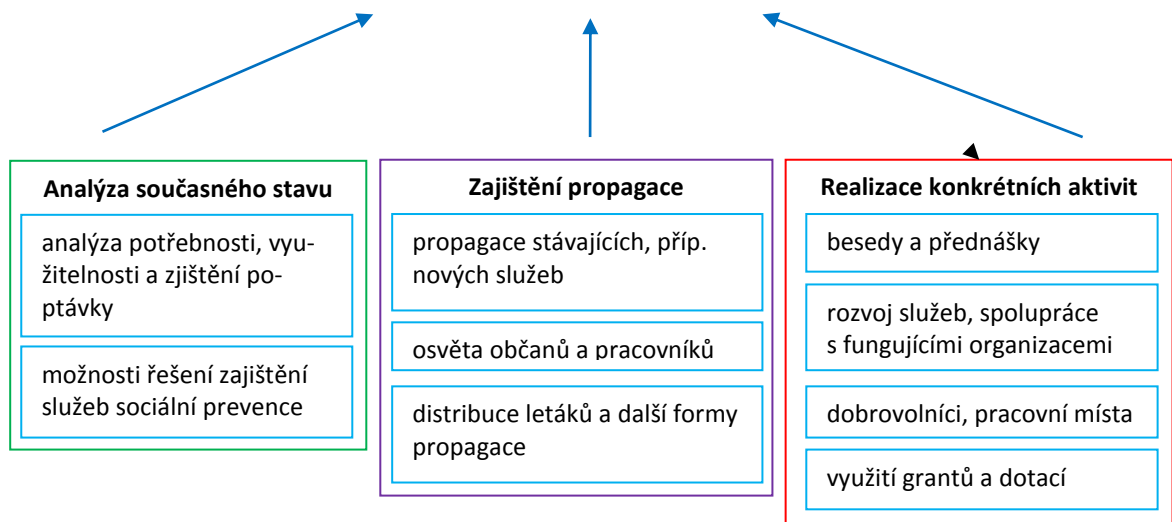
Problémový okruh 1	Nedostatečná kapacita terénních služeb
Cíl 1.2	Zajištění finančních a dalších zdrojů a následné zvýšení kapacit terénních služeb
Popis cíle	<p>V současné době jsou terénní služby na území SO ORP Dobruška dle provedené situační analýzy poskytovány ve dvou formách – pečovatelská služba a osobní asistence. Pečovatelskou službu pro své občany zřídila města Dobruška a Opočno. Osobní asistenci poskytuje Farní charita Dobruška a Agentura domácí péče Luňáková v Přepychách. Celková kapacita všech zařízení je 115 klientů. V současné době je tato kapacita dostačující, ale vzhledem k přirozenému stárnutí obyvatelstva za pár let již stačit nebude, neboť podle údajů Českého statistického úřadu lze očekávat, že v Královéhradeckém kraji v roce 2050 velmi výrazně vzroste počet osob ve věku 65 let a více, což se promítne i do indexu stárání, jehož hodnota bude pro demografický vývoj a složení obyvatelstva území nepříznivá. Příčinou nedostatečné kapacity terénních služeb je zejména financování, neboť je zde většina obcí malých a vzdálených od měst. Tyto obce neposkytují terénní služby, protože jsou příliš vzdáleny od sídla zařízení poskytujícího terénní služby (provozní náklady by byly příliš vysoké), nebo příslušná obec neuzavřela dohodu o poskytování terénních služeb, nebo v obci žije malý počet obyvatel a poskytování terénních služeb ojedinělým příjemcům by tak bylo velmi nerentabilní.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Analýza současného stavu</p> <ul style="list-style-type: none"> • vypracování detailní analýzy současného stavu financování sociálních služeb a kapacit na území a výhledu na budoucí období • průběžná kontrola plnění stávajícího Komunitního plánu sociálních služeb na Dobrušsku pro období 2012 – 2016 a jeho případná aktualizace • zpracování možností financování sociálních služeb v souladu s platnou legislativou <p>B.1 Ekonomická a situační analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbor provedených analýz a stanovení variant řešení pro zajištění financování a zvýšení kapacit terénních služeb a efektivnější využívání finančních prostředků <p>C.1 Konkrétní aktivity zaměřené na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvýšení dostupnosti terénních služeb pro seniory především rozšířením kapacit stávajících poskytovatelů (např. detašovaná pracoviště) • podporu nových subjektů zaměřených na poskytování terénních služeb • využití evropských a národních fondů, dotací a grantů určených na podporu sociálních služeb a zvýšení jejich kapacit • podporu soběstačnosti a setrvání seniorů v přirozeném prostředí • zapojení dobrovolníků či vznik nových pracovních míst • nastavit systém kofinancování pro využití pečovatelské služby pro obce SO ORP
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet nově vybudovaných kapacit terénních služeb (navýšení)
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

Cíl 1.2
Zajištění finančních a dalších zdrojů a následné zvýšení kapacit terénních služeb

Problémový okruh 2	Absence služeb sociální prevence
Cíl 2.1	Zajištění služeb sociální prevence
Popis cíle	<p>Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů. Tyto služby sociální prevence na území zcela chybí, nebo jsou zde většinou malé obce, ve kterých jsou problémy s narkomany a kriminalitou malé či dokonce žádné. Problémy pociťují spíše města (Opočno, Dobruška) a větší obce (České Meziříčí). Služby sociální prevence nejsou dostupné ani v blízkém okolí. Nejbližší místo, kde se poskytují klientům služby sociální prevence, je Hradec Králové, který je vzdálen od ORP Dobruška cca 50 km. Dojezdová vzdálenost ze všech obcí do něj není jednoduchá a v mnoha případech její využívání občané raději vzdají. Ve větších obcích či městech většinou chybí podpora prevence, což v důsledku stojí mnohem méně než např. léčba drogově závislých. Špatná je i informovanost o sociálních službách obecně nejen mezi obyvateli, ale i na obecních úřadech či úřadech práce a špatná je i provázanost mezi obcemi a poskytovateli sociálních služeb. Absence služeb sociální prevence může mít vliv na vyšší výskyt sociálně patologických jevů.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Analýza současného stavu</p> <ul style="list-style-type: none"> • analýza potřebnosti a využitelnosti služeb sociální prevence v území vč. zjištění poptávky po těchto službách • zpracování možností řešení zajištění služeb sociální prevence (např. ve spolupráci se zařízeními, které na území kraje fungují) <p>B.1 Zajištění vhodné a dostatečné propagace služeb sociální prevence</p> <ul style="list-style-type: none"> • propagace stávajících (příp. i nově zřízených) služeb na území kraje ve spolupráci s fungujícími organizacemi • osvěta občanů a představitelů obecních úřadů a úřadů práce o možnostech služeb sociální prevence • distribuce informačních letáčků a další formy propagace <p>C.1 Aktivity vedoucí k rozvoji služeb sociální prevence na území</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvýšení prevence sociálně patologických jevů (např. besedy a přednášky na školách) • rozvoj služeb sociální prevence v území (např. detašovaná pracoviště, občasná terénní práce) • zapojení dobrovolníků či vznik nových pracovních míst • využití evropských a národních fondů, dotací a grantů určených na podporu služeb sociální prevence
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet informačních, propagačních a preventivních akcí spojených s osvětou služeb sociální prevence • počet nově zřízených služeb sociální prevence v území
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

Cíl 2.1
Zajištění služeb sociální prevence

4.2.4. Indikátory

Problémový okruh 1	Nedostatečná kapacita terénních služeb		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO SPOLEČNÉHO ZAJIŠŤOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		12	26
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vzhledem k trendu stárnutí obyvatelstva a očekávanému vývoji je zapotřebí, aby v území vznikla koordinovaná spolupráce v oblasti zajišťování sociálních služeb (finanční zdroje, kapacity), neboť touto problematikou se v budoucnu bude muset v každém případě zabývat každá obec z území. Je tedy zřejmé, že žádoucím jevem je, aby hodnota tohoto indikátoru vzrůstala v čase.		
Metodika a výpočet:	Jedná se o počet obcí z území ORP zapojených do společného zajišťování sociálních služeb.		
Zdroj čerpání dat:	Komunitní plán sociálních služeb		

Cíl 1.1	Zvýšení provázanosti obcí a poskytovatelů sociálních služeb		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	POČET ZAPOJENÝCH SUBJEKTŮ DO TVORBY ČI AKTUALIZACE KOMUNITNÍHO PLÁNU		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru sociálních věcí a zdravotnictví na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		20	35
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Aby na území mohla existovat koordinovaná a smysluplná spolupráce v oblasti zajišťování sociálních služeb, je zapotřebí mít kvalitní komunitní plán sociálních služeb, který bude pravidelně aktualizován a při jehož tvorbě a aktualizaci bude brán zřetel nejen na požadavky obcí a poskytovatelů sociálních služeb, ale i jejich uživatelů a dalších zapojených osob či subjektů. Zastupitelstvo města Dobrušky na svém zasedání dne 7.11. 2012 projednalo dokument s názvem Komunitní plán sociálních služeb na Dobrušsku na období 2012-2016, ve kterém byly jako rozvojové priority stanoveny následující priority: zlepšit dostupnost sociálních služeb, pokračovat v rozvoji kvality služeb, zlepšit informovanost o službách a zlepšit využití všech dostupných finančních zdrojů. Vzhledem k demografickému vývoji a měnícím se trendům v oblasti sociálních služeb by bylo vhodné provést aktualizaci současného plánu a již nyní začít s přípravou plánu nového, k jehož přípravě bude pozváno široké spektrum subjektů a osob. Aby bylo možné co nejlépe vystihnout počet		

	zapojených subjektů a přínos pro území, je počáteční hodnota tohoto indikátoru nastavena na nulovou hodnotu. Je žádoucí a smysluplné, aby hodnota tohoto indikátoru vzrůstala v čase.
Metodika a výpočet:	Jedná se o počet subjektů zapojených do tvorby či aktualizace komunitního plánu sociálních služeb.
Zdroj čerpání dat:	Komunitní plán sociálních služeb

Cíl 1.2	Zajištění finančních a dalších zdrojů a následné zvýšení kapacit terénních služeb		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	POČET NOVĚ VYBUDOVANÝCH KAPACIT TERÉNNÍCH SLUŽEB (NAVÝŠENÍ)		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru sociálních věcí a zdravotnictví na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	20	50
Skutečnost	0	0	0
Popis měřítka:	V současné době je v území celková kapacita všech zařízení poskytujících terénní služby 115 klientů, což je nyní sice dostačující, ale vzhledem k přirozenému stárnutí obyvatelstva je tato kapacita s výhledem do budoucna nedostatečná. Je nutné reagovat na tento vývoj a skrze zajištění finančních a dalších zdrojů a nastolené spolupráci zajistit zvýšení kapacit pro poskytování terénních služeb. S ohledem na stárnutí obyvatelstva je žádoucí, aby hodnota tohoto indikátoru vzrůstala v čase, neboť terénní služby bude potřebovat čím dál více klientů.		
Metodika a výpočet:	Jedná se o počet nově vybudovaných kapacit terénních služeb, tedy počet, o který se navýší stávající kapacity terénních služeb.		
Zdroj čerpání dat:	poskytovatelé terénních služeb		

Problémový okruh 2	Absence služeb sociální prevence		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	POČET NOVĚ ZŘÍZENÝCH SLUŽEB SOCIÁLNÍ PREVENCE V ÚZEMÍ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru sociálních věcí a zdravotnictví na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	2	4
Skutečnost	0	0	0
Popis měřítka:	Na území jsou většinou malé obce, ve kterých jsou problémy s narkomany či kriminalitou malé či dokonce žádné a proto zde služby sociální prevence zcela chybí. Absenci těchto služeb tedy pociťují spíše obě města a větší obce regionu. Problémem je dostupnost služeb sociální prevence, neboť nejbližší místo, kde jsou tyto služby poskytovány, je v Hradci Králové, kam je ale dojezdová vzdálenost cca 50 km, což odradí většinu obyvatel. Absence poskytování těchto služeb v území		

	může být do budoucna problémem, a proto je potřebné, aby služby sociální prevence byly občanům v území k dispozici a tedy aby hodnota tohoto indikátoru vzrůstala.
Metodika a výpočet:	Jedná se o počet nově zřízených služeb sociální prevence v území, které zde v současné době nejsou k dispozici.
Zdroj čerpání dat:	poskytovatelé sociálních služeb

Cíl 2.1	Zajištění služeb sociální prevence		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	POČET INFORMAČNÍCH, PROPAGAČNÍCH A PREVENTIVNÍCH AKCÍ SPOJENÝCH S OSVĚTOU SLUŽEB SOCIÁLNÍ PREVENCE		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru sociálních věcí a zdravotnictví na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		12	25
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Podpora prevence chybí ve většině měst či větších obcí v území a špatná je i informovanost o sociálních službách obecně a to nejen mezi obyvateli, ale i na obecních úřadech a úřadech práce. Vzhledem k tomu, že díky tomu může dojít k výskytu a případnému nárůstu sociálně patologických jevů v území, je vhodné v území zajistit dostatečné množství informačních, propagačních a zejména preventivních akcí spojených s osvětou služeb sociální prevence. Je tedy žádoucí, aby hodnota tohoto indikátoru vzrůstala v čase.		
Metodika a výpočet:	Jedná se o počet akcí spojených s osvětou služeb sociální prevence zaměřených na prevenci, propagaci a informovanost.		
Zdroj čerpání dat:	poskytovatelé sociálních služeb		

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Ing. Mgr. Petr Tojnar, starosta města Dobruška
Alena Křížová, starostka obce Deštné v Orlických horách

Mgr. Vladimír Alexander, vedoucí odboru sociálních věcí na městském úřadě Dobruška

Bc. Táňa Klimešová, vedoucí pečovatelské služby Dobruška

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zvýšení provázanosti obcí a poskytovatelů služeb	Starosta (starostka) města Dobruška
1.2	Zajištění finančních a dalších zdrojů a následné zvýšení kapacit terénních služeb	Starosta (starostka) města Dobruška
2.1	Zajištění služeb sociální prevence	Starosta (starostka) města Dobruška

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet obcí zapojených do společného zajišťování sociálních služeb	Starosta (starostka) města Dobruška
1.1.1	Počet zapojených subjektů do tvorby či aktualizace komunitního plánu	Pracovník (pracovnice) odboru sociálních věcí a zdravotnictví na městském úřadě Dobruška
1.2.1	Počet nově vybudovaných kapacit terénních služeb (navýšení)	Pracovník (pracovnice) odboru sociálních věcí a zdravotnictví na městském úřadě Dobruška
2	Počet nově zřízených služeb sociální prevence v území	Pracovník (pracovnice) odboru sociálních věcí a zdravotnictví na městském úřadě Dobruška
2.1.1	Počet informačních, propagačních a preventivních akcí spojených s osvětou služeb sociální prevence	Pracovník (pracovnice) odboru sociálních věcí a zdravotnictví na městském úřadě Dobruška

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

V rámci tvorby návrhové části dílčí strategie pro oblast sociálních služeb byly na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška identifikovány dva problémové okruhy. Tím prvním je Nedostatečná kapacita terénních služeb, ke kterému byly nastaveny následující dva cíle: Zvýšení provázanosti obcí a poskytovatelů sociálních služeb, Zajištění finančních a dalších zdrojů a následné zvýšení kapacit terénních služeb.

Druhým problémovým okruhem pro tuto oblast je Absence služeb sociální prevence, k němuž byl stanoven pouze jediný cíl, který byl definován jako Zajištění služeb sociální prevence.

Každý ze stanovených cílů má stanoveného svého správce, který bude hlídat jejich plnění. Právě naplňování příslušného cíle bude sledováno prostřednictvím sady stanovených indikátorů, které mají rovněž své gestory.

Správci a gestori budou v území iniciovat kroky směřující k plnění stanovených cílů, budou komunikovat s ostatními subjekty v území a budou dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly kroky, které přispějí k plnění příslušných cílů. Společně s nimi budou o plnění cílů aktivně usilovat i ostatní subjekty v území.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část pro oblast sociálních služeb byla zpracována v souladu se zveřejněnými metodikami. Na zpracování této části strategie se kromě realizačního týmu podíleli i starostové a starostky (vč. motivujících) z obcí spadajících do území správního obvodu ORP Dobruška a zástupci dalších relevantních subjektů, jejichž činnosti se strategie dotýká. Návrhová část tedy nevznikala od stolu, ale na základě diskuse se zapojenými partnery.

Návrhová část této dílčí části strategie vznikala postupnými kroky cca 6 měsíců, přičemž do její tvorby se aktivně zapojilo 10 osob. Na základě průběžně zveřejňovaných metodických pokynů pracovník pro analýzy a strategie vytvořil prvotní návrh, který byl následně prodiskutován s realizačním týmem a motivujícími starosty za účasti pracovníka odboru sociálních věcí a zdravotnictví z městského úřadu v Dobrušce. Poté byly jednotlivé návrhy konzultovány s představiteli obcí z území i s některými subjekty provozujícími sociální služby.

4.5. Přílohy

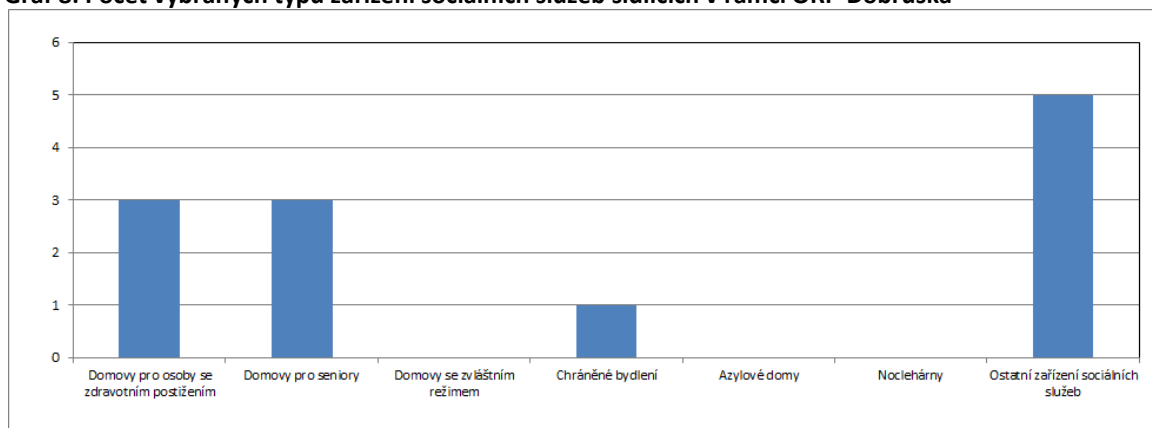
4.5.1. Grafické a tabulkové výstupy zpracované v rámci analytické části

Tabulka 85: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP Dobruška

vybraná zařízení sociálních služeb	počet	podíl (v %)
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3	33,3%
Domovy pro seniory	1	11,1%
Domovy se zvláštním režimem	0	0,0%
Chráněné bydlení	0	0,0%
Azylové domy	0	0,0%
Noclehárny	0	0,0%
Zbylá zařízení sociálních služeb	5	55,6%
Celkem v ORP	9	

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Graf 8: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP Dobruška

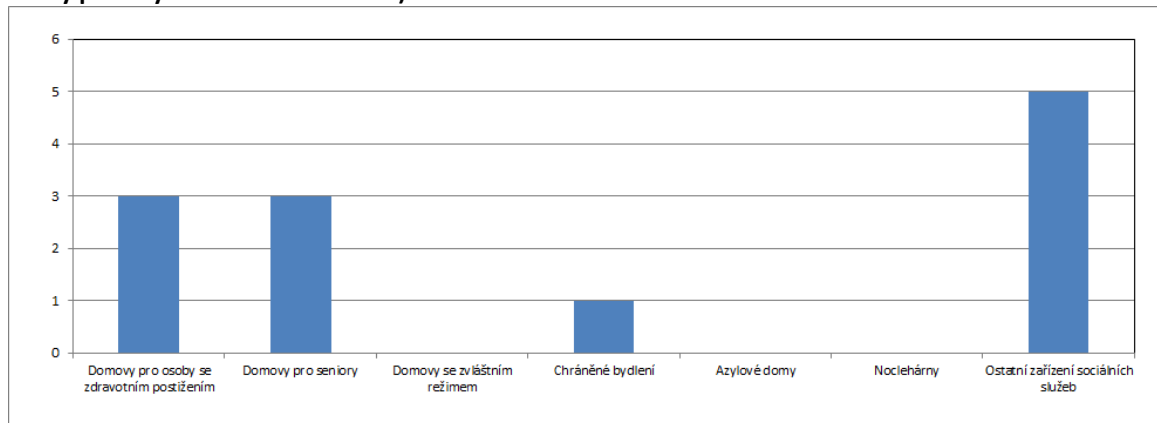
Tabulka 86: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška)

vybraná zařízení sociálních služeb	počet	podíl (v %)
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3	25,0%
Domovy pro seniory	3	25,0%
Domovy se zvláštním režimem	0	0,0%
Chráněné bydlení	1	8,3%
Azylové domy	0	0,0%
Noclehárny	0	0,0%

Ostatní zařízení sociálních služeb	5	41,7%
Celkem v ORP	12	

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Graf 9: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška)

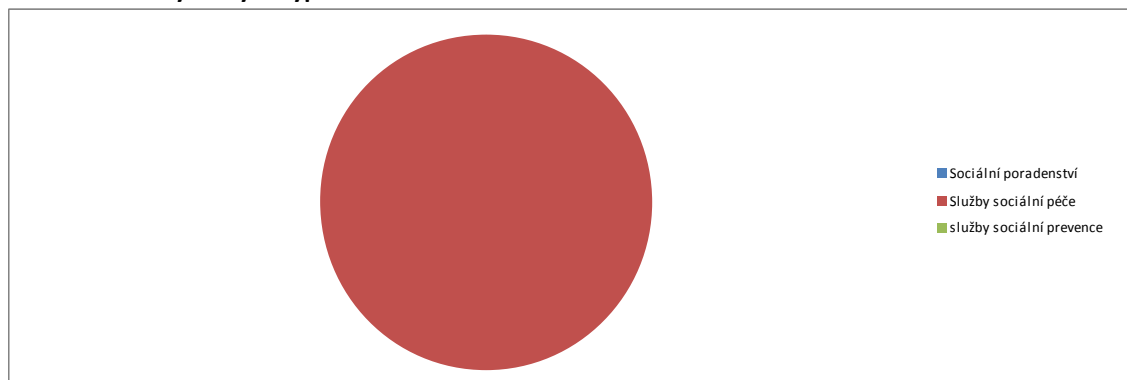

Tabulka 87: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP Dobruška

vybrané sociální služby	počet	podíl (v %)
Sociální poradenství	0	0,0%
Služby sociální péče	9	100,0%
služby sociální prevence	0	0,0%
Celkem v ORP	9	

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Graf 10: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP Dobruška

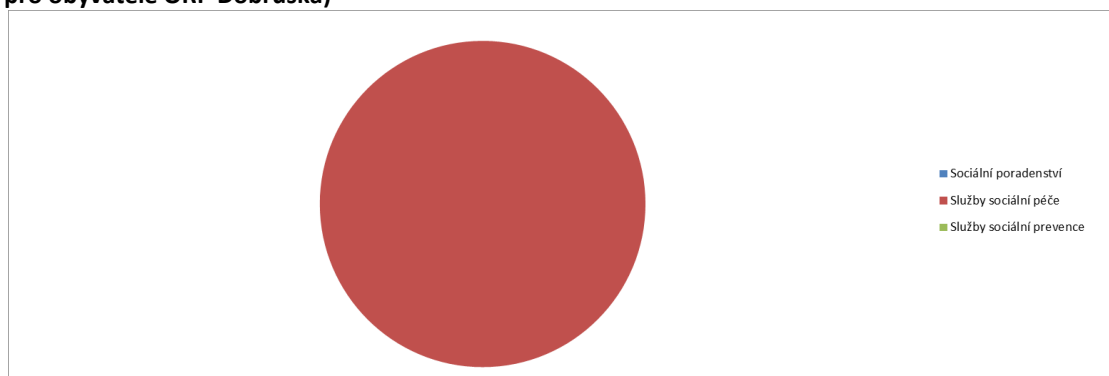

Tabulka 88: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška)

vybrané sociální služby	počet	podíl (v %)
Sociální poradenství	0	0,0%
Služby sociální péče	11	100%
Služby sociální prevence	0	0,0%
Celkem v ORP	9	

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Graf 11: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška)

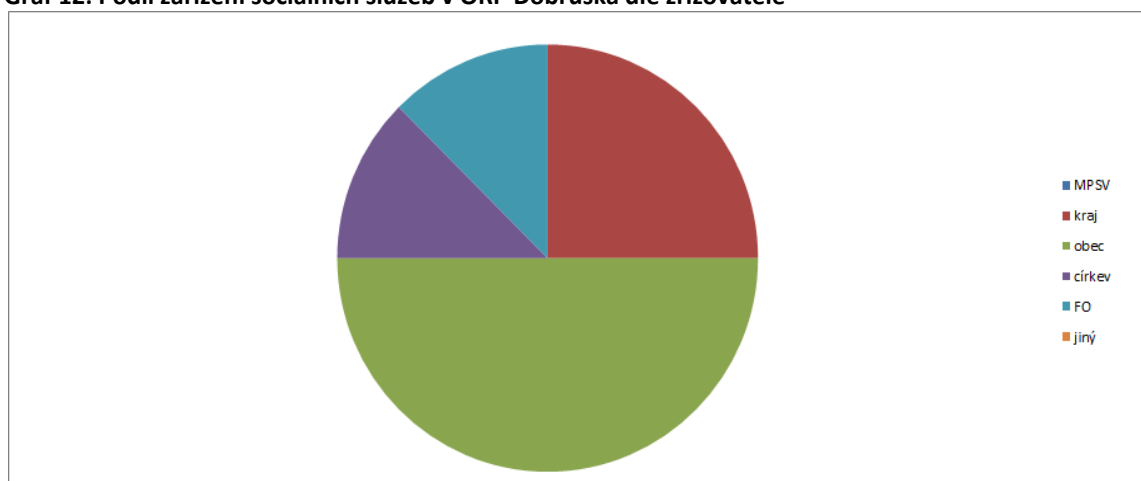

Tabulka 89: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP Dobruška dle zřizovatele

	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiná
Celkem zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP	0	2	4	1	1	0

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Graf 12: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP Dobruška dle zřizovatele

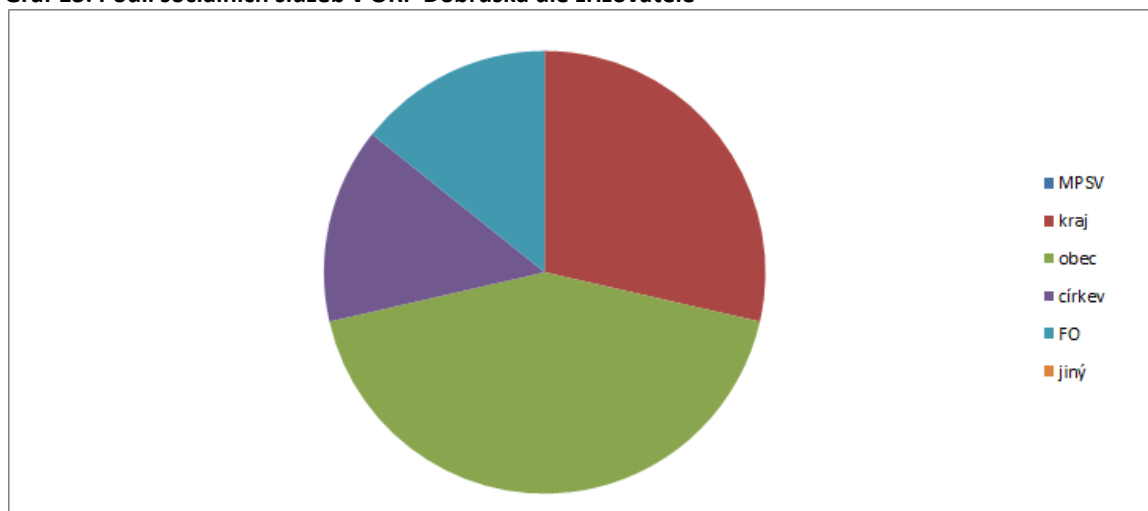

Tabulka 90: Podíl sociálních služeb v ORP Dobruška dle zřizovatele

	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiná
Celkem zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP	0	2	3	1	1	0

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Graf 13: Podíl sociálních služeb v ORP Dobruška dle zřizovatele

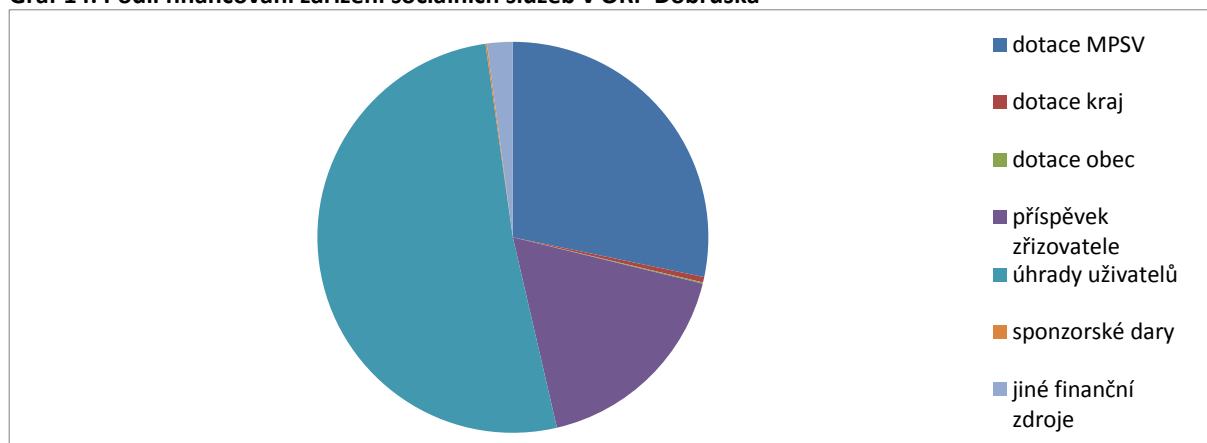

Tabulka 91: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP Dobruška

	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje	finanční prostředky celkem
Celkem zařízení sociálních služeb ve správním obvodu ORP	13502600	214000	47000	8391841	24543116	58603	1012166	48179326

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

Graf 14: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP Dobruška

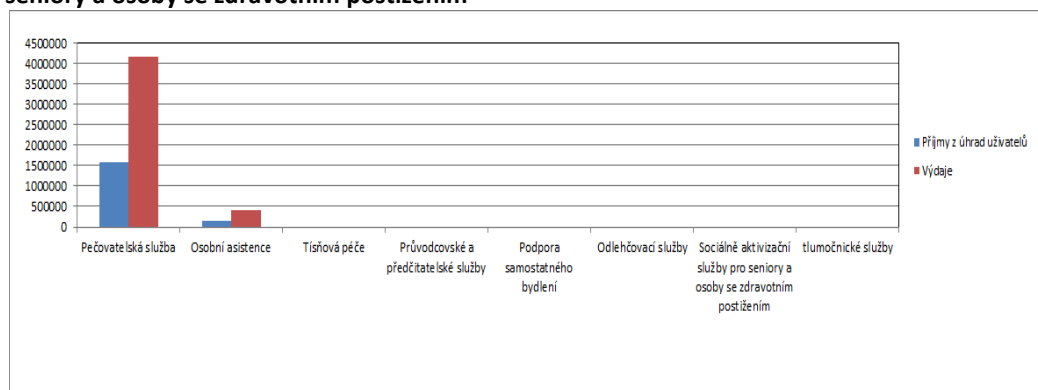
Tabulka 92: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

	Pečovatelská služba	Osobní asistence	Tísňová péče	Průvodcovské a předčitatelské služby	Podpora samostatného bydlení	Odlehčovací služby	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	tlumočnické služby

Příjmy z úhrad uživatelů	1590071	135000	0	0	0	0	0	0
Výdaje	4151432	410000	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

Graf 15: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

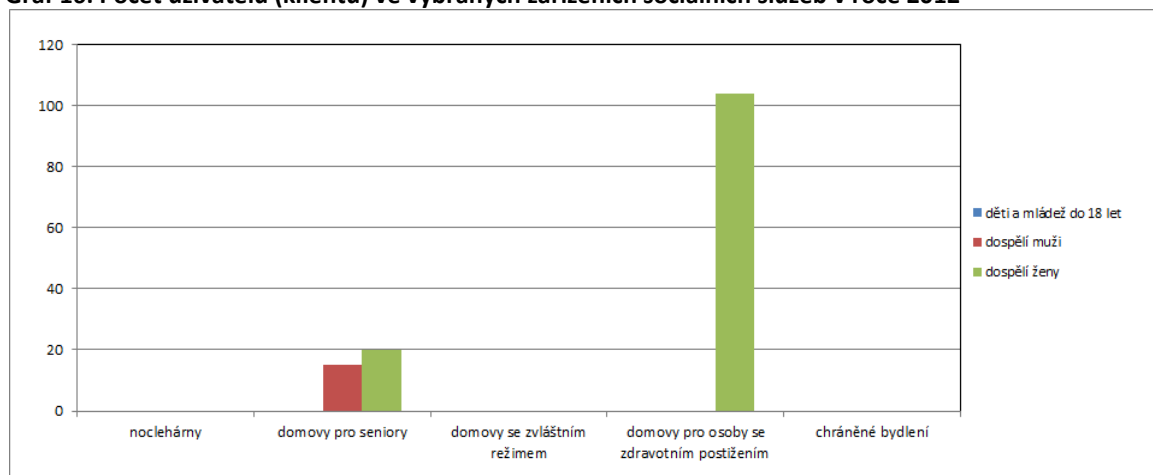

Tabulka 93: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

sociální služby	děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy
noclehárny	0	0	0
domovy pro seniory	0	15	20
domovy se zvláštním režimem	0	0	0
domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	104
chráněné bydlení	0	0	0

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

Graf 16: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

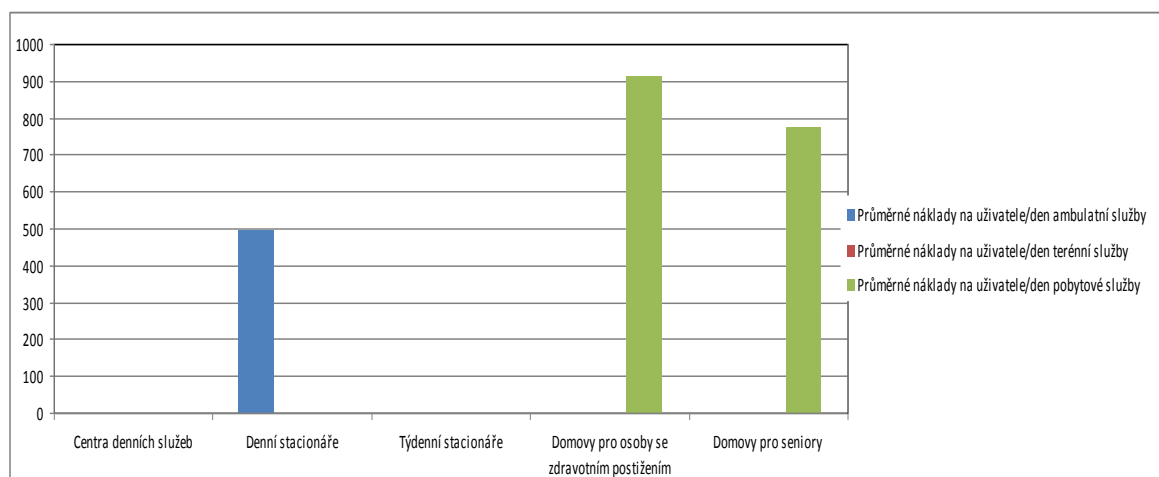

Tabulka 94: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP Dobruška

sociální služby	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Centra denních služeb	0	0	0
Denní stacionáře	497	0	0
Týdenní stacionáře	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	0	912
Domovy pro seniory	0	0	773

Zdroj: Poskytovatelé sociálních služeb

Graf 17: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP Dobruška

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů, a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod. Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění.
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění.
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění.
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění.
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky.
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění.
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění.
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění.
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění.
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění.
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění.
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění.

Identifikace problémů

Při zpracování analýzy odpadového hospodářství v ORP Dobruška bylo zejména z rozhovorů se starosty zjištěno, že v současné době odpadové hospodářství v dané oblasti funguje dobře. V současné době ho zajišťuje každá obec sama. Buď obce uzavírají se svozovou firmou smlouvu anebo ji uzavírají občané sami. Od toho se odvíjí fakt, zda se platí v obci poplatky za odpady, jejich výše a výše doplatku na občana. Obce také zajišťují sběr separovaného odpadu. Stále však lidé příliš netřídí a spousta odpadu, který by se mohl vytřídit, končí ve směsném komunálním odpadu. Ve většině obcí se neřeší nakládání s biologicky rozložitelným odpadem, který také končí často ve směsném komunálním odpadu. Ve většině obcí chybí sběrné místo. Do budoucna by tedy obce rády vyřešily problém s nedostatkem sběrných míst či dvorů a často se objevovala otázka nakládání s biologicky rozložitelným odpadem. Obce si uvědomují, že pokud by se tato problematika neřešila, docházelo by k vyvážení odpadů do přírody a vznikaly by černé skládky, jejichž odstraňování se pohybuje v řádech statisíců. V rámci meziobecní spolupráce by se mohlo zlepšit financování odpadového hospodářství. Při provozování sběrného dvora pro několik obcí by došlo k ušetření nákladů a využití plné kapacity dvora. Výhodné by také bylo podání žádosti o finanční podporu za více obcí, protože pak lépe projekt dosáhne na finanční limity operačních programů. Dále také společné nakupování techniky pro nakládání s odpady by pomohlo obcím ušetřit finanční prostředky - např. každá obec nemusí kupovat svůj štěpkovač, ale stačí jeden pro několik obcí. V případě nákupu více kusů techniky většinou firmy poskytují množstevní slevy. Tyto ušetřené finanční prostředky pak obce investují tam, kde je potřeba.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Na území ORP Dobruška působí jediná svozová firma - Marius Pedersen a.s., která má na trhu dlouholetou tradici a mnoho zkušeností s nakládáním s odpady. V současné době si každá obec zajišťuje své odpadové hospodářství sama. Buď má se svozovou firmou smlouvu přímo obec anebo si smlouvu uzavírá každý občan zvlášť. Ceny za svoz tříděného i separovaného odpadu se dále odvíjí od místa na trase, kde se daná obec nachází. Většina obcí neplatí za svoz separovaného odpadu přímo za tunu, ale za třídící nádobu. Porovnávat ceny mezi jednotlivými obcemi není zcela relevantní, jsou určeny průměrem a neodpovídají skutečnosti, neboť do vzorců se zadává plná nádoba, která ve skutečnosti mohla být poloprázdná. Informace o hmotnosti svezeneho tříděného odpadu většinou obce nemají k dispozici, mají pouze počty svozů. Výše poplatků se také v jednotlivých obcích liší. Je vypočítávána z výsledků odpadového hospodářství předchozího roku. Obvykle je rozlišena sazba pro dospělého obyvatele a pro chataře, některé obce poskytují slevy např. studentům. Doplatek na občana z obecního rozpočtu se také liší dle výše poplatku obyvatele. Obce nastavují poplatky tak, aby na občana doplácely co nejméně. Náklady na jednoho občana se v ČR průměrně pohybují okolo 433 Kč. V ORP Dobruška doplácí na občana více než je tento průměr pouze jedna obec z těch, které data poskytla. Průměrná cena za 1 t v SKO se pohybuje kolem 1 400 Kč, průměrná cena za 1 t tříděného odpadu pak kolem 3 000 Kč. 19 % z obcí, která data k provedení finanční analýzy platí za svoz tříděného odpadu více, než je průměr v ČR, který činí 4 678,60 Kč. Průměrná cena za svoz SKO je v ČR rovna 2 548,50 Kč. Finanční analýza ukázala, že částku vyšší, než je tato cena, platí pouze jedna obec z ORP Dobruška.

Tabulka 95: Sběrné dvory na území ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Marius Pedersen a.s.	Čs. odboje 51	Dobruška	576271	351,10	300,00	S	Provoz sběrného dvora. Skladování a likvidace plastů, skla, monočlánků, akumulátorových baterií i nebezpečného odpadu. Zpětný odběr elektrospotřebičů.

Zdroj: Marius Pedersen a.s.

Sběrné dvory jsou důležitým prvkem odpadového hospodářství obcí, který může sloužit nejen občanům obce, ve které je situován, ale také občanům dalších obcí, když tento vztah bude smluvně zajištěn. Ošetřením smluvních vztahů mezi obcí, která vlastní a zajišťuje provoz sběrného dvora a obcemi, které jej využívají, lze dosáhnout např. spolufinancování provozních nákladů.

Tabulka 96: Sběrná místa na území ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	Deštné v Orlických horách	Deštné v Orlických horách – Areál u hasičské zbrojnice	Deštné v Orlických horách	576247	60	48	O	obec v současné době připravuje vybudování sběrných míst na tříděný odpad, čímž se sníží množství odebrané na sběrném místě.
2	FRANCIN s.r.o.	Belveder 303	Dobruška	576271	10	10	S	kapacita je dána velikostí auta, jedná se o svozovou firmu
3	Obec Kounov	Kounov	Kounov	576395	obec data neposkytla	obec data neposkytla	O	obec do data odezdání analýzy neposkytla
4	Jiří Štěpán	Křovická 955	Dobruška	576271	firma data neposkytla	firma data neposkytla	S	sběr a výkup druhotných surovin

Zdroj: provozovatelé zařízení

Sběrná místa plní v obci funkci sběrného dvora, ale nejsou povoleným zařízením dle zákona o odpadech. Mají tedy v systému odpadového hospodářství také podobný význam. Z hlediska využití sběrného místa pro více obcí by bylo nutno dořešit legislativní překážky z hlediska evidence odpadů (evidovat množství odpadu zvláště za občany jednotlivých obcí, tak jak je tomu u sběrného dvora). Dále pak je potřeba ošetřit odevzdání nebezpečných odpadů od občanů ostatních obcí, protože toto je ze zákona nemožné.

Tabulka 97: Výkupny odpadů na území ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Jaroslav Brutar – ORM	Mírová	Opočno	576590	10 160	8 500	S	sběr a demontáž autovraků, výkup druhotných surovin
2.	Petr Bajer	Nádražní ul.	Dobruška	576271	3 560	3 000	S	kov, papír
3.	Jiří Štěpán	Křovická 955	Dobruška	576271	firma data neposkytla	firma data neposkytla	S	sběr a výkup druhotných surovin

Zdroj: provozovatelé zařízení

Výkupny odpadů mohou být po dohodě s provozovatelem, zařazeny obcí do jejího systému nakládání s komunálními odpady obce. Jedná se ale o nestabilní prvek v odpadovém hospodářství, protože odpad vykupují pouze, když je o něj zájem na trhu (příklad krize druhotných surovin 2008 - 2009). Mají z hlediska odpadového hospodářství obcí diskutabilní význam. Bohužel ve stále větší míře vykupují věci/odpady, které pocházejí z trestné činnosti (rozkrádání a ničení soukromého a veřejného majetku, ukradeného vybavení obcí). Část odpadů (např. papír) je také vykrádána z obecní sběrné sítě, což v konečném důsledku vede k nárůstu nákladů obcí za provoz odpadového hospodářství (snížení odměn za vyříděný papír).

Shrnutí tab. č. 95-97:

V území se nachází jeden sběrný dvůr - v Dobrušce. Provozuje ho firma Marius Pedersen. Obce Deštné v Orlických horách a Kounov mají sběrná místa. Obec Deštné v Orlických horách v současné době připravuje vybudování sběrných míst na tříděný odpad, proto do budoucna čeká pokles množství odpadů, které občané odevzdají na sběrném místě. V ORP Dobruška jsou dále dvě sběrná místa a tři výkupny odpadů, které jsou zřízeny soukromými osobami.

Tabulka 98: Přehled zajištění odpadového hospodářství v jednotlivých obcích ORP Dobruška

Název obce	Vlastní obec nějaké technické vybavení? (kontejner, svozový vůz, štěpkovač apod.) Pokud ano, jaký.	Jakým systémem se v obci sbírají odpady?	Jak probíhá sběr a svoz podle jednotlivých druhů odpadů?						
			nebezpečný odpad	kontejnerový sběr SKO	kontejnerový nebo pytlový sběr jednotlivých tříděných složek odpadů	sběr do velkoobjemových kontejnerů (objemný odpad, bioopad)	sběr kovů	domácí kompostování	sběr, svoz a nakládání s BRKO
Bačetín	motorová pila, kontejner na komunální odpad.	svozová firma	2krát do roka	popelnice, jednou za 14 dní	plasty - jednou za 14 dní. Sklo a papír dle potřeby.	velkoobjemové kontejnery - 1 za rok, listí - 2krát za rok	dle potřeby	2 krát do roka	NE
Bohdašín	kontejnery	svozová firma	2krát do roka	kontejner - průběžně vyvázejí	kontejner - kov, plasty, sklo, směsný komunální odpad.	NE	hasiči - sběrné místo	NE	NE
Bystré	traktor a kontejnery	svozová firma	2krát do roka	popelnice - ve stanovených časových intervalech (svozové dny)	kontejner na plasty, oblečení, baterie, sklo.	NE	do velkého kontejneru a vyvázejí dle potřeby	NE	NE
České Meziříčí	do konce roku 2014 z 90% dotace budou zakupovat auto se 4 kontejnery a drtič na větve o průměru 16 cm.	svozová firma Marius Pederson a.s. jednou za 14 dní.	2krát do roka	1 velký kontejner a průběžně ho vyvázejí	NE	NE	NE	lidé převážně využívají ve svých zahradách	NE
Deštné v Orlických horách	kontejnery, traktor, motorová pila	svozová firma	2krát do roka	sběrné místo - kdykoli	sběrné místo (popelnice, pytle)	sběrné místo kdykoli	sběrné místo	lidé převážně využívají ve svých zahradách	NE

Dobré	kontejnery, motorové pily	svozová firma	2krát do roka	velkoobjemový kontejner - vyváží se 2krát do roka	kontejner - papír, sklo, plasty, malé baterie - vyvážejí dle potřeby	mají 4 velkoobjemové kontejnery na objemný odpad, bioodpad neřeší	mají na starosti hasiči	NE	NE
Dobruška	traktor, lis na plnění vaků, drtič, štěpkovač, motorová pila	svozová firma	2krát do roka	sběrný dvůr - 3krát týdně otevřeno	kontejner na sklo - bílé a barevné, plast, papír, textil	velkoobjemný - do sběrného dvora. Bioodpad - komunitní kompostárna	sběrný dvůr, soukromá sběrna surovin	z dotace byly zapůjčeny do domácností - rodinných domků (cca 500 ks) kompostéry	kompostárna
Dobřany	NE	svozová firma	2krát do roka	NE, pouze popelnice 1 ročně	kontejner - plast, sklo - barevné a čiré	bioodpad - NE, velkoobjemový odpad - jednou ročně	jednou ročně do kontejnerů	NE	NE
Chlístov	malý zahradní traktůrek, křovinořez a hasiči mají elektrickou pilu.	svozová firma	2krát do roka	popelnice - jednou za 14 dní	plasty a barevné sklo - 1 za 14 dní	NE	NE	lidé převážně využívají ve svých zahradách	NE
Janov	mají jeden kontejner 1 1100 litrů	obec si zajišťuje část tříděného odpadu - mají 2 kontejnery - Tis a Janov.	2krát do roka	popelnice - dle potřeby (cca 1 za 14 dní)	papír, sklo, plasty	mají v obci (u OÚ) kompost nebo po domluvě s družstvem	sběrné místo - zajišťují hasiči	lidé převážně využívají ve svých zahradách, po domluvě s družstvem nebo u OÚ	NE
Kounov	mají traktor, kontejner, motorovou pilu. Chtějí svozový vůz (nyní probíhá výběrové řízení)	svozová firma	2krát do roka	sběrný dvůr - kontejner nebo popelnice a to vyváží Marius Pedersen	kontejner na plasty, papír a barevné a čiré sklo	mají jeden velkoobjemový kontejner ve sběrném dvoře	sběrný dvůr a vyvážejí si to sami	NE - až bude svozový vůz, tak pak 1 kontejner v každé části obce	NE - až bude svozový vůz, tak pak 1 kontejner v každé části obce
Králova Lhota	kontejner, svozový vlek, motorová pila	svozová firma	2krát do roka	popelnice	kontejnar - plast, papír, sklo, tetrapack	NE	NE	NE	NE

Mokré	kontejnery, štěpkovač	svozová firma	2krát do roka	obyvatelé mají popelnice (v létě jednou za 14 dní a v zimě jednou za měsíc)	kontejner na sklo, plasty, tetrapack	NE	NE	NE	NE
Očelice	NE	svozová firma	2krát do roka	výjimečně (spíše sezónně)	kontejnery na plast, papír a sklo	NE	hasiči to mají na starost	NE	NE
Ohnišov	kontejnery, traktor	svozová firma	2krát do roka	dle potřeby - domluva s JZD	kontejnery na papír, plasty, oděvy	mají od životního prostředí povoleno, že to můžou dávat do komunálního odpadu	kontejner - dle potřeby	po domluvě s JZD	po domluvě s JZD
Olešnice v Orlických horách	traktor	svozová firma	2krát do roka	mají velký kontejner	kontejnery na plast, sklo	NE	hasiči to mají na starost	NE	NE
Opočno	nakladač, sekačka spider (multifunkční), traktor, multikára, svozový vůz, motorová pila, zametací vůz.	svozová firma	2krát do roka	2krát do roka - kontejner	kontejner - plasty, sklo, papír, elektroodpad, oděvy, oleje (tuky), bioodpad.	velkoobjemový komunální odpad - 2krát do roka (velký kontejner)	ve městě jsou sběrné suroviny	kontejner na bioodpad (v sezóně se vyváží každých 14 dní)	kontejner na bioodpad
Podbřezí	motorová pila	svozová firma	2krát do roka	popelnice a v nepřístupných místech velký kontejner	kontejner na plast (i pytlový sběr), sklo, papír, tetrapack (i pytlový sběr)	velký kontejner	do popelnic a svozová firma to vyváží dle potřeby	NE	NE
Pohoří	kontejner, motorová pila, kontejner na svozový vůz.	svozová firma	2krát do roka (svozová firma)	mají popelnice	kontejnery - plasty, papír, tetrapack, oděvy, barevné a čiré sklo.	bioodpad- velký kontejner	mají na starost hasiči	NE	NE
Přepychy	kontejner na sklo, traktor, svozový vůz	svozová firma	2krát do roka	kontejner na plasty, sklo a papír	vyvážejí to 2krát za rok s nebezpečným odpadem	mají na to kontejner a vyvážejí dle potřeby	mají kontejner a vyvážejí dle potřeby	kontejner a jednou za 14 dní vyvážejí	kontejner a jednou za 14 dní vyvážejí

Rohenice	NE	svozová firma	2krát do roka	NE (obyvatelé mají svoje popelnice)	kontejner na plasty, bílé sklo, papír	NE	NE	NE	NE
Sedloňov	2 traktory, motorová pila, malý štěpkovač	svozová firma	2krát do roka	ANO, popelnice	kontejner na plast, sklo, baterie a papír	NE	sběrné místo a jednou za rok vyvážejí	NE	NE
Semechnice	traktor, svozový vůz	svozová firma	1krát za rok	NE	kontejnery na plast, sklo a papír	1 za rok velký kontejner	kontejner - vyvážejí dle potřeby (SOKOL)	NE	NE
Sněžné	NE	svozová firma	2krát do roka	popelnice	kontejner - plast, sklo, papír, tetrapack	kontejner	místní hasiči	NE	NE
Trnov	kontejnery	svozová firma	2krát do roka	popelnice (14denní vývoz)	sběrné místo - a tam mají kontejnery na plasty, sklo a papír	2 velké kontejnery (1 za rok vývoz)	mají to na starost hasiči	NE	NE
Val	kontejner	svozová firma	2krát do roka	popelnice	kontejner - sklo, plast, papír	velký kontejner na velkoobjemový odpad	místní hasiči	NE	NE

Zdroj: místní šetření

Tabulka 99: Koncová zařízení využívaná obcemi území ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	ODPADY, s.r.o.	Spáleniště 55	Dobruška	57627 1	Semechnice	S	provozují také sběrný dvůr v Solnici a v Rychnově nad Kněžnou s max. kapacitou 3000 t, průměrná využitá kapacita se pohybuje kolem 700 t ročně
2.	MP Centrum komplexního nakládání s odpady Křovice	Křovice	Dobruška	57627 1	všechny obce ORP Dobruška	S	

Zdroj: provozovatelé zařízení

Koncová zařízení v území ORP Dobruška jsou dvě – ODPADY, s.r.o., kam vozí odpady obec Semechnice a v Křovicích provozuje Marius Pedersen a.s. Centrum komplexního nakládání s odpady, které využívají všechny obce ORP Dobruška.

V ORP Dobruška v současné **době není žádná třídící linka**. Nejbližší provozuje firma Marius Pedersen a.s. u Broumova (zde je kapacita cca 400 t) a v Předměřicích. Od konce roku 2014 by se měla uvést alespoň ve zkušební provoz třídící linka v Rychnovku u Jaroměře, kde bude kapacita 8 000 t na dvou-směnný provoz, bude sloužit jak pro oblast Náchodska, Trutnovska, tak i Rychnovska.

Přítomnost třídící linky v blízkosti území má pro obce velký význam, a to z hlediska úpravy odpadů k jejich dalšímu využití. Z hlediska provozních nákladů je nutno dimenzovat třídící linku pro obsluhu většího území (především většího počtu obyvatel), než je území ORP. Rentabilní se jeví zařízení dimenzovaná pro spádovou oblast 70-100 tisíc obyvatel (Zdroj: Strategie rozvoje odpadového hospodářství měst a obcí ČR, aktualizace 2011 (SMO ČR)).

Tabulka 100: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Kompostárna Křovice Marius Pedersen a. s.	Křovice	Dobruška	576271	5 000	4 500	S	Kapacita je 5 000 t/rok.
2.	Komunitní kompostárna Dobruška, Technické služby Dobruška	Čs. odboje 312	Dobruška	576271	1 500	1 200	OK	.
3.	VOSPOL, spol. s r. o.	Přepychy 80	Přepychy	576689	2 500	2 000	S	Projektovaná kapacita je 2 500 t/rok.

Zdroj: provozovatelé zařízení

Komunitní kompostárna v Dobrušce nemá povolení ze zákona o nakládání s odpady. Byla zřízena městem Dobruška, aby se **předešlo vzniku BRO**. Pracuje tedy s biologicky rozložitelným materiálem, který vzniká při údržbě městské zeleně a při těžbě dřeva ve městě. Část materiálu je od místních občanů. Vzniklý kompost plánuje město využít na úpravu městské zeleně. Projektovaná kapacita je 1 500 t/rok. **Další kompostárny jsou v Křovicích a v Přepychách.** V Dlouhé Vsi u Rychnova nad Kněžnou je bioplynová stanice.

V malých obcích většinou problémy s biologicky rozložitelným odpadem nemají, ve větších obcích však už na tento problém poukazují a vedení obcí si uvědomuje, že do budoucna bude muset tento problém řešit, aby nedocházelo ke vzniku černých skládek, a také aby se snížilo množství smíšeného komunálního odpadu, protože velká část biologicky rozložitelného odpadu končí právě v něm.

Problematika se váže na Operační program životní prostředí 2014-2020, prioritní osa 3, specifické cíle - zvýšit předcházení vzniku odpadů, zvýšit celkovou úroveň materiálového využití odpad, resp. úroveň recyklace, snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení.

Tabulka 101: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Prostor pro Vaše případné poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	Bioplynová stanice BPS, ZEA Rychnovsko a. s.	Dlouhá Ves 103	Dlouhá Ves u Rychnova nad Kněžnou	576069	5 500	4 800	S	Plynování biomasy, Projektovaná kapacita 5 500 t/rok.
2	Nové Město nad Metují	nám. Republiky 6	Nové město nad Metují	574279	600	400	O	Pravidelný sběr BRKO (jaro - podzim), celkem cca. 400 t.

Zdroj: provozovatelé zařízení

V blízkosti ORP Dobruška je **bioplynová stanice v Dlouhé Vsi u Rychnova nad Kněžnou**, která je ale zemědělského typu a nedají se zde likvidovat opady z domácností.

Z hlediska zařízení pro nakládání s BRKO mají význam kompostárny, které jsou schopny zpracovat vyříděné bioodpady od obcí (především rostlinné zbytky z domácností a z údržby zahrad) a dále bioodpady z údržby veřejné zeleně. Komunitní/obecní kompostárna není zařízením pro nakládání s odpady ve smyslu zákona o odpadech a nemůže sloužit více než jedné obci (plyne ze zákona o odpadech, více v metodickém návodu MŽP dostupném na http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4045843, kapitola 11., bod 3). Nicméně může být pro některé obce vhodným řešením.

Zemědělské bioplynové stanice většinou nemohou přijímat odpady z komunální sféry, zpracovávají pouze zemědělské odpady, tudíž nejsou prvkem, který lze využít v odpadovém hospodářství obcí.

Tabulka 102: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP Dobruška), současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Marius Peder-sen	Křovice	Dobruška	576271	všechny obce ORP Dobruška	S
2.	Komunitní kompostárna Dobruška, Technické	Čs. odboje 312	Dobruška	576271	Dobruška	O

	služby Dobruška					
3.	VOSPOL, spol. s r. o.	Přepychy 80	Přepychy	576689	Přepychy	S

Zdroj: provozovatelé zařízení

Koncovým zařízením pro nakládání s BRO v území ORP Dobruška kompostárna v Dobrušce, kterou provozuje firma Marius Pedersen a.s., dále město Dobruška zajišťuje pro své občany komunitní kompostování a v Přepychách sídlí firma VOSPOL, spol. s r.o., která provozuje kompostárnu.

Tabulka 103: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1.	Fakultní nemocnice Hradec Králové	Sokolská 581	Hradec Králové	569810	1 000	1 000	NO	O	Spalovna NO a kotelna. Spalování infekčního materiálu pouze pro potřeby nemocnice.
2.	Oblastní nemocnice Trutnov a. s.	Maxima Gorkého 77	Trutnov	279025	160	115	OO	O	1) Spalovna má plánovanou (původní) kapacitu 50kg za 1hod. Za jednu směnu cca 500kg, za rok 160 tun. 2) Současná kapacita je 350kg za jednu směnu. Za rok cca 115 tun. Je to způsobeno stářím spalovny, jejím opotřebením a opravami. Provoz však probíhá naprosto nezávadně při dodržování emisních limitů stanovených zákonem. 3) Spalovna spaluje pouze zdravotní odpady, a to jak od samotné nemocnice, tak od lékařů, hospiců, ordinací apod.

Zdroj: provozovatelé zařízení

Přímo v území ORP Dobruška se **žádné spalovny odpadů nenacházejí**. Nejbližší jsou v nemocnicích v Trutnově a v Hradci Králové, které spalují zdravotnický materiál a získanou energii využívají pro vytápění vlastních budov.

Zařízení pro energetické využití odpadů má pro obce klíčový význam, a to proto, že tímto způsobem lze řešit nakládání se směsným komunálním odpadem, tedy jeho využití namísto skládkování. **Směsný komunální odpad je majoritní složkou v produkci odpadů obcí** a možný zákaz skládkování, který se objevil v připravované legislativě, by byl tímto způsobem řešitelný. ZEVO by však mělo být vzhledem k jeho náročnosti na financování velkokapacitním zařízením, které rozhodně nemůže sloužit pouze malému území s malým počtem obyvatel. Kapacity pro energetické využití odpadů by se měly pohybovat v hodnotách min. 90 tis. t/rok. Efektivní kapacity ZEVO se pohybují od 90 tis. t/rok a více. Spádová oblast musí mít stovky tisíc obyvatel. U menších zařízení je obtížné zajistit přijatelné náklady a stabilní provoz v průběhu roku tak, aby splňovala podmínky pro ZEVO. Je nutné se proto zamýšlet do budoucna nad efektivní dopravou odpadů (např. pomocí překládacích stanic).

Ze spaloven odpadů mají pro obce potenciální význam jen ty, určené pro spalování nebezpečných odpadů. Nebezpečných odpadů ale obce produkují minimum.

Tabulka 104: Sklárky odpadů provozované na území ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Marius Pedersen	Křovice	Dobruška	576271	OO	v provozu	S	o dalším rozšíření sklárky se bude rozhodovat v rámci ÚP Dobruška, v současné době kapacita sklárky na cca 4 roky, provozní projektovaná kapacita 734 000 m ³ , ukončení sklárky v roce 2099

Zdroj: provozovatelé zařízení

Tabulka 105: Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Obec Potštejn	Lázeňská 93	Potštejn	576671	OO	v provozu	O	zařízení S-003, projektovaná kapacita 21 220 m ³
2.	Společnost Horní Labe a.s. - sklárka Kryblice II	Bohuslavice 226	Trutnov	579025	OO	v provozu	S	provozní kapacita 1 609 240 m ³ , ukončení sklárky v roce 2027
3.	EKOLA České Libchavy s.r.o.	České Libchavy 172	České Libchavy	580058	OO	v provozu	S	V roce 2014 bude dokončeno skládkování ve 4. etapě sklárky a zprovozněna nová 5. etapa. Společnost pro další rozvojové aktivity areálu sklárky vlastní cca 16 ha pozemků - předpokládaná budoucí kapacita sklárky je 2000000 m ³ odpadu, tj. při současném množství ukládaných odpadů cca na 40 let.

Zdroj: provozovatelé zařízení

Sklárky odpadů jsou velmi důležitým prvkem v systému nakládání s odpady. Dochází na nich k odstraňování téměř veškerého směsného komunálního odpadu, který tvoří ze 70 % právě odpad původem z obcí. **Skládkování je nejrozšířenější způsob nakládání se směsným komunálním odpadem** zvláště proto, že v ČR dosud nejsou dostatečné kapacity k jiným způsobům nakládání s ním.

Tabulka 106: Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného v ORP Dobruška), současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Marius Pedersen a.s.	Křovice	Dobruška	576271	všechny obce ORP Dobruška	S

Zdroj: místní šetření

Tabulka 107: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP Dobruška a v blízkosti území ORP Dobruška, současný stav

č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	PANAM, spol. s r.o.	Doly 423	Dobruška	576271	demontáž a sběr autovraků	S	průměrná využitá kapacita 100 t
2.	EKOLA České Libchavy s.r.o.	České Libchavy 172	České Libchavy	580058	zpracování, likvidace a recyklace odpadů	S	
3.	Podorlická skládková společnost s.r.o.	Na Rybníku 385	Nové Město nad Metují	574279	zpracování odpadu, skládání, kompostování	S	
4.	RECO, spol. s r.o.	Zahradní 25	Rokytnice v Orlických horách	576701	drcení, třídění	S	drtící linka na pryž
5.	Stavostroj, a.s.	Náchodská	Nové Město nad Metují	574279	nakládání s NO trafo a kondenzátory	S	neutralizační stanice, demulgační stanice
6.	ZD Orlice	Lipská 251	Týniště nad Orlicí	576859	drcení odpadních plastů PP, PE	S	volná kapacita

Zdroj: provozovatelé zařízení

Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška se nachází **skládku v Křovicích u Dobrušky. Jejím majitelem je firma Marius Pedersen.** Dle informací zjištěných od zástupce firmy je její kapacita cca na 4 roky. Její rozšíření se bude projednávat v rámci územního plánování města Dobrušky. Marius Pedersen ale vlastní v oblasti Trutnovsko - Rychnovsko ještě další dvě skládky - v Českých Libchavách a v Kryblicích u Trutnova, takže jsou schopni kapacitu skládky ponížít tím, že budou více vyvážet na ostatní dvě skládky a tím by se životnost skládky v Křovicích prodloužila. Navíc by v roce 2024 nebo 2025 mělo dojít ke značnému omezení skládkování (vyvážení nezpracovaného odpadu). Zatím je vyvíjen tlak na tvorbu spaloven, ale také nejsou vypsány žádné dotační tituly na jejich výstavbu či dokončení realizace, takže je toto téma zatím otevřené.

Sběr kovů

V současné době neprobíhá v obcích ORP Dobruška sběr kovů v pěti obcích. Ostatní řeší sběr většinou prostřednictvím hasičů, případně sběrných míst. V Opočně a Dobrušce jsou výkupny kovů.

Kovy z komunální sféry mají 2 hlavní zdroje:

- z provozu domácností (drobný kovový odpad (konzervy (potraviny, krmivo pro zvířata), plechovky (nápojové, barvy, spreje, tuby), dosloužilé vybavení domácnosti (hrnce, nůžky, malé kovové konstrukční prvky)).
- z rekonstrukcí domácností včetně objemných odpadů (např. vany, kola, kamna, pletiva apod.).

Z hlediska občana by měl být systém sběru schopen zajistit odkládání jak kovových odpadů z běžného provozu domácností, tak ale kovových odpadů vzniklých při rekonstrukcích či obnově vybavení domácností. Specifické řešení budou vyžadovat oblasti s velkým výskytem rekreantů a návštěvníků, konzumujících větší množství nápojů a potravin z plechovek a konzerv.

Samostatnou kapitolou je zhodnocení smysluplnosti odděleného sběru drobného kovového odpadu v lokalitách, kde směsný komunální odpad energeticky využíván, a tudíž je zajištěna následná magnetická separace železných kovů či separace nemagnetických kovů ze škváry.

Z výše uvedeného vyplývá, že v případě omezení výkup kovů budou hrát klíčovou roli sběrné dvory, kde bude moci občan odložit veškerý kovový odpad včetně kovů z obnovy a rekonstrukce domácností.

Doplňující informace - černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP Dobruška

V současné době jsou **evidována v Národní inventarizaci kontaminovaných míst** (<http://kontaminace.cenia.cz/>) **následující místa:** Domašín - skládka, Domašín - skládka Brtva, Opočno - V třešinkách, DUO spol. s r.o. Opočno, Kamenice - Dubina, Chlístov - Kašparův lom, Cihelna Křovice, Deštné v Orlických horách - Na křižovatce, Bystré - Ve farském lese. Černá skládka se nachází v Českém Meziříčí - dům a jeho okolí na křižovatce ulic Osvobození a Podhořská. Zde je problém nejen s černou skládkou, ale také se spalováním plastů, v minulosti zde došlo také k požáru. Možným řešením problému je vyklizení místa na náklady obce nebo přistavení kontejneru. V tomto případě není zaručená spolupráce od nepřízpůsobivých občanů, kteří dům obývají.

Tato problematika má vazbu na Operační program životní prostředí 2014-2020, prioritní osa 3, specifický cíl 3 - Odstranit nepovolené skládky a rekultivovat staré skládky, Odstranit a inventarizovat ekologické zátěže. V rámci minulého programového období (2008-2010) byla úspěšně odstraněna a revitalizována nepovolená skládka odpadu v Olešnici v Orlických horách - Kutlu. Finančním zdrojem byl Operační program přeshraniční spolupráce CZ-PL.

Tabulka 108: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	25 484,52	19 855,14	18 499,14	17 576,28	18 879,84	26 452,12
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 386,77	1 039,72	909,72	712,88	761,90	868,93
Celková produkce (OO a NO)	27 018,05	20 894,87	19 408,85	18 289,16	19 641,73	27 321,05

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Z dostupných dat je možné zjistit, že v SO ORP Dobruška podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů za období 2008-2012 má rostoucí tendenci, zatímco podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů má ve sledovaném období tendenci klesající. Zatímco podíl ostatních odpadů na celkové produkci v roce 2012 oproti údajům z roku 2008 narostl o 1,8 %, podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů v roce 2012 poklesl o 1,8 % oproti údajům uvedeným v roce 2008. Měrná produkce ostatních odpadů na obyvatele v letech 2008-2010 postupně klesá, v roce 2011 již roste a v roce 2012 dochází ke značnému nárůstu produkce ostatních odpadů o 367,43 [kg/obyv.⁻¹] oproti předchozímu roku. Měrná produkce nebezpečných odpadů na obyvatele v letech 2008-2010 klesá (o 16,36 [kg/obyv.⁻¹], naopak v letech 2011-2012 roste (o 7,36 [kg/obyv.⁻¹] oproti údajům uvedeným v roce 2010). Podíl měrné produkce nebezpečného odpadu vzhledem k datové základně z roku 2000 v letech 2008-2010 postupně klesá (o 5,45 %), v následujících letech již roste (o 2,45 % oproti údajům z roku 2010). Obdobný trend je možné sledovat i ve vývoji změny měrné produkce nebezpečného odpadu oproti datové základně z roku 2000, přičemž změna měrné produkce nebezpečného odpadu oproti datové základně z roku 2000 je v každém roce alespoň o – 82 %. V letech 2008-2010 se tedy dařilo snižovat produkci nebezpečných odpadů, ovšem v následujících letech již produkce nebezpečného odpadu opět roste. Ve srovnání s rokem 2000 se podařilo v roce 2010 snížit měrnou produkci nebezpečného odpadu o více než 20 %, ovšem nedaří se plnit předpoklad dalšího snižování, neboť dle získaných údajů od roku 2010 měrná produkce nebezpečného odpadu opět roste (více viz tab. č. 121 a graf č. 18).

Tabulka 109: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Dobruška	20 293	395,71	19,50	9 442,98	465,33	9 838,69	484,83
Královéhradecký kraj	552 946	6 848,02	12,38	256 859,01	464,53	263 707,03	476,91

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 36 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 45,5 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 64 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právními osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce těchto subjektů. Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Královéhradecký kraj vykazuje ORP vyšší měrnou produkci nebezpečných odpadů a vyšší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje nad průměrnou hodnotou za kraj.

V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 7,36 kg vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 57,98 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tabulka 110: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	68,37	48,55	37,73	1 286,88	1 222,12
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	5,73	1,09	0,05	0,01	0,03
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	5,14	3,96	20,02	0,09	15,87

05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,25	0,00	14,14	0,39	0,00
06	Odpady z anorganických chemických procesů	74,52	73,59	45,39	42,49	53,80
07	Odpady z organických chemických procesů	11,15	1,81	0,22	1,31	2,82
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	6,51	5,89	3,81	4,69	4,57
09	Odpady z fotografického průmyslu	2,13	1,66	3,50	1,74	1,39
10	Odpady z tepelných procesů	29,99	41,87	27,45	41,39	31,45
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	14,99	21,21	16,45	27,35	35,47
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	756,75	518,86	536,00	486,84	599,69
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	26,79	46,55	41,32	34,60	36,76
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	4,88	4,78	3,46	4,61	3,35
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	1 206,96	1 197,74	1 078,01	1 199,43	1 448,34
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	338,64	302,31	317,18	191,72	262,86
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	8 443,51	8 078,35	6 087,32	6 724,87	13 685,12
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	36,82	23,48	39,65	33,10	46,29

19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	2 176,66	1 494,78	2 366,48	1 747,17	1 731,81
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	7 685,08	7 542,37	7 650,98	7 813,07	8 139,29
Celková produkce odpadů [t]		20 894,87	19 408,85	18 289,16	19 641,73	27 321,05

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

V SO ORP Dobruška byla v roce 2012 nejvíce zastoupena skupina odpadů číslo 17 Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst), jejíž produkce činila 13 685,1189 tun. Jednoznačnou příčinou vzniku této skupiny odpadů je velký počet stavebních firem, které na SO ORP působí a při jejichž činnosti právě tento odpad vzniká. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou je skupina 20 Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru, jejíž produkce byla 8 139,287414 tun. Je logické, že tato odpadová skupina bude patřit mezi nejvíce zastoupené, neboť tento odpad je produkován každou domácností v území. Třetí nejvíce zastoupenou skupinou byla skupina 19 Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely, která měla produkci 1 731,812 tun. Kanalizační systém zakončený čistírnou odpadních vod má 9 obcí (Deštné v Orlických horách, Dobruška, Kounov, Mokré, Olešnice v Orlických horách, Opočno, Podbřezí, Pohorčí, Rohenice). V ostatním území jsou technicky nevyhovující obecní stokové systémy nebo jsou odpadní vody čištěny prostřednictvím individuálních zařízení – domovní čistírny odpadních vod, biologické septiky, bezodtokové jímky apod. Čtvrtou nejvíce zastoupenou skupinou byla identifikována skupina 15 Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené, jejíž produkce v roce 2012 činila 1 448,339215 tun. Zastoupení této skupiny je způsobeno tím, že došlo k rozvoji malého a středního podnikání ve strojírenském a zpracovatelském průmyslu, a také služeb, které jsou často spojeny se vzrůstajícím cestovním ruchem. Jako pátá nejvíce zastoupená skupina odpadů byla označena skupina 02 Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin, která měla produkci 1 222,123 tun. Jelikož zemědělská půda zabírá 62,7 % území a zalesnění je v rámci kraje podprůměrné (28,8 %), je nasnadě, že tato skupina odpadů patří mezi 5 nejvíce zastoupených.

Skupina 01 – Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene a skupina 50 – Odpady vzniklé z elektroodpadů se řeší mimo území ORP Dobruška. Z Informačního systému odpadového hospodářství bylo zjištěno, že tyto skupiny odpadu v území ORP Dobruška nevznikají.

Tabulka 111: Celková produkce odpadů na území ORP Dobruška (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	20 894,87	19 408,85	18 289,16	19 641,73	27 321,05
Celková produkce KO	8 873,63	8 728,30	8 715,81	8 997,26	9 574,96
Celková produkce SKO	5 981,81	6 037,76	5 444,30	6 389,31	6 914,98

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytríděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytríděných odpadů a nad vybranými daty, např. o smíšeném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Z dostupných dat je zřejmé, že v SO ORP Dobruška v letech 2008 - 2010 docházelo k postupnému zvyšování podílu komunálního odpadu na celkové produkci odpadu (o 5,19 %), zatímco v letech následujících došlo ke snižování podílu komunálního odpadu na celkové produkci odpadu (oproti roku 2010 byl v roce 2012 zaznamenán pokles o 12,61 %). Podíl směsného komunálního odpadu na produkci komunálního odpadu v roce 2009 oproti předchozímu roku vzrostl o 1,76 %, zatímco v roce 2010 oproti roku 2009 poklesl o 6,71 %. V následujících letech 2011 a 2012 došlo k nárůstu podílu směsného komunálního odpadu na produkci komunálního odpadu, přičemž oproti roku 2010 vzrostl podíl v roce 2012 o 9,76 %. Měrná produkce komunálního odpadu v letech 2008-2010 klesá (o 8,8 [kg/obyv.⁻¹], zatímco poté je zaznamenán nárůst (v roce 2012 oproti údajům z roku 2010 o 38,35 [kg/obyv.⁻¹]). Měrná produkce směsného komunálního odpadu v roce 2009 oproti předchozímu roku o 2,96 [kg/obyv.⁻¹], v roce 2010 naopak oproti roku 2009 poklesla o 30,33 [kg/obyv.⁻¹]. V následujících dvou letech již byl zaznamenán poměrně značný nárůst měrné produkce směsného komunálního odpadu (oproti údajům z roku 2010 došlo v roce 2012 k nárůstu o 69,98 [kg/obyv.⁻¹]). V souladu s cílem POH se v letech 2008-2010 dařilo snižovat měrnou produkci komunálního odpadu, ovšem v následujících letech již byl zaznamenán nárůst. I měrná produkce směsného komunálního odpadu v letech 2011 a 2012 zaznamenává nárůst, který je oproti údajům z roku 2010 poměrně značný. V posledních dvou sledovaných letech se tedy cíl POH snižovat měrnou produkci odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu, nedaří plnit (více viz tab. č. 123).

Tabulka 112: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Dobruška	20 293	6 999,73	344,93	5 166,55	254,60	251,87
Královéhradecký kraj	552 946	181 948,86	329,05	107 270,83	194,00	200,74

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 73 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 74,71 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 27 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu. Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší.

V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 24,67 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 44,35 kg vyšší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se

liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Celková produkce KO na území ORP Dobruška za období 2008-2012 podrobně

Nejvíce zastoupeným druhem odpadu na SO ORP Dobruška je Směsný komunální odpad, jehož produkce v roce 2012 činila 6 914,980886 tun. Směsným komunálním odpadem je veškerý komunální odpad, který zbude po vytrídění a patří do popelnice. Proto je logické, že zastoupení tohoto druhu odpadu je největší, neboť je produkován prakticky každou domácností. Druhým nejvíce zastoupeným druhem odpadu je Biologicky rozložitelný odpad (BRKO), kterého bylo v roce 2012 vyprodukováno 641,787 tun. Vzhledem k tomu, že tento druh odpadu v sobě zahrnuje např. potraviny či odpad ze zeleně, je nasnadě, že je produkován početnou skupinou a tudíž jeho zastoupení je velké. Třetím nejvíce zastoupeným druhem odpadu byly v roce 2012 Papírové a lepenkové obaly, jejichž produkce činila 501,5938 tun. Zejména papírové obaly jsou každodenně spotřebovávány v domácnostech, a proto zastoupení tohoto druhu odpadu v tomto výčtu není překvapivé. Jako čtvrtý nejvíce zastoupený druh odpadu byl identifikován Objemný odpad, jehož bylo v roce 2012 vyprodukováno 354,54 tun. Do objemného odpadu lze zařadit např. nábytek, koberce, linolea a další a tento druh odpadu by měl skončit ve sběrném dvoře. Ani zde není překvapivé, že produkce tohoto druhu odpadu patří mezi 5 druhů odpadů s největším množstevním zastoupením na území ORP Dobruška, neboť v území je rozvinutá zástavba. Pátým nejvíce zastoupeným druhem odpadu byly identifikovány Plastové obaly, jejichž produkce v roce 2012 činila 347,412015 tun. Jedná se o využitelný odpad, který by měl skončit v barevných kontejnerech a který je produkován prakticky v každé domácnosti (více viz tab. č. 122 a graf č. 19).

Tabulka 113: Separovaný sběr odpadů na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	629,51	458,94	432,56	444,49	588,88
Sklo	150107, 200102	328,33	291,27	265,94	284,65	334,67
Plast	150102, 200139	261,29	290,23	275,13	288,37	354,95
Nápojové kartony	150105	1,59	2,54	5,44	9,90	11,13
Celkem separovaný sběr		1 220,71	1 042,98	979,07	1 027,41	1 289,63

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Převažující složkou separovaného odpadu na SO ORP Dobruška je papír, za kterým s odstupem následuje plast a sklo. Nápojové kartony představují pouze malé množství. Kromě těchto základních druhů je možné v území najít kontejnery na textil, který je i případně možno odevzdat v rámci sbírek jednotlivých charit. Dále v území najdeme speciální schránky na sběr elektrozařízení vč. použitých baterií. Kovy je možné odvézt do kovošrotů, jejichž vzdálenost je dobře dostupná. V několika obcích místní sbory dobrovolných hasičů provádějí každoroční sběr železa. Obdobně jako u předchozích tabulek v letech 2008-2010 docházelo k postupnému snižování celkové produkce separovaného sběru odpadů (o 241,64 tun), zatímco v letech 2011 a 2012 byl zaznamenán nárůst (v roce 2012 oproti údajům z roku 2010 o 310,56 tun). Tento trend je možný sledovat v produkci papíru a skla. U plastů v roce 2009 došlo oproti předchozímu roku k navýšení produkce o 28,94 tun, v roce 2010 došlo oproti roku

2009 k poklesu o 15,1 tuny. Poté již dochází k nárůstu produkce plastů, která v roce 2012 oproti údajům z roku 2010 vzrostla o 79,82 tun. Produkce nápojových kartónů trvale roste, oproti údajům z roku 2008 v roce 2012 narostla o 9,54 tun. V posledních letech se celková produkce sběru separovaného odpadu zvyšuje a dá se říci, že se zvyšuje i podíl jednotlivých vytríděných složek komunálního odpadu na celkové produkci. To je patrné zejména z nárůstu podílu sběru nápojových kartónů. Ze znalosti území lze říci, že lidé se s postupem času naučili využívat kontejnery na separovaný sběr odpadů a odpad se v rámci možností snaží třídít (více viz tab. č. 124 a graf č. 20).

Tabulka 114: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Dobruška	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	20 293	364,04	17,94	26,69
Plast	(150102, 200139)		301,68	14,87	12,77
Sklo	(150107, 200102)		288,96	14,24	12,78
Nápojové kartony	(150105)		11,13	0,55	0,37
Kovy	(200140, 150104)		175,15	8,63	47,95

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH).

Produkce papíru od obcí tvoří 61,81 %, produkce skla tvoří 86,34 %, produkce plastů tvoří 85 % a produkce nápojových kartónů tvoří 100 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytríděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí (zejména obalové odpady).

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartónů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za ORP vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší u papíru a kovů a vyšší skla, plastů a nápojových kartónů. Průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,8 kg/obyv., skla 10,97 kg/obyv., plastů 9,72 kg/obyv., nápojových kartónů 0,32 kg/obyv. a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni.

Tabulka 115: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Královéhradecký kraj	16,59	12,61	12,64	0,49	24,26	66,61
(0 až 500 obyv. včetně)	6,33	14,33	14,70	0,54	3,77	39,66
(501 až 1000 obyv. včetně)	8,88	14,48	14,90	0,54	4,24	43,05
(1001 až 4000 obyv. včetně)	11,44	12,88	12,91	0,43	7,41	45,08
(4001 až 10000 obyv. včetně)	21,31	13,53	13,35	0,55	45,44	94,18
(10001 až 20000 obyv. včetně)	26,06	12,35	12,04	0,61	55,80	106,86
(20001 až 50000 obyv. včetně)	18,74	7,67	9,04	0,32	49,30	85,06
(50001 až 100000 obyv. včetně)	20,08	11,73	11,06	0,43	5,85	49,15
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Královéhradeckém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel. Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 10 001 do 20 000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídají v ORP žádné obce. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 111 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji vyšší, přičemž hustota sběrné sítě v Královéhradeckém kraji je 122 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Jaroměř) vykazuje ORP Dobruška nižší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je průměrná.

Tabulka 116: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množství nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad). K tabulce se vztahuje graf č. 20.

Katalogové číslo od- padu	Název druhu biologicky rozloži- telného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
170201	Dřevo	1410,75	1140,81	2100,36	1444,58	1198,02
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	0,00	0,00	0,00	1232,50	1138,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad	504,69	714,96	479,23	372,19	641,79

190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	574,00	118,50	137,13	159,94	249,67
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	0,00	0,00	0,00	0,00	23,70

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Nejvíce zastoupeným druhem biologicky rozložitelného odpadu na území SO ORP Dobruška je **Dřevo**. Produkce odpadu ze dřeva v roce 2009 oproti předchozímu roku poklesla o 269,94 tun, v roce 2010 oproti údajům z roku 2009 narostla skokově o 959,55 tun, ale v roce 2011 poklesla o 655,78 tun. V posledním sledovaném roce produkce BRO ze dřeva oproti údajům z roku 2011 poklesla 246,56 tun. **Druhým nejpočetnějším** druhem biologicky rozložitelného odpadu je **Zvířecí trus, moč a hnůj** (včetně znečištění slámy), kapalně odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku, jehož produkce byla v letech 2008-2010 nulová. V roce 2011 bylo vyprodukováno 1 232,5 tun tohoto odpadu a v roce 2012 došlo k poklesu produkce oproti roku 2011 o 94,5 tun. Třetím identifikovaným druhem je Biologicky rozložitelný odpad, jehož produkce v roce 2009 vzrostla oproti předchozímu roku o 210,27 tun. V roce 2010 došlo k poklesu produkce tohoto druhu odpadu oproti roku 2009 o 235,73 tun a trend poklesu pokračoval i v roce 2011, kdy byl oproti roku 2010 zaznamenán pokles produkce o 107,04 tun. V posledním sledovaném roce došlo oproti předchozímu roku k nárůstu produkce biologicky rozložitelného odpadu o 269,6 tun. Dalším nejvíce zastoupeným druhem biologicky rozložitelného odpadu jsou Kaly z čištění komunálních odpadních vod, jejichž produkce v roce 2009 razantně poklesla oproti roku 2008 a to o 455,5 tun. Od té doby je možné v každém sledovaném roce zaznamenat nárůst produkce tohoto druhu BRO, přičemž oproti roku 2009 produkce v roce 2012 narostla o 131,17 tun. Posledním z pěti nejvíce zastoupených druhů biologického odpadu je Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky, jejíž produkce v letech 2008-2011 vykazovala nulové hodnoty, ovšem v sledovaném roce 2012 byla produkce tohoto druhu biologicky rozložitelného odpadu 23,7 tun. Dřevozpracující průmysl a výroba je na území poměrně hodně zastoupená a proto nepřekvapuje, že produkce tohoto druhu biologicky rozložitelného odpadu je největší. Zvířecí trus, moč a hnůj se v území vyskytuje zejména díky zemědělské živočišné výrobě. Biologicky rozložitelný odpad představuje především odpad ze zeleně a potravin. Kaly z čištění komunálních odpadních vod jsou nevyhnutelným odpadem, který vzniká při čištění odpadních vod a zastoupení tohoto druhu BRO v první pětce tak rovněž není nikterak překvapivé. Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky vzniká především v restauracích, kuchyních, výrobnách lahůdek a jiných podobných zařízeních. Jelikož se na území vyskytuje dostatečný počet těchto zařízení a provozoven, je logické, že tento druh biologicky rozložitelného odpadu je zde produkován. Celkové produkce BRO podrobně – viz tab. č. 125.

Tabulka 117: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	10 002,61	8 943,09	8 951,75	10 347,37	11 135,94
z toho celková produkce BRKO	7 048,12	7 196,23	6 296,95	7 056,08	8 002,95

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu v SO ORP Dobruška v roce 2009 oproti údajům z předchozího roku **poklesla o 1 059,52 tun**. V roce 2010 oproti údajům z roku 2009 celková produkce BRO mírně vzrostla o 8,66 tun. V následujících letech 2011 a 2012 je již možné sledovat nárůst celkové produkce biologicky rozložitelného odpadu, přičemž v roce 2012 celková produkce BRO oproti údajům z roku 2010 vzrostla o 2 184,19 tun. Z uvedených údajů je možné získat i informace o vývoji celkové produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu, která v roce 2009 oproti předchozímu roku vzrostla o 148,11 tun. Naopak oproti údajům z roku 2009 v roce 2010 celková produkce BRKO poklesla o 899,28 tun. Stejně jako u celkové produkce biologicky rozložitelného odpadu je i u celkové produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu v letech 2011 a 2012 vysledovat růst, který byl v roce 2012 oproti údajům z roku 2010 ve výši 1 706 tun. Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu v SO ORP v letech 2008 - 2010 postupně klesala, v roce 2010 byl pokles celkové produkce BRO oproti údajům z roku 2008 ve výši 53,33 [kg/obyv⁻¹]. Naopak v následujících dvou letech byl zaznamenán nárůst měrné produkce BRO, konkrétně v roce 2012 oproti údajům z roku 2010 ve výši 103,53 [kg/obyv⁻¹]. To podíl měrné produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu v roce 2009 oproti předchozímu roku vzrostl o 7,58 [kg/obyv⁻¹], zatímco v roce 2010 oproti údajům z roku 2009 poklesl o 45,69 [kg/obyv⁻¹]. V následujících letech 2011 a 2012 byl již zaznamenán růst podílu měrné produkce BRKO, konkrétně v roce 2012 vzrostl oproti údajům z roku 2010 o 81,18 [kg/obyv⁻¹]. Z uvedených údajů je tedy zřejmé, že celková produkce biologicky rozložitelného odpadu má od roku 2009 rostoucí tendenci, z čehož celková produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu každoročně roste až od roku 2010 (více viz tab. č. 126 a graf č. 22).

V tabulce č. 117 (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se o katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce č. 117 primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od za-

vedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Tabulka 118: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Dobruška	20 293	5 838,76	287,72	439,00	21,63
Královéhradecký kraj	552 946	132 609,18	239,82	4 923,83	8,90

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 52,43 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 47,57 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce. Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 0,43 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 491,47 kg vyšší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaveden ve městě Dobruška a obci Přepychy. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém zatím není zaveden v žádné obci.

Tabulka 119: Nakládání s odpady celkově na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difERENCE oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	17 345,89	22 671,36	24 038,69	31 987,79	24 037,97	25 082,46
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		64,20	108,50	123,85	174,90	122,38	91,81
	Celkem vybrané	17 170,52	22 671,36	24 038,69	31 987,79	24 037,97	25 082,46

	způsoby využití	Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		63,55	108,50	123,85	174,90	122,38	91,81
Celková produkce odpadů		27 018,05	20 894,87	19 408,85	18 289,16	19 641,73	27 321,05
Odstranění	Skládkování	115 236,47	47 443,00	41 787,29	47 859,37	52 033,11	52 227,52
	Spalování		0,25	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		47 443,25	41 787,29	47 859,37	52 033,11	52 227,52

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Materiálové využití způsobů nakládání s odpady v SO ORP Dobruška v letech 2008-2010 roste, přičemž v roce 2010 došlo oproti údajům z roku 2008 k nárůstu o 9 316,43 tun. V roce 2011 došlo oproti předchozímu roku k poklesu materiálového využití o 7 949,82 tun, zatímco v roce 2012 došlo oproti údajům z roku 2011 k nárůstu tohoto způsobu využití nakládání s odpady o 1 044,49 tun. Zatímco do roku 2010 rostl podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce (v roce 2010 oproti roku 2008 vzrostl o 66,4 %), od roku 2010 je možné sledovat pokles podílu materiálového využití odpadů z celkové produkce (v roce 2012 poklesl podíl o 83,09 % oproti údajům uvedeným v roce 2010).

Z Informačního systému odpadového hospodářství vyplynulo, že v území ORP Dobruška se část odpadů znovu materiálově využije a zbytek se uloží na skládku (více viz tab. č. 128 a graf č. 23).

Tabulka 120: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP Dobruška za období 2008-2012

K tabulce se vztahuje graf č. 24.

Hmotnostní ukazatelé a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 2000	Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012
			Nakládání s odpady [t]				
KO Využití	Materiálové využití	317,12	1 654,75	1 200,47	1 360,38	1 109,67	1 476,13
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓					
	5,13	18,65	13,75	15,61	12,33	15,42	
	Celkem vybrané způsoby využití	291,46	1 654,75	1 200,47	1 360,38	1 109,67	1 476,13
Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							
4,72	18,65	13,75	15,61	12,33	15,42		
Celková produkce KO [t]		6 179,22	8873,63	8728,30	8715,81	8997,26	9574,96
KO Odstranění	Skládkování		35 580,98	37 034,42	43 685,32	47 992,87	47 950,21
	Spalování		0,25	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způ-		35 581,23	37 034,42	43 685,32	47 992,87	47 950,21

	soby odstranění					
SKO Odstranění	Skládkování	31 159,29	32 327,34	38 928,86	43 207,44	42 676,69
	Celkem vybrané způsoby odstranění	31 159,29	32 327,34	38 928,86	43 207,44	42 676,69

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Celková produkce komunálního odpadu na území SO ORP Dobruška v letech 2008-2010 klesá, přičemž v roce 2010 byl pokles celkové produkce KO oproti údajům z roku 2008 ve výši 157,82 tun, ovšem v následujících letech byl zaznamenán nárůst celkové produkce komunálního odpadu, který v roce 2012 oproti údajům z roku 2010 činil 859,15 tun. **Hlavním způsobem odstranění komunálního i směsného komunálního odpadu** bylo ve správním obvodu obce s rozšířenou působností v sledovaném období **skládkování**, mimo to bylo v roce 2008 u komunálního odpadu identifikováno **spalování** ve výši 0,25 tuny, jinak jiné uvedené způsoby nakládání s odpady nebyly na území zjištěny. Vzhledem k tomu, že na území nebylo zjištěno energetické využití komunálního odpadu, je vývoj podílu materiálového využití komunálního odpadu z celkové produkce komunálního odpadu v procentním vyjádření shodný s podílem celkového využití komunálního odpadu z celkové produkce komunálního odpadu. V roce 2009 došlo k poklesu podílu oproti předchozímu roku o 4,9 %, v roce 2010 došlo oproti údajům z roku 2009 k procentnímu zvýšení podílu o 1,86 %, zatímco v následujícím roce došlo opět k poklesu oproti roku 2010 o 3,28 %. V posledním sledovaném roce byl identifikován nárůst podílu oproti údajům z roku 2011 o 3,09 %. Změna materiálového využití komunálního odpadu oproti datové základně v roce 2000 byla v roce 2008 ve výši + 421,8 %, v roce 2009 ve výši + 278,55 %, v roce 2010 ve výši + 328,98 %, v roce 2011 ve výši + 249,92 % a v posledním sledovaném roce 2012 ve výši + 365,48 %.

Informační systém odpadového hospodářství ukázal, že SKO z území se dál již nevyužívá a odstraňuje se pouze skládkováním přímo v ORP Dobruška. Informační systém odpadového hospodářství ukázal, že SKO z území se dál již nevyužívá a odstraňuje se pouze skládkováním přímo v ORP Dobruška. Právě SKO je nejvíce zastoupeným druhem odpadu, který se skládá. V roce 2013 bylo v řešeném území uloženo na skládku 43 275 t. Objemného odpadu se uložilo 3 056 t a směsných obalů 1 255 t. Ostatní odpady vhodné ke skládkování dosáhly nižších hodnot.

Celkové nakládání s odpadem viz tab. č. 128.

Tabulka 121: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	6,74
		Odstranění	65,57	58,80	97,31	35,51	32,79
Sklo	150107, 200102	Odstranění	0,40	0,00	0,03	3,42	7,64
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	75,25	0,00	0,00	0,00	428,87
		Odstranění	63,46	58,71	73,48	47,69	18,46

Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	435,61
		Odstranění	350,05	285,52	166,91	145,78	81,04

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Nejvíce využívanou komoditou na území ORP Dobruška jsou plasty, které se dále materiálově využívají. Materiálové využití je nejvíce využívanou metodou nakládání se separovaným odpadem.

Při nakládání se separovaným sběrem byly v SO ORP Dobruška identifikovány čtyři druhy tříděného odpadu: papír, sklo, plast a nápojové kartony. Nakládání se separovanými odpady se řeší i mimo ORP Dobruška. Kam směřují z území jednotlivé komodity je uvedeno v následujícím přehledu:

Papír – ORP Hradec Králové, ORP Náchod, ORP Jaroměř, ORP Nové Město nad Metují, ORP Náchod, ORP Rychnov nad Kněžnou, ORP Kostelec nad Orlicí, ORP Trutnov, ORP Dvůr Králové nad Labem, ORP Vrchlabí, ORP Broumov, ORP Jičín, ORP Hořice

Sklo – ORP Hradec Králové, ORP Náchod, ORP Jaroměř, ORP Nové Město nad Metují, ORP Náchod, ORP Rychnov nad Kněžnou, ORP Kostelec nad Orlicí, ORP Trutnov, ORP Dvůr Králové nad Labem, ORP Broumov, ORP Hořice

Plast – ORP Hradec Králové, ORP Náchod, ORP Jaroměř, ORP Nové Město nad Metují, ORP Náchod, ORP Rychnov nad Kněžnou, ORP Kostelec nad Orlicí, ORP Trutnov, ORP Dvůr Králové, ORP Vrchlabí, ORP Broumov, ORP Jičín, ORP Hořice

Nápojové kartony – ORP Hradec Králové, ORP Náchod, ORP Jaroměř, ORP Nové Město nad Metují, ORP Rychnov nad Kněžnou, ORP Kostelec nad Orlicí, ORP Trutnov, ORP Dvůr Králové, ORP Broumov, ORP Hořice.

Další informace naleznete v tab. č. 129 a grafu č. 25.

Tabulka 122: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatelé a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓						
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012			
Nakládání s BRO a BRKO [t]														
BRO	Využití	Materiálové využití	3 474,25	2 327,70	6 594,10	2 988,58	3 148,54	-33,00	183,29	-54,68	5,35			
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)	34 067,38	35 498,82	42 341,12	46 612,37	46 586,53	4,20	19,27	10,09	-0,06			
		Spalování		0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	100	-	-	-		
BRKO	Využití	Materiálové využití	1 487,79	918,67	0,00	311,50	722,24	-38,25	100	-	131,86			
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	33 636,52	35 139,93	41 965,10	46 373,38	46 287,80	2009	2010	2011	2012		
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	27 010,12	28 217,36	33 697,98	37 237,83	37 169,10	138,89	165,86	183,29	182,95		
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.⁻¹] ↓											
			1346,27	1407,21	1676,02	1846,29	1831,62	950,82	1132,44	1247,49	1237,58			
			Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%]					850,82	1032,44	1147,49	1137,58			
	Spalování						0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓		
										2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
											100	-	-	-
Počet obyvatel v území ORP			20 063	20 052	20 106	20 169	20 293							

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>, www.czso.cz

Ze zjištěných hodnot je vidět, že materiálové využití BRO dosáhlo nejvyšší hodnoty v období 2009/2010 a to 6594,10 t, v období 2010/2011 došlo k poklesu této hodnoty o 54 %. Na území ORP Dobruška se ve sledovaném období BRO energeticky nevyužíval. Nejčastěji se odstraňuje skládkováním a tyto hodnoty mají v téměř celém sledovaném období rostoucí tendence. V letech 2011/2012 došlo k poklesu, ale pouze o 0,06 %. Materiálové využívání BRKO dosáhlo v roce 2008 hodnoty 1487,79 t, v roce 2009 klesla tato hodnota o 38,25 %, v roce 2010 dosáhla hodnoty 0 a dalších dvou letech došlo opět k nárůstu této hodnoty. Na území ORP Dobruška se BRKO energeticky nevyužívá. Hmotnost odpadu přepočtená na biologicky rozložitelné složky v odpadu byla v roce 1995 rovna hodnotě 20316,84 t. V letech 2008-2012 měla rostoucí tendence a v roce 2012 dosáhla hodnoty 37 169,10 t. Měrné skládkování BRKO přepočtené na biologicky rozložitelné složky v kg/obyvatele bylo v roce 1995 rovno 148 t. V roce 2008 byla tato hodnota téměř desetinásobná a až do roku 2012 měla rostoucí tendence, přičemž v roce 2012 dosáhla hodnoty 1831,62 kg/obyvatele. Hodnoty v tabulce vykazují fakt, že v ORP Dobruška chybí zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem a většina ho končí na skládkách.

Informační systém odpadového hospodářství ukázal, že BRO i BRKO z území ORP Dobruška se energeticky nevyužívá, nespaluje, ani jinak nevyužívá v území ORP Dobruška ani mimo něj. Více informací naleznete v tab. č. 130 a grafu č. 26.

Tabulka 123: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP Dobruška

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	290 230	301 090	236 790
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	10 818 640	11 853 970	12 788 980
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	25 280	56 190	86 460
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0	3 400	5 680
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	29 210	52 720	65 200
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	0	12 000	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	34 790	58 170	81 550
3729	Ostatní nakládání s odpady	148660	952 790	100000

Celkové náklady	11 346 810 Kč	13 290 330 Kč	13 364 660 Kč
------------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Zdroj: Ministerstvo financí

Z tabulky zachycující vývoj nákladů na odpadové hospodářství ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška je zřejmé, že náklady na sběr a svoz nebezpečných odpadů se v roce 2012 podařilo oproti předešlému roku výrazně snížit a to o více než 21 %. Náklady na sběr a svoz komunálních odpadů mají rostoucí tendence. V roce 2012 byly náklady vyšší téměř o 2 mil. Kč oproti roku 2010. Dále skokově narostly náklady na sběr a svoz ostatních odpadů jiných než nebezpečných. Nárůst v roce 2012 dosáhl oproti roku 2010 celých 223 %. Každoročně také stoupají náklady na monitoring nakládání s odpady. Ty v roce 2010 činily bezmála 35 tis. Kč, v roce 2011 téměř 60 tis. a v roce 2012 již přes 80 tis. Kč. Zajímavým poznatkem z tabulky je zjištění, že se za sledované období vůbec neinvestovalo do prevence vzniku odpadů a právě toto téma by se mohlo stát jedním společným řešeným problémem v rámci ORP. Celkové náklady mají také rostoucí tendence. Rozdíl mezi rokem 2010 a 2012 je více jak 2 mil. Kč. Na růstu cen se podílejí hlavně rostoucí ceny od dodavatelů služeb. Dalším společným tématem k řešení by tedy mělo být snížení celkových nákladů na odpadové hospodářství.

Indikátory pro odpadové hospodářství

Měrná produkce KO, SKO, tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů

Popis měřítka: Indikátor ukazuje, kolik odpadu připadá v průměru na jednoho obyvatele a odráží celkovou ekonomickou vyspělost společnosti a životní styl obyvatel. Trendem posledních desetiletí je snižování produkce směsného komunálního odpadu a podporování třídění, recyklace a opětovného použití odpadů, což je i jedním z cílů Evropské unie pro rok 2020.

Metodika výpočtu (příklad pro SKO): Pro výpočet měrné produkce směsného komunálního odpadu je do poměru dán směsný komunální odpad (v tunách) a počet obyvatel. (Vzorec: měrná produkce směsného komunálního odpadu [kg/obyv.] = SKO Σ (200301) [t] / počet obyv. * 1 000).

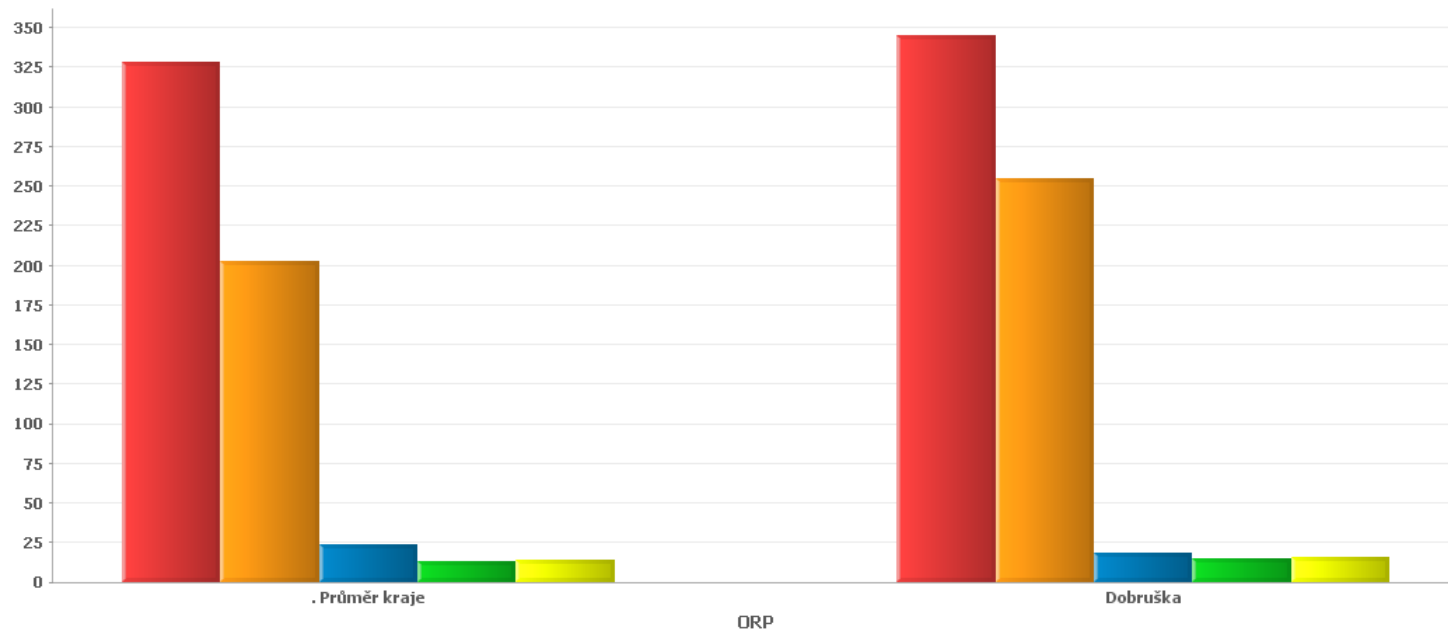
Vnější i vnitřní faktory ovlivňující měřítka: Ekologická osvěta a chování obyvatel, počet a rozmístění sběrných nádob, hustota sběrné sítě, rozpočet města, změna legislativy.

Zdroj dat: Informační systém odpadového hospodářství (MŽP, CENIA).

Doporučená perioda vyhodnocování měřítka: 1x za rok

Měrná produkce KO, SKO, tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů.

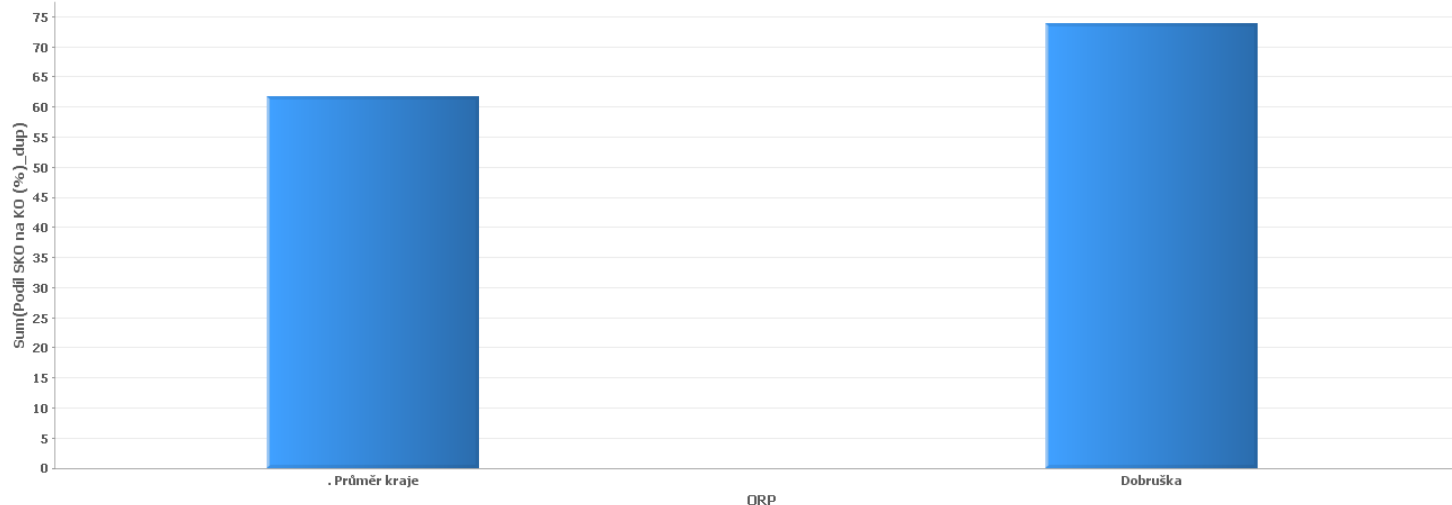
Graf 18: Měrná produkce KO, SKO, tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů

Zdroj: Benchmarking v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce

- Měrná produkce komunálního odpadu
- Měrná produkce tříděného skla
- Měrná produkce smíšeného komunálního odpadu
- Měrná produkce plastu a nápojových kartónů
- Měrná produkce tříděného papíru

Graf 19: Podíl SKO na KO

Zdroj: Benchmarking v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce

Celkové neinvestiční výdaje obcí na odpady (poddíl 372) a neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO (paragraf 3722)

Popis měřítka: Celkové neinvestiční výdaje obcí na odpadové hospodářství představují položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. Obec je povinna zajistit sběr, svoz a nakládání s komunálními odpady, což činí významnou položku v rozpočtu obce. Proto je cílem obcí snížit množství směsného komunálního odpadu a podpořit třídění odpadu. Celkové náklady na tuto oblast je potřeba stabilizovat, kontrolovat a přizpůsobovat situaci v území ORP, a přitom zajistit čistotu a bezpečnost obcí ve spojitosti s odpady.

Metodika výpočtu: Indikátor udává celkové neinvestiční výdaje obcí na odpady. Neinvestiční výdaje jsou položky 5*** - druhové třídění, pododdíl 372 – odvětvové třídění a vyjadřuje i celkové výdaje obcí na sběr a svoz komunálního odpadu, které jsou neinvestičního charakteru (položky 5*** - druhové třídění dle paragrafu 3722 – odvětvové třídění). Jednotka- Kč/obyv/rok

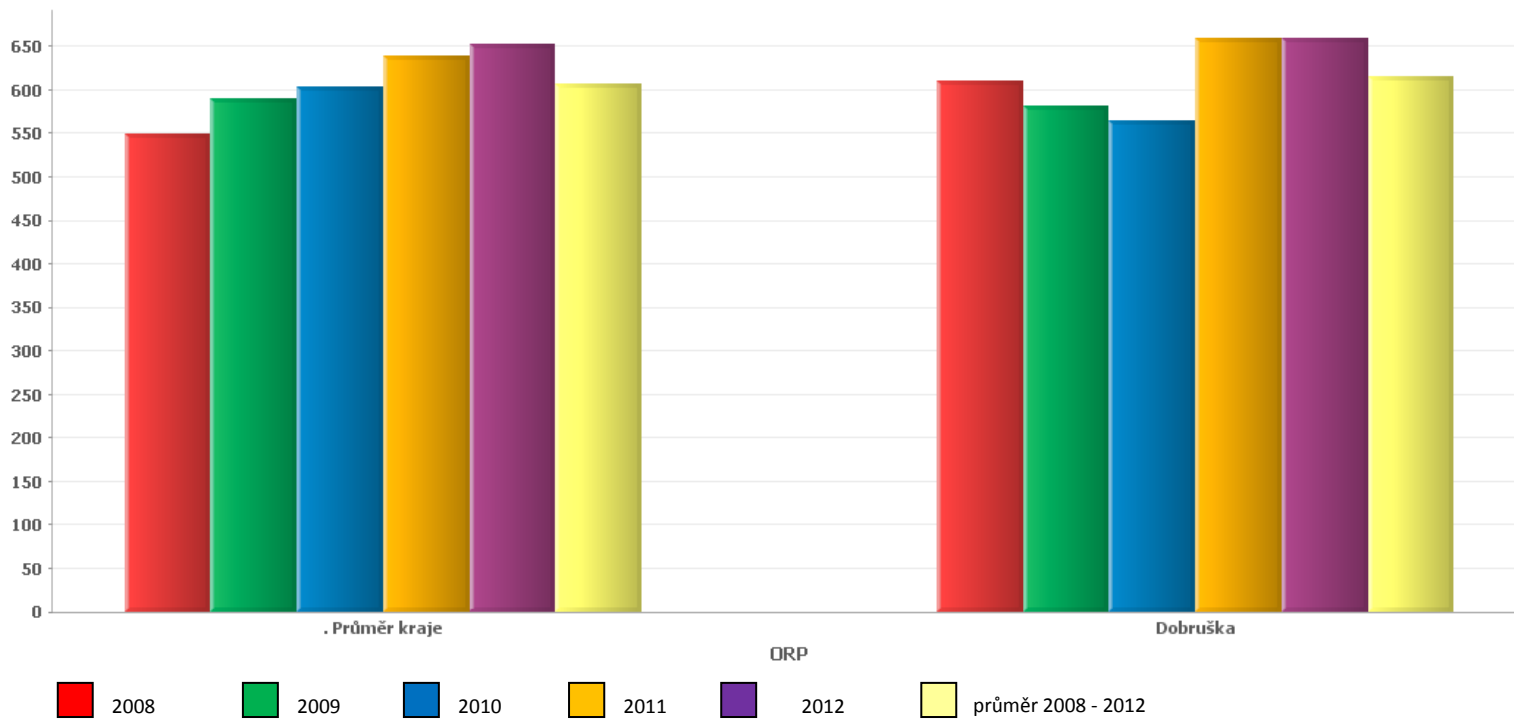
Vnější i vnitřní faktory ovlivňující měřítko: Ekologická osvěta, rozpočet města, chování obyvatel, množství vyprodukovaného komunálního odpadu, změna legislativy.

Zdroj dat: <http://monitor.statnipokladna.cz>

Doporučená perioda vyhodnocování měřítka: 1x za rok

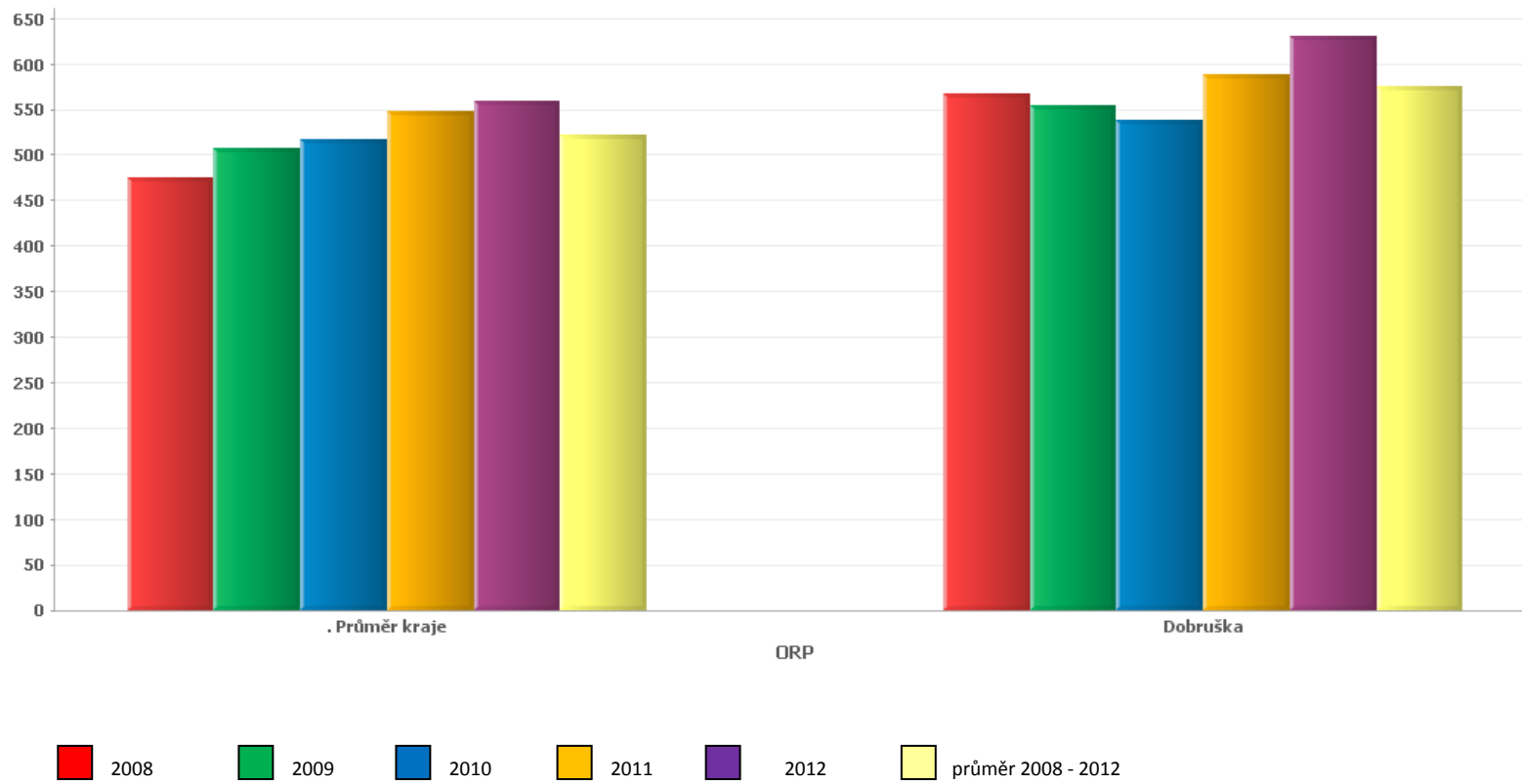
Celkové neinvestiční výdaje obcí na odpady (poddíl 372)

Graf 20: Celkové neinvestiční výdaje obcí na odpady (poddíl 372)

Zdroj: Benchmarking v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce

Graf 21: Neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO (paragraf 3722)

Zdroj: Benchmarking v rámci projektu Podpora meziobecní spolupráce

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Tabulka 124: Analýza cílových (dotčených) skupin

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Firmy zajišťující svoz komunálního odpadu	Maximalizace zisku, získání zakázky	neplní smlouvu, nedodržují zákon, nezodpovědný přístup zaměstnanců	běžné komunikační kanály	změna svozové firmy, meziobecní spolupráce
2.	Občané a subjekty zapojené do svozu komunálního odpadu obce	co nejvíce svozů, co nejmenší poplatky	nedodržují zákon, neplatí poplatky, neadekvátní požadavky	běžné komunikační kanály, letáky "jak třídit", informace o výsledcích v tisku/v médiích	vypracování tématického letáku, analýza odpadového hospodářství, komunikační plán, kontrola čistoty u popelnic
3.	Představitelé obcí SO ORP	uspokojení požadavků vlastních občanů, optimalizace výdajů na provoz a investice	nedostatek finančních prostředků, pokuty za nedodržení zákona	jednání mezi obcemi	meziobecní spolupráce
4.	Turisté, návštěvníci kulturních, sportovních akcí...	snadno dostupné, prázdné a čisté odpadkové koše	odhazování odpadků do přírody nebo mimo vyhrazené kontejnery	informační cedule	prověření dostupnosti odpadkových košů, četnost jejich svozů a čistotu kolem nich
5.	Majitelé skládek, tepláren či jiných zařízení pro nakládání s odpady	maximalizace zisku, naplnění kapacity zařízení	nedodržují zákon, staré ekologické zátěže, zatěžují životní prostředí zastaralými technologiemi	opakovaná jednání	příprava návrhu nové smlouvy, investice do nových technologií
6.	Školy	podpora od města při zavedení recyklace, kvalitní výchova v oblasti ekologie, podpora sběru vybraných	nedodržují zákon, učitelé a ředitelé škol nejdou svým	běžné komunikační kanály, pravidelně jednat s vede-	soutěž v recyklaci, pomoc při zavedení recyklace

		komodit	žákům dobrým příkladem ve věci třídění odpadů, nekvalitní ekologická výchova	ním škol, zvat je na zasedání	do škol
7.	Ostatní původci komunálního odpadu	co nejnižší cena, prázdné kontejnery	nedodržují zákon - vhazují odpady do kontejnerů pro občany	běžné komunikační kanály (internet, TV, rádio)	provést kontrolu
8.	Velké průmyslové podniky	minimalizace nákladů na odpadové hospodářství, maximalizace opětovného využití odpadového materiálu	riziko ekologické zátěže	opakovaná jednání	provést kontrolu nebo ji požadovat po ČŽP
9.	Média	náměty pro čtenáře/posluchače/diváky	prezentují negativní příklady nebo neúplné informace	partnerství s médii	pravidelná komunikace

Zdroj: místní šetření

Analýza cílových skupin shrnuje přehled skupin dotčených odpadovým hospodářstvím v ORP Dobruška, jejich očekávání, rizika spojená s těmito skupinami, způsoby komunikace a opatření. Největší skupinu tvoří **občané a subjekty zapojené do svozu** komunálního odpadu. Ti pochopitelně očekávají, že budou mít **co nejvíce svozů za co nejméně peněz**. Na druhé straně stojí **svozové firmy**, které naopak čekají **maximalizaci zisku** za co nejméně práce. Rizika spojená s oběma skupinami se projevují nedodržováním zákona a neplněním smluv. Ze strany svozových firem hrozí nezodpovědný přístup zaměstnanců a neúměrné navyšování poplatků, ze strany občanů neplacení poplatků. V případě nespokojenosti je možnost svozovou firmu vyměnit anebo se nabízí meziobecní spolupráce, kdy se obce ORP Dobruška spojí a vstoupí do smluvního vztahu jako celek, čímž má mnohem větší šanci získat nižší ceny za svoz odpadu.

Další dotčenou skupinou jsou **zástupci obcí** z ORP Dobruška, kteří se snaží **uspokojit požadavky svých obyvatel a snížit finanční náklady** na provoz odpadového hospodářství. Opatřením pro tuto skupinu je meziobecní spolupráce.

Dalšími skupinami jsou **turisté, návštěvníci kulturních a společenských akcí** a ostatní původci komunálního odpadu. Všichni očekávají, že **kontejnery** na odpady budou **snadno přístupné, prázdné a nejlépe zdarma**. V případě, že tomu tak nebude, hrozí odhazování odpadků do přírody a vyhazování odpadů do kontejnerů pro občany. Tomuto riziku lze předejít prováděním kontrol.

Majitelé skládek, tepláren a jiných zařízení pro zpracování odpadu očekávají **maximalizaci zisku** a **naplnění kapacity zařízení**, hrozí však, že budou zatěžovat životní prostředí zastaralými technologiemi. Opatřením je tak možnost investovat do nových technologií. Velké průmyslové podniky očekáva-

jí minimální náklady do odpadového hospodářství a maximální využití odpadového materiálu. Hrozí **riziko ekologické zátěže**, proto je třeba provádět kontroly buď ze strany ORP nebo je vyžadovat po ČIŽP.

Do odpadového hospodářství je nutné **zapojovat také školy**. Nejenže by měly svým žákům poskytnout kvalitní **ekologickou výchovu**, ale měly by se také zapojovat do **třídění odpadů** a jít tak svým žákům příkladem, aby i oni sami třídili odpady i mimo školu. Pomoc by mohly např. soutěže škol v recyklaci, ve sběru papíru apod. V neposlední řadě je potřeba brát na vědomí i média, která podávají informace občanům. Důležitá je pravidelná komunikace, aby byly dostatečně informovány a neposkytovala zkreslené informace.

Z hlediska odpadového hospodářství jsou nejdůležitějšími cílovými skupinami občané, obce a firmy zajišťující služby.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 125: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)

č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	nedostatek financí na zajištění běžného chodu odpadového hospodářství	2	5	10	optimalizace systému svozu, změna svozové firmy, změna systému výběru plateb, mezi-	obec

						obecní spolupráce	
		občané a původci odpadu neplatí za svoz komunálního odpadu	4	2	8	změna systému výběru poplatků za svoz komunálního odpadu	svozová firma, obec
		výdaje na mimořádné záležitosti – př. černé skládky	2	2	4	využití fondů EU, prevence vzniku černých skládek – zajištění sběrných míst, medializace, sankce, vzdělávání	obec, vlastník, na jehož pozemku černá skládka vznikla
2.	Organizační riziko	špatný systém svozu komunálního odpadu v rámci ORP	3	2	6	meziobecní spolupráce	obce ORP Dobruška
		Neexistence či špatné rozmístění zařízení odpadového hospodářství (skládka, spalovny, lisovny ...)	4	2	8	projekty financované z EU, meziobecní spolupráce	obce ORP Dobruška
		nezájem spolupracovat	3	2	6	meziobecní spolupráce	obce ORP Dobruška
3.	Právní riziko	změna legislativy, která povede k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	5	3	15	upozornění na dopady změny legislativy	obce ORP Dobruška
4.	Technické riziko	špatný technický stav zařízení a vybavení	3	2	6	využití fondů EU	obec, vlastník zařízení/vybavení
5.	Věcné riziko	špatné řízení svozové firmy nebo porušování smluv a rizika spojená se zaměstnanci (stížnosti klientů)	2	2	4	správně stanovené podmínky ve smlouvě	obec, uživatel služeb svozové firmy

	občané a původci odpadu porušují zákon, čímž se zvyšují náklady (vznik černých skládek, pokuty obcím atp.)	4	2	8	system kontroly	obec
--	--	---	---	---	-----------------	------

Zdroj: místní šetření

Po provedení analýzy rizik v oblasti odpadového hospodářství ve správní oblasti ORP Dobruška se zdá být **největším rizikem změna legislativy**, která by vedla k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů, což by mohlo vést ke zvýšení poplatků za svoz komunálního odpadu. To by se mohlo dále negativně **projevit v neplacení poplatků od uživatelů služeb a vzniku černých skládek**, jejichž odstraňování je také velice finančně náročné. V současné době je toto riziko zcela reálné, neboť dochází k nestandardnímu projednávání návrhu změny zákona o odpadech, obsahující pro obce povinnost sběru a třídění BRKO již v termínu od 1.1.2015 (případně 1.3.2015). Hrozí tak i riziko nedostatku financí na zajištění běžného chodu odpadového hospodářství, způsobené takovouto náhlou legislativní změnou. Včasné upozornění obcí ORP Dobruška na negativní dopady změny legislativy by mohlo toto riziko snížit.

Dalším významným rizikem je **nedostatek financí na zajištění běžného chodu odpadového hospodářství**. Snížení tohoto rizika lze dosáhnout optimalizací svozového systému, změnou svozové firmy, změnou systému výběru plateb za svozové služby anebo se zde nabízí meziobecní spolupráce. Od občanů a původců odpadu hrozí hned dvě rizika. Prvním je neplacení za svoz komunálního odpadu a druhým porušování zákona, čímž se zvyšují náklady – např. vznik černých skládek, pokuty obcím atp. Tato rizika lze **snížit změnou systému výběru poplatků za svoz komunálního odpadu** a kontrolním systémem. Meziobecní spolupráce jako nástroj pro snížení rizik lze využít v případě nedostatku finančních prostředků na provoz odpadového hospodářství, při snaze snížit poplatky svozovým firmám, při špatném svozovém systému v ORP, při špatném rozmístění zařízení odpadového hospodářství a v neposlední řadě při využívání fondů EU pro získání finančních prostředků do oblasti odpadového hospodářství.

5.1.4. SWOT analýza oblasti

Tabulka 126: SWOT analýza oblasti odpadového hospodářství ORP Dobruška

Silné stránky	Slabé stránky
1. zavedený systém separovaného sběru odpadu	1. stále rostoucí ceny za svoz odpadů
2. dobře fungující odpadové hospodářství v území ORP Dobruška	2. v menších obcích malá četnost svozů (1x za 14 dnů)
3. svozová firma Marius Pedersen a.s. je stabilní, poskytuje své služby kvalitně a zodpovědně, má dlouholetou tradici na českém trhu	3. nedostatečné ekonomické mechanismy, které by motivovaly občany ke třídění odpadů
4. fungující spolupráce s EKO-KOM s.r.o.	4. nízký počet zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem na území ORP Dobruška
Příležitosti	Hrozby

1. vytváření podmínek motivujících občany k vyššímu třídění odpadů	1. nevhodné změny v legislativě vedoucí k vynuceným nákladům či ke zvýšení provozních nákladů
2. využití fondů EU ke zlepšení odpadového hospodářství	2. komunální volby - neochota nového vedení obcí investovat do odpadového hospodářství
3. snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu.	3. nespokojenost občanů s výší poplatků vedoucí ke vzniku černých skládek
4. soutěže pro obce (Čistá obec) a pro školy např. ve sběru papíru	4. přetrvávající konzumní styl života obyvatel ORP Dobruška

Zdroj: místní šetření

SWOT analýza odpadového hospodářství ve správním obvodu ORP Dobruška zachycuje jeho silné a slabé stránky - vnitřní vlivy z hlediska území a příležitosti a rizika - vnější vlivy z hlediska území. **Silnými stránkami** odpadového hospodářství daného území je **dobře fungující odpadové hospodářství**, velmi dobrá **spolupráce s firmou Marius Pedersen a.s.**, která má na trhu dlouholetou tradici, své služby poskytuje kvalitně a komplexně. Mezi silné stránky také patří zavedený **sběr separovaného odpadu** a dobře fungující spolupráce obcí a firem s EKO-KOM s.r.o.

Slabými stránkami odpadového hospodářství o ORP Dobruška jsou stále **rostoucí ceny za svoz odpadů**, v menších obcích **malá četnost svozů**, velmi **nizký počet zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem** a nedostatečné ekonomické mechanismy které by motivovaly občany ke třídění odpadů.

Příležitostí ke zlepšení odpadového hospodářství je **využití fondů EU k financování** projektů zaměřených na zlepšení odpadového hospodářství, vytváření podmínek motivujících občany k vyššímu třídění odpadů, zapojení obcí a škol do různých soutěží (např. sběr papíru, soutěž Čistá obec apod.) a **zतो-tožnění se s cílem Plánu odpadového hospodářství**, tj. snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu.

Hrozbou odpadového hospodářství by byly **nevhodné změny v legislativě** vedoucí k vynuceným nákladům či ke zvýšení provozních nákladů nebo výsledky komunálních voleb, které by se projevily neochotou nového vedení obcí investovat do odpadového hospodářství. Pokud by poplatky za svoz odpadů neúměrně rostly, vedlo by to k nespokojenosti občanů, kteří by tyto poplatky odmítali platit, a zvýšil by se počet černých skládek. V neposlední řadě je hrozbou také **přetrvávající konzumní styl** života obyvatel nejen ORP Dobruška, ale celé ČR.

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Správní obvod ORP Dobruška zahrnuje celkem 26 obcí. Analýzou odpadového hospodářství této oblasti bylo zjištěno, že **každá obec má své specifické zajištění odpadového hospodářství**. Obce buď mají se svozovou firmou smlouvu samy, nebo si ji uzavírá občan sám. Od toho se odvíjí fakt, zda se v obci platí poplatky za odpady či nikoliv. Ceny poplatků se také liší, protože v některých obcích se platí roční sazba za popelnici, jinde za občana, popř. chalupáře, podnikatele či studenty anebo se za svoz platí paušální sazba. **Všechny obce** (nebo její občané) **mají smlouvu s firmou Marius Pedersen**

a.s., jiná svozová firma v ORP Dobruška nepůsobí. Firma Marius Pedersen a.s. vlastní skládku v Křovicích a zde provozuje i kompostárnu a bioplynovou stanici. Město Dobruška zajišťuje pro své občany komunitní kompostování. Zbylé obce tuto službu neposkytují. Nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem se tak stává hlavním problémem, který by si přáli zástupci obcí do budoucna v rámci meziobecní spolupráce vyřešit.

V úvahu přichází **vybudování několika obecních kompostáren**, ze kterých by se svážel materiál do jedné centrální. Dále by některé obce rády zřídily své vlastní sběrné místo, neboť i **sběrných míst v horské části je málo**. Z analýzy rizik vyplývá, že meziobecní spolupráce by byla vhodná k řešení nedostatku finančních prostředků na běžný chod odpadového hospodářství, při špatném systému svozu odpadů v rámci ORP, při společných projektech financovaných z fondů EU - např. řešení neexistence zařízení pro nakládání s odpady nebo odstraňování černých skládek.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí a vzdělávacích institucí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

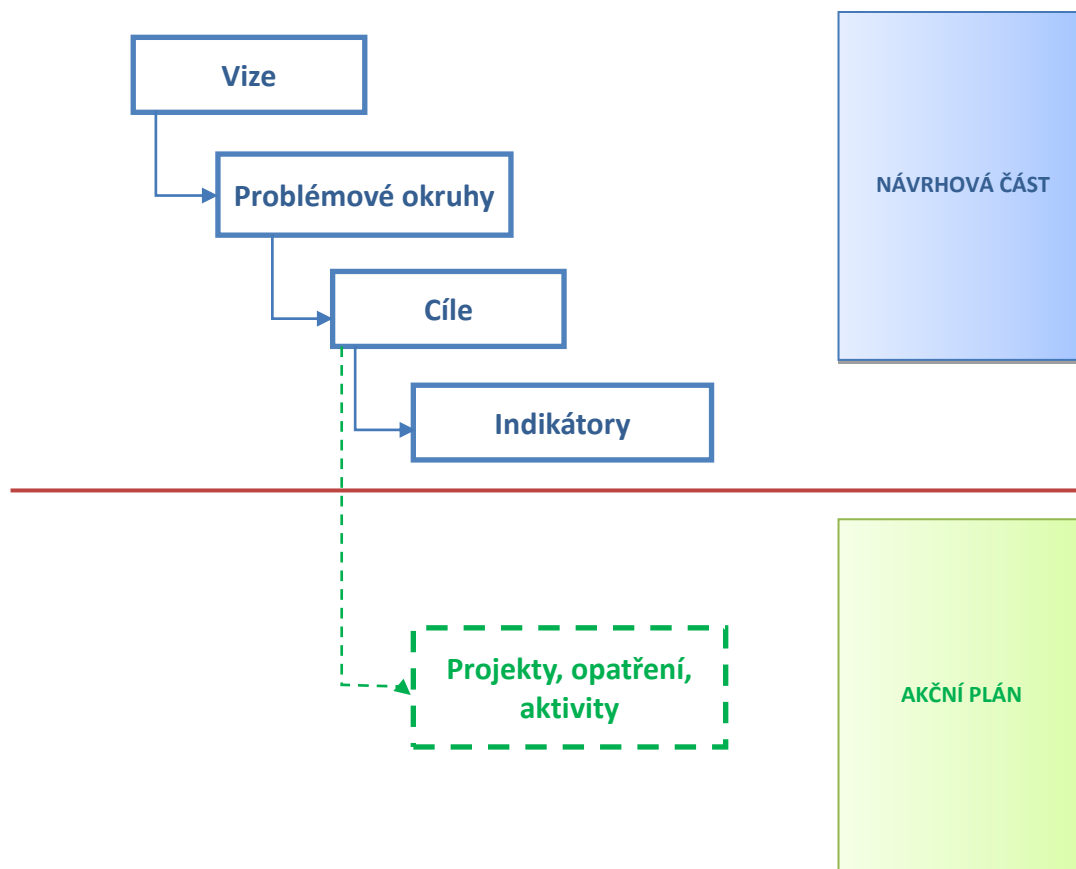
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení

dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze. Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Odpadového hospodářství je uvedena v níže uvedeném schématu.

Obce ORP Dobruška společně zajišťují efektivní odpadové hospodářství			
Odpadové hospodářství	Problémová oblast 1 Vysoké náklady při nakládání s odpadem		Problémová oblast 2 Nedostatek sběrných dvorů
	Cíl 1.1 Vytvoření vyjednávací skupiny (svazku obcí) s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.	Cíl 1.2 Optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen (rozkličování ceny za služby na jednotlivé položky)	cíl 2.1 Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí)

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Území správního obvodu ORP Dobruška je místem, kde jednotlivé obce spolu úzce spolupracují a realizují společné aktivity a záměry. Místem, kde základní a mateřské školy disponují dostatečnými kapacitami, kvalitním zázemím a širokou nabídkou mimoškolních aktivit. Místem, kde je zajištěna dostupnost základních sociálních služeb a kde je kvalitně zpracován komunitní plán sociálních služeb. **Odpadové hospodářství v rámci tohoto území funguje dobře a efektivně, občané třídí odpady.** V oblasti dopravy je zajištěna dobrá dopravní dostupnost, jsou zde dostatečně kvalitní komunikace a silniční provoz je bezpečný. V souvislosti s geografickou polohou území je ORP Dobruška v rámci cestovního ruchu považováno za vstupní bránu Orlických hor.

Problémové okruhy v oblasti odpadového hospodářství - oblast ORP Dobruška

Formulace problémových okruhů:

Vysoké náklady při nakládání s komunálním odpadem
Nedostatek sběrných míst/dvorů

Popis problémového okruhu č. 1:

1. Věcné argumenty

Z důvodu ochrany poskytování údajů zde není uvedena přesná tabulka s cenami, které se platí v jednotlivých obcích za svoz komunálního odpadu, separovaného odpadu a od nich odvíjející se výše poplatku občana za svoz komunálního odpadu a výše doplatku obce na odpadové hospodářství. Řádově se pohybují ceny za svoz komunálního odpadu od 450 Kč do 2 700 Kč, ceny za svoz separovaného odpadu od 1 000 Kč až do 6 500 Kč. Je zřejmé, že ceny mezi jednotlivými obcemi jsou značně rozličné, přičemž většina obcí zaznamenala v posledních letech navýšení smluvních cen. Výše poplatku občanů, pokud se platí, se pohybuje od 150 Kč do 700 Kč, částka, kterou obec doplácí na občana z rozpočtu dosahuje maximální částky 591 Kč. Dle Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR za rok 2012 (vydal Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o.p.s.) se průměrná cena za 1 t v SKO pohybuje kolem 1 400 Kč, průměrná cena za 1 t tříděného odpadu pak kolem 3 000 Kč. 19 % z obcí, která data k provedení finanční analýzy platí za svoz tříděného odpadu více, než je průměr v ČR, který činí 4 678,60 Kč. Průměrná cena za svoz SKO je v ČR rovna 2 548,50 Kč. Finanční analýza ukázala, že částku vyšší, než je tato cena, platí pouze jedna obec z ORP Dobruška.

Tabulka 127: Cena a poplatek za odpad

ORP Vrchlabí	Cena za svoz 1 t tříděného odpadu	Cena za 1t svezeneho SKO	Výše poplatku občana	Výše doplatku obce na občana
minimální částka	971 Kč	422 Kč	150 Kč	12 Kč
maximální částka	6 575 Kč	2 669 Kč	700 Kč	591 Kč

Zdroj: místní šetření

2. Příčiny problému

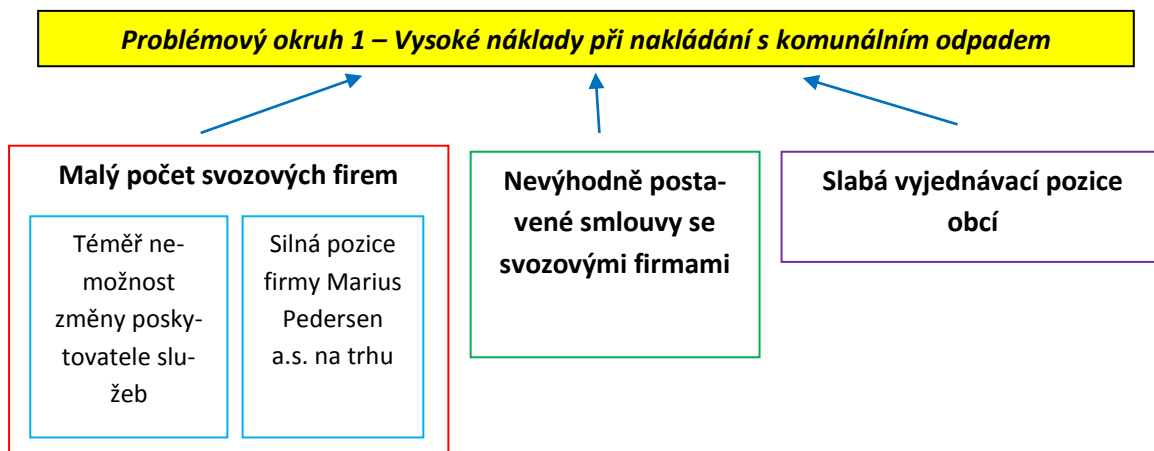
V současné době si odpadové hospodářství zajišťuje každá obec sama. Některé obce mají buď uzavřenou smlouvu se svozovou společností samy, popř. s více svozovými firmami, ve zbylých obcích uzavírají smlouvy se svozovou firmou občané. Všechny obce mají uzavřenou smlouvu se svozovou firmou Marius Pedersen a.s.. Obec ani sám občan jako jednotlivec nemá dostatečně silnou vyjednávací pozici při nastavování cen vzhledem k postavení této firmy na trhu. Změna svozové firmy by byla téměř nemožná, protože ani v blízkém okolí ORP Dobruška jiná svozová firma nepůsobí.

3. Důsledky neřešení problému

V případě, že se obce z ORP Dobruška nesemknou a nevytvoří vyjednávací skupinu/tým, budou obce nadále doplácet na nevýhodně postavené smlouvy. Dále budou svozy komunálního odpadu platit paušálně nebo za nádobu. Svoz tříděného odpadu se v žádné obci neúčtuje za skutečně vytříděné množství, tzn. že obec zaplatí stejnou cenu za svoz poloprázdného kontejneru jako za plný kontejner. Z rozhovorů se zástupci obcí byl dokonce zaznamenán fakt, že v případě, kdy si starosta umístil do kontejneru slisované lahve, čímž tedy snížil objem odpadu v kontejneru, nikoliv jeho váhu, byl následně hůře ohodnocen ze strany EKO-KOMu – paradoxně to bylo bráno tak, že vytřídili méně odpadu. Tento systém vůbec nemotivuje občana k třídění odpadu. Vzhledem k nastaveným cenám nemají obce prostor finančně motivovat občany k třídění – více třídíš, platíš nižší poplatek za svoz komunálního odpadu. Z tohoto důvodu končí stále velké množství odpadu, který by se mohl vytřídít, ve směsném komunálním odpadu, čímž roste jeho svezená hmotnost. Navýšení svezené hmotnosti navyšuje

ceny. Při nadále rostoucích cenách za svoz směsného komunálního odpadu, hrozí vznik černých skládek, jejich odstraňování je finančně velice náročné.

Strom problémového okruhu č. 1:

Popis problémového okruhu č. 2:

1. Věcné argumenty

V současné době je v ORP Dobruška v provozu pouze jediný sběrný dvůr a to ve městě Dobruška. Provozuje jej firma Marius Pedersen a.s.. Obce Deštné v Orlických horách a Kounov zřídily pro své občany sběrná místa, na které možné uložit i další druhy odpadu, než pro které jsou v obcích umístěné běžné kontejnery (plast, sklo). Občané zde mohou zdarma uložit velkoobjemový odpad, elektroodpad, oděvy, baterie apod. V ostatních obcích ORP Dobruška ale takové místo chybí. Většina obcí ale pro své občany pořádá pravidelný sběr elektroodpadu (většinou 1x za rok).

Tabulka 128: Provozovatelé sběrných míst a dvůrů

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP		
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ
1.	Deštné v Orlických horách – sběrné místo	Deštné v Orlických horách – Areál u hasičské zbrojnice	Deštné v Orlických horách	576247
2.	Obec Kounov – sběrné místo	Kounov	Kounov	576395
3.	Marius Pedersen – sběrný dvůr	Čs. Odboje 51	Dobruška	576271

Zdroj: místní šetření

Nové sběrné dvory by měly být vybudovány s ohledem na využití již fungujících zařízení a to jak ve vlastnictví místních samospráv, tak i privátních.

Společný postup při zadávání služeb v oblasti odpadového hospodářství se jeví v mnoha případech problematický, vzhledem k rozdílným potřebám jednotlivých měst a obcí v oblasti ORP. Město s 10

tis. obyvateli má zcela jiné potřeby a požadavky, než obec se 150 obyvateli. Rovněž různé způsoby zpoplatnění a vybírání poplatků jsou v mnoha případech na překážku společného postupu.

V oblasti sledování legislativy a výkaznictví je na zvážení, zda-li není lepší vytvořit tlak na dodavatele služby, aby tyto činnosti na základě smlouvy pro obec a města zajistil. Pokud si obec toto vymíní již v zadávací dokumentaci výběrového řízení, budou muset společnosti ucházející se o zakázky tyto služby zajistit.

2. Příčiny problému

Příčinou problémového okruhu „nedostatek sběrných míst/dvorů“ je zejména jejich financování. Malé obce často nemají prostředky ve vlastním rozpočtu na nákup speciálních kontejnerů, potřebné techniky, na provoz sběrného místa/dvora. Potřeba je také financovat pracovní sílu. I v případě, že by obec všechny tyto prostředky našla, v malých obcích se nenaplní jeho kapacita a nebude dostatečně využit.

3. Důsledky neřešení problému

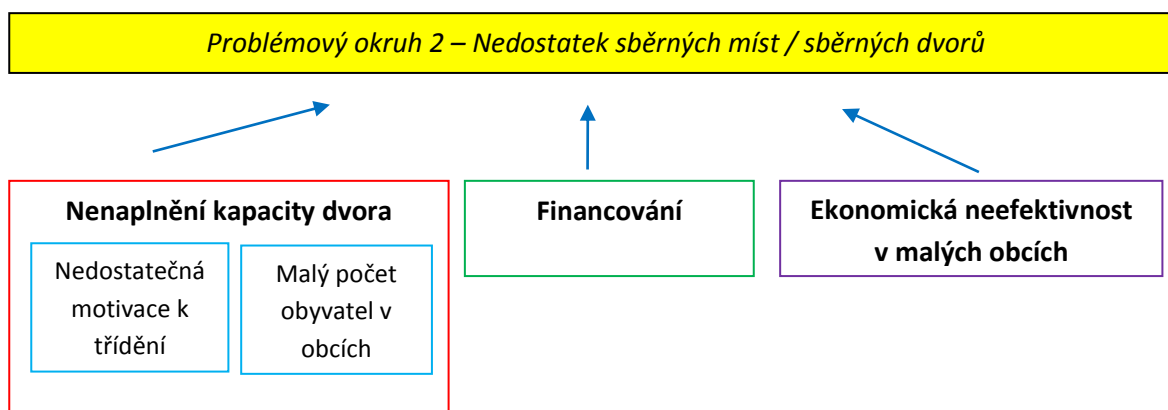
Pokud by nevznikly sběrná místa/dvory společná pro několik obcí, malé obce by se do jejich provozu samy nepouštěly, což by mohlo mít za následek odhazování nebezpečného odpadu do přírody a vznik černých skládek, jejichž odstraňování se pohybuje dle velikosti v řádech statisíců.

Již v této době je evidována v ORP Dobruška černá skládka a několik kontaminovaných míst. Černá skládka se nachází v Českém Meziříčí - dům a jeho okolí na křižovatce ulic Osvobození a Podhořská. Zde je problém nejen s černou skládkou, ale také se spalováním plastů, v minulosti zde došlo také k požáru. Možným řešením problému je vyklizení místa na náklady obce nebo přistavení kontejneru. V tomto případě není zaručená spolupráce od nepřizpůsobivých občanů, kteří dům obývají.

V Národní inventarizaci kontaminovaných míst (<http://kontaminace.cenia.cz/>) jsou uvedena následující místa: Domašín - skládka, Domašín - skládka Brtva, Opočno - V třešinkách, DUO spol. s r.o. Opočno, Kamenice - Dubina, Chlístov - Kašparův lom, Cihelna Křovice, Deštné v Orlických horách - Na křižovatce, Bystré - Ve farském lese.

Vzájemné vazby problémových okruhů, jejich příčin a důsledků byly znázorněny ve stromu problémů v návaznosti na jednání fokusní skupiny.

Strom problémového okruhu č. 2:

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

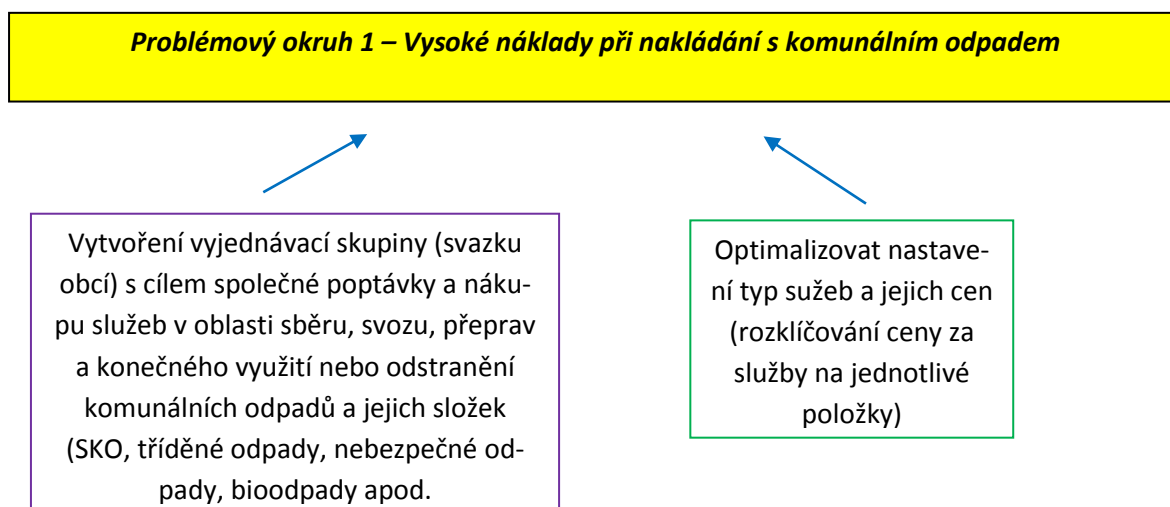
Popis cílů je stěžejní složkou návrhové části Souhrnného dokumentu. Na základě provedených analýz je nutné stanovit **cíle, které povedou k řešení identifikovaných problémových okruhů** a které budou následně naplňovány prostřednictvím akčních plánů. Každý cíl bude jasně popsán a bude uveden jeho garant, tedy osoba odpovědná za sledování cíle (nikoli za jeho naplňování).

Problémový okruh 1	Vysoké náklady při nakládání s komunálním odpadem
Cíl 1.1	Vytvoření vyjednávací skupiny (svazku obcí) s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.)
Popis cíle	<p>V ORP Dobruška si v současné době každá obec zajišťuje své odpadové hospodářství sama. V řešeném území působí pouze jediná svozová společnost – Marius Pedersen a.s., která zároveň provozuje v území skládku odpadu, bioplynovou stanici a sběrný dvůr. Se svozovou společností uzavírá smlouvu buď obec, nebo přímo občan. Z tohoto důvodu jsou náklady na odpadové hospodářství mezi jednotlivými obcemi velice rozlišené, neboť se odvíjí od typu smlouvy – smlouvu uzavírá obec/občan, poplatek se platí paušálem/za tunu, ceny za separovaný odpad se platí za nádobu/za skutečnou váhu, poloha na svozové trase, četnost svozů atd. Na základě porovnání částek, které jednotlivé obce platí, vznikl zájem o vytvoření vyjednávací skupiny, která by jednala se svozovou firmou jako jeden velký zákazník. Obec ani sám občan jako jednotlivec nemá dostatečně silnou vyjednávací pozici při nastavování cen vzhledem k postavení této firmy na trhu. Změna svozové firmy by byla téměř nemožná, protože ani v blízkém okolí ORP Dobruška jiná svozová firma nepůsobí. Při vyjednávání za společné území jsou změny cen více reálné.</p> <p>Cílem 1.1 je tedy vytvoření svazku obcí s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.). Území ORP jako celek bude mít mnohem silnější vyjednávací pozici než jednotlivé obce samostatně.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování právního rozboru jednotlivých stávajících smluv, vč. reálných možností jejich ukončení • zpracování možností řešení svozu v souladu s platnou legislativou • zpracování návrhu společné smlouvy • nastavení harmonogramu ukončování stávajících smluv <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbor ekonomické výhodnosti jednotlivých stávajících smluv • zpracování variant řešení pro snížení nákladů <p>B. Nastavení parametrů sběru a svozu SKO</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení frekvence svozu z jednotlivých lokalit
Název indikátora	<ul style="list-style-type: none"> • vytvoření svazku obcí pro společnou poptávku a nákup služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpa-

rů k hodnocení cíle	<p>dů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.) (ANO/NE)</p> <ul style="list-style-type: none"> • počet obcí realizujících společnou poptávku a nákup služeb v odpadovém hospodářství • náklady na odpadové hospodářství (Kč)
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

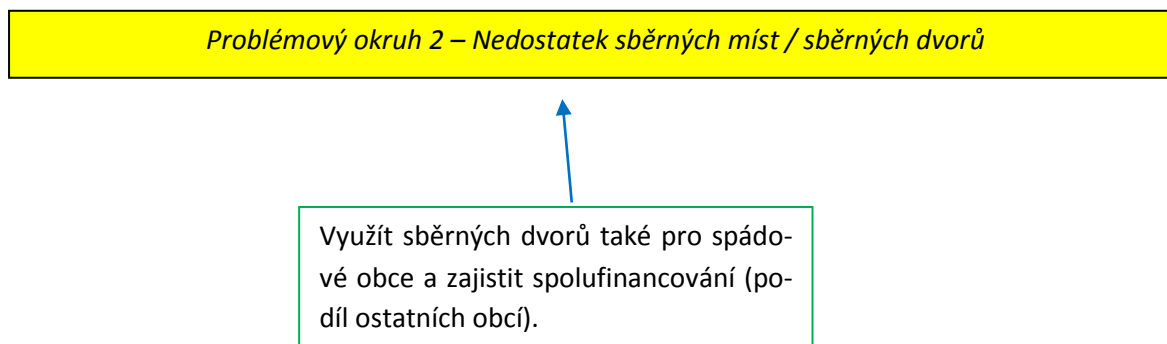
Problémový okruh 1	<i>Vysoké náklady při nakládání s komunálním odpadem</i>
Cíl 1.2	Optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen (rozklíčování ceny za služby na jednotlivé položky)
Popis cíle	V současné době si odpadové hospodářství zajišťuje každá obec sama. Většina obcí má nevýhodně postavenou smlouvu na svoz komunálního odpadu. Služby buď platí paušálně, nebo za nádobu, bez ohledu na to, jestli byla plná či poloprázdná. Svoz tříděného odpadu se v žádné obci neúčtuje za skutečně vytříděné množství, tzn. že obec zaplatí stejnou cenu za svoz poloprázdného kontejneru jako za plný kontejner. Cílem 2.3 je optimalizovat nastavení typu služeb a jejich cen, čili rozklíčování ceny za služby na jednotlivé položky,. Rozklíčování služeb na jednotlivé položky by mělo být pro obce finančně výhodnější.
Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování právního rozboru jednotlivých stávajících smluv, vč. reálných možností jejich ukončení • zpracování možností řešení svozu v souladu s platnou legislativou • zpracování návrhu společné smlouvy • nastavení harmonogramu ukončování stávajících smluv <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbor ekonomické výhodnosti jednotlivých stávajících smluv • zpracování variant řešení pro snížení nákladů
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet obcí s jednotnou evidencí a systémem kontroly cen za jednotlivé služby v odpadovém hospodářství • rozdíl nákladů na 1 t odpadu oproti střední hodnotě vyplývající z každoroční studie Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR v rámci příslušné velikostní kategorie obcí v ORP (Kč)
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

Strom cílů problémového okruhu č. 1:

Problémový okruh 2	<i>Nedostatečný počet sběrných dvorů/míst</i>
Cíl 2.1	Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí).
Popis cíle	V ORP Dobruška je v současné době pouze jeden sběrný dvůr, který provozuje firma Marius Pedersen a.s. v Dobrušce. V Kounově a v Deštném v Orlických horách mají sběrné místo. Ostatní obce ORP Dobruška sběrný dvůr ani sběrné místo pro své občany neprovozují. Příčinou je zejména jejich financování. Malé obce, kterých je v ORP Dobruška většina, často nemají prostředky ve vlastním rozpočtu na nákup speciálních kontejnerů, potřebné techniky, na provoz sběrného dvora ani sběrného místa. Potřeba je také financovat pracovní sílu. I v případech, že by obec všechny tyto prostředky našla, v malých obcích se nenaplní jeho kapacita a nebude dostatečně využito. Cílem 2.1 je v rámci meziobecní spolupráce využít stávající nebo nově vytvořené sběrné dvory také pro spádové obce, které by se spolupodílely na jeho financování. Zajistilo by se také naplnění kapacity sběrného dvora a snížily by se náklady na jejich provoz.
Hlavní opatření	<p>A.1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpracování návrhu smlouvy o společném využívání sběrného místa/sběrného dvora - zpracování možnosti řešení svozu v souladu s platnou legislativou <p>A.2 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpracování ekonomické výhodnosti využívání sběrných míst/sběrných dvorů pro více obcí - zpracování variant řešení pro snížení nákladů - stanovení odhadovaných nákladů na svoz separovaného odpadu z jednotlivých obcí a zvážení, zda je výhodnější zajišťovat si ho sám nebo uzavřít smlouvu se svozovou firmou <p>B.1 Nastavení parametrů sběru a svozu BRKO</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení potřebné infrastruktury pro požadovaný objem separovaného odpadu • stanovení frekvence svozu z jednotlivých lokalit <p>C.1 Výběr ekonomicky efektivní svozové společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnání podmínek se svozovou firmou a svozem na vlastní náklady • příprava a realizace společného výběrového řízení
Název indikátorů hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • <i>počet obcí s dostupností sběrného dvora/sběrného místa od 0 – 5 km, 5 – 10 km, 10 km a více</i>
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

Strom cílů problémového okruhu č. 2:

5.2.4. Indikátory

Indikátory (někdy též označované jako ukazatele nebo měřítka) jsou důležitým nástrojem, jímž se měří úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosahování stanovených cílů). Prostřednictvím indikátorů se snažíme popsat míru změny.

Cíl 1.1	<i>Vytvořit svazek obcí s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.)</i>		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	<i>Vytvoření svazku obcí pro společnou poptávku a nákup služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.)</i>		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2014	2017	2020
Plán		1	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	<i>Pro zajištění silnější vyjednávací pozice je třeba vytvořit svazek obcí pro společnou poptávku a nákup služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.). Stanovený indikátor bude sledovat, zda byl svazek vytvořen nebo ne.</i>		
Metodika a výpočet:	<i>Hodnota indikátoru bude rovna buď ANO nebo NE v závislosti na tom, zda byl svazek vytvořen či nikoliv.</i>		
Zdroj čerpání dat:	<i>stanovy svazku</i>		

Cíl 1.1	Vytvořit svazek obcí s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.)		
Číslo indikátoru	1.1.2		
Název indikátoru	Počet obcí realizujících společnou poptávku a nákup služeb v odpadovém hospodářství		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		13	26
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Po založení svazku obcí, jehož předmětem činnosti bude společná poptávka a nákup služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.), budou obce vytvářet společnou poptávku a nákup služeb v odpadovém hospodářství. Stanovený indikátor bude sledovat, kolik obcí realizovalo společnou poptávku a nákup služeb v odpadovém hospodářství.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet všech obcí, které realizovaly společnou poptávku a nákup služeb v odpadovém hospodářství.		
Zdroj čerpání dat:	účetní svazku		

Cíl 1.1	Vytvořit svazek obcí s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.)		
Číslo indikátoru	1.1.3		
Název indikátoru	Náklady na odpadové hospodářství		
Měrná jednotka	Kč		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2012	2017	2020
Plán		12,9 mil. Kč	12,5 mil. Kč
Skutečnost	13,4 mil. Kč		
Popis měřítka:	Pro snížení nákladů za odpadové hospodářství ORP Dobruška je nutné pohlížet na území jako celek a ne jednotlivě na každou obec zvlášť. Nadměrným počtem uzavřených smluv se svozovou firmou, ztrácí obce vyjednávací pozici. Indikátor umožňuje sledovat stav nákladů v jednotlivých meznících s tím, že do budoucna se očekává snížení nákladů na odpadové hospodářství v ORP Dobruška.		
Metodika a výpočet:	Součet všech neinvestičních nákladů na odpadové hospodářství všech obcí ORP Dobruška.		
Zdroj čerpání dat:	MVČR, účetnictví svazku / účetnictví obcí		

Cíl 1.2	Optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen (rozklíčování ceny na jednotlivé položky)		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	Počet obcí s jednotnou evidencí a systémem kontroly cen za jednotlivé služby v odpadovém hospodářství		
Měrná jednotka	počet		

Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		13	26
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	K optimalizaci nastavení typů služeb a jejich cen bude požadováno od svozových firem rozklíčování cen na jednotlivé položky. Indikátor umožní sledovat, kolik obcí má zaveden jednotnou evidenci a systém kontroly cen za jednotlivé služby v odpadovém hospodářství.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí s jednotnou evidencí a systémem kontroly cen za jednotlivé služby v odpadovém hospodářství.		
Zdroj čerpání dat:	účetnictví obcí		

Cíl 1.2	<i>Optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen (rozklíčování ceny na jednotlivé položky)</i>		
Číslo indikátoru	1.2.2		
Název indikátoru	Rozdíl nákladů na 1 t odpadu obce s nejvyššími jednotkovými náklady oproti střední hodnotě vyplývající z každoroční studie Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR v rámci příslušné velikostní kategorie v ORP		
Měrná jednotka	Kč		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2012	2017	2020
Plán		60 Kč	0 Kč
Skutečnost	120 Kč		
Popis měřítka:	Průměrná hodnota nákladů na svoz SKO v ČR činila v roce 2012 dle Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR 2548,50 Kč. Obec s nejvyššími jednotkovými náklady platí 2669 Kč. Rozdíl je tedy 120 Kč. Stanovený indikátor umožňuje sledovat vývoj tohoto rozdílu, přičemž bude vyvíjena snaha, aby se tento rozdíl co nejvíce snížil.		
Metodika a výpočet:	Rozdíl nákladů na 1 t odpadu obce s nejvyššími jednotkovými náklady oproti střední hodnotě vyplývající z každoroční studie Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR v rámci příslušné velikostní kategorie v ORP		
Zdroj čerpání dat:	účetnictví obcí, Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR		

Cíl 2.1	<i>Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí)</i>		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	Počet smluvních dohod spádových obcí pro využívání sběrného dvora		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	7
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Aby byla síť sběrných dvorů dostačující pro potřeby ORP, budou také využita stávající zařízení pro další spádové obce, které se budou podílet na jejich spolufinancování. Pokud v rámci meziobecní spolupráce vznikne další sběrný dvůr, i ten bude, využívám pro další spádové obce ve svém		

	<i>okolí. Vztah mezi obcemi bude specifikován smluvní dohodou. Indikátor umožní sledovat, počet smluvních dohod spádových obcí pro využívání sběrného dvora.</i>
Metodika a výpočet:	<i>Souhrnný počet smluvních dohod spádových obcí pro využívání sběrného dvora.</i>
Zdroj čerpání dat:	<i>evidence obcí / evidence sběrného dvora</i>

Cíl 2.2	<i>Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí)</i>		
Číslo indikátoru	2.1.2		
Název indikátoru	<i>Počet obcí, které nemají sběrný dvůr, ani nevyužívají smluvního zajištění sběru odpadů ve sběrném dvoře/ sběrném místě jiné obce</i>		
Měrná jednotka	<i>počet</i>		
Správce měřítka	<i>starosta města Dobruška</i>		
Roky	2013	2017	2020
Plán		15	0
Skutečnost	23		
Popis měřítka:	<i>Aby byla síť sběrných dvorů dostačující pro potřeby ORP, budou také využita stávající zařízení pro další spádové obce, které se budou podílet na jejich spolufinancování. Zvolený indikátor umožní sledovat počet obcí, které nemají sběrný dvůr a nevyužívají ani smluvního zajištění sběru odpadů ve sběrném dvoře / sběrném místě jiné obce.</i>		
Metodika a výpočet:	<i>Souhrnný počet obcí, které nemají sběrný dvůr, ani nevyužívají smluvního zajištění sběru odpadů ve sběrném dvoře / sběrném místě jiné obce.</i>		
Zdroj čerpání dat:	<i>evidence obcí / evidence sběrného dvora / sběrného místa</i>		

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejich změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
manažer strategie – starosta města Dobruška, starostka obce Deštné v Orlických horách
správci cílů – starosta města Dobruška
gestor indikátorů – starosta města Dobruška

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění

cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Vytvářet svazky obcí s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu a přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.)	starosta města Dobruška
1.2	Optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen (rozklíčování ceny za služby na jednotlivé položky)	starosta města Dobruška
2.1	Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí)	starosta města Dobruška

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1.1	Vytvoření svazku obcí pro společnou poptávku a nákup služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.)	starosta města Dobruška
1.1.2	Počet obcí realizujících společnou poptávku a nákup služeb v odpadovém hospodářství	starosta města Dobruška
1.1.3	Náklady na odpadové hospodářství	starosta města Dobruška
1.2.1	Počet obcí s jednotnou evidencí a systémem kontroly cen za jednotlivé služby v odpadovém hospodářství	starosta města Dobruška
1.2.2	Rozdíl nákladů na 1 t odpadu obce s nejvyššími jednotkovými náklady oproti střední hodnotě vyplývající z každoroční studie Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR v rámci příslušné velikostní kategorie v ORP	starosta města Dobruška
2.1.1	Počet smluvních dohod spádových obcí pro využití sběrného dvora	starosta města Dobruška
2.1.2	Počet obcí, které nemají sběrný dvůr, ani nevyužívají smluvní zajištění sběru odpadů ve sběrném dvoře / sběrném místě jiné obce	starosta města Dobruška

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 5.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou

naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok¹. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Cíle definované strategií:

- 1.1 – Vytvářet svazky obcí s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.)
- 1.2 – Optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen (rozklíčování ceny za služby na jednotlivé položky)
 - 2.1 – Optimalizovat síť sběrných dvorů / sběrných míst s ohledem na rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost pro občany, definovat, jaké odpady by měly být sbírány na jakých zařízeních

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost
1.1 Vytvářet svazky obcí	Svazek obcí s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti odpadového hospodářství	0 Kč	-	09/2015	DSO	ve fázi záměru
1.2. Optimalizace nastavení typů služeb a cen	Rozklíčování cen za služby na jednotlivé položky	0 Kč	-	10/2015 – 12/2015	DSO	ve fázi záměru

¹ V případě, že se meziobecní spolupráce odehrává na bázi dobrovolného svazku obcí, musí být akční plán v souladu s rozpočtem svazku. Pokud probíhá spolupráce na smluvním základě, pak je potřeba, aby všechny aktivity uvedené v akčním plánu byly financovatelné (a tedy zahrnuté v rozpočtu) z rozpočtů jednotlivých zapojených obcí.

1.2. Optimalizace nastavení typů služeb a cen	Uzavření jedné společné smlouvy se svozovou firmou za celé území ORP	0 Kč	-	1/2016	DSO	ve fázi záměru
2.1 Využití sběrných dvorů také pro spádové obce	Využití sběrných dvorů pro spádové obce	0 Kč	-	1/2016 – 12/2016	provozovatelé sběrných dvorů	2.1 Využití sběrných dvorů také pro spádové obce

V současné době nejsou známy přesné projektové záměry, proto je ani nelze v tabulce vyčíslit. S postupem času bude ale akční plán pravidelně aktualizován.

5.4. Závěr a postupy zpracování

5.4.1. Shrnutí

V rámci tvorby návrhové části dílčí strategie pro oblast odpadového hospodářství byly na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška identifikovány dva problémové okruhy. Prvním jsou Vysoké náklady při nakládání s komunálním odpadem. Zde byly vytyčeny dva cíle a to: Vytvořit svazek obcí (vyjednávací skupinu) s cílem společné poptávky a nákupu služeb v oblasti sběru, svozu, přeprav a konečného využití nebo odstranění komunálních odpadů a jejich složek (SKO, tříděné odpady, nebezpečné odpady, bioodpady apod.) a Optimalizovat nastavení typů služeb a jejich cen (rozklíčování ceny na služby na jednotlivé položky). Druhým problémovým okruhem je Nedostatek sběrných míst / dvorů. Cíle tohoto problémového okruhu je: Využít sběrných dvorů také pro spádové obce a zajistit spolufinancování (podíl ostatních obcí).

Každý ze stanovených cílů má stanoveného svého správce, který bude hlídat jejich plnění. Právě naplňování příslušného cíle bude sledováno prostřednictvím sady stanovených indikátorů, které mají rovněž své gestory.

Správci a gestori budou v území iniciovat kroky směřující k plnění stanovených cílů, budou komunikovat s ostatními subjekty v území a budou dbát na to, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly kroky, které přispějí k plnění příslušných cílů. Společně s nimi budou o plnění cílů aktivně usilovat i ostatní subjekty v území.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství byla zpracována v souladu se zveřejněnými metodikami. Na zpracování této části strategie se kromě realizačního týmu podíleli i starostové a starostky (vč. motivujících) z obcí spadajících do území správního obvodu ORP Dobruška a zástupci dalších relevantních subjektů, jejichž činnosti se strategie dotýká. Návrhová část tedy nevznikla od stolu, ale na základě diskuse se zapojenými partnery.

Návrhová část této dílčí části strategie vznikala postupnými kroky cca 6 měsíců, přičemž do její tvorby se zapojilo aktivně deset osob. Na základě průběžně zveřejňovaných metodických pokynů pracovník pro strategii a analýzy vytvořil prvotní návrh, který byl následně prodiskutován s realizačním týmem a motivujícími starosty za účasti pracovníka Oddělení životního prostředí města Dobruška. Poté byly jednotlivé návrhy zkontrolovány s představiteli obcí v území i s některými subjekty provozující služby odpadového hospodářství.

5.5. Přílohy

5.5.1. Grafické a tabulkové výstupy zpracované v rámci analytické části

Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkcí odpadů v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla dato-

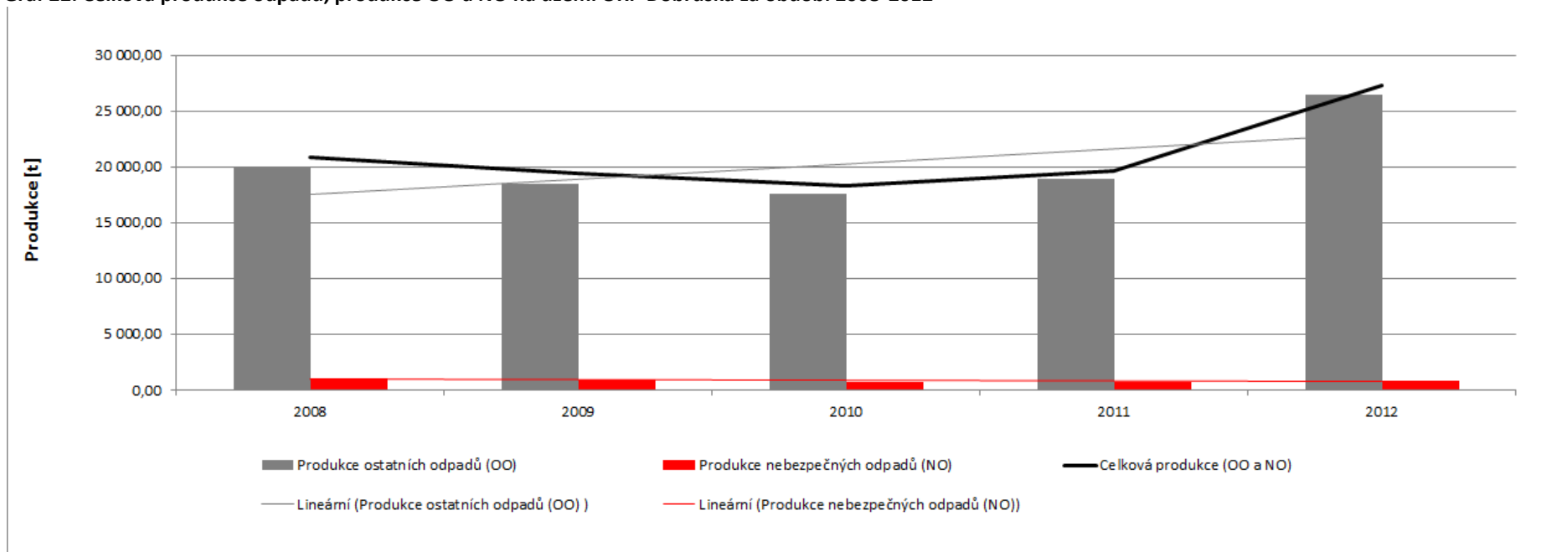
vá základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Tabulka 129: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓				
							2008	2009	2010	2011	
Produkce odpadů [t]											
Produkce ostatních odpadů (OO)	25 484,52	19 855,14	18 499,14	17 576,28	18 879,84	26 452,12	77,91	72,59	68,97	74,08	
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 386,77	1 039,72	909,72	712,88	761,90	868,93	74,97	65,60	51,41	54,94	
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →						-25,03	-34,40	-48,59	-45,06	
Celková produkce (OO a NO)	27 018,05	20 894,87	19 408,85	18 289,16	19 641,73	27 321,05	77,34	71,84	67,69	72,70	
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →						-22,66	-28,16	-32,31	-27,30	
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012					
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		95,02	95,31	96,10	96,12	96,82					
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		4,98	4,69	3,90	3,88	3,18					
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv. ⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012					
Počet obyvatel v území ORP		20 063	20 052	20 106	20 169	20 293					
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		1 041,46	967,93	909,64	973,86	1 346,33					
Měrná produkce OO		989,64	922,56	874,18	936,08	1 303,51					
Měrná produkce NO	300,20	51,82	45,37	35,46	37,78	42,82					
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		17,26	15,11	11,81	12,58	14,26					
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		-82,74	-84,89	-88,19	-87,42	-85,74					

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 22: Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Tabulka 130: Celková produkce KO na území ORP Dobruška za období 2008-2012 podrobně

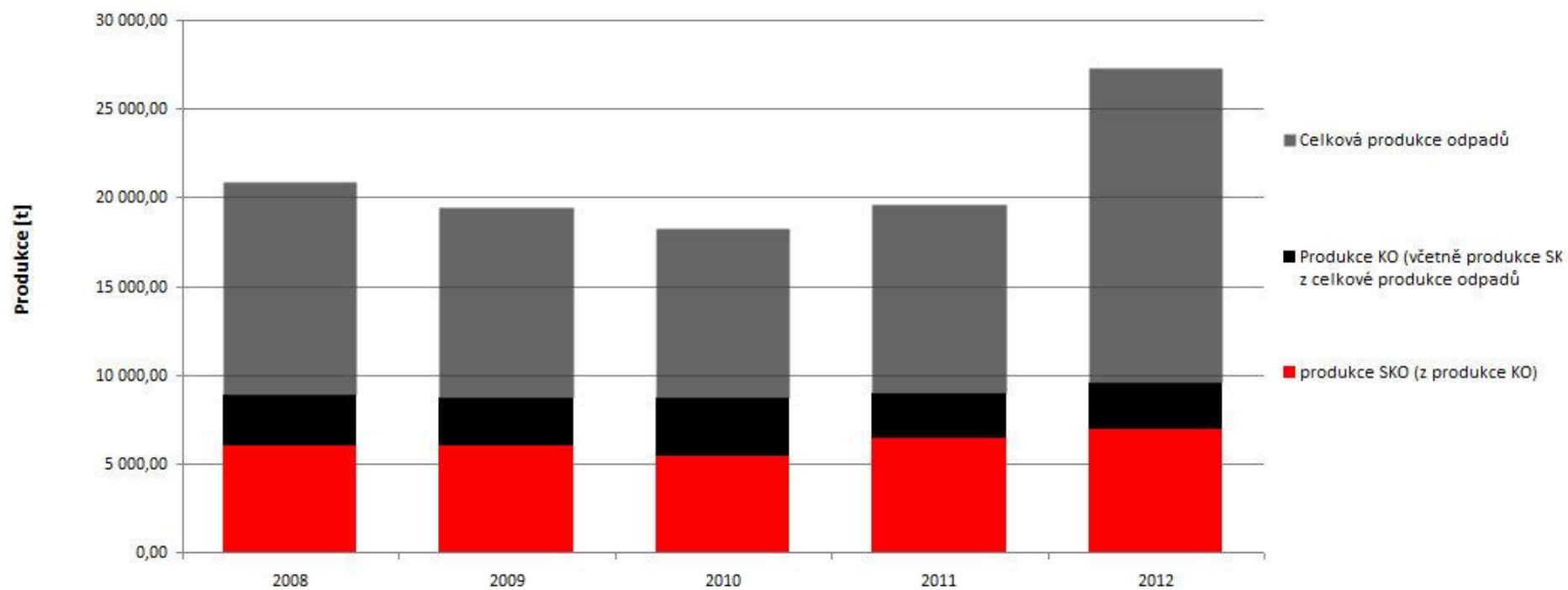
Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	122,30	28,71	27,15	4,84	87,28
200102	Sklo	O	109,13	57,87	24,34	9,45	8,30
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	0,32	0,31	0,28	0,36	0,20
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	2,34	0,83	0,89	0,30	0,72
200113*	Rozpouštědla	N	0,17	0,19	0,41	0,32	0,14
200114*	Kyseliny	N	0,34	0,13	0,06	0,17	0,02
200115*	Zásady	N	0,16	0,17	0,12	0,04	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,05	0,05	0,05	0,19	0,05
200119*	Pesticidy	N	0,27	0,32	0,25	0,18	0,14
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,27	0,11	0,10	0,08	0,07
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlodíky	N	0,53	0,10	0,00	0,04	0,07
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,07	3,44
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	1,45	1,94	1,74	3,01	1,61
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	8,25	15,14	13,91	7,89	7,45
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,45	0,67	0,31	0,30	0,20
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,11	0,23	0,05	0,25	0,28

200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	0,53	0,17	0,21	8,59	13,86
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	0,91	46,83	0,05	0,02	0,19
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	0,41	62,08	10,22	5,25	12,69
200139	Plasty	O	56,76	64,97	27,60	6,38	7,54
200140	Kovy	O	38,95	83,82	28,95	3,85	7,05
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	504,69	714,96	479,23	372,19	641,79
200202	Zemina a kameny	O	0,00	0,00	1 235,00	705,42	73,00
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	2,80	2,78	3,38	1,26	0,85
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	5 981,81	6 037,76	5 444,30	6 389,31	6 914,98
200303	Uliční smetky	O	1,12	2,18	6,70	4,20	2,70
200304	Kal ze septiků a žump	O	385,40	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	28,91	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	436,67	413,66	345,11	289,02	354,54

200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	6,40	0,60	0,10	0,13
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	507,22	430,23	405,41	439,65	501,59
150102	Plastové obaly	O	204,52	225,26	247,53	281,99	347,41
150103	Dřevěné obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15
150104	Kovové obaly	O	5,08	8,57	41,92	1,07	0,29
150105	Kompozitní obaly	O	1,59	2,54	5,44	9,90	11,13
150106	Směsné obaly	O	231,08	265,14	93,91	145,13	210,85
150107	Skleněné obaly	O	219,20	233,40	241,60	275,20	326,37
150109	Textilní obaly	O	6,03	8,34	5,36	0,00	0,00
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	13,84	12,45	23,65	31,24	37,88
Celková produkce KO			8 873,63	8 728,30	8 715,81	8 997,26	9 574,96
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			7 048,12	7 196,23	6 296,95	7 056,08	8 002,95
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			3 631,33	3 766,82	3 224,12	3 531,25	4 158,80

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 23: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008 – 2012

Tabulka 131: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	20 894,87	19 408,85	18 289,16	19 641,73	27 321,05	-7,11	-5,77	7,40	39,10
Celková produkce KO	8 873,63	8 728,30	8 715,81	8 997,26	9 574,96	-1,64	-0,14	3,23	6,42
Celková produkce SKO	5 981,81	6 037,76	5 444,30	6 389,31	6 914,98	0,94	-9,83	17,36	8,23
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	42,47		44,97		47,66		45,81		35,05
Podíl SKO na produkci KO	67,41		69,17		62,46		71,01		72,22
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	20 063		20 052		20 106		20 169		20 293
Měrná produkce KO	442,29		435,28		433,49		446,09		471,84
Měrná produkce SKO	298,15		301,11		270,78		316,79		340,76

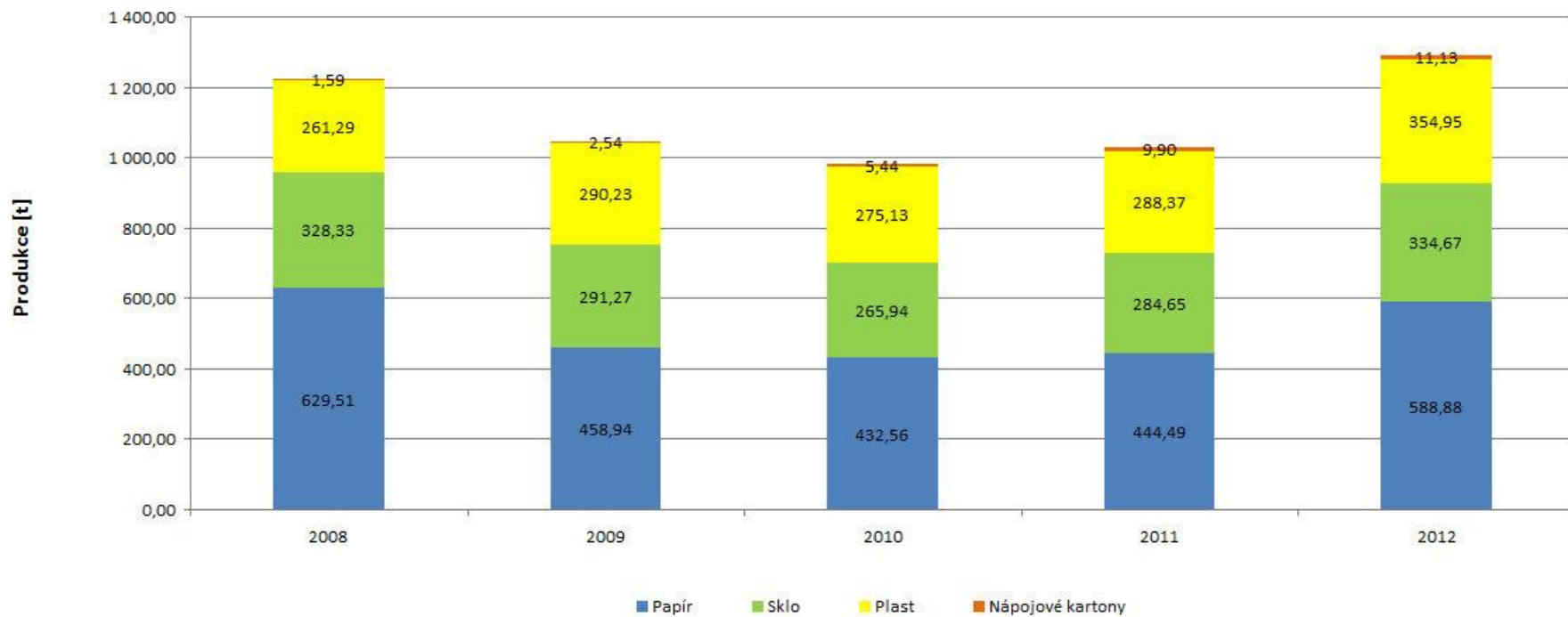
zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka 132: Celková produkce separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	629,51	458,94	432,56	444,49	588,88	-27,10	-5,75	2,76	32,48
Sklo	150107, 200102	328,33	291,27	265,94	284,65	334,67	-11,29	-8,70	7,04	17,57
Plast	150102, 200139	261,29	290,23	275,13	288,37	354,95	11,08	-5,20	4,81	23,09
Nápojové kartony	150105	1,59	2,54	5,44	9,90	11,13	60,33	113,89	82,00	12,34
Celkem separovaný sběr		1 220,71	1 042,98	979,07	1 027,41	1 289,63	-14,56	-6,13	4,94	25,52
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP			20 063		20 052		20 106		20 169	20 293
Měrná produkce tříděného papíru			31,38		22,89		21,51		22,04	29,02
Měrná produkce tříděného skla			16,36		14,53		13,23		14,11	16,49
Měrná produkce tříděného plastu			13,02		14,47		13,68		14,30	17,49
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů			0,08		0,13		0,27		0,49	0,55
Měrná produkce tříděného odpadu			60,84		52,01		48,70		50,94	63,55

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 24: Separovaný sběr odpadů na území ORP v letech 2008 - 2012

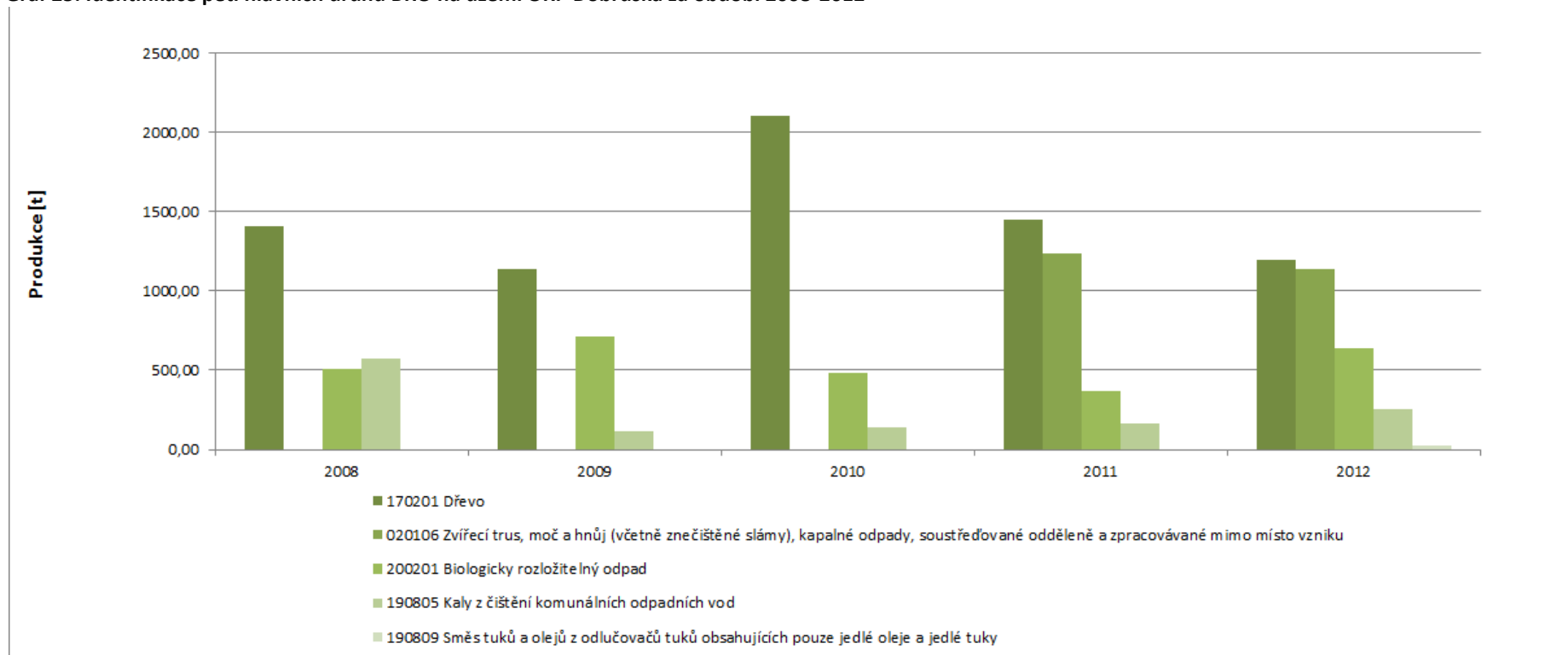
Tabulka 133: Celková produkce BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	1 232,50	1 138,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,45	0,00	1,00	0,17	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,48	0,97	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	52,46	4,83	0,40	0,00	20,88
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	5,35	0,67	0,00	0,00	0,00
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,28	0,31	0,00	0,00	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	4,01	3,96	4,02	0,09	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	507,22	430,23	405,41	439,65	501,59
150103	Dřevěné obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	14,58	47,03	5,52	14,36	0,98
170201	Dřevo	O	1 410,75	1 140,81	2 100,36	1 444,58	1 198,02

190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	574,00	118,50	137,13	159,94	249,67
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	23,70
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	122,30	28,71	27,15	4,84	87,28
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	0,32	0,31	0,28	0,36	0,20
200111	Textilní materiály	O	2,34	0,83	0,89	0,30	0,72
200125	Jedlý olej a tuk	O	0,00	0,00	0,00	0,07	3,44
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	504,69	714,96	479,23	372,19	641,79
200301	Směsný komunální odpad	O	5 981,81	6 037,76	5 444,30	6 389,31	6 914,98
200304	Kal ze septiků a žump	O	385,40	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	436,67	413,66	345,11	289,02	354,54
Celková produkce BRO			10 002,61	8 943,09	8 951,75	10 347,37	11 135,94

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 25: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012

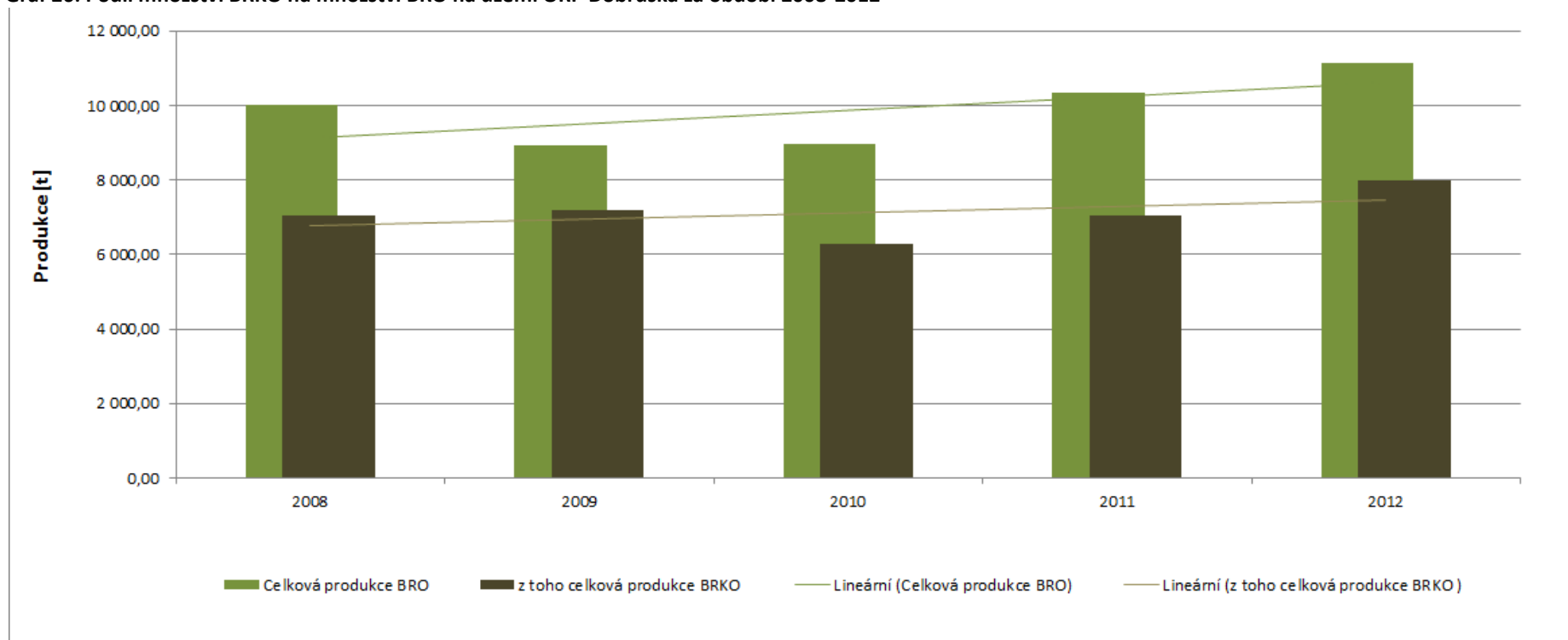
Graf. byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tabulka 134: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	10 002,61	8 943,09	8 951,75	10 347,37	11 135,94	-10,59	0,10	15,59	7,62
z toho celková produkce BRKO	7 048,12	7 196,23	6 296,95	7 056,08	8 002,95	2,10	-12,50	12,06	13,42
Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	70,46		80,47		70,34		68,19		71,87
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP	20 063		20 052		20 106		20 169		20 293
Měrná produkce BRO	498,56		446,00		445,23		513,03		548,76
Měrná produkce BRKO	351,30		358,88		313,19		349,85		394,37

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh>

Graf 26: Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka 135: Ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓						
								2008	2009	2010	2011			
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]														
Využití	Materiálové využití	17 345,89	22 671,36	24 038,69	31 987,79	24 037,97	25 082,46	130,70	138,58	184,41	138,58			
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓												
		64,20	108,50	123,85	174,90	122,38	91,81							
	Celkem vybrané způsoby využití	17 170,52	22 671,36	24 038,69	31 987,79	24 037,97	25 082,46	132,04	140,00	186,29	140,00			
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓												
		63,55	108,50	123,85	174,90	122,38	91,81							
Celková produkce odpadů		27 018,05	20 894,87	19 408,85	18 289,16	19 641,73	27 321,05							
Odstranění	Skládkování	115 236,47	47 443,00	41 787,29	47 859,37	52 033,11	52 227,52	41,17	36,26	41,53	45,15			
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →												
	Spalování						Meziroční změna [%] ↓							
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012				
							-100,00	-	-	-				
	Celkem vybrané způsoby odstranění		47 443,25	41 787,29	47 859,37	52 033,11	52 227,52	-11,92	14,53	8,72	0,37			

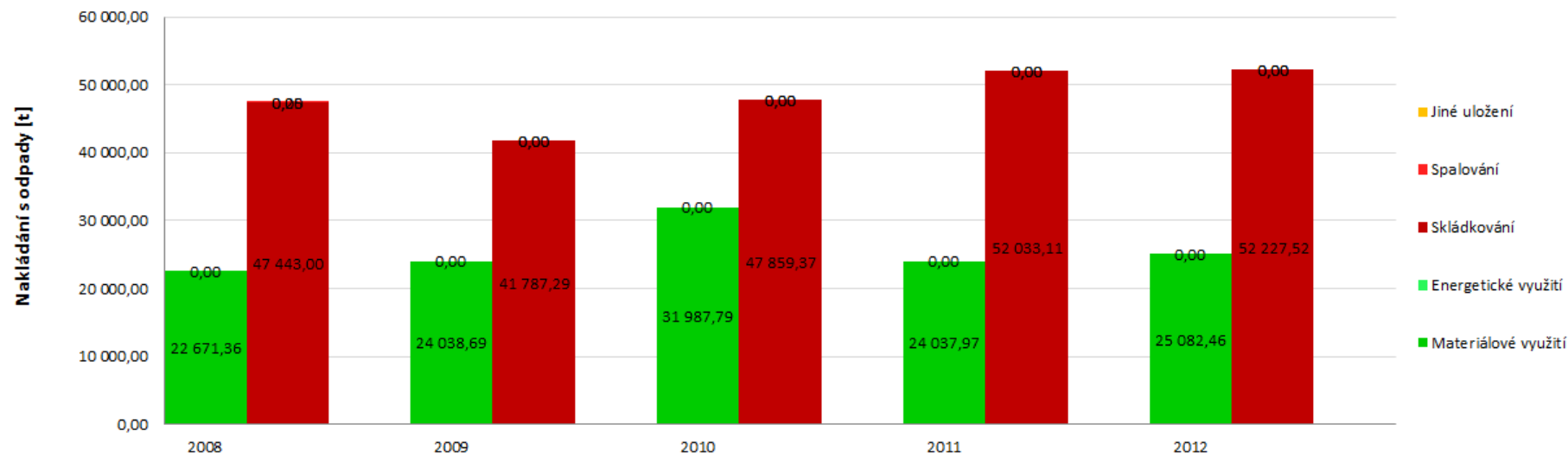
Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka 136: Nakládání s odpady celkově na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
									2008	2009	2010	2011	
Nakládání s odpady [t]													
KO	Využití	Materiálové využití	317,12	1 654,75	1 200,47	1 360,38	1 109,67	1 476,13	521,80	378,55	428,98	349,92	
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓				
			5,13	18,65	13,75	15,61	12,33	15,42	421,80	278,55	328,98	249,92	
		Celkem vybrané způsoby využití	291,46	1 654,75	1 200,47	1 360,38	1 109,67	1 476,13	567,75	411,88	466,75	380,73	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Meziroční změna [%] ↓			
		4,72	18,65	13,75	15,61	12,33	15,42						
	Celková produkce KO [t]		6 179,22	8873,63	8728,30	8715,81	8997,26	9574,96	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
	Odstranění	Skládkování		35 580,98	37 034,42	43 685,32	47 992,87	47 950,21	4,08	17,96	9,86	-0,09	
		Spalování		0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	-	-	-	
		Celkem vybrané způsoby odstranění		35 581,23	37 034,42	43 685,32	47 992,87	47 950,21	4,08	17,96	9,86	-0,09	
SKO	Odstranění	Skládkování	31 159,29	32 327,34	38 928,86	43 207,44	42 676,69	3,75	20,42	10,99	-1,23		
		Celkem vybrané způsoby odstranění	31 159,29	32 327,34	38 928,86	43 207,44	42 676,69	3,75	20,42	10,99	-1,23		

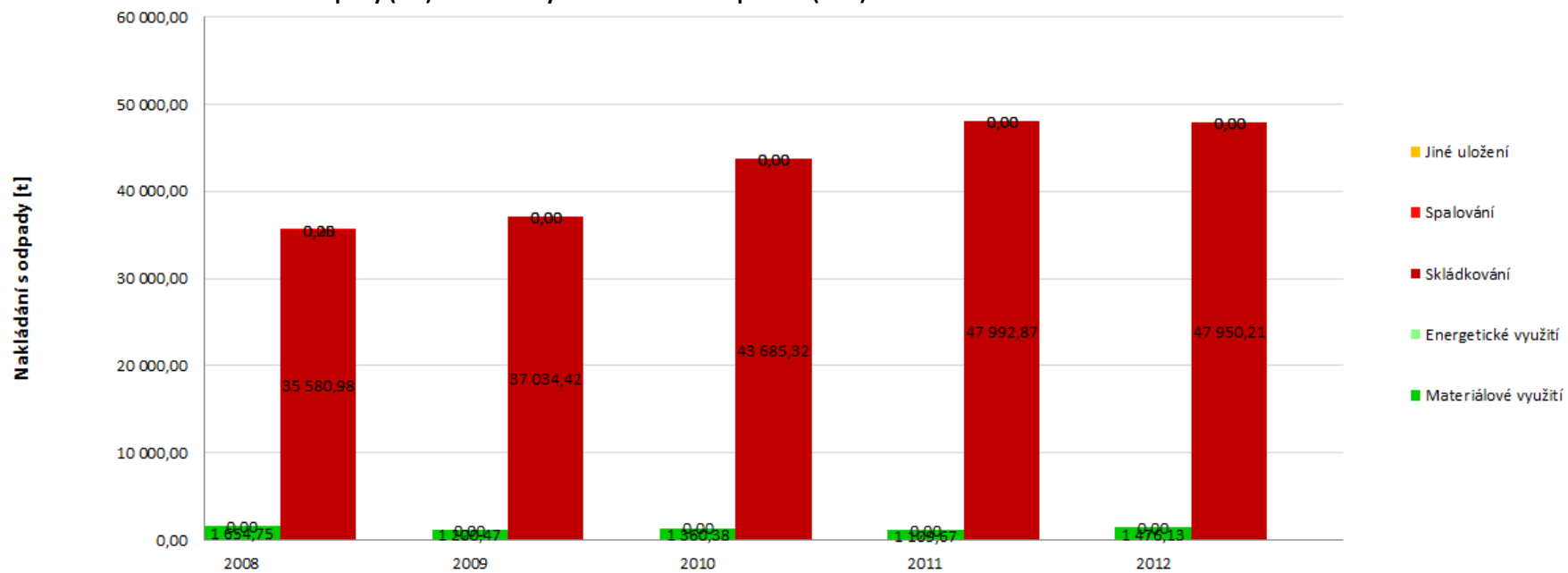
Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 27: Nakládání s odpady celkově na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 28: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP Dobruška za období 2008-2012

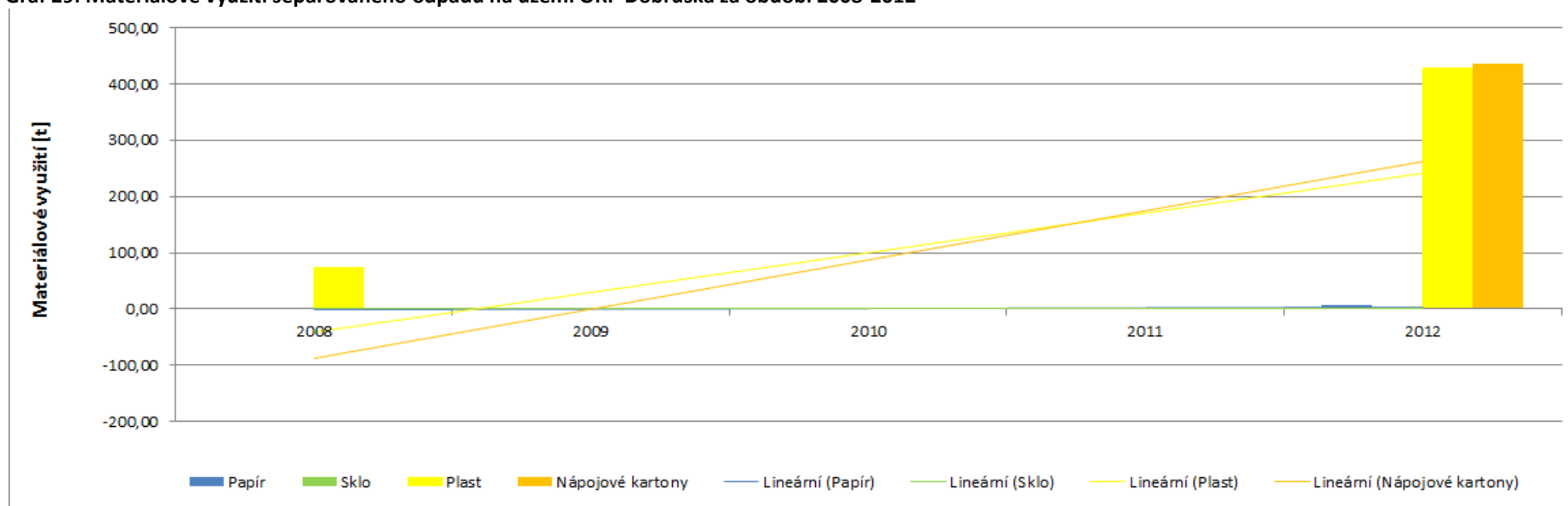
Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka 137: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	6,74	-	-	-	-
		Odstranění	65,57	58,80	97,31	35,51	32,79	-10,32	65,50	-63,50	-7,66
		Odstranění	0,40	0,00	0,03	3,42	7,64	-100,00	-	11300,00	123,39
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	75,25	0,00	0,00	0,00	428,87	-100,00	-	-	-
		Odstranění	63,46	58,71	73,48	47,69	18,46	-7,49	25,15	-35,09	-61,29
Nápojové kartony	150105	Odstranění	350,05	285,52	166,91	145,78	81,04	-18,43	-41,54	-12,66	-44,41

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 29: Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP Dobruška za období 2008-2012

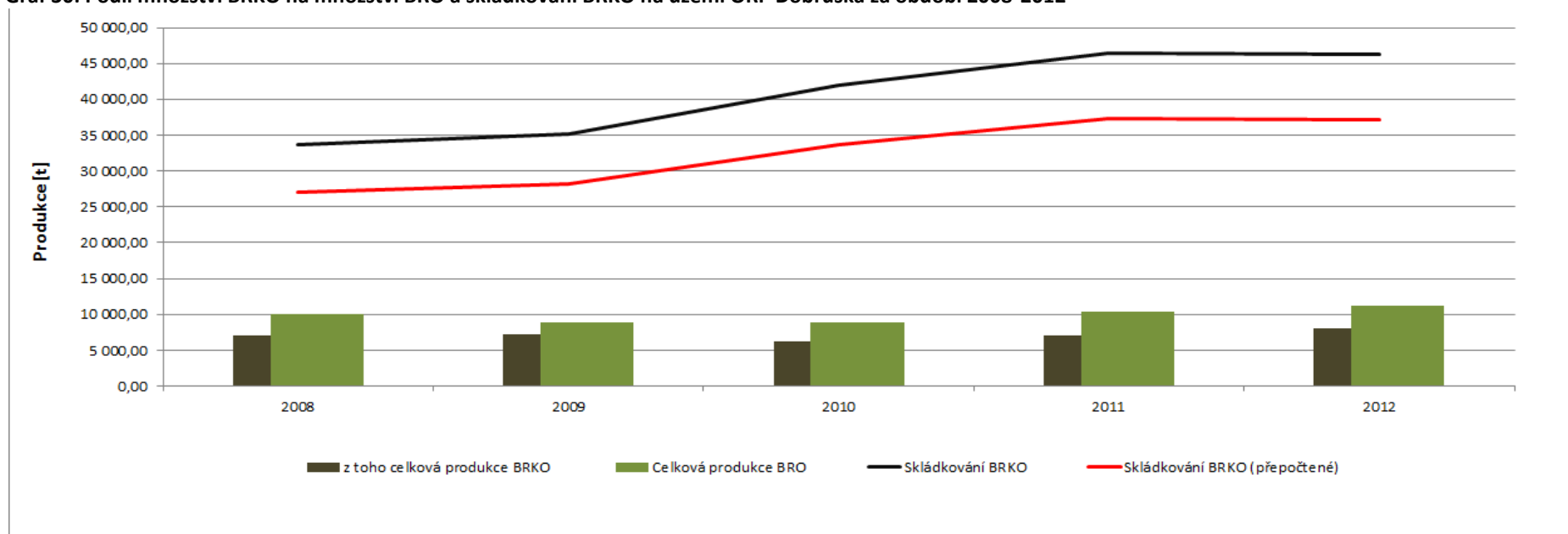
Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tabulka 138: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]												
BRO	Využití	Materiálové využití	3 474,25	2 327,70	6 594,10	2 988,58	3 148,54	-33,00	183,29	-54,68	5,35	
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)	34 067,38	35 498,82	42 341,12	46 612,37	46 586,53	4,20	19,27	10,09	-0,06	
		Spalování		0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	100	-	-	-
BRKO	Využití	Materiálové využití	1 487,79	918,67	0,00	311,50	722,24	-38,25	100	-	131,86	
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	33 636,52	35 139,93	41 965,10	46 373,38	46 287,80	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	27 010,12	28 217,36	33 697,98	37 237,83	37 169,10	138,89	165,86	183,29	182,95
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.⁻¹] ↓									
				1346,27	1407,21	1676,02	1846,29	1831,62	950,82	1132,44	1247,49	1237,58
		Spalování		0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012		
							100	-	-	-		
Počet obyvatel v území ORP			20 063	20 052	20 106	20 169	20 293					

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 30: Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP Dobruška za období 2008-2012

Zdroj: <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

6. Téma 4.: Doprava

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Sektor dopravy představuje jedno z klíčových odvětví národních ekonomik se značným významem i pro mezinárodní vztahy. Tím, že doprava zahrnuje veškerou činnost umožňující přesun osob, zvířat a věcí, tak prakticky ovlivňuje všechny oblasti veřejného i soukromého života a podnikatelské sféry. Uživatelem dopravy tedy může být v různé míře jak fyzická tak i právnická osoba. Doprava se ve srovnání s ostatními odvětvími vyznačuje několika specifickými rysy. Jde například o využití přírodního prostředí ve formě přirozených dopravních cest (řeky, vzdušný prostor) anebo uměle vytvořených cest. Pro dopravu je také charakteristická převaha liniového typu rozmístění, na rozdíl od bodového převažujícího v průmyslu či plošného v zemědělství.

Témata, která jsou součástí sektoru dopravy, patří k zásadním předpokladům rozvoje. Jedná se zejména o dopravní infrastrukturu a dopravní obslužnost, které jsou pro obce důležité. Zajištění provozuschopnosti, kvalitní údržba a opravy dopravní infrastruktury jsou pro obce klíčové. V této oblasti je v důsledku majetkových vztahů nezbytná koordinace obcí se státem, krajem a jejich organizacemi. Vlastníkem dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy je stát a výkonem vlastnických práv státu k těmto komunikacím pověřilo Ministerstvo dopravy státní příspěvkovou organizaci Ředitelství silnic a dálnic ČR. Vlastníkem silnic II. a III. třídy jsou příslušné kraje a zajištění výkonu vlastnických práv provádí Správa silnic. Obce jsou vlastníky místních komunikací, což jsou veřejně přístupné komunikace, jež slouží zejména místní dopravě převážně v intravilánu jednotlivých obcí. Údržbu místních komunikací zajišťují jednotlivé obce, což je v některých případech s ohledem na finanční možnosti rozpočtu obce problematické.

Dopravní dostupnost a obslužnost obcí patří k důležitým podmínkám trvale udržitelného rozvoje daného regionu. Dopravní obslužností se rozumí zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb, včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu. Právě k zabezpečení dopravní obslužnosti je podmínkou dostatečná dopravní infrastruktura a dopravní služby, které dělíme na veřejné a individuální. Pro hodnocení veřejné dopravní obslužnosti je klíčová nabídka spojů veřejné dopravy. Pro hodnocení individuálních dopravních služeb s přístupem k osobnímu vozu je stěžejní silniční infrastruktura.

Zmapování regionální infrastruktury silničních sítí a jejího stavu poslouží při jednání s Královéhradeckým krajem, jakožto vlastníkem silnic II. a III. tříd., k prosazování investic do zkvalitnění dopravní infrastruktury tohoto typu komunikací v regionu ORP Dobruška.

Jelikož je součástí území ORP Dobruška také řada obcí ležících v Orlických horách, bude v rámci dopravní dostupnosti analyzována četnost spojů a zejména jejich časový dojezd do vybraných regionálních center. Výsledky by poté mohly také argumentačně posloužit při vyjednávání s Královéhradeckým krajem a dopravními společnostmi při sestavování jízdních řádů. V rámci meziobecní spolupráce

by tedy mohla vzniknout vyjednávací skupina, která by výsledky a případná navržená řešení prezentovala při jednáních s krajem a snažila se o jejich prosazení.

Meziobecní spolupráce může také přispět i v oblasti nemotorové dopravy. Dobrým podkladem pro spolupráci obcí je starosty vnímáno také vytváření cyklotras a cyklostezek. A to nejen pro turisty v rámci cestovního ruchu, ale také zejména pro obyvatele k zajištění aktivního trávení volného času v dosažitelném okolí obce. Vytváření či navržení vhodných stávajících cest pro nemotorovou dopravu mohou obyvatelé mezi blízkými obcemi využívat i k přesunu do svého zaměstnání či jak již bylo zmíněno, pro relaxační vyjížďky do okolí.

Základní legislativa

- Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů.

6.1.2 Popis dopravní situace ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Ačkoli se železniční síť v Královéhradeckém kraji řadí svoji hustotou v rámci ČR k nadprůměrným, tak v regionu ORP Dobruška se nacházejí pouze 2 provozované tratě (viz níže Obr. č. 2). Celostátní trať 026 spojuje Týniště nad Orlicí - Meziměstí a dále Broumov a prochází obcí Očelice, městem Opočno a obcí Pohoří. Tato trať umožňuje spojení náchodského okresu s krajským městem Hradec Králové a dalšími krajskými městy. Od této tratě je u města Opočno odbočka na regionální trať 028 vedoucí do města Dobrušky. Pro vyjíždku za prací či pro rekreační přepravu je v regionu železnice využívána minimálně. Její význam pro daný region je zejména hospodářský, jelikož prostřednictvím napojujících vleček spojuje místní průmyslové areály. Vzhledem k poloze regionu, který je součástí Orlických hor, je vhodné uvést, že do oblasti podhůří a hor vedou další 2 tratě, ačkoli se již nejedná o území ORP Dobruška. Jedná se o trať 022 spojující Častolovice - Rychnov nad Kněžnou - Solnici a trať 023 vedoucí z Doudleb nad Orlicí přes Vamberk do Rokytnice v OH. Další horské části regionu již nejsou vlakovou dopravou dostupné.

V roce 2007 byla vypracována studie na projekt Dráhy Orlických hor. Záměrem bylo postupně všechny tyto stávající tratě rekonstruovat a následně propojit tratě v jednotný dopravní systém pomocí stavby nových úseků. Mělo se jednat o úseky Solnice - Deštné v OH - Olešnice v OH - Dobruška a Rokytnice v OH - Říčky v OH - Deštné v OH. Prozatím zůstalo pouze u záměru a případná realizace závisí na souhlasných stanoviscích dotčených obcí a orgánů a zejména na dostupnosti finančních prostředků.

LETECKÁ DOPRAVA

V regionu ORP Dobruška, ani v okrese Rychnov nad Kněžnou, se žádné větší letiště nevyskytuje. Nejbližší vnitrostátní ležiště se nachází v Novém Městě nad Metují (10 km), Jaroměři (20 km) a Hradci Králové (30 km). Nejbližším mezinárodním letištěm jsou Pardubice, které jsou vzdáleny 40 - 65 km dle místa výjezdu z ORP.

ŘÍČNÍ DOPRAVA

Říční doprava na území ORP Dobruška není z důvodu nedostatku větších vodních toků provozována.

SILNIČNÍ DOPRAVA

Středem území ORP přímo přes východní část zastavěného území města Dobrušky prochází severojižním směrem silnice I. třídy I/14 spojující Rychnov nad Kněžnou s Náchodem. Jak je patrné z níže uvedeného obrázku č. 1, tato komunikace je jediná svého typu, které územím ORP prochází.

Mapa 11: Silnice I. třídy v ORP Dobruška

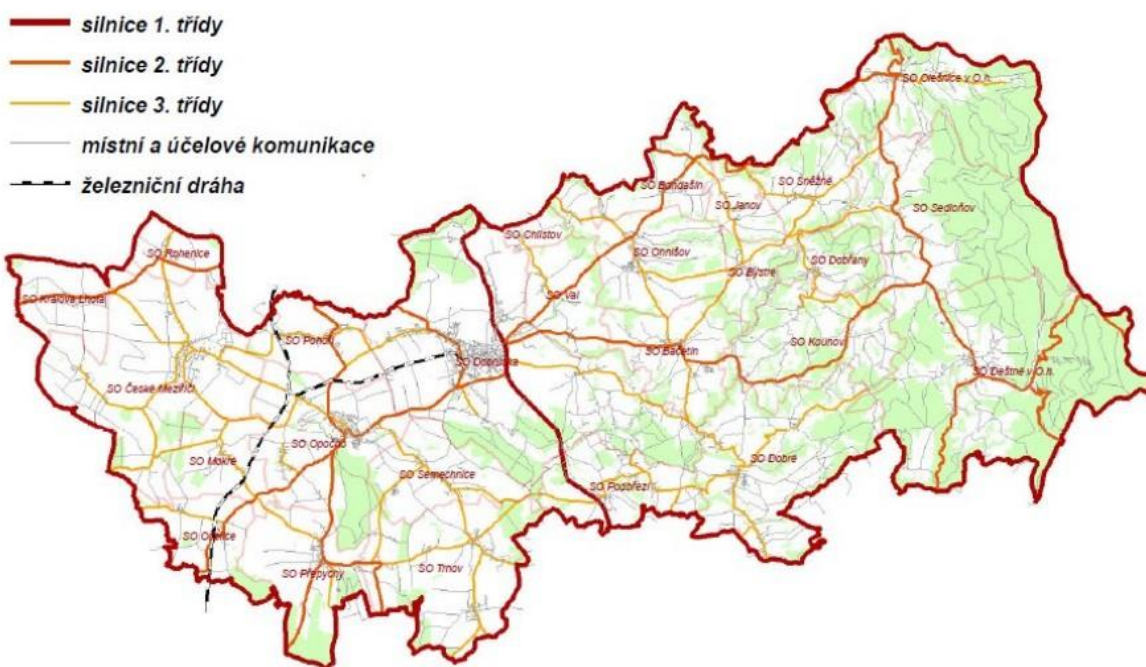
Zdroj: <http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/prumzony/cz/DO-zakladni-charakteristika.htm>

V regionu ORP Dobruška se nenachází dálnice nebo rychlostní komunikace ani zde na ně není přímé napojení. Ostatní komunikace nacházející se na dotčeném území jsou silnice II. a III. tříd a místní případně účelové komunikace. Stávající strukturu silniční sítě je možné považovat za dostatečnou, ovšem z hlediska technických parametrů a kvality je řada silnic II. a zejména III. tříd nevyhovujících.

Na území ORP Dobruška se nachází tyto silnice druhé třídy: 285, 298, 304, 308, 309, 310, 311, 320. K významným silnicím II. třídy můžeme řadit silnici II/298, která vede z Třebechovic pod Orebem do oblasti Orlických hor a prochází centrem Opočna a je obchvatem města Dobruška. Tato komunikace je charakteristická vysokou dopravní intenzitou mezi těmito dvěma městy. K další významnější komunikaci patří silnice II/304, které vede z Týniště nad Orlicí prochází Přepychy, Opočnem, Pohořím a dále pokračuje přes Nové Město nad Metují do podkrkonošského města Úpice. Hlavním tahem regionu do oblasti Orlických hor je komunikace II/309 vedoucí z Dobrušky přes Bačetín, Kounov do Deštného v Orlických horách. Na komunikaci II/310 se nachází jediný silniční hraniční přechod regionu, a to Olešnice v Orlických horách – Kociol (Lewin Klodzki). Tato komunikace vede přímo Orlickými horami z Olešnice v OH, přes Sedloňov, Deštné v OH až do Rokytnice v OH. Silnice II. třídy mají tedy důležitý regionální význam, propojují jednotlivá sídla v dané oblasti a tvoří radiály k silnici I/14.

Ostatní krajské silnice čili silnice III. třídy v návaznosti na vyšší stupeň silnic plní funkci mikroregionální. Zajišťují místní zpřístupnění a obsluhu jednotlivých obcí, lokalit včetně jejich vzájemného propojení.

Mapa 12: Přehled komunikací v ORP Dobruška

Zdroj: ÚAP ORP Dobruška, 2012

Tabulka 139: Přehled silniční sítě na území ORP Dobruška

	Číslo	Směr	Počet km z úseků v ORP Dobruška
Dálnice	–	–	–
Rychlostní silnice	–	–	–
Silnice I. třídy	I/14	Vrchlabí-Trutnov-Červený Kostelec-Náchod-Nové M.n.M.-Dobruška-Rychnov n.Kn.-Vamberk	11
Celkem			11
Silnice II. třídy	II/285	Velichovky-Jaroměř-Městec-Nové M.n.M-Olešnice v OH	5,3
	II/298	Třebechovice pod Orebem.-Očelice-Opočno-Dobruška-Ohnišov-Bohdašín	18,9
	II/304	Úpice-Hoříčky-České Skalice-Městec-Opočno	10,6
	II/308	Hradce Králové-Králova Lhota-Rohenice-Bohuslavice-Nové M.n.M.	12,5
	II/309	Dobruška-Bačetín-Kounov	17,3
	II/310	Olešnice v OH-Sedloňov-Deštné v OH-Rokytnice v OH-Žamberk-Letohrad	15,6
	II/311	Deštné v OH-Orlické Záhoří-Bartošovice v OH-Jablunné n.Orl.-Lanškroun	5,6
	II/320	Libel-Lično-Voděrady-Přepychy	3,2
	II/321	Deštné v OH-Skuhrov-Solnice-Častolovice	4,07
Celkem			93,07

Silnice III. třídy	III/3091	Bačetín-Bystré	2,7
	III/3092	Bačetí (Sudín)-Spáleníště	1,8
	III/3093	Nedvězí u Dobrušky-Dobřany	4,2
	III/3094	Nedvězí u Dobrušky	0,8
	III/3101	Olešnice v OH	3,3
	III/3102	Polom-Sněžné-Janov-Bystré-Ohnišov	8,4
	III/3103	Bystré-Janov-Rokole	3,3
	III/3104	Sedloňov-Sněžné	3,3
	III/3201	Přepychy-Nová Ves-Voděrady	5,7
	III/3203	Přepechy (Záhornice)-Semechnice	3,4
	III/3218	Hlinné-Dobré-Šediviny	7,5
	III/28527	Sněžné	2,4
	III/29837	Očelice-Vysoký Újezd	2,5
	III/29838	Mokré-Přepychy	4,5
	III/29839	Čánka	1,2
	III/29840	Opočno-Trnov-Ještětice	6,9
	III/29842	Semechnice-Podchlumí	2
	III/29844	Trnov-Houdkovice-Byzhradec	3
	III/29849	Dobruška-Mělčany	1,1
	III/29851	Dobruška-Spáleníště-Dobré	8,8
	III/29852	Val-Chlístov	2,2
	III/29853	Ohnišov-Zákraví	2,6
	III/29854	Ohnišov-Bačetín	3,4
	III/30425	Pohoří	1,5
	III/30426	Pohoří-Ostrov (České Meziříčí)	3,9
	III/30427	Pulice-Pohoří	2,5
	III/30815	České Meziříčí-Opočno	8,5
	III/30816	Vranov-Opočno	5,1
	III/30817	České Meziříčí-Mokré	2,7
	III/30818	Jílovice-České Meziříčí-Rohenice	9,3
III/30819	Skršice	2,3	
III/32114	Záhornice-Podbřezí-Dobré	12,1	
III/32115	Bílý Újezd-Lhota u Dobrušky	0,9	
III/32117	Pobřeží	0,7	
Celkem			134,5

Zdroj: Dálniční a silniční síť ČR – geoportál, Generel silniční dopravy Královéhradeckého kraje

Údaje o délce silnic byla zjištěna z Generelu silniční dopravy Královéhradeckého kraje a z veřejně přístupného geoportálu ŘSD. Každá komunikace je členěna na přirozené úseky silnic. Tyto úseky v některých případech ve své délce ovšem přesahují do sousedních ORP. Právě tyto přesahující části úseků nebyly přidány k součtu km dané komunikace. Délka silnic I. třídy tedy na území ORP Dobruška činí 11 km, délka silnic II. třídy dosahuje 93,07 km a délka silnic III. třídy činí 134,5 km.

Jak bylo uvedeno v úvodu, výkonem vlastnických práv k silnicím II. a III. třídy je pověřena Správa silnic, v tomto případě Správa silnic Královéhradeckého kraje (SSKHK). V níže uvedené tabulce jsou uve-

deny provedené rekonstrukce na těchto krajských silnicích od roku 2009 do září 2014 v ORP Dobruška.

Tabulka 140: Rekonstrukce silnic II. a III. tříd v letech 2009-09/2014

Číslo	Místo	Druh činnosti	Termín
II/310	Olešnice	sanace, recyklace vozovky, nový asfaltobetonový živičný kryt	09/2010-11/2011
II/308	Králova Lhota II. etapa	nová malá okružní křižovatka -pr.30 m+ napojení sil.III/30815	03/2011-08/2011
II/309	Kounov	stabilizace svahu zdí z gabionu, zajištění stability skalního svahu	09/2013-10/2013
II/309	Plasnice	frézování celé šíře vozovky v tl.2cm, vyrovnávka 2cm, položení nového koberce v tl 5cm	09/2014
III/28525	Rokole - Doly	nezjištěno	2009
III/29840	Semechnice	frézování celé šíře vozovky, položení nového koberce v tl 5cm	11/2013-01/2014
III/30426	České Meziříčí	celková rekonstrukce vozovky, nový asfaltobetonový živ. kryt	07/2011-11/2011

Zdroj: Správa silnic Královéhradeckého kraje (SSKHK)

Z tabulky zachycující přehled rekonstruovaných krajských silnic vyplývá, že SSKHK nevyhovující stav silnic či jejich úseků v ORP Dobruška postupně dle charakteru nezbytného opatření řeší (opravou stávajících povrchů, tvorbou okružních křižovatek či zabezpečením svahu u přilehlých komunikací). U některých akcí zde bylo využito čerpání finančních prostředků z Evropské Unie a to prostřednictvím různých operačních programů - v Olešnici v OH na silnici II/310 prostřednictvím OPPS Česká republika – Polsko, v Králově Lhotě II. etapa na komunikaci II/308 pomocí ROP NUTS II Severovýchod a v Kounově na silnici II/309 za využití OP Životního prostředí. I přesto stav řady krajských komunikací a jejich úseků v daném ORP vyžaduje postupnou obnovu či rozsáhlejší rekonstrukci, případně aplikaci dopravních opatření ke zvýšení bezpečnosti a zklidnění dopravy na průtazích obcemi. Seznam dalších plánovaných úseků určených k rekonstrukci pro zbytek roku 2014 a 2015 nebyl v době tvorby této analýzy finálně SSKHK dokončen, a proto zde přehled plánovaných investic do krajských komunikací není uváděn. Spolupráci obcí by zde bylo možné spatřovat v podpoře jejich vlastníka, v tomto případě Královéhradeckého kraje, při identifikaci míst a úseků, která jsou nejvíce v nevyhovujícím stavu a tam, kde se oprava neúspěšně projednává samotnou obcí řadu let.

Místní komunikace jsou ve vlastnictví a správě dané obce. Z provedeného šetření prostřednictvím dotazníků pro obce v regionu ORP Dobrušky vyplynulo, že obnova místních komunikací či jejich částí je u většiny obcí potřeba. Některé obce již v minulých letech rekonstrukci vybraných částí místních komunikací zrealizovali. Investice do silniční sítě a dalších dopravních prvků dle obcí jsou uvedeny ve finanční analýze. Přehled místních komunikací není uveden, neboť pasportem místních komunikací nedisponují všechny obce náležící do ORP Dobruška či je v řadě případů zastaralý. S ohledem na to, že místní komunikace je možné využít i k záměrům v cyklistické dopravě, se jeví jako vhodným tématem spolupráce vybraných obcí společné zadání tvorby pasportů místních komunikací.

CYKLOTRASY A CYKLOSTEZKY

Při vyhodnocení situace cyklotras a cyklostezek v ORP Dobruška bylo přihlédnuto k Aktualizaci koncepce cyklo dopravy Královéhradeckého kraje (2009).

Cyklostezka je samostatná komunikace pro cyklisty, tedy samostatný úsek vyhrazený cyklistům. Cyklostezka může být i se smíšeným provozem, tedy pro cyklisty a chodce dohromady a je tvořena zpevněným povrchem.

Cyklotrasa znamená pouze vyznačení cesty v terénu pomocí cyklistických značek a navádí cyklistu kudy a kam jet. Cyklotrasa může vést po lesní nebo polní cestě, po stávajících silnici a také samozřejmě po cyklostezce.

Analyzované území by díky své terénní členitosti mohlo splnit nároky všech cyklistů, kteří využívají kolo jako dopravní prostředek ať již při cestě do zaměstnání, zábavou či za sportem a volnočasovým aktivitám. S ohledem na to, že do vrcholových horských partií Orlických hor vedou silnice II. třídy došlo k součinnosti dopravních prostředků kolo/bus a vznikl turistický produkt Cyklobusy Orlických hor, který každoročně v letní sezóně organizačně zajišťuje Euroregion Glacensis ve spolupráci s Královéhradeckým a Pardubickým krajem za využití regionálních dopravců. Podrobněji popsáno v části Dopravní obslužnosti.

Atraktivitu oblasti zvyšuje možnost využití hraničních přechodů s Polskou republikou (silniční Olešnice v OH – Kociol a turistický, který umožňuje cyklistický průjezd, Čihalka – Duszniki Zdrój).

Na území ORP Dobruška se nachází jedna cyklostezka vedoucí od obce Bačetín do místní části Sudín. Tuto cyklostezku obec vybudovala v roce 2012 za finančního příspěvku SFDI a v budoucnu je plánováno její protažení k místnímu hřbitovu.

Přehled cyklotras nacházející se na území ORP Dobruška je uveden níže.

Tabulka 141: Cyklotrasy procházející územím ORP Dobruška

Číslo	Směr	Celková délka v km	Obtížnost	Po komunikaci / silnici	Povrch
22	Vrchlabí - Trutnov - Adršpach - Olešnice v OH - Sedloňov - Deštné v OH/Šerlich - České Petrovice	147	střední až těžká	II. třída, cyklostezky	asfalt
222	Hradec králové - Svinary - Beleč - Třebechovice - Očelice - Opočno	25	lehká	II. a III. třída	asfalt
4035	Peklo - Olešnice v OH - Čihalka (CZ/PL)	19	lehká až střední	III. třída, místní a účelové komunikace	asfalt, šterkopísek
4071	Kladské sedlo - Čihák - Šerlich - Čihalka (CZ/PL)	126	střední až těžká	účelové lesní komunikace	asfalt, šotolovina

4165	Třebechovice - Homole - České Meziříčí - Rohenice - Slavětín	18,5	lehká	III. třída	asfalt
4167	Homole - Vysoký Újezd - Městec - Očelice - Bolehošť - Rašovice	17	střední až těžká	III. třída	asfalt
4214	Sněžné - Polom - Křižovatka pod Stěnkou	7	střední	III. třída	asfalt
4243	Skuhrov - Proloh - Šediviny - Plasnice	14	těžká	III. třída, účelové komunikace	asfalt
4244	Skuhrov - Dobré - Rovné	9	střední	II. a III. třída	asfalt
4246	Skuhrov - Jedlová v OH - Deštné v OH	11	střední	III. třída, místní a účelové komunikace	asfalt
4257	Piletice - Librantice - Jílovice - Opočno	22	lehká	III. třída	asfalt
4261	Třeběchovice - Bolehošť - Přepychy	11	lehká	III. třída, místní a účelové komunikace	asfalt, písčitý povrch
4325	Dobruška-Doly - Ohnišov - Bohdašín - Rokole - Janov	10	lehká	II. třída, místní komunikace	asfalt, šotolovina
4327	Polom - Sedloňov	3,2	lehká	II. třída, místní komunikace	asfalt
4328	Deštné v OH - Pod Sedloňovským vrchem	6,7	střední	místní a účelové komunikace	šotolovina
4329	Deštné v OH/Jedlová - Dobré-Chábory	14	lehká	III. třída, místní a účelové komunikace	asfalt
4333	Nové Město n. Met. - Bystré - Šediviny - Deštné v O. h	28	střední	II. a III. třída, místní a účelové komunikace	asfalt, šotolovina
4349	Rychnov - Domašín - Houdkovice -Trnov - Semechnice - Opočno	22	lehká	II. a III. třída, místní komunikace	asfalt, šotolovina
4350	Podbřezí/Lhota Netřeba - Trnov - Přepychy - Očelice	15	lehká až střední	II. a III. třída	asfalt
4351	Semechnice - Osičina - Voděrady - Lično - Hoděčín	13	lehká až střední	II. a III. třída	asfalt
4353	Semechnice - Podchlumí	4	lehká až střední	III. třída	asfalt
4354	Houdkovice - Voděrady - Nová Ves	6,5	lehká až střední	II. a III. třída	asfalt
4355	Osičina - Dřízna - Přepychy	4	lehká až střední	místní a účelové komunikace	šotolovina

Zdroj: www.cyklotrasy.cz, www.cykloserver.cz, www.seznam.cz, vlastní úprava

Z doložené přehledu je patrné, že regionem prochází jedna dálková-nadregionální trasa II. třídy s číslem 22, jejíž funkce je především rekreačně - turistická a jedna regionální trasa III. třídy s číslem 222, která má funkci dopravní i rekreační. Zbýlých 20 tras jsou místní trasy IV. třídy, jejichž funkce je dopravní, stejně tak i rekreační.

Cyklotrasy jsou soustředěny zejména v jižní a východní části ORP Dobruška. V jižní části existuje síť cyklotras, které směřují západojižním a východojižním směrem od města Opočna na města Třebechovice pod Orebem, Týniště nad Orlicí, Solnici a Rychnov nad Kněžnou. Ve východní části cyklotrasy pokrývají zejména oblast podhůří a Orlických hor a propojují tak turistická horská střediska jako jsou Olešnice v Orlických horách a Deštné v Orlických horách s dalšími obcemi či turistickými aktivitami.

Problémem, který je třeba řešit je neexistence značených cyklotras nebo cyklostezek v celé centrální části daného ORP, tj. okolí města Dobrušky a směrem na sever a také v západní části směrem k Opočnu, Českému Meziříčí až ke Králové Lhotě. Hlavním zájmem je vybudování chybějící cyklostezky spojující blízká města Opočno a Dobrušku. Silnice II/298, která obě města spojuje je jednou z nejfrekventovanějších vozovek v regionu a je cyklisty hojně využívána jak k rekreačním účelům, tak k přepravě do zaměstnání. Projekt na výstavbu této cyklostezky již existuje a nyní zbývá vyřešit poslední majetkové úpravy. Trasa by měla vést přes bývalou cihelnu Pulice k Opočnu. Výhodou této varianty je možnost využití stávajících polních cest. Další cyklostezka, která se jeví jako vhodná k dalšímu propojení Dobrušky a blízkého okolí je trasa Chábory-Dobruška-Běstviny, které je spojena komunikací I/14 a která se také vyznačuje vysokou dopravní intenzitou. Nová cyklostezka by místní části propojila a umožnila tak plynulou dojížděku do zaměstnání, škol apod. Severním směrem by se tato stezka mohla napojit na plánovaný úsek Nového Města nad Metují (Spy-Krčín) a jižním směrem by mohla v budoucnu tato cyklostezka pokračovat směrem k městu Solnice, respektive do obce Podbřezí. Z Podbřezí je plánován úsek Podbřezí-Bílý Újezd-Ještětice, který by měl navázat na již zbudovaný úsek Ještětice-Solnice-Rychnov nad Kněžnou. Realizací těchto úseků by došlo k propojení Dobrušky s Rychnovem nad Kněžnou.

Dalším problémem, který by byl třeba řešit je vedení regionální trasy č. 222 v úseku Třebechovice pod Orebem – Opočno. Trasa vede po komunikaci II/298, kde intenzita dopravy dosahovala více než 3000 vozidel/den (průměr roku 2010), což je pro cyklotrasu takového významu vysoká hodnota. Řešením by bylo vybudování cyklostezky, které by stávající cyklotrasu vedoucí přes Očelice a Čánku odklonila na klidnější území mimo stávající komunikaci a ještě propojila s Mokřým. Projektová dokumentace na propojení spádové místní části Čánka a obce Mokré již existuje.

Společnému propojení formou cyklostezky (případně cyklotrasy) by také byly nakloněny další obce v regionu ORP Dobruška např. Králova Lhota-České Meziříčí, České Meziříčí-Opočno, Pohoří-České Meziříčí, Chlístov-Spy/Běstviny, Přepychy-Očelice. Z výčtu obcí je patrné, že se jedná právě o západní a severní část ORP Dobruška, kde jak bylo zmíněno propojující síť cyklostezek a cyklotras chybí.

S ohledem na téma cykloturistiky je vhodné uvést, že obce, které spadají do ORP Dobruška a jsou zároveň součástí DSO Regionu Novoměstsko (Bačetín, Bohdašín, České Meziříčí, Chlístov, Janov, Králova Lhota, Ohnišov, Olešnice v Orlických horách, Pohoří, Rohenice, Sněžné, Val) jsou v roce 2014 zapojeny do mikroprojektu Propagace cykloturistiky v DSO Regionu Novoměstsko, který je realizován v rámci česko-polské spolupráce v Euroregionu Glacensis. Náplní projektu je vytipování a navržení 10

cyklistických okruhů pokrývající celé území DSO RN s tím, že doporučené okruhy vedou zejména po stávajících cyklotrasách a jiných cestách. Výstupem projektu je cyklomapa propagující tyto navržené trasy. Vytipované okruhy, které procházejí obcemi v ORP Dobruška jsou tyto:

- **Duszníky Zdrój - polské partnerské město N.Města n.M.**
NMNM – Slavoňov – Olešnice – Čihalka - Dušníky – Chudoba – Náchod – NMNM
- **Městem F.L. Věka do opočenské obory a zámku**
NMNM – Spy – Chlístov – Val – Dobruška – Mělčany – Podchlumí – Trnov – Záhornice – Osičina – Přepychy – Opočno – Pohoří – Bohuslavice – NMNM
- **Novoměstsko z rozhledny na Sendražském kopci**
NMNM Slavoňov – Bohdašín – Tis – Janov – Sněžné – Rokole – Bydlo – Mezilesí – Sendraž – rozhledna – Jestřebí – Libchyně - NMNM
- **Z hřebene Orlických hor do japonské zahrady v polském Jarkově, na hrad Frymburk a poutní místo v Rokoli**
Cyklobus Deštné - Šerlich – sedlo pod Vrchmezím – Olešnice – Kladský Levín – Jarkov – Borová – Nový Hrádek – Rokole - Bohdašín – Ohnišov – Bačetín – Val – Chlístov – Spy – NMNM
- **Třebechovický betlém**
NMNM – Spy – Vršovka – Černčice – Bohuslavice – Pohoří – Č. Meziříčí – Jílovice – Jeníkovice – Třebechovice – Librantice – Výrava – Libčice – Králova Lhota – Rohenice – Slavětín – Černčice - NMNM

Vyjíždějící do zaměstnání a škol

Tabulka 142: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v ORP Dobruška v roce 2001-celkový přehled

Vyjíždějící, doba cesty	Zaměstnaní			Žáci a studenti
	celkem	muži	ženy	
Vyjíždějící do zaměstnání a škol	8 274	4 608	3 666	3 373
v tom:				
v rámci obce	3 591	1 772	1 819	1 707
do jiné obce okresu	2 938	1 690	1 248	892
do jiného okresu kraje	1 136	703	433	528
do jiného kraje	379	282	97	384
Vyjíždějící denně mimo obec	3 807	2 255	1 552	1 325
z toho doba cesty:				
do 14 minut	843	484	359	309
15 - 29 minut	1 574	924	650	439
30 - 44 minut	881	529	352	259
45 - 59 minut	292	168	124	167
60 - 89 minut	190	126	64	144

Zdroj: Sčítání lidí, domů a bytů 2001

Podle výsledků sčítání z roku 2001 dojíždělo/docházelo v území ORP Dobruška do zaměstnání celkem 8 274 zaměstnaných osob a 3 373 žáků, studentů a učňů do škol. Mimo obec svého trvalého bydliště vyjíždělo za prací celkem 4 453 osob, 53,8 % zaměstnaných celkem. Do škol mimo svoji obec dojíždělo 1 804 žáků, studentů a učňů, což je 53,5 % z jich celkové počtu.

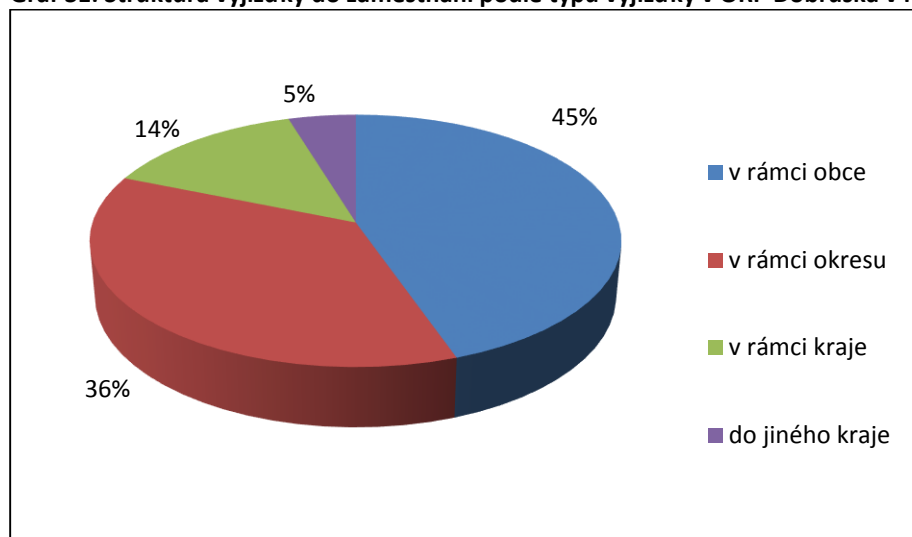
Výše podílu denní vyjížďky je závislá na vzdálenosti místa bydliště a místa pracoviště nebo školy. Z celkového počtu 4 453 osob zaměstnaných mimo své trvalé bydliště jich 3 807 (tj. 85,5 %) vyjíždělo za práci denně. Doba cesty do zaměstnání trvala denně vyjíždějícím převážně do 29 minut (63,5 %). V intervalu 30 - 44 minut dojíždělo přibližně 23,2 % osob. Zhruba 12,8 % osob dojíždění trvalo 45 minut a více. Více jak polovina (53,9 %) zaměstnaných osob vyjížděla za práci jinak (nedenně).

Žáků, studentů a učňů vyjíždělo do škol 3 373 a z nich denně 1 325 tj. 39,2 %. Cestu do školy trávající do 29 minut mělo 56,4 % žáků. Mezi 30 - 44 minutami trvala vyjížďka do školy 19,5 % žáků. Přibližně 23,4 % žáků doba cesty zabrala 45 a více minut. Podíl studentů a učňů, kteří nevyjížděli do škol a učilišť každý den, byl vyšší než u osob nevyjíždějících každodenně za práci, a sice 60,7 %.

Mimo obec svého trvalého bydliště vyjíždělo za práci 58 % z celkového počtu vyjíždějících zaměstnaných mužů a 48 % žen. Ženy vyjížděly za práci častěji na kratší vzdálenosti než muži. V rámci okresu mělo pracoviště 83,6 % vyjíždějících žen, ale jen 75,1 % mužů. Se zvyšující se vzdáleností byly podíly vyjíždějících žen již nižší než podíly vyjíždějících mužů. Mimo hranice vlastního okresu vyjíždělo 21,3 % mužů a 14,4 % žen, z toho do jiného kraje 6,1 % mužů a 2,6 % žen.

Největší podíl vyjíždějících měl cíl dojížďky uvnitř vlastního okresu, a to 78,9 % všech vyjíždějících, celkem 6 529 pracujících osob. Celkový objem vyjížďky přes hranice okresu dosáhl 1 515 osob, tj. 18,3 %. Z toho do jiného kraje vyjíždělo 379 osob. Do školy ve vlastní obci docházelo 50,6 % a do jiné obce 26,4 % žáků, studentů a učňů. Mimo hranice okresu jich vyjíždělo do škol celkem 912 čili 27 % a z nich více jak jedna třetina do jiného kraje.

Graf 31: Struktura vyjížďky do zaměstnání podle typu vyjížďky v ORP Dobruška v roce 2001

Tabulka 143: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v ORP Dobruška v roce 2011 - celkový přehled

Vyjíždějící, doba cesty	Zaměstnaní			Žáci a studenti
	celkem	muži	ženy	
Vyjíždějící do zaměstnání a škol	3 752	1 963	1 789	1 679
v tom:				
v rámci obce	1 038	476	562	494
do jiné obce okresu	1 573	851	722	453
do jiného okresu kraje	905	482	423	380
do jiného kraje	202	142	60	345
do zahraničí	34	12	22	7

Vyjíždějící denně mimo obec	2 361	1 281	1 080	805
z toho doba cesty:				
do 14 minut	715	371	344	220
15 - 29 minut	999	580	419	228
30 - 44 minut	417	212	205	148
45 - 59 minut	153	77	76	112
60 - 89 minut	53	25	28	67
90 a více minut	16	13	3	23

Zdroj: Sčítání lidí, domů a bytů 2011

Podle výsledků sčítání z roku 2011 dojíždělo/docházelo v území ORP Dobruška do zaměstnání celkem 3 752 zaměstnaných osob a 1 679 žáků, studentů a učňů do škol. Mimo obec svého trvalého bydliště vyjíždělo za prací celkem 2 714 osob, tj. 72,3 % z dojíždějících celkem. Do škol mimo svoji obec dojíždělo 1 185 žáků, studentů a učňů, což je 70,5% z jich celkové počtu.

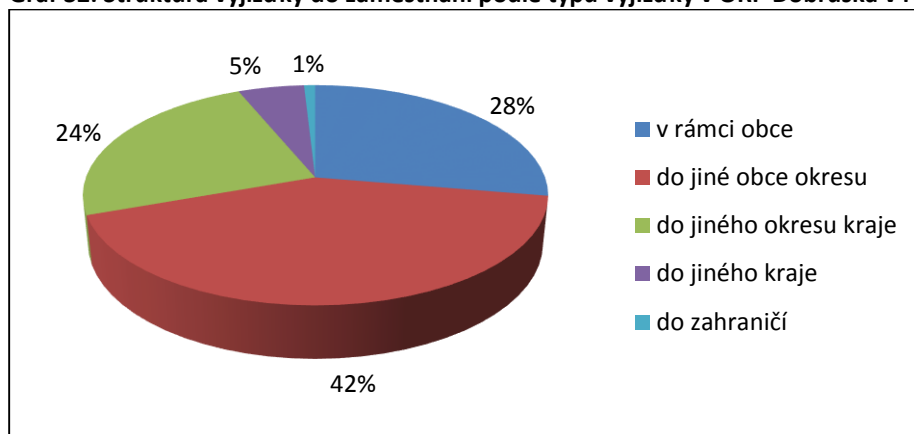
Výše podílu denní vyjíždky je závislá na vzdálenosti místa bydliště a místa pracoviště nebo školy. Z celkového počtu 3 752 osob zaměstnaných mimo své trvalé bydliště jich 2 361 (tj. 62,9 %) vyjíždělo za prací denně. Doba cesty do zaměstnání trvala denně vyjíždějícím převážně do 29 minut (72,7 %). V intervalu 30 - 44 minut dojíždělo přibližně 17,8 % osob. Zhruba 9,5 % osob dojíždění trvalo 45 minut a více. Jedna třetina zaměstnaných osob vyjížděla za prací jinak (nedenně).

Žáků, studentů a učňů vyjíždělo do škol 1 679 a z nich denně 805, tj. 47,9 %. Cestu do školy trávající do 29 minut mělo 56,2 % žáků. Mezi 30 - 44 minutami trvala vyjíždka do školy 18,5 % žáků. Přibližně 25,3 % žáků doba cesty zabrala 45 a více minut. Podíl studentů a učňů, kteří nevyjížděli do škol a učilišť každý den, byl podstatně vyšší než u osob nevyjíždějících každodenně za prací, a sice 52 %.

Porovnání vyjíždky podle pohlaví dokumentuje odlišnou pracovní mobilitu mužů a žen. Mimo obec svého trvalého bydliště vyjíždělo za prací 75,7 % z celkového počtu vyjíždějících zaměstnaných mužů a 68 % žen. Ženy vyjížděly za prací častěji na kratší vzdálenosti než muži. V rámci okresu mělo pracoviště 71,7 % vyjíždějících žen, ale jen 67,6 % mužů. Se zvyšující se vzdáleností byly podíly vyjíždějících žen již nižší než podíly vyjíždějících mužů. Mimo hranice vlastního okresu vyjíždělo 32,3 % mužů a 28,2 % žen, z toho do jiného kraje 22,3 % mužů a 11,8 % žen. Zajímavé je, že do zahraničí vyjíždělo 4,3 % žen a 1,8 % mužů.

Největší podíl vyjíždějících měl cíl dojíždky uvnitř vlastního okresu, a to 69 % všech vyjíždějících, celkem 2 611 pracujících osob. Celkový objem vyjíždky přes hranice okresu dosáhl 1 141 osob, tj. 30,4 %. Z toho do jiného kraje vyjíždělo 202 osob a do zahraničí 34 osob. Do jiné obce v rámci vlastního okresu vyjíždělo 27 % vyjíždějících žáků, studentů a učňů. Mimo hranice okresu jich vyjíždělo do škol celkem 732 čili 43,5 % a z nich téměř polovina do jiného kraje.

Graf 32: Struktura vyjíždky do zaměstnání podle typu vyjíždky v ORP Dobruška v roce 2011

Intenzita silniční dopravy

Níže uvedená data byla získána na základě výsledků sčítání dopravy na silniční a dálniční síti v ČR za roky 2000, 2005 a 2010. Toto celorepublikové sčítání probíhá vždy v pětiletých intervalech. Celostátní měření intenzity dopravy je prováděno pouze na dálnicích, rychlostních silnicích, silnicích I. a II. třídy a pouze na vybraných úsecích silnic III. tříd.

Tabulka 144: Roční průměr denní intenzity dopravy v ORP Dobruška v roce 2000

	Úsek	Těžká motorová vozidla a přívěsy [voz/den]	Osobní a dodávková vozidla [voz/den]	Jednostopá motorová vozidla [voz/den]	Všechna motorová vozidla celkem [voz/den]	Intenzita cyklistické dopravy [3-silná (nad 50 za h), 2-střední (6-50 za h), 1-slabá (do 5 za h), 0-žádná (0 za h)]
I/14	5-0843	1065	3233	64	4362	0
	5-0859	1063	3233	61	4357	2
	5-0845	1011	4124	56	5191	1
	5-0840	943	4370	49	5362	1
	5-0844	1038	4031	43	5112	2
II/285	5-6455	88	887	20	995	1
	5-6456	41	270	5	316	1
	5-6457	41	270	5	316	1
	5-6458	41	270	5	316	1
	5-6459	41	270	5	316	1
II/298	5-2070	428	1779	25	2232	2
	5-2086	1337	2104	86	3527	2
	5-2080	706	4561	81	5348	2
	5-2087	795	2388	36	3219	2
	5-2084	114	524	16	654	0
	5-3570	142	753	26	921	2
II/304	5-4959	102	592	19	713	2

	5-1230	422	1400	36	1858	2
	5-4960	319	1509	39	1867	2
II/308	5-3358	626	2765	22	3413	0
	5-3359	626	2765	22	3413	0
II/309	5-3589	201	684	30	915	2
	5-3581	297	1747	76	2120	2
	5-2081	293	1974	37	2304	2
	5-3621	168	1348	22	1538	1
	5-3620	168	1348	22	1538	1
	5-5010	168	1348	22	1538	1
II/310	5-5440	18	45	2	65	1
	5-5040	38	219	8	265	1
	5-3610	199	993	7	1199	1
	5-5050	109	720	7	836	1
	5-5060	29	80	6	115	1
II/311	5-5106	47	237	2	286	1
	5-5100	25	155	5	185	1
II/320	5-4630	69	137	7	213	1
II/321	5-5470	138	372	9	519	1
III/29851	5-3590	93	363	33	489	0
III/30815	5-6410	690	2280	39	3009	2

Zdroj: http://www.rsd.cz/doprava/scitani_2000/start.htm, vlastní úprava

Data byla získána na základě výsledků sčítání dopravy na silniční a dálniční síti v ČR za rok 2000. Přesná čísla k intenzitě cyklistické dopravy nejsou známa, neboť hodnocení probíhalo z pomoci škály silná-střední-slabá-žádná. Z přehledu je patrné, že vysoká dopravní intenzita se projevuje na komunikacích I/14, kde průměrný počet motorových vozidel na den činil 4876 vozidel, II/308 s průměrných počtem 3413 vozidel/den a na silnici II/298 s průměrných počtem 2650 vozidel/den. Sledována byla také komunikace III/30815 vedoucí z Českého Meziříčí do Opočna a zde bylo zaznamenáno 3009 vozidel.

Tabulka 145: Roční průměr denní intenzity dopravy v ORP Dobruška v roce 2005

	Úsek	Těžká motorová vozidla [voz/den]	Osobní vozidla [voz/den]	Jednostopá motorová vozidla [voz/den]	Všechna motorová vozidla celkem [voz/den]	Intenzita cyklistické dopravy [cyklo/den]
I/14	5-0843	1216	4379	43	5638	x
	5-0859	1216	4379	43	5638	x
	5-0845	1348	5497	63	6908	x
	5-0840	1348	5497	63	6908	x
	5-0844	1348	5497	63	6908	x
II/285	5-6455	158	1141	21	1320	x
	5-6456	x	x	x	x	x
	5-6457	x	x	x	x	x
	5-6458	x	x	x	x	x

	5-6459	x	x	x	x	x
II/298	5-2070	391	2148	19	2558	x
	5-2086	768	3231	41	4040	x
	5-2080	1243	5555	59	6857	x
	5-2087	1073	3703	50	4826	x
	5-2084	508	3792	51	4351	x
	5-3570	155	910	32	1097	x
II/304	5-4959	177	711	8	896	x
	5-1230	322	1689	24	2035	x
	5-4960	322	1689	24	2035	x
II/308	5-3358	881	3519	28	4428	x
	5-3359	881	3519	28	4428	x
II/309	5-3589	166	467	6	639	x
	5-3581	399	5608	64	6071	x
	5-2081	491	2330	27	2848	x
	5-3621	369	2017	43	2429	x
	5-3620	369	2017	43	2429	x
	5-5010	369	2017	43	2429	x
II/310	5-5440	94	325	8	427	x
	5-5040	30	192	6	228	x
	5-3610	142	715	11	868	x
	5-5050	148	568	10	726	x
	5-5060	43	185	7	235	x
II/311	5-5106	47	269	6	322	x
	5-5100	44	223	5	272	x
II/320	5-4630	62	137	4	203	x
II/321	5-5470	139	625	14	778	x
III/29851	5-3590	101	396	5	502	x
III/30815	5-6410	727	2356	28	3111	x

Zdroj: <http://www.scitani2005.rsd.cz/start.htm>, vlastní úprava

Data byla získána na základě výsledků sčítání dopravy na silniční a dálniční síti v ČR za rok 2005. Z dostupných informací uveřejněných na webových stránkách ŘSD ze celostátní sčítání nebyly informace o intenzitě cyklo dopravy pro vybrané úseky z tohoto ORP uveřejněny a proto nemohou být hodnoceny. Porovnáním údajů u všech motorových vozidel mezi lety 2000 a 2005 je patrný výraznější nárůst dopravní intenzity na téměř všech sledovaných úsecích komunikací. Z tabulky je patrné, že vysoká dopravní intenzita se opět projevuje na komunikaci I/14, kde průměrný počet motorových vozidel na den činil v roce 2005 celkem 6400 vozidel (což je o více než 1500 vozidel/den vyšší intenzita oproti údajů z roku 2000). Zvýšení o více jak 1000 vozidel/den bylo zaznamenáno na komunikaci II/308 kde průměrný počet dosáhl 4428 vozidel/den a na silnici II/298 s průměrným počtem 3954 vozidel/den. Opětovně sledována byla také komunikace III/30815 vedoucí z Českého Meziříčí do Opočna a zde bylo zaznamenáno 3111 vozidel, což je obdobné jako v roce 2000.

Tabulka 146: Roční průměr denní intenzity dopravy v ORP Dobruška v roce 2010

	Úsek	Těžká motorová vozidla [voz/den]	Osobní a dodávková vozidla s přírůbky a bez [voz/den]	Jednostopá motorová vozidla [voz/den]	Všechna motorová vozidla celkem [voz/den]	Intenzita cyklistické dopravy [cyklo/den]
I/14	5-0843	982	4698	54	5734	84
	5-0859	982	4698	54	5734	84
	5-0845	898	5571	66	6535	47
	5-0840	898	5571	66	6535	47
	5-0844	898	5571	66	6535	47
II/285	5-6455	138	1273	26	1437	156
	5-6456	49	461	6	516	186
	5-6457	49	461	6	516	186
	5-6458	49	461	6	516	186
	5-6459	49	461	6	516	186
II/298	5-2070	325	1863	30	2218	91
	5-2086	508	3728	66	4302	101
	5-2080	853	5258	100	6211	236
	5-2087	766	4132	49	4947	112
	5-2084	187	1742	22	1951	77
	5-3570	97	728	14	839	33
II/304	5-4959	116	804	18	938	130
	5-1230	257	1526	22	1805	42
	5-4960	257	1526	22	1805	42
II/308	5-3358	731	3294	62	4087	84
	5-3359	731	3294	62	4087	84
II/309	5-3589	175	643	17	835	65
	5-3581	306	1836	26	2168	163
	5-2081	316	2285	48	2649	161
	5-3621	134	1833	26	1993	10
	5-3620	134	1833	26	1993	10
	5-5010	134	1833	26	1993	10
II/310	5-5440	3	171	0	174	19
	5-5040	36	238	21	295	11
	5-3610	168	1145	43	1356	29
	5-5050	168	1145	43	1356	29
	5-5060	27	140	10	177	10
II/311	5-5106	31	258	29	318	39
	5-5100	33	216	26	275	24
II/320	5-4630	45	168	10	223	16
II/321	5-5470	44	386	15	445	24
III/29851	5-3590	25	329	13	367	36

III/30815	5- 6410	548	2783	57	3388	634
-----------	------------	-----	------	----	------	-----

Zdroj: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/informations/default.aspx>, vlastní úprava

Data byla opět zjištěna na základě výsledků sčítání dopravy na silniční a dálniční síti v ČR za rok 2010. Z výsledků je patrné, že intenzita motorové dopravy na silniční síti v ORP Dobruška od roku 2005 do roku 2010 spíše stagnovala a byla na řadě silničních úseků nižší. Také lze zaznamenat pokles intenzity u nákladních vozidel a naopak nárůst intenzity u jednostopých vozidel (motocyklů). Ze zjištěných údajů vyplývá, že vysoká dopravní intenzita se opět projevuje na komunikacích I/14, kde průměrný počet motorových vozidel na den v roce 2010 činil 6219, dále na II/308 s průměrným počtem 4087 vozidel/den a na silnici II/298 s průměrným počtem 3925 vozidel/den. Sledovaná komunikace III/30815 z Českého Meziříčí do Opočna vykázala 3388 vozidel/den, což je o 277 více oproti sčítání dopravy v roce 2005. Podrobnější porovnání mezi jednotlivými lety 2000, 2005 a 2010 je uvedeno v Přílohách.

Dopravní obslužnost

Zabezpečení kvalitní a dostatečné dopravní obslužnosti obcí je jednou ze základních podmínek jejich rozvoje a kvality života obyvatel v obci. Soustava dopravní obslužnosti by měla zajišťovat dopravu obyvatel za prací, do škol, na nákupy, za službami, za lékařem a za dalšími činnostmi.

Veřejná dopravní obslužnost je v Královéhradeckém kraji zajištěna prostřednictvím železniční a autobusové dopravy. Dopravu na železničních tratích zajišťují dopravci ČD a.s. a GW Train Regio (dříve VIAMONT Regio) a provoz autobusových linek zajišťuje celkem 14 smluvních dopravců. Na území kraje, tudíž i na území ORP Dobruška funguje systém integrované regionální dopravy IREDO. Dopravní obslužnost je tedy plánována centrálně na úrovni kraje se zohledněním požadavků jednotlivých obcí. Pro občany je systém IREDO výhodný v tom, že existuje jednotný tarif (bez ohledu na dopravce) a přehledný systém značení linek systému. Jejich číslování je nezávislé na čísle linky a na dopravci, který spoje na linkách zajišťuje.

Na území ORP Dobruška žije celkem 20 212 (údaj z roku 2013). Dle výsledků ze SLDB v roce 2011 bylo v ORP Dobruška evidováno ekonomicky aktivních 9 354 obyvatel. S ohledem na počet zaměstnavatelů v jednotlivých obcích je řada ekonomicky aktivních obyvatel nucena do zaměstnání dojíždět. Celkem do zaměstnání vyjíždí 3 752 obyvatel a 1 979 obyvatel vyjíždějících do škol. Někjaký druh dopravy pro účely vyjíždění do školy nebo zaměstnání využívá 58,1 % ekonomicky aktivních obyvatel, kteří žijí na území ORP Dobruška. Je tedy zřejmé, že problematice dopravní obslužnosti jednotlivých obcí v ORP, je potřeba věnovat náležitou pozornost.

Jak bylo popsáno výše železniční systém zajišťuje v regionu pouze omezenou dostupnost obyvatel, jelikož se na území ORP Dobruška nacházejí 2 železniční tratě. Celostátní trať 026 směřující z Týniště nad Orlicí prochází Očelicemi, Opočnem a Pohořím a pokračuje na Meziměstí. Tato trať spojuje tedy náhodský okres s krajským městem Hradec Králové a dalšími krajskými městy. Právě od této tratě je u města Opočno odbočka na regionální trať 028 vedoucí do města Dobrušky. Tím, že železniční infrastruktura je vybudována pouze v západní části území, stěžejní význam k zajištění dopravní obslužnosti daného regionu zde zaujímá doprava autobusová. Z místního šetření k vlakové dopravě vypl-

nulo, že obec Pohoří by uvítala více vlakových spojů, které v obci přímo staví. V jízdním řádu je ve všední dny k dispozici 5 spojů, které zastavují přímo a 10 spojů, u kterých je zastávka pouze na znamení (směr Týniště n.Orl., Hradec Králové či Nové Město n. Met.).

S ohledem na to, že železniční dopravu lze využívat pouze v Očelících, Opočně, Pohoří a Dobrušce byla analýza věnována autobusové dopravě.

Tabulka 147: Četnost spojů v ORP Dobruška do vybraných center v roce 2014

	Dobruška		Opočno		Hradec Králové	
	Spoje v pracovní den	Spoje So+Ne	Spoje v pracovní den	Spoje So+Ne	Spoje v pracovní den	Spoje So+Ne
Bačetín	11	5	11	5	12	5
Bohdašín	22	5	19	5	22	10
Bystré	12	3	11	5	17	5
České Meziříčí	33	16	33	15	34	11
Deštné v OH	14	6	16	6	16	6
Dobré	14	4	16	4	14	4
Dobruška	-	-	46	17	27	12
Dobřany	9	3	9	5	16	5
Chlístov	7	0	7	0	13	0
Janov	16	4	15	4	18	4
Kounov	9	5	9	5	10	5
Králová Lhota	23	11	21	6	28	16
Mokré	12	2	12	2	15	2
Očelice	11	3	12	3	15	4
Ohnišov	21	4	19	5	22	10
Olešnice v OH	10	4	10	4	11	4
Opočno	43	19	-	-	26	10
Podbřezí	26	8	23	9	23	7
Pohoří u Dobrušky	12	0	14	0	15	0
Přepychy	10	0	14	0	12	0
Rohenice	33	12	20	9	31	8
Sedloňov	11	4	11	5	16	6
Semechnice	17	0	14	0	18	0
Sněžné	18	6	15	7	20	7
Trnov	21	0	22	0	20	0
Val	24	9	14	7	17	8

Zdroj: www.idos.cz, vlastní úprava

Do analýzy byla vybraná cílová místa Dobruška, Opočno a Hradec Králové. Tyto cíle byly zvoleny jako střediska s existencí vzdělávacích zařízení a vyšších pracovních příležitostí. Z uvedené tabulky je patrné, že v pracovní dny jsou obslouženy všechny obce. O víkendech a svátcích pak do 5 obcí nezajíždí žádný spoj.

Z místního šetření k autobusové dopravě také vyplynulo, že řada obcí nemá k organizaci dopravní obslužnosti ve své obci výhrady. Je nutné ovšem dodat, že se v tomto případě jedná o obce v těsné blízkosti měst Dobruška, Opočna či se obce nacházejí na křížení několika směrů a četnost i návaznost spojů je zde tedy relativně dobrá. Problémy, na které obce upozornily jsou tyto:

- časová dojezdnost z horkých obcí do krajského města, která trvá přibližně cca 2 hod
- přestupní vazba v zastávce Bohdašín-v Propasti, kde se střetávají linky od Náchoda přes Nový Hrádek, od Olešnice v OH přes Nový Hrádek, od Dobrušky, od Janova, od Nového Města n., zde se dle výtek občanů často stává, že ujíždějí spoje a to i ranní „školní“ autobus a v případě ujetí přípoje zůstává přestupující/cestující na místě, kde není vhodné zázemí
Křižovatka je okolními obcemi shodně vnímána jako nebezpečná – v lednu 2014 byla zainteresovanými obcemi (z ORP Dobruška se jednalo obce Bohdašín, Janov, Ohnišov, Olešnice v OH, Sedloňov Sněžné, Val) a jejich školami podána společná žádost o řešení situace s následným březnovým jednáním krajských zástupců, ovšem v době místního šetření tj. 09/2014 nebylo sděleno, že by tato situace doznala nějakých změn.
- přestup Dobruška – současně je na autobusovém nádraží kde autobusy čekají, poté přejezd na zastávku Laichertova, kde přistupuje značné množství osob, čímž se poté autobus dostává do časového skluzu
- ceník a elektronické jízdenky – cestující z Janova nebo Tisu do zastávky Bohdašín-v Propasti jsou nuceny hradit jízdné za celou trasu, nikoli za tento úsek zvlášť a tak 1 km stojí 15 Kč, dále občas přístroje na přestupní karty vykazují nefunkčnost (problém, když má žák dle účtenky koupenou časovou jízdenku ale řidič trvá na úhradě jízdy – zde ovšem záleží na přístupu jednotlivého řidiče dopravní společnosti)
- systém přestupních jízdenek - umožněno pouze s přestupní kartou, při přestupu (i když je to stejný autobus co pokračuje dál) jsou cestující nuceni vystoupit a poté znovu nastoupit, vzhledem ke změně čísla spoje
- chybějící spoje – navýšení počtů spojů by uvítali v Mokřém, Pohoří (např. v návaznosti na trhy v Dobrušce), Trnov-Malá Záhornice (chybí dopolední spoj z Opočna pro cestující ráno školním autobusem)
- nedostatečný počet spojů, který by stavěly v Hradci Králové-Skladištní oblast (MHD zastávka Sněžka) – do této průmyslové oblasti dojíždí řada občanů z okolí Královky Lhoty za prací a první zastávkou kde linky zastavují je až zastávka MHD Stoletá

Ze zjištěných údajů vyplynulo, že stav dopravní dostupnosti v ORP Dobruška je řadou obcí vnímám jako dobrý a akceptovatelný. Na druhé straně byly jinými obcemi identifikovány společné obtíže či individuální postřehy stávající situace.

V rámci meziobecní spolupráce se vhodnou aktivitou jeví společná provedení revizí přepravních potřeb občanů. Jednotlivé obce totiž mají samy o sobě menší vliv na vyjednávání, proto by byl vhodný vznik společné vyjednávací skupiny za účelem jednání s organizátorem regionální dopravy (krajem či přímo dopravcem) k prosazení potřebných změn či k důraznějším kontrolám plnění jízdního řádu.

Sezónní cyklobusy

S ohledem na vzájemné propojení dopravní dostupnosti a rekreačních volnočasových je v rámci Královéhradeckého kraje realizován turistický produkt Cyklobusy Orlických hor. Tento produkt každo-

ročně v letní sezóně organizačně zajišťuje Euroregion Glacensis ve spolupráci s Královéhradeckým a Pardubickým krajem za využití regionálních dopravců.

Sledovaným územím procházejí 3 svozové linky, které spojují podhůří s hřebenovými partiemi Orlických hor.

Linka 1: Jaroměř – Deštné v OH (prochází obcemi Ohnišov, Bohdašín, Bystré, Bačetín, Sněžné, Sedloňov)

Linka 3: Jaroměř/HK – Deštné v OH (prochází obcemi Očelice, Opočno, Dobruška, Val, Bačetín, Kounov)

Linka 5: Nové Město n. Metují – Deštné v OH (prochází obcemi Janov, Olešnice v OH, Sedloňov).

Další linky číslo 2 (Novém Město n. Metují-Kudowa Zdroj-Zieleniec-Orlické Záhoří), číslo 6 (Choceň-Vamberk-Rychnov n. Kněžnou), číslo 8 (Jablounek n. Orl. Letohrad, Rokytnice v OH, Orlické Záhoří), linka 9 (Pardubice, Holice-Rychnov n. Kn.-Rokytnice v OH-Orlické Záhoří) a linka 11 (Lanškroun-Česká Třebová-Letohrad-Žamberk-Bartošovice v OH-Orlické Záhoří) končí v Deštném v Orlických horách na Šerlichu.

Provozování cyklobusů je tedy vhodná marketingová aktivita vedoucí k podpoře cykloturistiky i turistiky jako takové v tomto regionu.

Statistika nehodovosti

Dopravní nehoda je definována jako událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie vozidla nebo srážka vozidla s jiným vozem či pevnou překážkou, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde ke zranění či usmrcení osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.

Na území ORP Dobruška bylo v roce 2012 evidováno 86 nehod a 81 nehod v roce 2013. Níže uvedené tabulky ukazují v těchto letech 2012 a 2013 jaký to byl druh nehody, hlavní příčiny nehody a kým byla nehoda zaviněna. Přehled nehod dle jednotlivých obcí a komunikací je uveden v Příloze.

Tabulka 148: Přehled nehod dle druhu v ORP Dobruška

Silnice	srážka s lesní zvěří		srážka s domácím zvířetem		srážka s pevnou překážkou		havárie		srážka s jedoucím nekolejovým vozidlem		srážka s vozidlem zaparkovaným		srážka s chodcem		jiný druh nehody		celkem	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
I/14	7	5	1	0	5	6	2	2	9	5	0	0	0	0	0	0	24	18
II/285	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
II/298	2	2	0	0	6	5	1	2	5	8	0	2	0	0	0	1	14	20
II/304	0	2	0	0	3	4	0	0	3	2	0	0	0	1	0	0	6	9
II/308	2	2	0	0	1	3	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	5	5
II/309	0	1	0	0	1	3	0	1	1	4	1	0	0	0	0	0	3	9
II/310	0	0	0	0	3	1	1	2	1	3	0	0	0	0	0	0	5	6
II/311	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3091	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3093	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3104	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
III/3103	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	5	0
III/3218	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	2
III/28527	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
III/29838	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/29840	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	2	2
III/29851	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
III/29853	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30425	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30426	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30815	1	0	1	0	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	7	0
III/30816	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30818	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0

III/32114	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Celkem	13	15	2	1	29	27	9	7	31	27	1	2	1	1	0	1	86	81

Zdroj: Statistika nehodovosti v okrese Rychnov nad Kněžnou poskytnutá KŘP Královéhradeckého kraje, odbor služby dopravní Policie ČR KHK, vlastní úprava

Z výše uvedené tabulky je patrné, že k hlavním druhům nehody v ORP Dobruška v roce 2012 patřila srážka s jedoucím nekolejovým vozidlem (31x), srážka s pevnou překážkou (29x), srážka s lesní zvěří (13x) a havárie (9x). V roce 2013 se vyskytují totožně nejvíce tyto druhy nehod tj. srážka s jedoucím nekolejovým vozidlem (27x), srážka s pevnou překážkou (27x), srážka s lesní zvěří (15x) a havárie (7x). V obou letech srážka s domácím zvířetem, zaparkovaným vozidlem či chodcem byla ojedinělá.

Tabulka 149: Přehled hlavních příčin nehod v ORP Dobruška

Druh silnice	nesprávný způsob jízdy		nepřiměřená rychlost jízdy		nezaviněná řidičem		nesprávné předjíždění		nedání přednosti v jízdě		technická závada vozidla		Celkem	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Silnice	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
I/14	8	2	5	6	8	5	1	0	2	4	0	1	24	18
II/285	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
II/298	7	9	2	4	2	3	0	1	3	3	0	0	14	20
II/304	1	1	3	4	0	3	0	0	2	1	0	0	6	9
II/308	2	2	0	1	2	2	0	0	1	0	0	0	5	5
II/309	1	1	1	4	0	1	1	0	0	3	0	0	3	9
II/310	0	1	4	5	0	0	1	0	0	0	0	0	5	6
II/311	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3091	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3093	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3104	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
III/3103	2	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	5	0
III/3218	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2
III/28527	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/29838	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/29840	0	0	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	2

III/29851	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
III/29853	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30425	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
III/30426	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30815	5	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	7	0
III/30816	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30818	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
III/32114	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Celkem	32	21	27	28	14	17	3	2	10	12	0	1	86	81

Zdroj: Statistika nehodovosti v okrese Rychnov nad Kněžnou poskytnutá KŘP Královéhradeckého kraje, odbor služby dopravní Policie ČR KHK, vlastní úprava

Z tabulky vyplývá, že hlavní příčinou nehod v ORP Dobruška v roce 2012 byl zejména nesprávně zvolený způsob jízdy (32x), dále nepřiměřená rychlost (27x), nehoda nezaviněná řidičem (14x) a nedání přednosti v jízdě (10x). V roce 2013 jsou tyto hlavní příčiny stejné čili nesprávně zvolený způsob jízdy (21x), dále nepřiměřená rychlost (28x), nehoda nezaviněná řidičem (17x) a nedání přednosti v jízdě (12x). V obou letech byla ojediněle hlavní příčina způsobena technickým stavem vozidla či nesprávným předjížděním.

Tabulka 150: Přehled zavinění dopravních nehod v ORP Dobruška

	řidičem motorového vozidla		lesní zvěří, domácím zvířectvem		chodec		řidičem nemotorového vozidla		technickou závadou vozidla		závadou komunikace		celkem	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Silnice														
I/14	16	12	8	5	0	0	0	0	0	1	0	0	24	18
II/285	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
II/298	12	17	2	2	0	0	0	0	0	0	0	1	14	20
II/304	6	6	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	6	9
II/308	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
II/309	3	7	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	3	9
II/310	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	6

II/311	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3091	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3093	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/3104	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
III/3103	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0
III/3218	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
III/28527	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/29838	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
III/29840	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
III/29851	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
III/29853	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30425	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30426	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30815	5	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0
III/30816	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
III/30818	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
III/32114	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Celkem	71	62	15	15	0	1	0	1	0	1	0	1	86	81

Zdroj: Statistika nehodovosti v okrese Rychnov nad Kněžnou poskytnutá KŘP Královéhradeckého kraje, odbor služby dopravní Policie ČR KHK, vlastní úprava

Z poslední tabulky je patrné, že zavinění nehod v ORP Dobruška v roce 2012 bylo způsobeno řidiči motorových vozidel (71x) a lesní či domácí zvěří (15x). V roce 2013 byly nehody v 62 případech také zaviněny řidiči motorových vozidel a v 15 případech šlo o a lesní či domácí zvěř. Navíc v roce 2013 byly ojediněle nehody zaviněny chodcem, řidičem nemotorového vozidla, technickou závadou vozidla a závadou na komunikaci.

Dopravní nehody se v letech 2012 a 2013 odehrávaly zejména na komunikacích I/14 (Dobruška, Podbřezí), II/298 (Dobruška, Opočno, Očelice), II/304 (Opočno, Pohoří, Přepychy), II/308 (Králova Lhota, Rohenice), II/309 (Bačetín, Dobruška, Kounov, Val), II/310 (Deštné v OH, Olešnice v OH, Sedloňov) a III/30815 (České Meziříčí, Opočno). Celkový počet nehod na komunikacích III. třídy v roce 2013 oproti z 28 nehodám v roce 2012 poklesl na 11 nehod.

Analýza nehodovosti ukazuje, že nehody jsou nejvíce zaviněny řidiči motorových vozidel při nesprávném způsobu jízdy, při nedodržení přiměřené rychlosti či nedání přednosti v jízdě. Jedná se tedy o lidský faktor a ten sám o sobě umožňuje uplatnění řady dopravně bezpečnostních opatření. Na jedné straně je možné ho ovlivňovat vzděláváním v oblasti znalostí právních úprav a chováním v dopravním prostředí, poskytováním aktuálních informací o dopravě a na straně druhé dozorem policie a jejími opatřeními. Jednou z rizikových skupin účastníků silničního provozu jsou předškolní a školní děti. Problémem ovšem zůstává skutečnost, že dopravní výchova není na ZŠ dostatečně ukotvena a ačkoli je do rámcového vzdělávacího programu zapracována, je na preferenci školy jaký bude dopravní výuce věnován prostor.

S ohledem na počet nehod s jedoucím nekolejovým vozidlem (jízdí kolem aj.), který byl v letech 2012 a 2013 nejčastějším druhem dopravní nehody v ORP Dobruška se jako vhodná oblast pro spolupráci obcí jeví v navržení nových tras, které by cyklisty svedli ze stávajících komunikací, kde je hustý provoz či nově chybějící propojení vytvořily. K tomu by posloužily i pasporty místních komunikací, které ovšem dosud v několika obcích chybí.

Z místního šetření vyplývá, že ačkoli se v řadě obcí nejedná o zvláště problémové lokality, tak by obce uvítaly určitá řešení s ohledem na zajištění bezpečnosti účastníků provozu či chodců. Řešením může být změna místní úpravy provozu (například doplnění nebo posunutí svíslého nebo vodorovného dopravního značení), případně navržení jiného bezpečnostního opatření (zajištění rozhledových poměrů aj.). Ze šetření také vyplynulo, že ne všechny obce disponují pasportem dopravního značení. Případné společné zadání tvorby pasportů dopravního značení je také možné vnímat jako spolupráci mezi obcemi.

Finanční analýza

Vzhledem k tomu, že ačkoli jsou komunikace II. a III. třídy v majetku Královéhradeckého kraje, který financuje jejich celkovou údržbu, byly k doložení kompletní finanční analýzy zajištěny i tyto údaje související s údržbou.

Tabulka 151: Přehled výdajů KHK na údržbu silnic II. a III. třídy

	2010	2011	2012	2013
Letní údržba	9 851 385,50 Kč	10 913 272,70 Kč	9 691 926,60 Kč	10 988 741,00 Kč
Zimní údržba	16 799 661,20 Kč	8 163 457,50 Kč	12 929 380,00 Kč	11 024 766,00 Kč
Celkem	26 651 046,70 Kč	19 076 730,20 Kč	22 621 306,60 Kč	22 013 507,00 Kč

Zdroj: SSKHK, vlastní úprava

Výdaje související s letní údržbou (cca od dubna do října) jsou tvořeny činnostmi jako především opravy vozovek, vysprávky výtlučků, údržba a opravy mostů, propustků, opěrných zdí, údržba dopravních značek včetně vodorovného dopravního značení, údržba svodidel a směrových sloupků, nátěry ocelových konstrukcí např. zábradlí, údržba systému odvodnění silnice, údržba silniční zeleně a vzrostlé vegetace, čištění a úklid vozovek a podobně. Z tabulky zachycující výdaje je zřejmé, že výdaje na letní údržbu v roce 2013 vzrostly o 13% oproti roku 2012. S přihlédnutím k rokům předchozím se výdaje pohybují v obdobné výši mezi 9,6-10,9 mil. Kč. Se zimní údržbou se vážou výdaje na odstranění sněhu, posyp vozovek, instalace sněhových tyčí a značek, čištění vozovek a jiné. Z přehledu výdajů je patrné, že nejvíce financí bylo vynaloženo na zimní údržbu v roce 2010 a nejméně v roce 2011, kde došlo ke snížení o 48,5%. Za vysokým výdajem a jeho následným snížením stojí klimatické podmínky v průběhu obou zim. V roce 2013 došlo ke snížení výdajů na zimní údržbu oproti roku 2012 o celkem 17%.

Tabulka 152: Náklady na dopravu v ORP Dobruška v letech 2010-2013

Para- graf	Název	Skutečné náklady Kč / rok				CELKEM v Kč dle typu výda- je
		2010	2011	2012	2013	
2212	Silnice	28 968 000	18 323 000	10 883 000	27 017 000	85 191 000
2219	Ostatní záležitosti pozemních komunika- cí	3 109 000	1 131 000	12 629 000	7 746 000	24 615 000
2221	Provoz veřejné silniční dopravy	162 000	11 000	193 000	14 000	380 000
2223	Bezpečnost silničního provozu	2 000	7 000	265 000	0	274 000
2229	Ostatní záležitosti v silniční dopravě	105 000	60 000	169 000	82 000	416 000
2299	Ostatní záležitosti v dopravě	0	462 000	0	0	462 000

CELKEM v Kč dle roků		32 346 000	19 994 000	24 139 000	34 859 000
-------------------------------------	--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Zdroj: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/>, vlastní úprava

Z uvedené tabulky je evidentní, že nejvíce výdajů vynakládají obce v ORP Dobruška na opravu či rekonstrukci silnic, respektive místních a účelových komunikací, která jsou v jejich vlastnictví. Největší rozsah těchto investic je v roce 2010 a 2013. Náklady na silnice v roce 2013 vzrostly o 148% oproti roku 2012. Výdaje spojené s ostatními záležitostmi pozemních komunikací byly v roce 2013 o téměř 5 mil. nižší vůči roku předcházejícímu. Náklady na provoz veřejné silniční dopravy byly v letech 2010 a 2012 přesahovaly více jak 150 tis. Kč, naproti tomu v letech výdaje v letech 2011 a 2013 přesáhly pouze 10 ti. Kč. Na bezpečnost silničního provozu bylo nejvíce investováno v roce 2012, na rozdíl od roku 2013 kdy nebyly žádné. Obecně je možné výdaje dle druhů výdajů hodnotit jako nepravidelné, tj. jsou vynakládány dle aktuálních potřeb a finančních možností jednotlivých obcí. Celkově vynaložené výdaje na dopravu jako takovou mají od roku 2011 zvyšující tendenci.

6.1.2. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a. Analýza cílových (dotčených) skupin

Tabulka 153: Analýza cílových skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Veřejnost – děti, žáci	návaznost spojů do školy, doprava na volnočasové aktivity, dostatek cyklostezek či cyklotras v blízkém okolí, dostatek stojanů pro kola v blízkosti škol, dostatečný informační systém	nezájem o využívání jiného druhu dopravy, neznalost či nedisciplinovanost při dodržování pravidel silničního provozu, nezodpovědnost vůči svému i cizímu majetku	školní časopisy, sociální sítě, výukové programy	spolupráce obcí, spolupráce s MŠ, ZŠ či volnočasovým zařízením
Veřejnost – rodiče	bezpečná doprava dětí do a ze školy, bezpečné komunikace, finančně dostupná doprava, četnost a návaznost školních spojů	vysoké požadavky a nároky, nezájem o chování dětí	informace ze ZŠ, internet	spolupráce obcí, spolupráce s MŠ, ZŠ či volnočasovým zařízením
Veřejnost ekonomicky aktivní	dostupnost do zaměstnání, silnice v dobrém technickém stavu, bezpečné komunikace, bezpečné cyklotrasy	nedodržení pravidel silničního provozu, špatný technický stav vozidla	internet a jednotlivé stránky obcí, další média, doprovodné kurzy (škola smyku)	spolupráce s autoškolou, spolupráce s PČR

	a cyklostezky vč. doprovodné infrastruktury, dostatek parkovacích míst v obci			
Veřejnost ekonomicky neaktivní (vyjma žáků)	doprava k lékaři, cenově dostupná doprava, dodržování pravidel silničního provozu ostatními účastníky, bezpečné komunikace (křižovatky, přechody, bezbariérovost)	nedodržení pravidel silničního provozu, špatný technický stav vozidla, nepozornost a snížená aktivita	tisk, média, internet, doprovodné kurzy (škola smyku)	spolupráce s autoškolou, spolupráce s PČR
Představitelé obcí ORP	zajištění dopravní obslužnosti, návaznost dopravních spojů, odstranění závad v dopravní infrastruktuře a lepší stav komunikací, dostatek financí, možnost dotací	nedostatek finančních zdrojů či jiných, neobdržení dotace, nedostatek pravomocí, nekoncepčnost	tisk, média, internet a jednotlivé stránky obcí	meziobecní spolupráce, tvorba pasportů, spolupráce s PČR, ŘSD, Pozemkovým fondem, ministerstvy, krajem
Turisté a jiní návštěvníci	dostatečné množství cyklostezek a bezpečných cyklotras, dostatečná doprovodná infrastruktura a kvalitní informační systém, kvalitní komunikace, dostatek parkovacích míst,	nevhodné parkování, vandalismus a nedisciplinovanost	tisk, tiskoviny, média, internet a jednotlivé stránky obcí	meziobecní spolupráce, rozšiřování, údržba sítě cyklostezek a cyklotras vč. značení
Policie ČR	bezpečnost silničního provozu, dodržování předpisů, snížení nehodovosti	nedostatek personálních zdrojů, nedostatečné vybavení, nedůslednost	tisk, média, internet, jednání	spolupráce s obcí
Dopravci (dodavatelé)	výhodný smluvní vztah s krajem/obcí, dostatek zdrojů na investice, kvalitní komunikace, minimalizace nákladů na provoz, dostatek zakázek, naplnění kapacit	omezování počtu spojů, nečekání na návazné spoje (nedodržování jízdních řádů), nedisciplinovanost řidičů při dodržení pravidel silničního provozu, stárnutí vozového parku	tisk, média, internet, jednání	pravidelná komunikace, zajištění zpětné vazby

Stát, kraj	zavedení IDS, dostatek prostředků na zajištění dopravní obslužnosti území, možnost efektivního využití dotací	omezování počtu spojů, špatná či nedostatečná údržba vlastních komunikací, neochota vyhovět potřebám některých obcí, nezískání dotace	internet, média, společná jednání	vzájemná komunikace a informovanost, zajištění zpětné vazby
Média	návrhy na zajímavé články, reportáže	medializace negativních dopadů, zavádějící informace	tisk, média, internet	zajištění zpětné vazby, vzájemná komunikace a informovanost

Zdroj: místní šetření

b. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 154: Analýza rizik - registr rizik v oblasti dopravy

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V = P*D		
Finanční riziko					
Nadřazené orgány (stát, kraj) neposkytnou finance na požadované záměry	3	5	15	meziobecní spolupráce, lobování, obhajitelnost důležitosti stavebních záměrů	obce
Nedostatek financí na investice do dopravní infrastruktury	4	5	20	meziobecní spolupráce, Evropské, státní dotace	stát, kraj, obce

Finanční zátěž oprav místních komunikací na rozpočty obcí	4	4	16	snížení intenzity dopravy,	obce
				vytvoření rezerv, vhodná etapizace	
Růst cen pohonných hmot, zvyšování cen veřejné dopravy	4	3	12	využití alternativních pohonů	doprovci, občané
Organizační riziko					
Nevytíženost či přetíženost spojů veřejné dopravy	3	3	9	plán optimalizace veřejné dopravy	kraj, dopravci
Nedostatečná dopravní obslužnost obcí	3	4	12	dopravní plán	kraj, dopravci, obce
Nenávaznost autobusových (vlakových) spojů	3	4	12	plán optimalizace hromadné dopravy, dohled nad dodržováním jízdních řádů	kraj, dopravci, obce
Nedostatek parkovacích míst	3	3	9	rozšíření parkovacích míst, využití dotací	obce
Právní riziko					
Zatížení obcí složitou legislativou	3	4	12	připomínkování zákonů prostřednictvím poslanců	obce
Technické riziko					
Zastaralý vozový park	2	3	6	využití dotací k obnově	doprovci
Nevyhovující stav zastávek a stanic	3	4	12	využití dotací k rekonstrukci	vlastník objektu
Bariérový přístup na zastávky a do dopravních prostředků	4	3	12	odstraňování bariér, nákup nízkopodlažních autobusů	doprovci, obce
Věcné riziko					
Nevyřešení tranzitu těžké nákladní dopravy přes obce	3	4	12	Lobování, novela zákona č. 13/1997 Sb. o pozemních komunikacích	stát, kraj, obce
Nezodpovědní řidiči	4	3	12	kontrolní akce PČR	občané
Upřednostňování osobní automobilové dopravy před veřejnou dopravou	4	2	8	zajištění dostatečného počtu spojů	občané, dopravci
Nevyhovující či chybějící infrastruktura pro chodce	3	3	9	monitoring rizikových lokalit	obce
Zajištění bezpečnosti provozu	4	4	16	odklon cyklistů z přetížených silnic, bezpečnostní	kraj, obce

				prvky	
Vandalismus ve veřejné dopravě a na zastávkách	3	3	9	legislativní zpřísnění postihů, kamerový systém (fotopasti)	stát, kraj, dopravci, obce

Zdroj: místní šetření

Po provedení analýzy rizik v oblasti dopravy ve správní oblasti ORP Dobruška se zdá být největším rizikem nedostatek financí na investice do dopravní infrastruktury, které by vedla k nerealizaci potřebných oprav, rekonstrukcí či výstavby v dopravní infrastruktuře. Výsledkem by byl zhoršující se stav pozemních komunikací, neřešení situací spojených s vysokou dopravní intenzitou apod., což by mohlo vést k postupně zvyšující se nebezpečnosti silničního provozu. Společným poptáním dodavatele služby (v případě nižších investic) v rámci meziobecní spolupráce nebo přípravou koncepčních záměrů a projektů, které by měly šanci získat finanční prostředky v budoucím programovém období by se mohlo toto riziko snížit. Dalším významným rizikem je finanční zátěž obcí při opravách místních komunikací. Snížením tohoto rizika lze dosáhnout vytvářením rezerv, nastavením etap projektového záměru či snížením intenzity dopravy. Rizikové se jeví také zajištění bezpečnosti provozu, kterému je možné předejít odklonem cyklistů z komunikací, na nichž jsou vysoká dopravní intenzity na vedlejší stávající či nově zbudované. Také tvorba bezpečnostních prvků (radary, výstražné světelné značky, vodorovná dopravní značení či příčných prahů) by toto riziko mohlo snížit. Meziobecní spolupráce jako nástroj pro snížení rizik lze využít v případě nedostatku finančních prostředků na společný nákup či zadání služeb, při obhajitelnosti a společném lobování důležitých záměrů v regionu (investice) či v prosazování náprav v rámci dopravní obslužnosti (společný postup při jednání s krajem), při hledání vhodných koncepčních řešení v dopravě a zejména také při využívání fondů EU či jiných pro získání finančních prostředků do oblasti dopravy.

6.1.3. SWOT analýza oblasti

Tabulka 155: SWOT analýza oblasti dopravy v ORP Dobruška

Silné stránky	Slabé stránky
1. Vhodná geografická poloha - blízkost hranice s PL	1. Díky členitosti terénu komplikovanější a dlouhé spojení při použití veřejné osobní přepravy do jiných směrů než do ORP (např. Hradec Králové, Opočno)
2. Dostatečná struktura silniční sítě	2. Špatný stav dopravní infrastruktury, především nedostatečné technické parametry a kvalita povrchu komunikací, rostoucí zatížení dopravou
3. Turisticky atraktivní oblast, síť značených cyklotras v J a V části ORP	3. Chybějící síť cyklostezek v Z a S části ORP, chybějící cyklostezky a cyklopruhy
4. Dobrá dostupnost ORP k okresnímu městu	4. Komunikace s vyšší intenzitou provozu prochází středy několika obcí
5. Železniční doprava do průmyslových areálů	6. Horší či neexistující dopravní obslužnost některých obcí v nepracovní dny, nedodržování jízdních řádů, nízký počet vlakových spojů, které v obci

	staví
Příležitosti	Hrozby
1. Kontrola přepravních potřeb obyvatel a následné zkvalitnění dopravní obslužnosti	1. Pokles poptávky po veřejné osobní dopravě z důvodu poklesu obyvatel v menších obcích
2. Spolupráce při správě a údržbě místní infrastruktury	2. Nedostatek finančních prostředků na posílení dopravní obslužnosti
3. Společný postup při zvyšování bezpečnosti na pozemních komunikacích	3. Malý vliv na plánování dopravní obslužnosti krajem
4. Podpora rozvoje cyklistické dopravy v rámci bezpečného propojení obcí	4. Nedořešené majetkové vztahy, nekoncepčnost řešení
5. využívání finanční z EU či jiných zdrojů	5. Zavedení mýta pro nákladní dopravu na I/14
	6. Zvyšování podílu individuální automobilové dopravy
	7. Zhoršení bezpečnosti silničního provozu

Zdroj: místní šetření

Při SWOT analýze bylo identifikováno několik silných stránek. Mezi silné stránky lze řadit výhodnou geografickou polohu spolu s turisticky atraktivní oblastí. Silnou stránkou je i hustá síť pozemních komunikací, které propojují jednotlivé obce, což je vhodné pro vedení jednotlivých linek a zajišťuje to velmi dobrou dostupnost do centra ORP či do okresního města Rychnov nad Kněžnou. Naproti tomu, bylo také zjištěno větší množství stránek slabých, jako je špatný stav pozemních komunikací a nerovnoměrná síť cyklotras či chybějící cyklostezky v úsecích s vysokou dopravní intenzitou. V oblasti dopravní dostupnosti časově dlouhé spojení, chybějící víkendové spoje nebo nedodržování jízdních řádů. V oblasti hrozeb je nutné věnovat pozornost také poklesu poptávky po veřejné osobní přepravě, nedostatku finančních prostředků na realizaci potřebných investic, nedostatečnému vlivu na plánování dopravní obslužnosti, nedořešeným majetkovým vztahům (např. s Pozemkovým fondem) či nedodržení koncepčních řešení v dopravě. Pro řešení dopravních problémů existuje i několik příležitostí, které je vhodné využít. Jedná se zejména o revizi přepravních potřeb občanů s cílem zkvalitnit dopravní obslužnost, spolupracovat s ostatními obcemi při správě, údržbě místní infrastruktury či v oblasti bezpečnosti na pozemních komunikacích a společně intenzivně prosazovat rozvoj cyklistické infrastruktury. Velikou příležitostí je také využívání fondů EU z programového období 2014-2020 či jiných zdrojů pro získání finančních prostředků do oblasti dopravy.

6.1.4. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Analytická část pro oblast dopravy ve správním obvodu ORP Dobruška vychází ze získaných veřejně dostupných dat Ředitelství silnic a dálnic, Českého statistického úřadu, Ministerstva financí, Správy silnic Královéhradeckého kraje, rozvojových a jiných dokumentů Královéhradeckého kraje, města Dobrušky, z uvedených internetových zdrojů a z provedeného místního šetření.

Na základě získaných dat a provedené analýzy území ORP Dobruška byly v této oblasti identifikovány problematické okruhy, ke kterým jsou uvedeny možné budoucí návrhy řešení, které by bylo možné realizovat prostřednictvím meziobecní spolupráce.

Špatný stav pozemních komunikací a jejich údržba

- možný vznik společné vyjednávací skupiny za účelem jednání s vlastníkem komunikací (krajem) k prosazení potřebných oprav/rekonstrukcí, za účelem vyjasnění komplikací s dopravním značením na křížení obecních a krajských cest či při jednáních se SÚS při údržbě cest

Nedostatek finančních prostředků

- společný dotační management (zajištění potřebné servisu nezbytného k podání žádost a administraci) při využití finančních prostředků z EU či jiných zdrojů v programovém období 2014-2020
- společné nákupy a či poptávky služeb (společný nákup potřebného technického vybavení pro zimní či letní údržbu, pasporty místních komunikací a dopravního značení – množstevní sleva)

Nedostatek značených cyklotras v centrální, Z a S části ORP a cyklostezek (cyklopruhů ve městech)

- intenzivní koordinace obcí při plánování vzájemného propojení s důrazem na koncepčnost (jak při vytyčení nových cyklotras tak při plánování cyklostezek, které by cyklisty svedli z komunikací s vysokou dopravní intenzitou)
- společné zadání tvorby jednotlivých pasportů místních komunikací, které mohou být při vyznačení cyklotras užitečné

Dopravní dostupnost

- spolupráce při revizích přepravních potřeb občanů
- jednotlivé obce mají samy o sobě menší vliv na vyjednávání, proto by byl vhodný vznik společné vyjednávací skupiny za účelem jednání s organizátorem regionální dopravy (krajem či přímo dopravcem) k prosazení potřebných změn (více přímých spojů, spoje o víkendech) či k důraznějším kontrolám plnění jízdního řádu

6.2. Návrhová část pro oblast dopravy

6.2.1. Struktura návrhové části

Komentář k bodu:

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Doprava“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti dopravy.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusi o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma dopravy.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma dopravy.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

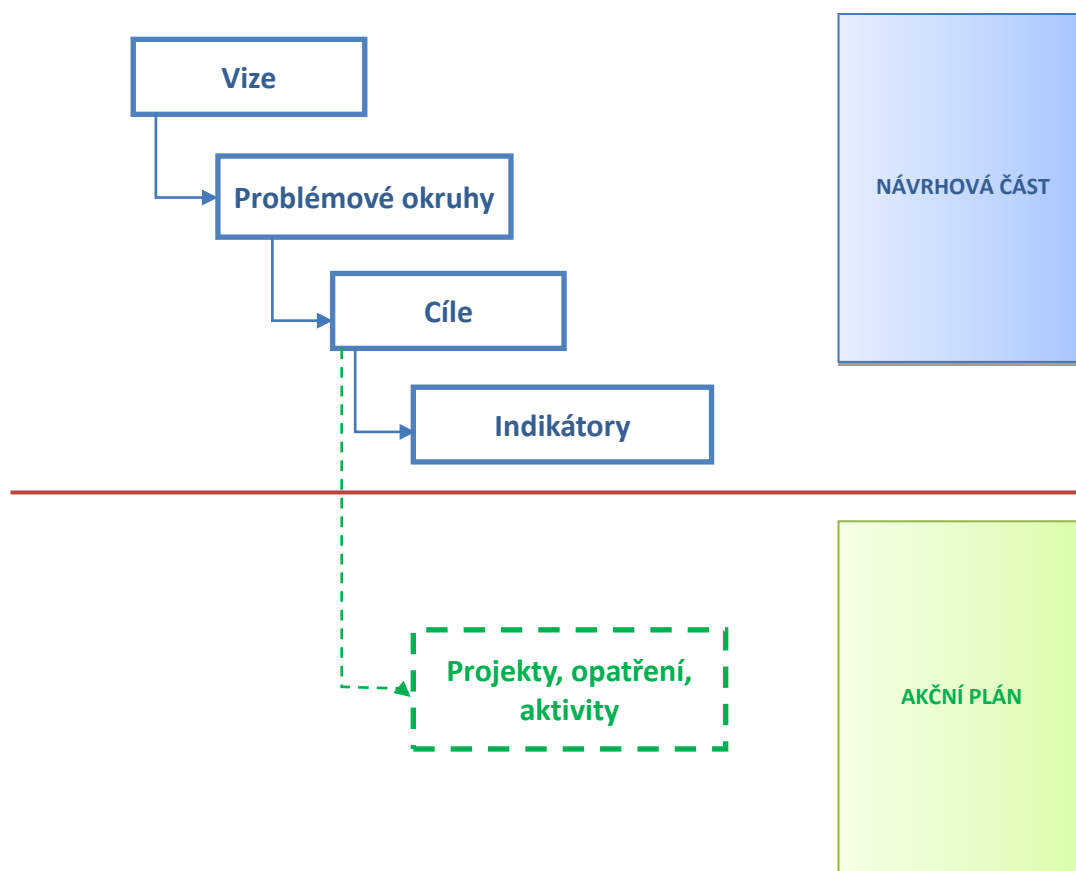
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení

dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma dopravy. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze. Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Dopravy je uvedena v níže uvedeném schématu.

V oblasti dopravy je zajištěna dobrá dopravní dostupnost, jsou zde dostatečně kvalitní komunikace a silniční provoz je bezpečný.			
Doprava	Problémová oblast 1 Nevyhovující dopravní infrastruktura		Problémová oblast 2 Nedostatečná dopravní obslužnost v regionu
	cíl 1.1 Zlepšit stav dopravní infrastruktury a zajistit lepší bezpečnost v dopravě	cíl 1.2 Zvýšit podíl nemotorové dopravy	cíl 2.1 Zabezpečit kvalitní dopravní obslužnost

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Území správního obvodu ORP Dobruška je místem, kde jednotlivé obce spolu úzce spolupracují a realizují společné aktivity a záměry. Místem, kde základní a mateřské školy disponují dostatečnými kapacitami, kvalitním zázemím a širokou nabídkou mimoškolních aktivit. Místem, kde je zajištěna dostupnost základních sociálních služeb a kde je kvalitně zpracován komunitní plán sociálních služeb. Odpadové hospodářství v rámci tohoto území funguje dobře a efektivně, občané třídí odpady. **V oblasti dopravy je zajištěna dobrá dopravní dostupnost, jsou zde dostatečně kvalitní komunikace a silniční provoz je bezpečný.** V souvislosti s geografickou polohou území je ORP Dobruška v rámci cestovního ruchu považováno za vstupní bránu Orlických hor.

Problémové okruhy v oblasti dopravy – oblast ORP Dobruška

Formulace problémových okruhů:

Nevyhovující dopravní infrastruktura

Nedostatečná dopravní obslužnost v regionu

Popis problémového okruhu č. 1:

1. Věcné argumenty

Prostřednictvím provedené analýzy současného stavu v oblasti dopravy bylo zjištěno, že v rámci území správního obvodu ORP Dobruška dosahuje délka silnic I. třídy 11 km, délka silnic II. třídy dosahuje 93,07 km a délka silnic III. třídy činí 134,5 km. V daném území existuje i nadále množství nevyhovujících silnic či jejich úseků, které vyžadují obnovu či rozsáhlejší rekonstrukci. Jedná se jak o silnice II. a III. tříd, které jsou ve správě Královéhradeckého kraje, tak i o místní komunikace, jež jsou ve vlastnictví jednotlivých obcí. Přehled nevyhovujících místních komunikací není uveden, neboť pasportem místních komunikací nedisponují všechny obce náležící do ORP Dobruška či je v řadě případů zastaralý. V rámci nemotorové dopravy bylo analýzou zjištěno, že v celé centrální části daného ORP, tj. okolí města Dobrušky a směrem na sever a také v západní části směrem k Opočnu, Českému Meziříčí až ke Králové Lhotě neexistují značené cyklotrasy či cyklostezky.

2. Příčiny problému

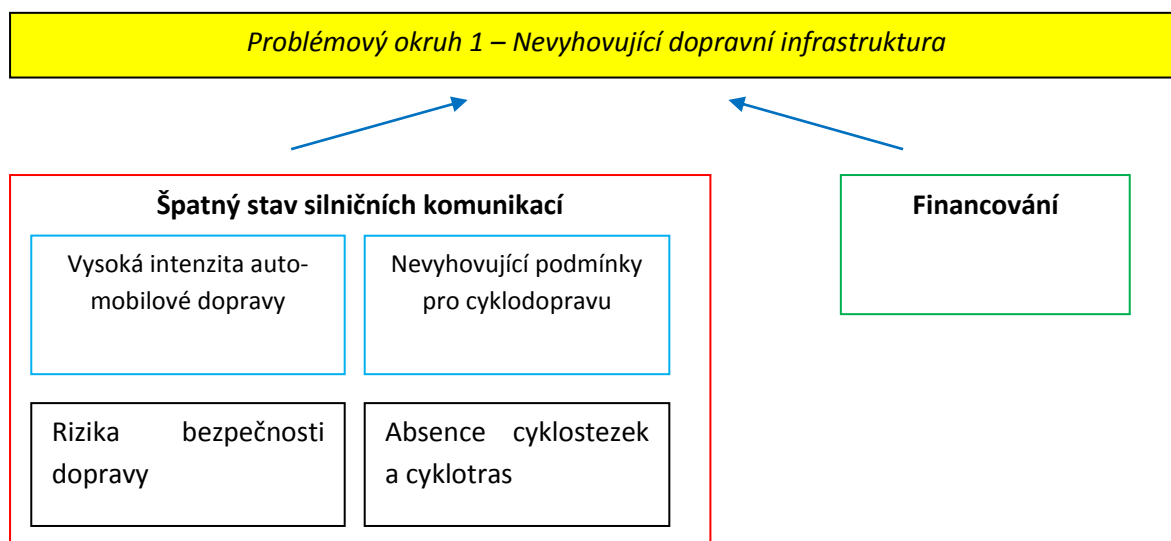
Hlavní příčinou deficitů v dopravní infrastruktuře jsou nedostatečné finanční prostředky vlastníků jednotlivých komunikací na rozsáhlejší investice do jejich rekonstrukcí či k aplikaci dopravních opatření ke zvýšení bezpečnosti. Vlastníci (jak kraj, tak i samotné obce) často zkoušejí v těchto případech využít dotační či grantové programy. Přetlak žádostí je ale veliký a ne každý žadatel je úspěšný. Navíc administrace přípravy celého projektu a jeho vedení je v některých případech příliš náročná a řadu možných zájemců z řad menších obcí toto odradí. Ke zlepšení tohoto stavu by mohlo dojít společným poptáním dodavatele služby (v případě nižších investic) v rámci meziobecní spolupráce nebo přípravou záměrů a projektů, které budou koncepční a budou mít šanci získat finanční prostředky v budoucím programovém období.

Oblast cyklo dopravy je také nedostatkem finančních prostředků zatížena. V celé centrální části ORP Dobruška a směrem na sever a také v západní části neexistují značené cyklotrasy či cyklostezky. Na řadě úseků převažovaly majetkové nesrovnalosti, které se daří postupně odstraňovat a připravovat tak vhodný záměr, který bude moci být posléze předložen do některého z budoucích dotačních titulů. Ke koncepčnímu řešení v rámci nemotorové přepravy mezi jednotlivými obcemi by jistě pomohlo, kdyby každá obec disponovala pasportem místních komunikací, po kterých by případně cyklotrasy mohly vést a svedly by tak cyklisty ze stávajících komunikací, jež jsou na řadě míst zatíženy vysokou dopravní intenzitou.

3. Důsledky neřešení problému

V případě, že nebude v území docházet k postupným investicím do dopravní infrastruktury, které by vedly k realizaci potřebných oprav, rekonstrukcí či výstavbě v dopravní infrastruktuře, tak výsledkem bude zhoršující se stav pozemních komunikací. Neřešení situací spojených s vysokou dopravní intenzitou prostřednictvím odklonu cyklistů z frekventovaných komunikací či instalací bezpečnostních prvků by mohlo vést k postupně zvyšující se nebezpečnosti silničního provozu. V případě nevytvoření vyjednávacího týmu, který by usiloval o intenzivnější směřování investic do rekonstrukcí krajských komunikací zůstanou problematické úseky komunikací nadále v nevyhovujícím stavu, což bude mít vliv na samotnou bezpečnost silničního provozu.

Strom cílů problémového okruhu č. 1:

Popis problémového okruhu č. 2:

1. Věcné argumenty

Zabezpečení kvalitní a dostatečné dopravní obslužnosti obcí je jednou ze základních podmínek jejich rozvoje a kvality života obyvatel v obci. Soustava dopravní obslužnosti by měla zajišťovat dopravu obyvatel za prací, do škol, na nákupy, za službami, za lékařem a za dalšími činnostmi. Na území kraje, tudíž i na území ORP Dobruška funguje systém integrované regionální dopravy IREDO. Dopravní obslužnost je tedy plánována centrálně na úrovni kraje se zohledněním požadavků jednotlivých obcí. S ohledem na to, že železniční dopravu lze využívat pouze v Očelicích, Opočně, Pohoří a Dobrušce byla v rámci analýzy dopravy pozornost zaměřena zejména na autobusovou přepravu. U tohoto typu přepravy bylo zjištěno, že v pracovní dny jsou obslouženy všechny obce. O víkendech a svátcích pak do 5 obcí (Chlístov, Pohoří, Přepychy, Semechnice, Trnov) nezajíždí žádný spoj. Z místního šetření k autobusové dopravě také vyplynulo, že řada obcí nemá k organizaci dopravní obslužnosti ve své obci výhrady. Je nutné ovšem dodat, že se v tomto případě jedná o obce v těsné blízkosti měst Dobruška, Opočna či se obce nacházejí na křižování několika směrů a četnost i návaznost spojů je zde tedy relativně dobrá. Naopak některé obce shodně upozornily na nedostatky v časové dojezdnosti z horských obcí do krajského města, na problematický přestupní úsek Bohdašín „V propasti“, na systém elektronického jízdného či na nedostatek spojů.

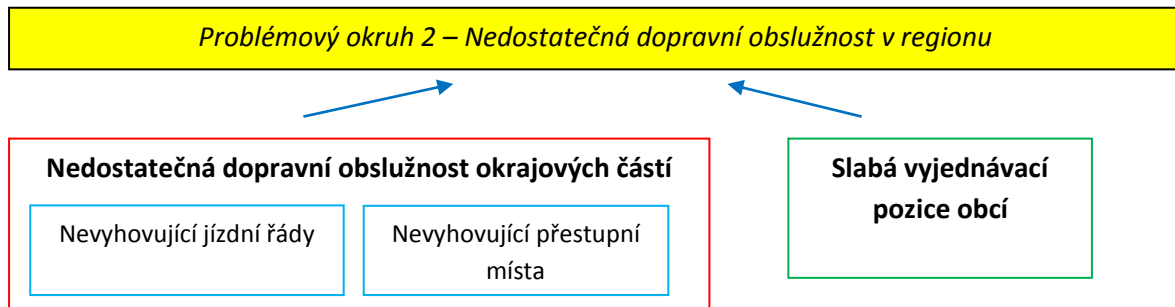
2. Příčiny problému

Hlavní příčinou nedostatků v dopravní obslužnosti je nedostatečná reflexe přepravních potřeb občanů Královéhradeckým krajem jakožto organizátora regionální dopravy. Ze zjištěných údajů vyplynulo, že stav dopravní dostupnosti v ORP Dobruška je řadou obcí vnímán jako dobrý a akceptovatelný. Na druhé straně byly jinými obcemi identifikovány společné obtíže či individuální postřehy stávající situace. V rámci meziobecní spolupráce se vhodnou aktivitou jeví společná provedení revizí přepravních potřeb občanů. Jednotlivé obce totiž mají samy o sobě menší vliv na vyjednávání, proto by byl vhodný vznik společné vyjednávací skupiny/týmu za účelem jednání s organizátorem regionální dopravy (krajem či přímo dopravcem) k prosazení potřebných změn či k důraznějším kontrolám plnění jízdního řádu.

3. Důsledky neřešení problému

V případě, že nebude provedena revize přepravních potřeb občanů jednotlivých obcí a nebude vytvořena vyjednávací skupina, která by zajistila dostatečnou reflexi požadavků u organizátora regionální dopravy, bude docházet k postupnému nárůstu podílu individuální automobilové dopravy a tím i k postupnému zhoršení bezpečnosti silničního provozu.

Strom cílů problémového okruhu č. 2:

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Komentář k bodu:

Problémový okruh 1	Nevyhovující dopravní infrastruktura
Cíl 1.1	Zlepšit stav dopravní infrastruktury a zajistit lepší bezpečnost v dopravě
Popis cíle	V daném území existuje i nadále množství nevyhovujících silnic či jejich úseků, které vyžadují obnovu či rozsáhlejší rekonstrukci. Jedná se jak o silnice II. a III. tříd, které jsou ve správě Královéhradeckého kraje, tak i o místní komunikace, jež jsou ve vlastnictví jednotlivých obcí.
Hlavní opatření	A.1 Analýza současného stavu <ul style="list-style-type: none">• pasportizace místních komunikací• vytyčení problémových míst na komunikacích• návrh možného společného postupu v rámci stavebních prací či nákupu vybavení (např. společný výběr dodavatele) A.2 Zajištění potřebných dokumentů <ul style="list-style-type: none">• zpracování projektové dokumentace ke stavebnímu řízení• získání stavebního povolení B.1 Zajištění finančních prostředků <ul style="list-style-type: none">• využití grantových a dotačních programů určených na rekonstrukci komunikací, na pořízení vybavení na údržbu komunikací či na instalaci bezpečnostních prvků• vznik vyjednávací skupiny ke směřování investic do krajských komunikací C.1 Realizace konkrétních projektů a záměrů <ul style="list-style-type: none">• společným postupem lépe využívat všech možností podpory z projektů EU směřujících ke zkvalitnění stavu komunikací• společný nákup vybavení na údržbu komunikací či bezpečnostních prvků
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none">• počet km rekonstruovaných komunikací• počet společných nákupů• objem investic vynaložených na rekonstrukce komunikací
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

Problémový okruh 1	Nevyhovující dopravní infrastruktura
Cíl 1.2	Zvýšit podíl nemotorové dopravy
Popis cíle	V celé centrální části daného ORP, tj. okolí města Dobrušky a směrem na sever a také v západní části směrem k Opočnu, Českému Meziříčí až ke Králové Lhotě neexistují značené cyklotrasy či cyklostezky. Hlavním zájmem je tedy vybudování chybějících cyklostezek, které by spojily blízká města Opočno a Dobrušku a jejich okolí s dalšími obcemi. Stávající komunikace se vyznačují vysokou do-

	pravní intenzitou a nové cyklostezky by lokality propojily a umožnily tak plynulou dojížďku do zaměstnání, škol apod. Docházet by mělo také ke značení nově navržených cyklotras.
Hlavní opatření	<p>A.1 Analýza současného stavu</p> <ul style="list-style-type: none"> • pasportizace místních komunikací • analýza majetkových vztahů <p>A.2 Zajištění potřebných dokumentů</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování projektové dokumentace ke stavebnímu řízení • zajistit koncepčnost projektového záměru • získání stavebního povolení <p>B.1 Zajištění finančních prostředků</p> <ul style="list-style-type: none"> • využití grantových a dotačních programů určených na výstavbu cyklostezek <p>C.1 Realizace konkrétních projektů a záměrů</p> <ul style="list-style-type: none"> • společným postupem lépe využívat všech možností podpory z projektů EU směřujících k odklonu nemotorové dopravy ze stávajících komunikací • společná koordinace při realizaci projektů a záměrů
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • délka km nově vybudovaných cyklostezek • počet km nově vyznačených cyklotras • objem investic vynaložených na zkvalitnění nemotorové dopravy
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

Problémový okruh 2	Nedostatečná dopravní obslužnost v regionu
Cíl 2.1	Zabezpečit kvalitní dopravní obslužnost
Popis cíle	Na území kraje, tudíž i na území ORP Dobruška funguje systém integrované regionální dopravy IREDO. Dopravní obslužnost je tedy plánována centrálně na úrovni kraje se zohledněním požadavků jednotlivých obcí. Některými obcemi byly identifikovány společné obtíže či individuální postřehy stávající situace. V rámci meziobecní spolupráce se vhodnou aktivitou jeví společná provedení revizí přepravních potřeb občanů. Jednotlivé obce totiž mají samy o sobě menší vliv na vyjednávání, proto by byl vhodný vznik společné vyjednávací skupiny/týmu za účelem jednání s organizátorem regionální dopravy (krajem či přímo dopravcem) k prosazení potřebných změn či k důraznějším kontrolám plnění jízdního řádu.
Hlavní opatření	<p>A.1 Analýza současného stavu</p> <ul style="list-style-type: none"> • analýza aktuálních přepravních potřeb občanů <p>B.1 Vytvoření vyjednávací skupiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • prosazení požadovaných změn na základě podnětů občanů
Název indikátorů k hodnocení cíle	<ul style="list-style-type: none"> • počet zpracovaných analýz • počet spolupracujících subjektů
Správce cíle	starosta (starostka) města Dobruška

6.2.4. Indikátory

Problémový okruh 1	Nevyhovující dopravní infrastruktura		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet neřešených (nedostatečně řešených) deficitů v dopravní infrastruktuře		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	1
Skutečnost	5		
Popis měřítka:	V současné době za hlavní neřešené nebo nedostatečně řešené deficity v dopravní infrastruktuře jsou považovány tyto: 1. ztížená dostupnost horských obcí především v zimním období, 2. špatný technický stav některých komunikací, 3. nedostatečná koordinace příprav a realizace projektů, 4. slabá vyjednávací pozice obcí v oblasti investic na dopravu a dopravní obslužnosti, 5. nedostatek stezek pro bezpečnou cyklo dopravu především mezi městy/obcemi a do zaměstnání. Indikátor umožní sledovat, v kolika nevyhovujících oblastech se situace zlepšuje, či nemění.		
Metodika a výpočet:	Součet oblastí deficitů z 5 identifikovaných oblastí deficitů v dopravní infrastruktuře ORP, ve kterých se situaci nepodařilo alespoň částečně zlepšit.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní zjištění v obcích ORP		

Cíl 1.1	Zlepšit stav dopravní infrastruktury a zajistit lepší bezpečnost v dopravě		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	Počet km rekonstruovaných komunikací II. a III. třídy		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		20	25
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Místní komunikace v obci vykazují různé stupně opotřebení. Jejich stav včetně orientačního pořadí naléhavosti oprav bude ze strany obcí průběžně sledován. Na základě těchto poznatků budou místní komunikace postupně opravovány – tyto opravy budou však vázány na aktuální možnosti obecních rozpočtů.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru bude celkový roční počet km rekonstruovaných komunikací v ORP Dobruška II. a III. třídy od počátku sledování, tj. od roku 2013, vždy k danému roku.		
Zdroj čerpání dat:	Obce, SÚS Královéhradeckého kraje		

Cíl 1.1	Zlepšit stav dopravní infrastruktury a zajistit lepší bezpečnost v dopravě		
Číslo indikátoru	1.1.2		
Název indikátoru	Počet společných nákupů		
Měrná jednotka	počet společných nákupů		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Po založení svazku obcí, jehož předmětem činnosti bude společná poptávka vybudování chybějící infrastruktury, prvky bezpečnosti (zpomalovací pásy, rychlostní panely, osvětlení přechodů, fosforující dopravní značení). Stanovený indikátor bude sledovat, kolik obcí realizovalo společnou poptávku a následný nákup doprovodné infrastruktury.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet nákupů, které obce realizovaly společnou poptávku a nákupem.		
Zdroj čerpání dat:	Účetní svazku		

Cíl 1.1	Zlepšit stav dopravní infrastruktury a zajistit lepší bezpečnost v dopravě		
Číslo indikátoru	1.1.3		
Název indikátoru	Objem investic vynaložených na rekonstrukce komunikací		
Měrná jednotka	Kč		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška		
Roky	2012	2017	2020
Plán		46 mil. Kč	69 mil. Kč
Skutečnost	35 mil. Kč		
Popis měřítka:	Pro zvýšení nákladů na rekonstrukce komunikací ORP Dobruška je nutné pohlížet na území jako celek a ne jednotlivě na každou obec zvlášť. Indikátor umožňuje sledovat stav nákladů vdaném území. Do budoucna se očekává zvýšení nákladů na zajištění rekonstrukce komunikací v ORP Dobruška.		
Metodika a výpočet:	Součet všech nákladů vynaložených na rekonstrukci komunikací všech obcí ORP Dobruška.		
Zdroj čerpání dat:	účetnictví obcí		

Cíl 1.2	Zvýšit podíl nemotorové dopravy		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	Délka km nově vybudovaných cyklostezek		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Podpora vybudování husté sítě vhodně umístěných bezpečných cyklostezek v ORP Dobruška včetně související infrastruktury a také zvýšení bezpečnosti chodců v urbanizovaných prostorech. Do budoucna je nutná segregace nemotorové dopravy od motorové.		
Metodika a výpočet:	Souhrn počtu km vybudovaných cyklostezek v období na území ORP Dobruška.		

Zdroj čerpání dat:	Data od jednotlivých obcí
---------------------------	---------------------------

Cíl 1.2	Zvýšit podíl nemotorové dopravy		
Číslo indikátoru	1.2.2		
Název indikátoru	Počet km nově vyznačených cyklotras po stávajících cestách		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Pro zajištění kvalitní sítě cyklostezek a zvyšování bezpečnosti cyklistů a chodců, je optimální zajistit proznačení cyklostezek. Úkol pro vzniklý svazek, který bude schopen lépe zabezpečit návaznost pro značení nově vzniklých cyklostezek.		
Metodika a výpočet:	Prostý součet celkových km vyznačených cyklostezek za období na území ORP Dobruška.		
Zdroj čerpání dat:	Data od jednotlivých obcí		

Cíl 1.2	Zvýšit podíl nemotorové dopravy		
Číslo indikátoru	1.2.3		
Název indikátoru	Objem investic vynaložených na zkvalitnění nemotorové dopravy		
Měrná jednotka	Kč		
Správce měřítka	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		0,8 mil.	1,2 mil.
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Výstavba a technické zhodnocení páteřních cyklostezek a cyklotras (dopravní značení C8 a C10), společných stezek pro chodce a cyklisty (dopravní značení C9) a komunikací pro bezmotorová vozidla (dopravní značení B11) v podobě stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací s vyloučením automobilové dopravy, řešení kolizních míst (křížení cyklostezek s jinými pozemními komunikacemi – např. světelné signalizační zařízení aj.).		
Metodika a výpočet:	Součet všech investic vynaložených na zkvalitnění nemotorové dopravy v ORP Dobruška.		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí		

Problémový okruh 2	Nedostatečná dopravní obslužnost v regionu		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Počet nedostatečně řešených deficitů v dopravní obslužnosti		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	1
Skutečnost	3		
Popis měřítka:	V současné době za hlavní neřešené nebo nedostatečně řešené deficity v dopravní obslužnosti jsou považovány tyto: 1. ztížená dostupnost obcí v nepracovní dny, 2. nedodržování jízdních řádů na přestupních bodech,		

	3. nízký počet vlakových spojů, které v obci přímo staví. Indikátor umožní sledovat, v kolika nevyhovujících oblastech se situace zlepšuje, či nemění.
Metodika a výpočet:	Součet oblastí deficitů z 3 identifikovaných oblastí deficitů v dopravní infrastruktuře ORP, ve kterých se situaci nepodařilo alespoň částečně zlepšit.
Zdroj čerpání dat:	Vlastní zjištění v obcích ORP

Cíl 2.1	Zabezpečit kvalitní dopravní obslužnost		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	Počet zpracovaných analýz		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	<p>K optimalizaci dopravní obslužnosti v ORP Dobruška je zapotřebí vytvořit koncepci veřejné dopravy a následně zajistit dopravní obslužnost, neboť se jedná o výrazně nadregionální záležitost. Vyšší poptávkou širšího regionu po daných spojích s podloženými argumenty (analýzou), se zvýší vyjednávací pozice u Královéhradeckého kraje / OREDA.</p> <p>V osobní veřejné dopravě došlo v průběhu let k rapidnímu poklesu poptávky. V celorepublikovém průměru u linkové dopravy tento pokles dosahuje cca 50 %, u městské hromadné dopravy cca 17 %. Stupeň vytíženosti spojů oproti minulosti výrazně poklesl. Cca 87 % autobusových spojů v pracovní dny je pod hranicí rentability. Velká část spojů byla postupně značně redukována. Výrazný pokles osobní přepravy zaznamenala i železnice.</p>		
Metodika a výpočet:	Počet vzniklých dokumentů za celé území ORP Dobruška		
Zdroj čerpání dat:	Svazek (případně nově vzniklý)		

Cíl 2.2	Zabezpečit kvalitní dopravní obslužnost		
Číslo indikátoru	2.1.2		
Název indikátoru	Počet spolupracujících subjektů		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	starosta obce Dobruška		
Roky	2013	2017	2020
Plán		26	26
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vytvoření vyjednávací skupiny, která zajistí dostatečnou reflexy požadavků u organizátorů regionální dopravy.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí, které se zapojí do vyjednávání.		
Zdroj čerpání dat:	Evidence zapojených obcí do vyjednávání.		

6.3. Pravidla pro řízení strategie

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Starosta města Dobruška
Starostka obce Deštné v Orlických horách
Vedoucí odboru dopravy a správy vnitřních věcí na městském úřadě Dobruška

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Zlepšit stav dopravní infrastruktury a zajistit lepší bezpečnost v dopravě	Starosta (starostka) města Dobruška
1.2	Zvýšit podíl nemotorové dopravy	Starosta (starostka) města Dobruška
2.1	Zabezpečit kvalitní dopravní obslužnost	Starosta (starostka) města Dobruška

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet neřešených (nedostatečně řešených) deficitů v dopravní infrastruktuře	Starosta (starostka) města Dobruška
1.1.1	Počet km rekonstruovaných komunikací II. a III. třídy	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška
1.1.2	Počet společných nákupů	Starosta (starostka) města Dobruška
1.1.3	Objem investic vynaložených na rekonstrukce komunikací	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška
1.2.1	Délka km nově vybudovaných cyklostezek	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška
1.2.2	Počet km nově vyznačených cyklotras po stávajících cestách	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška
1.2.3	Objem investic vynaložených na zkvalitnění nemotorové dopravy	pracovník (pracovnice) odboru dopravy na městském úřadě Dobruška
2	Počet nedostatečně řešených deficitů v dopravní obslužnosti	Starosta (starostka) města Dobruška
2.1.1	Počet zpracovaných analýz	Starosta (starostka) města Dobruška
2.1.2	Počet spolupracujících subjektů	Starosta (starostka) města Dobruška

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního	správci cílů	každoročně v 1.-3.

plánu		čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, postupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovol-

ného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost

v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

V rámci tvorby návrhové části dílčí strategie pro oblast dopravy hospodářství byly na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška identifikovány dva problémové okruhy. Prvním jsou Nedostatky v dopravní infrastruktuře. Zde byly vytyčeny dva cíle a to: Zlepšit stav dopravní infrastruktury a zajistit lepší bezpečnost v dopravě a Zvýšit podíl nemotorové dopravy. Druhým problémovým okruhem jsou Deficity v dopravní obslužnosti. Cílem tohoto problémového okruhu je Zajistit vyhovující dopravní obslužnost. Každý ze stanovených cílů má stanoveného svého správce, který bude dohlížet na jejich plnění. Právě naplňování příslušného cíle bude sledováno prostřednictvím sady stanovených indikátorů, které mají rovněž své gestory.

Správci a gestori budou v území iniciovat kroky směřující k plnění stanovených cílů, budou komunikovat s ostatními subjekty v území a budou dbát na to, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly kroky, které přispějí k plnění příslušných cílů. Společně s nimi budou o plnění cílů aktivně usilovat i ostatní subjekty v území.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část pro oblast dopravy byla zpracována v souladu se zveřejněnými metodikami. Na zpracování této části strategie se kromě realizačního týmu podíleli i starostové a starostky (vč. motivujících) z obcí spadajících do území správního obvodu ORP Dobruška. Návrhová část tedy nevznikla tzv. od stolu, ale na základě výsledků plynoucích z provedeného místního šetření pomocí rozhovorů a dotazníků se zúčastněnými starostkami a starosty.

Návrhová část této dílčí části strategie vznikala postupnými kroky cca 3 měsíců, přičemž do její tvorby se zapojily aktivně čtyři osoby. Na základě průběžně zveřejňovaných metodických pokynů vytvořil tematický expert prvotní návrh, který byl následně prodiskutován s realizačním týmem a motivujícími starosty. Poté byly jednotlivé návrhy zkonzultovány s představiteli obcí v území.

6.5. Přílohy

Tabulka 156: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v ORP Dobruška v roce 2001-přehled dle obcí

	Vyjíždějící do zaměstnání	v rámci obce	v rámci okresu	v rámci kraje	do jiného kraje	Vyjíždějící do zam. denně mimo obec	Žáci vyjíždějící denně mimo obec
Bačetín	165	42	96	19	7	107	72
Bohdašín	80	8	31	36	2	65	29
Bystré	91	5	64	13	6	77	27
České Meziříčí	613	278	173	92	37	246	94
Deštné v OH	241	136	67	19	7	69	24
Dobré	299	62	202	14	13	202	33
Dobruška	3325	1992	753	372	152	1042	207
Dobřany	45	5	27	8	3	33	11
Chlístov	30	0	17	12	1	28	22
Janov	35	2	20	9	1	25	9
Kounov	84	23	31	23	3	49	35
Králova Lhota	83	14	29	31	4	58	26
Mokré	64	6	28	16	6	38	25
Očelice	99	11	66	14	2	81	36
Ohnišov	211	58	73	72	7	142	51
Olešnice v OH	193	84	37	49	16	77	20
Opočno	1229	622	370	153	60	476	158
Podbřezí	179	21	137	4	4	135	59
Pohoří	213	19	138	51	4	180	64
Přepychy	206	45	125	19	8	135	52
Rohenice	80	12	38	26	1	61	41
Sedloňov	120	30	59	21	7	74	31
Semechnice	136	22	91	7	8	100	58
Sněžné	65	6	25	28	5	47	11
Trnov	268	69	171	6	11	170	86
Val	120	19	70	22	4	90	44

Zdroj: Sčítání lidí, domů a bytů 2001

Tabulka 157: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v ORP Dobruška v roce 2011-přehled dle obcí

	Vyjíždějící do zaměstnání	v rámci obce	v rámci okresu	v rámci kraje	do jiného kraje	do zahraničí	Vyjíždějící do škol	v rámci obce	mimo obec	Vyjíždějící celkem
Bačetín	85	5	54	22	4	0	33	0	33	118
Bohdašín	32	0	17	14	1	0	24	0	24	56
Bystré	47	1	32	12	2	0	16	0	16	63

České Meziříčí	298	82	101	100	15	0	111	29	82	409
Deštné v OH	68	28	26	6	8	0	50	10	40	118
Dobré	135	22	96	6	8	3	68	27	41	203
Dobruška	1305	566	376	265	82	16	600	311	289	1905
Dobřany	15	1	10	4	0	0	8	3	5	23
Chlístov	19	3	8	7	0	1	9	0	9	28
Janov	12	0	4	7	1	0	9	0	9	21
Kounov	36	2	20	14	2	0	24	0	24	60
Králova Lhota	50	2	12	33	3	0	31	0	31	81
Mokré	31	1	16	14	0	0	14	0	14	45
Očelice	63	0	37	21	5	0	31	0	31	94
Ohnišov	112	19	37	49	5	2	36	6	30	148
Olešnice v OH	59	7	16	35	1	0	25	1	24	84
Opočno	690	232	246	168	38	6	270	92	178	960
Podbřezí	110	10	89	9	2	0	50	7	43	160
Pohoří	121	12	77	25	6	1	57	4	53	178
Přepychy	83	10	49	16	7	1	32	4	28	115
Rohenice	51	4	19	25	2	1	26	0	26	77
Sedloňov	30	8	16	5	0	1	12	0	12	42
Semechnice	71	4	60	5	2	0	38	0	38	109
Sněžné	23	0	9	14	0	0	9	0	9	32
Trnov	150	16	110	16	7	1	61	0	61	211
Val	56	3	36	15	1	1	35	0	35	91

Zdroj: Sčítání lidí, domů a bytů 2011

Tabulka 158: Komparace dat ze sčítání dopravní intenzity v ORP Dobruška mezi lety 2000 a 2005

	Úsek	Všechna motorová vozidla celkem v roce 2000 [voz/den]	Všechna motorová vozidla celkem v roce 2005 [voz/den]	Rozdíl
I/14	5-0843	4362	5638	1276
	5-0859	4357	5638	1281
	5-0845	5191	6908	1717
	5-0840	5362	6908	1546
	5-0844	5112	6908	1796
II/285	5-6455	995	1320	325
	5-6456	316	x	x
	5-6457	316	x	x
	5-6458	316	x	x
	5-6459	316	x	x

II/298	5-2070	2232	2558	326
	5-2086	3527	4040	513
	5-2080	5348	6857	1509
	5-2087	3219	4826	1607
	5-2084	654	4351	3697
	5-3570	921	1097	176
II/304	5-4959	713	896	183
	5-1230	1858	2035	177
	5-4960	1867	2035	168
II/308	5-3358	3413	4428	1015
	5-3359	3413	4428	1015
II/309	5-3589	915	639	-276
	5-3581	2120	6071	3951
	5-2081	2304	2848	544
	5-3621	1538	2429	891
	5-3620	1538	2429	891
	5-5010	1538	2429	891
II/310	5-5440	65	427	362
	5-5040	265	228	-37
	5-3610	1199	868	-331
	5-5050	836	726	-110
	5-5060	115	235	120
II/311	5-5106	286	322	36
	5-5100	185	272	87
II/320	5-4630	213	203	-10
II/321	5-5470	519	778	259
III/29851	5-3590	489	502	13
III/30815	5-6410	3009	3111	102

Zdroj: http://www.rsd.cz/doprava/scitani_2000/start.htm, <http://www.scitani2005.rsd.cz/start.htm>,
vlastní úprava

Tabulka 159: Komparace dat ze sčítání dopravní intenzity v ORP Dobruška mezi lety 2005 a 2010

	Úsek	Všechna motorová vozidla celkem v roce 2005 [voz/den]	Všechna motorová vozidla celkem v roce 2010 [voz/den]	Rozdíl
I/14	5-0843	5638	5734	96
	5-0859	5638	5734	96
	5-0845	6908	6535	-373
	5-0840	6908	6535	-373
	5-0844	6908	6535	-373
II/285	5-6455	1320	1437	117
	5-6456	x	516	x
	5-6457	x	516	x
	5-6458	x	516	x
	5-6459	x	516	x

II/298	5-2070	2558	2218	-340
	5-2086	4040	4302	262
	5-2080	6857	6211	-646
	5-2087	4826	4947	121
	5-2084	4351	1951	-2400
	5-3570	1097	839	-258
II/304	5-4959	896	938	42
	5-1230	2035	1805	-230
	5-4960	2035	1805	-230
II/308	5-3358	4428	4087	-341
	5-3359	4428	4087	-341
II/309	5-3589	639	835	196
	5-3581	6071	2168	-3903
	5-2081	2848	2649	-199
	5-3621	2429	1993	-436
	5-3620	2429	1993	-436
	5-5010	2429	1993	-436
II/310	5-5440	427	174	-253
	5-5040	228	295	67
	5-3610	868	1356	488
	5-5050	726	1356	630
	5-5060	235	177	-58
II/311	5-5106	322	318	-4
	5-5100	272	275	3
II/320	5-4630	203	223	20
II/321	5-5470	778	445	-333
III/29851	5-3590	502	367	-135
III/30815	5-6410	3111	3388	277

Zdroj: <http://www.scitani2005.rsd.cz/start.htm>, <http://scitani2010.rsd.cz/pages/informations/default.aspx>, vlastní úprava

Tabulka 160: Celkový přehled dopravních nehod v ORP Dobruška v roce 2012

	I/14	II/285	II/298	II/304	II/308	II/309	II/310	III/3104	III/3103	III/3218	III/29840	III/29853	III/30425	III/30426	III/30815	III/30816	III/30818	III/32114	Celkem nehod v obci
Bačetín																			0
Bohdašín		1							1										2
Bystré									2	2									4
České Meziříčí														1	3		3		7
Deštné v Or. Horách							3												3
Dobré																		1	1
Dobruška	18		5			3							1						27
Dobřany																			0
Chlístov																			0
Janov									2										2
Kounov																			0
Králová Lhota					4														4
Mokré			1													1			2
Očelice			3																3
Ohnišov			3									1							4
Olešnice v Orlických							1												1
Opočno			1	4											4				9
Podbřeží	6																	3	9
Pohoří u Dobrušky				2															2
Přepychy																			0
Rohenice					1														1
Sedloňov							1												1
Semechnice											2								2
Sněžné								1											1
Trnov																			0
Val			1																1
Celkem nehod na komunikaci	24	1	14	6	5	3	5	1	5	2	2	1	1	1	7	1	3	4	86

Zdroj: Statistika nehodovosti v okrese Rychnov nad Kněžnou v roce 2012 poskytnutá KŘP Královéhradeckého kraje, odbor služby dopravní policie ČR KHK, vlastní úprava

Tabulka 161: Celkový přehled dopravních nehod v ORP Dobruška v roce 2013

	I/14	II/285	II/298	II/304	II/308	II/309	II/310	II/311	III/3091	III/3093	III/3104	III/3218	III/28527	III/29838	III/29840	III/29851	Celkem nehod v obci
Bačetín						2			1								3
Bohdašín																	0
Bystré																	0
České Meziříčí																	0
Deštné v Or. Horách							3	1									4
Dobré												2					2
Dobruška	13		4			4										2	23
Dobřany																	0
Chlístov																	0
Janov		1															1
Kounov						1											1
Králová Lhota					2												2
Mokré														1			1
Očelice			4														4
Ohnišov																	0
Olešnice v Orlických		1					1										2
Opočno			9	2											1		12
Podbřezí	5																5
Pohoří u Dobrušky				4													4
Přepychy				3													3
Rohenice					3												3
Sedloňov							2				1						3
Semechnice																	0
Sněžné										1			1				2
Trnov															1		1
Val			3			2											5
Celkem nehod na komunikaci	18	2	20	9	5	9	6	1	1	1	1	2	1	1	2	2	81

Zdroj: Statistika nehodovosti v okrese Rychnov nad Kněžnou v roce 2013 poskytnutá KŘP Královéhradeckého kraje, odbor služby dopravní Policie ČR KHK, vlastní úprava

Tabulka 162: Náklady na dopravu v letech 2010-2013 dle obcí v ORP Dobruška

Obec	Paragraf	Název	Skutečné náklady v tis. Kč / rok			
			2010	2011	2012	2013
Bačetín	2212	Silnice	55	64	26	133
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	19	9	4 197	73
Bohdašín	2212	Silnice	275	2 796	821	29
Bystré	2212	Silnice	421	100	286	176
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	51	27	43	33
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	3	0	0	0
České Meziříčí	2212	Silnice	4 577	2 868	12	16
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	5	0	0	0
Deštné v OH	2212	Silnice	1 468	1 481	2 714	3 787
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	0	0	0	2
Dobré	2212	Silnice	3 990	30	154	1 042
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	329	0	213	0
Dobruška	2212	Silnice	13 265	6 703	2 967	10 372
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	2 548	882	870	5 466
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	0	11	144	3
	2223	Bezpečnost silničního provozu	0	0	49	0
	2229	Ostatní záležitosti v silniční dopravě	105	54	169	76
	2299	Ostatní záležitosti v dopravě	0	462	0	0
Dobřany	2212	Silnice	135	68	577	15
Chlístov	2212	Silnice	736	0	1	4
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	1	1	2	0
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	0	0	0	0
Janov	2212	Silnice	77	22	68	276
Kounov	2212	Silnice	42	22	133	124
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	1	0	0	1
Králova Lhota	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	0	0	0	0
Mokré	2212	Silnice	3	0	0	0
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	0	0	0	0
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	0	0	0	6
	2229	Ostatní záležitosti v silniční dopravě	0	0	0	6
Očelice	2212	Silnice	67	12	291	7

	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	0	0	0	18
Ohnišov	2212	Silnice	89	470	30	1 226
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	5	29	47	86
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	0	0	0	3
Olešnice v OH	2212	Silnice	30	23	10	21
Opočno	2212	Silnice	1 536	2 059	2 290	8 199
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	0	35	6 065	1 285
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	144	0	0	0
Podbřezí	2212	Silnice	159	22	21	348
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	2	48	3	2
Pohoří	2212	Silnice	0	0	203	3
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	0	0	0	0
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	5	0	0	0
Přepychy	2212	Silnice	900	102	8	64
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	55	68	1 162	2
Rohenice	2212	Silnice	3	6	0	0
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	0	25	3	733
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	5	0	2	0
	2223	Bezpečnost silničního provozu	2	6	0	0
Sedloňov	2212	Silnice	230	1 246	144	556
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	0	0	18	0
Semechnice	2212	Silnice	835	7	1	9
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	32	0	4	41
	2229	Ostatní záležitosti v silniční dopravě	0	6	0	0
Sněžné	2212	Silnice	25	193	41	35
Trnov	2212	Silnice	36	22	81	6
	2221	Provoz veřejné silniční dopravy	0	0	47	0
	2223	Bezpečnost silničního provozu	0	1	216	0
Val	2212	Silnice	14	7	4	569
	2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikacích	66	7	2	6
CELKEM			32 346	19 994	24 139	34 859

Zdroj: <http://monitor.statnipokladna.cz>, vlastní úprava

7. Závěr, kontakty

Tato strategie byla vyhotovena v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“, jehož cílem bylo posílit meziobecní spolupráci v rámci území správního obvodu obce s rozšířenou působností Dobruška. Strategie byla zpracována realizačním týmem za přispění starostů daného ORP v období 02/2014-03/2015. Činnost tvorby strategie započala nejprve zpracováním analýz povinných témat definovaných Svazem měst a obcí ČR, a to v oblastech předškolního a základního vzdělávání, sociálních služeb a odpadového hospodářství. Následně došlo starosty obcí ke zvolení volitelného tématu, jímž se stala oblast dopravy.

V rámci analytické části byly použity dotazníková šetření. Nejprve první, zaměřené na zmapování aktuálního stavu meziobecní spolupráce v území a zjištění názorů představitelů jednotlivých obcí k možnému rozvoji meziobecní spolupráce. Druhé šetření bylo zaměřené již na konkrétní záležitosti v oblasti školství, sociálních služeb a odpadového hospodářství. Tyto analýzy byly vypracovány na základě přesně stanoveného zadání od Svazu měst a obcí ČR. Analytická část volitelného tématu dopravy vycházela z dotazníkového šetření provedeného formou strukturovaného rozhovoru se všemi statutárními zástupci jednotlivých obcí ve správním obvodu ORP Dobruška.

Závěry z analytických částí se následně staly podkladem pro návrhovou část strategie. Na základě zjištěných výsledků byly stanoveny problémové okruhy a jejich cíle, které je nezbytné v daném území řešit. Cíle, včetně stanovení správců cílů, byly definovány realizačním týmem a následně konzultovány v rámci fokusních skupin. V průběhu dalšího zpracování strategie došlo na úrovni problémových okruhů a následně na úrovni cílů ke stanovení indikátorů výstupů včetně navržení správce daného indikátoru.

V tématu předškolního a základního vzdělávání jsou řešenými oblastmi dlouhodobější neudržitelnost sítě základních a mateřských škol ve venkovských regionech a omezený prostor pro volitelné předměty a volnočasové mimoškolní aktivity. V části sociálních služeb byly definovány problematické oblasti jako nedostatečná kapacita terénních služeb a absence služeb sociální prevence. V oblasti odpadového hospodářství byly odhaleny problémy spojené s vysokými náklady při nakládání s komunálním odpadem a s nedostatkem sběrných dvorů či míst. V tématu dopravy byly řešenými problémy nedostatky v dopravní infrastruktuře a deficity v dopravní obslužnosti.

Navrhované cíle k řešení jsou uvedeny v dílčích závěrech, respektive ve Shrnutí za každou kapitolou daného tématu.

Strategie vychází z veřejně dostupných informací k dílčím tématům, z podkladů poskytnutých Svazem měst a obcí ČR a z informací, které byly poskytnuty jednotlivými představiteli daných obcí. Údaje byly použity zejména z těchto zdrojů: Český statistický úřad, webové stránky Královéhradeckého kraje, webové stránky jednotlivých obcí, Výroční zprávy vybraných subjektů, webové stránky vybraných ministerstev, Územně analytické podklady Města Dobruška a jiné.

Strategie je určena zejména obcím správního obvodu a jejich občanům, organizacím a subjektům v rámci správního obvodu ať již ze ziskového či neziskového sektoru atd.

Kontakty na zpracovatele:

Dílčí část strategie pro oblast předškolního a základního vzdělávání zpracoval Ing. Tomáš Vidlák (tomas.vidlak@seznam.cz) ve spolupráci se zástupci obcí ORP Dobruška a poskytovali vzdělávacích služeb v souladu s Metodikou meziobecní spolupráce v oblasti vzdělávání.

Dílčí část strategie pro oblast sociálních služeb zpracovali Mgr. Michaela Prouzová (michaela.prouzova@rda-rk.cz) a Ing. Tomáš Vidlák (tomas.vidlak@seznam.cz) ve spolupráci se zástupci obcí ORP Dobruška a s poskytovateli sociálních služeb v souladu s Metodikou meziobecní spolupráce v sociálních služeb.

Kapitolu Odpadové hospodářství zpracovala: Mgr. Michaela Prouzová (michaela.prouzova@rda-rk.cz) ve spolupráci se zástupci obcí ORP Dobruška v souladu s Metodikou meziobecní spolupráce v oblasti odpadového hospodářství.

Kapitolu Dopravy zpracovala Ing. Mgr. Martina Juričková (martinajurickova@seznam.cz) a Ing. Martina Sedláčková Zdražilová (martina.zadrazilova@seznam.cz) ve spolupráci se zástupci obcí ORP Dobruška v souladu s Metodikou meziobecní spolupráce.

8. Přílohy

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní informace o strategii	5
Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí.....	6
Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty.....	9
Tabulka 4: Charakteristika území ORP Dobruška	14
Tabulka 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP Dobruška	15
Tabulka 6: Vývoj stárnutí populace v České republice	16
Tabulka 7: Stručná charakteristika školství v území ORP Dobruška	17
Tabulka 8: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP Dobruška	18
Tabulka 9: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP Dobruška	19
Tabulka 10: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP Dobruška	20
Tabulka 11: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání.....	21
Tabulka 12: Charakteristika domácností.....	21
Tabulka 13: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP Dobruška	22
Tabulka 14: Charakteristika trhu práce v území ORP Dobruška	23
Tabulka 15: Územní a strategické plánování.....	36
Tabulka 16: Popis klíčových aktérů	38
Tabulka 17: SWOT analýza	40
Tabulka 18: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání ve školním roce 2012/2013.....	44
Tabulka 19: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání ve školním roce 2005/2006.....	45
Tabulka 20: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP	45
Tabulka 21: Počty SOUKROMÝCH škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP.....	46
Tabulka 22: Pracovníci v oblasti předškolního a základního vzdělávání ORP Dobruška v období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013	47
Tabulka 23: Počet ZŠ za ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013 a 2011/2012	50
Tabulka 24: Počet ZŠ za ORP Dobruška v období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2010/2011	50
Tabulka 25: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP Dobruška	51
Tabulka 26: Specifikace malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP Dobruška	51
Tabulka 27: ZŠ zřizované obcemi v ORP Dobruška.....	52
Tabulka 28: Ostatní ZŠ (soukromé vč. krajských) v ORP Dobruška	52
Tabulka 29: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP Dobruška	53
Tabulka 30: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP Dobruška	53
Tabulka 31: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP Dobruška	54
Tabulka 32: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013	54
Tabulka 33: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013.....	55
Tabulka 34: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP Dobruška	55
Tabulka 35: Počet absolventů ZŠ v ORP Dobruška v období od škol. roku 2005/2006 do 2012/2013	56
Tabulka 36: Počet žáků, kteří přešli na SŠ z 9. ročníku a počet OŠD ve školním roce 2012/2013.....	56
Tabulka 37: Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP Dobruška	57
Tabulka 38: Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v ORP Dobruška.....	57
Tabulka 39: Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013	59
Tabulka 40: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Dobruška	60
Tabulka 41: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Dobruška	60
Tabulka 42: MŠ ORP Dobruška zřizované obcí, popřípadě krajem	61
Tabulka 43: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ zřizovaných obcemi, popřípadě krajem.....	62

Tabulka 44: Popis MŠ v ORP Dobruška v školním roce 2012/2013	62
Tabulka 45: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP Dobruška	63
Tabulka 46: Zařízení pro děti od 0 do 3 let.....	64
Tabulka 47: Školní družiny a školní kluby v ORP Dobruška v období školních let 2005/2006 až 2012/2013.....	64
Tabulka 48: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP Dobruška ve školním roce 2012/2013.....	66
Tabulka 49: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP Dobruška	66
Tabulka 50: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP Dobruška	67
Tabulka 51: Přehled středisek volného času podle zřizovatelů v ORP Dobruška	67
Tabulka 52: SVČ zřizované obcemi v ORP Dobruška	67
Tabulka 53: Údaje o pracovnících SVČ v ORP Dobruška.....	67
Tabulka 54: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP Dobruška	68
Tabulka 55: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP Dobruška	68
Tabulka 56: Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi	69
Tabulka 57: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP Dobruška v Kč	69
Tabulka 58: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP Dobruška	70
Tabulka 59: Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP Dobruška v roce 2013.....	70
Tabulka 60: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP Dobruška týkající se ZŠ do roku 2023	71
Tabulka 61: Analýza cílových (dotčených) skupin v předškolním a základním vzdělávání.....	72
Tabulka 62: Registr rizik v oblasti předškolního a základního vzdělávání	75
Tabulka 63: Podklady zaslané mateřskými a základními školami v rámci provedeného místního šetření pro tabulku Provozní výdaje	78
Tabulka 64: Podklady zaslané mateřskými a základními školami v rámci provedeného místního šetření pro tabulku Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013	79
Tabulka 65: SWOT analýza	84
Tabulka 66: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP Dobruška	116
Tabulka 67: Přehled jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP Dobruška	116
Tabulka 68: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška	117
Tabulka 69: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP Dobruška působících v rámci ORP Dobruška.....	118
Tabulka 70: Počet jednotlivých typů sociálních služeb	119
Tabulka 71: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP Dobruška)	119
Tabulka 72: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele.....	120
Tabulka 73: Počet sociálních služeb dle zřizovatele	120
Tabulka 74: Kapacita zařízení sociálních služeb	121
Tabulka 75: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012	122
Tabulka 76: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012	123
Tabulka 77: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	123
Tabulka 78: Náklady na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	124
Tabulka 79: Analýza cílových skupin sociálních služeb v ORP Dobruška	125
Tabulka 80: Analýza rizik sociálních služeb v ORP Dobruška.....	127
Tabulka 81: SWOT analýza sociálních služeb v ORP Dobruška.....	129
Tabulka 82: Propojení ACS a SWOT analýzy.....	130
Tabulka 83: Očekávaná procentní struktura obyvatelstva podle hlavních věkových skupin a index stáří v Královéhradeckém kraji v letech 2002 a 2050	136
Tabulka 84: Přehled kapacit jednotlivých zařízení	137
Tabulka 85: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP Dobruška	154

Tabulka 86: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška)	154
Tabulka 87: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP Dobruška	155
Tabulka 88: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška)	155
Tabulka 89: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP Dobruška dle zřizovatele	156
Tabulka 90: Podíl sociálních služeb v ORP Dobruška dle zřizovatele	156
Tabulka 91: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP Dobruška	157
Tabulka 92: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením	157
Tabulka 93: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012	158
Tabulka 94: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP Dobruška	159
Tabulka 95: Sběrné dvory na území ORP Dobruška, současný stav	162
Tabulka 96: Sběrná místa na území ORP Dobruška, současný stav	163
Tabulka 97: Výkupny odpadů na území ORP Dobruška, současný stav	164
Tabulka 98: Přehled zajištění odpadového hospodářství v jednotlivých obcích ORP Dobruška	165
Tabulka 99: Koncová zařízení využívaná obcemi území ORP Dobruška, současný stav	169
Tabulka 100: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP Dobruška, současný stav	170
Tabulka 101: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP Dobruška, současný stav	171
Tabulka 102: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP Dobruška), současný stav	171
Tabulka 103: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP Dobruška, současný stav	172
Tabulka 104: Sklárky odpadů provozované na území ORP Dobruška, současný stav	173
Tabulka 105: Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP Dobruška, současný stav	174
Tabulka 106: Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného v ORP Dobruška), současný stav	175
Tabulka 107: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP Dobruška a v blízkosti územní ORP Dobruška, současný stav	175
Tabulka 108: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012	177
Tabulka 109: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012	178
Tabulka 110: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP Dobruška za období 2008-2012	178
Tabulka 111: Celková produkce odpadů na území ORP Dobruška (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012	181
Tabulka 112: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	182
Tabulka 113: Separovaný sběr odpadů na území ORP Dobruška za období 2008-2012	183
Tabulka 114: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vyříděných odpadů), rok 2012	184
Tabulka 115: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013	185
Tabulka 116: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012	185
Tabulka 117: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012	186
Tabulka 118: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012	188

Tabulka 119: Nakládání s odpady celkově na území ORP Dobruška za období 2008-2012	188
Tabulka 120: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP Dobruška za období 2008-2012	189
Tabulka 121: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP Dobruška za období 2008-2012	190
Tabulka 122: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP Dobruška za období 2008-2012.....	192
Tabulka 123: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP Dobruška	193
Tabulka 124: Analýza cílových (dotčených) skupin	199
Tabulka 125: Analýza rizik (registr rizik v oblasti odpadového hospodářství)	201
Tabulka 126: SWOT analýza oblasti odpadového hospodářství ORP Dobruška	203
Tabulka 127: Cena a poplatek za odpad	209
Tabulka 128: Provozovatelé sběrných míst a dvorů	210
Tabulka 129: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012.....	226
Tabulka 130: Celková produkce KO na území ORP Dobruška za období 2008-2012 podrobně.....	228
Tabulka 131: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO) za období 2008-2012	232
Tabulka 132: Celková produkce separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012	233
Tabulka 133: Celková produkce BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012 podrobně	235
Tabulka 134: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012.....	238
Tabulka 135: Ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR	240
Tabulka 136: Nakládání s odpady celkově na území ORP Dobruška za období 2008-2012	241
Tabulka 137: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP Dobruška za období 2008-2012	244
Tabulka 138: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP Dobruška za období 2008-2012	246
Tabulka 139: Přehled silniční sítě na území ORP Dobruška	252
Tabulka 140: Rekonstrukce silnic II. a III. tříd v letech 2009-09/2014.....	254
Tabulka 141: Cyklotrasy procházející územím ORP Dobruška	255
Tabulka 142: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v ORP Dobruška v roce 2001-celkový přehled	258
Tabulka 143: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v ORP Dobruška v roce 2011 - celkový přehled.....	259
Tabulka 144: Roční průměr denní intenzity dopravy v ORP Dobruška v roce 2000.....	261
Tabulka 145: Roční průměr denní intenzity dopravy v ORP Dobruška v roce 2005.....	262
Tabulka 146: Roční průměr denní intenzity dopravy v ORP Dobruška v roce 2010.....	264
Tabulka 147: Četnost spojů v ORP Dobruška do vybraných center v roce 2014	266
Tabulka 148: Přehled nehod dle druhu v ORP Dobruška	269
Tabulka 149: Přehled hlavních příčin nehod v ORP Dobruška	270
Tabulka 150: Přehled zavinění dopravních nehod v ORP Dobruška	271
Tabulka 151: Přehled výdajů KHK na údržbu silnic II. a III. třídy	274
Tabulka 152: Náklady na dopravu v ORP Dobruška v letech 2010-2013	274
Tabulka 153: Analýza cílových skupin	275
Tabulka 154: Analýza rizik - registr rizik v oblasti dopravy.....	277
Tabulka 155: SWOT analýza oblasti dopravy v ORP Dobruška.....	279
Tabulka 156: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v ORP Dobruška v roce 2001-přehled dle obcí.....	300
Tabulka 157: Vyjíždějící do zaměstnání a škol v ORP Dobruška v roce 2011-přehled dle obcí.....	300
Tabulka 158: Komparace dat ze sčítání dopravní intenzity v ORP Dobruška mezi lety 2000 a 2005.....	301
Tabulka 159: Komparace dat ze sčítání dopravní intenzity v ORP Dobruška mezi lety 2005 a 2010.....	302
Tabulka 160: Celkový přehled dopravních nehod v ORP Dobruška v roce 2012	304
Tabulka 161: Celkový přehled dopravních nehod v ORP Dobruška v roce 2013	305
Tabulka 162: Náklady na dopravu v letech 2010-2013 dle obcí v ORP Dobruška.....	306

Seznam map

Mapa 1: Administrativní členění správního obvodu	12
Mapa 2: Rozložení půdy na území správního obvodu.....	27
Mapa 3: Plochy a druhy lesů na území správního obvodu	28
Mapa 4: Vodovodní síť na území správního obvodu.....	30
Mapa 5: Odkanalizování a čističky odpadních vod na území správního obvodu	31
Mapa 6: Staré zátěže v ORP Dobruška	32
Mapa 7: Vodní toky a vodní plochy na území správního obvodu	33
Mapa 8: Zdroje pitné vody a znečištění vod na území správního obvodu	34
Mapa 9: Záplavová území a stavby protipovodňové ochrany.....	35
Mapa 10: Obce SO ORP Dobruška s územním plánem	37
Mapa 11: Silnice I. třídy v ORP Dobruška	251
Mapa 12: Přehled komunikací v ORP Dobruška.....	252

Seznam grafů

Graf 1: Procentuální vyjádření počtu obyvatel obcí ORP Dobruška k 1. 1. 2014	13
Graf 2: Počet obyvatel v území ORP Dobruška k 1. 1. 2014	13
Graf 3: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012	16
Graf 4: Pracovníci v oblasti předškolního a základního vzdělávání ORP Dobruška v období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013	49
Graf 5: Vývoj pracovníků v MŠ a ZŠ ORP Dobruška od školního roku 2005/2006 do 2012/2013	49
Graf 6: Počet MŠ a dětí v ORP Dobruška v období od školního roku 2005/2006 do školního roku 2012/2013 ...	61
Graf 7: Školní družiny a školní kluby v ORP Dobruška v období školních let 2005/2006 až 2012/2013	66
Graf 8: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP Dobruška.....	154
Graf 9: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška)	155
Graf 10: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP Dobruška	155
Graf 11: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP Dobruška (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP Dobruška).....	156
Graf 12: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP Dobruška dle zřizovatele.....	156
Graf 13: Podíl sociálních služeb v ORP Dobruška dle zřizovatele.....	157
Graf 14: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP Dobruška	157
Graf 15: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením	158
Graf 16: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012	158
Graf 17: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP Dobruška	159
Graf 18: Měrná produkce KO, SKO, tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů	195
Graf 19: Podíl SKO na KO.....	196
Graf 20: Celkové neinvestiční výdaje obcí na odpady (poddíl 372)	197
Graf 21: Neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO (paragraf 3722)	197
Graf 22: Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP Dobruška za období 2008-2012	227
Graf 23: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008 – 2012.....	231
Graf 24: Separovaný sběr odpadů na území ORP v letech 2008 - 2012.....	234
Graf 25: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012	237
Graf 26: Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP Dobruška za období 2008-2012.....	239
Graf 27: Nakládání s odpady celkově na území ORP Dobruška za období 2008-2012.....	242
Graf 28: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP Dobruška za období 2008-2012	243

Graf 29: Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP Dobruška za období 2008-2012	245
Graf 30: Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP Dobruška za období 2008-2012	247
Graf 31: Struktura vyjížděky do zaměstnání podle typu vyjížděky v ORP Dobruška v roce 2001	259
Graf 32: Struktura vyjížděky do zaměstnání podle typu vyjížděky v ORP Dobruška v roce 2011	261